

SOMOGYORSZÁG

SZÍ♥E-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK, ÉLMÉNYEK A
MEGYE TELEPÜLÉSEIRŐL

SOMOGYORSZÁG SZÍVE-JAVA

A kiadvány létrejöttéért köszönet illeti a benne szereplő települések polgármestereit, akik fontosnak érezték, hogy készüljön egy képes-szöveges kordokumentum-gyűjtemény.

Köszönet a Somogy Megyei Közgyűlés elnökének, Biró Norbertnek az előkészítő munkában nyújtott támogatásért.

*Sári Andrea
szerző-szerkesztő*

SOMOGYORSZÁG SZÍVE-JAVA

SOMOGYORSZÁG

SZÍVE-JAVA

ÉRTÉKEK, SZÉPSÉGEK, ÉLMÉNYEK A
MEGYE TELEPÜLÉSEIRŐL

2.

SZERKESZTETTE:
SÁRI ANDREA

SOMOGYORSZÁG SZÍVE-JAVA

KEDVES OLVASÓ!

Biró Norbert
*a Somogy Megyei Közgyűlés
elnöke*

Néhány mondatban lehetetlen bemutatni egy országnyi megyét, mely a Drávától a Balatonig számtalan kincset rejt, mely a vármegyék közül elsőként kapott címet és pecséthasználati jogot 1498. január 6-án. Somogy megye hagyományaival, természeti és épített környezetével valódi értéket teremtett nemcsak az itt élőknek, hanem az egész országnak, egész Európának.

Mi, akik itt élünk, büszkék vagyunk ezekre az értékekre, ahogy büszkék vagyunk arra is, hogy egyetlen megyére használják csak az országra utaló szókapcsolatot, Somogyországra. Arra a földre, mely egykor Koppány birtoka volt, mely gazdagon termő talajával, vadban gazdag erdeivel biztos megélhetést nyújtott már akkor is. Azóta sok idő eltelt, ám a somogyi föld ma is számos értéket tartogat. Messzeföldön híresek a vadászterületei, kiváló borai, ugyanígy a Balaton is, mely valódi kincse nemzetünknek, igazi otthona a kikapcsolódásra váró családoknak, turistáknak. De ide sorolhatjuk a Zselic szelíd lankáit, a Dráva mente és Belső-Somogy gyönyörű tájait. Nem feledkezhetünk meg a gyógy- és termálvizekre települt fürdőinkről, a kulturális és gasztronómiai programjainkról sem.

A somogyi táj, a somogyi élet szépségei Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Fekete István, Fésüs Éva vagy éppen Rippl-Rónai József és Kunffy Lajos művészetébe is beivódott, s alkotásaik is vitték jó hírét Somogynek, keltették fel figyelmét a nagyközönségnek.

Meggyőződésem, hogy hagyományainkra, kincseinkre büszkének kell lennünk, tovább kell élnünk és éltetnünk azokat, legyenek kulturális, természeti vagy éppen épített értékek. Ezeknek az értékeknek egy szeletét mutatja be ez a könyv, mely reményeink szerint felkelti érdeklődését megyénk iránt, s ellátogat hozzánk, hogy megismerje a hamisítatlan somogyi vendégszeretetet, kiváló ételeinket, borainkat, kincseinket.

DEAR READER!

It is impossible to present in a few sentences a county that is the size of a country and that offers countless treasures from the River Drava to Lake Balaton, and which, on 6th January 1498, was the first county to receive a coat of arms and the right to use a seal. Somogy County, with its traditions as well as its natural and built environment, has created real value not only for the people living here, but also for the whole country and Europe.

We, who live here, are proud of these values, just as we are proud of the fact that there is only one county which is referred to as a country: 'Somogyland'. It is the land which once was Koppány's estate and with its fertile soil and forests rich in game provided a secure livelihood even back then. A lot of time has passed since then, but the land of Somogy still holds many values. Its hunting grounds and its excellent wines are famous far and wide, as is Lake Balaton, a real treasure of our nation, a real home for families and tourists looking for relaxation. But we can also mention the gentle slopes of the Zselic or the beautiful landscapes of the Drava valley and Inner-Somogy. We should not forget about our spa resorts and thermal waters, or our cultural and gastronomic programmes, either.

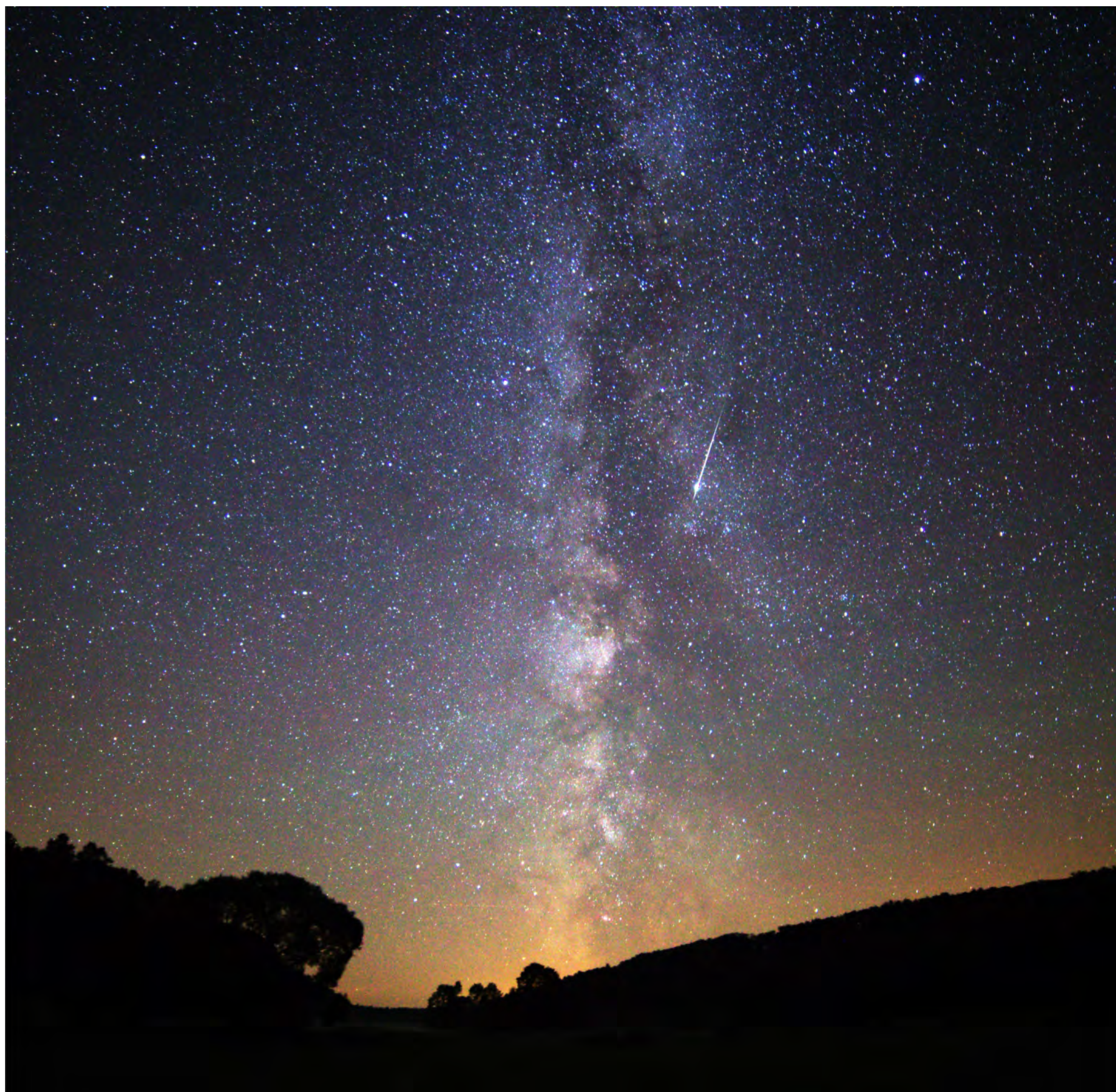
The beauty of the Somogy landscape and life in Somogy also influenced the art of Mihály Csokonai Vitéz, Dániel Berzsenyi, István Fekete, Éva Fésüs or József Rippl-Rónai and Lajos Kunffy, whose works have spread the reputation of Somogy and attracted the attention of the public.

I am convinced that we should be proud of our traditions and treasures, and that we should continue to live and preserve them, whether they are cultural, natural or built values. This book presents a fragment of these values, which we hope will make you interested in our county and visit us to discover the genuine Somogy hospitality, our excellent food, wines and treasures.

Norbert Biró

*Chairman
Somogy County Assembly*

ELŐSZÓ

Egy sokszínű, ezer természeti és ember alkotta értékkel rendelkező megye településeinek csokrát tartja kezében a Kedves Olvasó.

Somogy megye Szíve-Javát, olyan varázslatos városokat, községeket – a kisebbektől a nagyobbakig – jelenít meg ez az album, melyek történelmi gyökerekkel, gazdag látnivalóval és a hamisítatlan magyar vendégszeretettel várják mindazokat, akik szeretnék megismerni őket.

A kötet létrejöttét az a gondolat vezette, hogy az elmúlt 10-15 évben sokat fejlődtek, épültek, változtak a települések. A kor, a jelen alkotó embere most rakja oda keze nyomát a helyre, ahol él, ezt pedig érdemes megörökíteni, és dacolva a változó világ trendjével: papíron, nyomtatott, marandó formában.

61 település kért helyet ebben a magyar-angol nyelvű ismertetővel és fotókkal tarkított kiadványban.

Velük találkozhat az olvasó 4-4 oldalon, kordokumentum jelleggel. Minden településről a saját maga által megfogalmazott ismertető olvasható – ki, hogyan értelmezte és szerette volna megmutatni magát –, ezért a kötet nem egysíkú, és nincs benne a stílust, a mondanivalót illető uniformizáltság.

2022 lenyomata, de értékét talán nem is a jelen, hanem a jövő adja majd.

Kívánom, hogy lapozzák ezt a kiadványt érdeklődéssel, és ragadja el olvasóként Önöket az érzés: Somogy megye igazi gyöngyszeme Magyarországnak, ahol találkozik a történelem, a természeti sokszínűség, és olyan kellemes elegyet alkot, amit érdemes egy esszenciává gyúrni és tovább adni.

SOMOGYORSZÁG Szíve-Java, Értékek, Szépségek és Élmények a Megye Településeiről – ahogy a cím is szól.

Mi így szeretjük, ehhez ragaszkodunk, és ezt tudjuk megmutatni az ide látogatóknak és persze azoknak, akik majd utánunk következnek.

Sári Andrea
szerkesztő

FOREWORD

Dear Reader, what we are about to present you is a collection of villages in a diverse county that offers thousands of natural and man-made wonders.

This album presents the very best of Somogy County: charming towns and villages both small and large, with historical roots, rich sights and genuine Hungarian hospitality, waiting for those who are eager to discover them.

The inspiration behind this book was the idea that villages have undergone significant development, growth and change in the last 10-15 years. It is in this day and age that the creative minds of our time are leaving their mark on the place where they live. This mark is worth preserving, and – defying the trend of a changing world – preserving it on paper, in print, in a permanent form.

61 towns and villages have requested to be included in this publication, which contains photos and a Hungarian-English guide.

A representation of the times we live in, this album dedicates 4 pages to each of them. Each village was asked to write its own introduction. These

introductions reflect how the villages see and want to present themselves, so the book is never one-dimensional and has no uniformity of style or message.

The book is representative of the year 2022, but its value lies not so much in the present as in the future.

I hope that you will read this publication with interest, and the book will convey the message that Somogy is a real gem of a county in Hungary, where history and natural diversity meet and form a pleasant blend, the essence of which is worth capturing and sharing.

The Very Best of Somogy; Values, Attractions and Experiences in the Villages of the County, as the title suggests.

That's how we like it, that's what we live by, and that's what we can show to visitors and, of course, to the generations that come after us.

Andrea Sári
editor

TELEPÜLÉSEK

ANDOCS

Andocs község Somogy megyében, a Balatontól délre, a Tihany-Szántód-Kaposvár útvonalon fekszik, Szántódtól 25 km-re. A település már az 1332-37. évi pápai tizedjegyzékben is szerepel, amikor már plébániája volt. 1390-ben Andach néven említik. Az 1536. évi adóösszeírásban három ilyen nevű községet találunk egymás mellett. Egyházas Andocsot, Kápolnás vagy Kis Andocsot, illetve Nemes Andocsot. A török hódoltság alatt Egyházas és Kápolnás vagy Kis Andocs elpusztultak. Lakóik a védettebb Nemes Andocs lakóival olvadtak össze.

A török uralom idején a lakosságot a papi teendőket végző laikusok, a licenciátusok tartották meg a katolikus hitben. 1640-ban Jakusich György veszprémi megyéspüspök kezdeményezésére indult meg a török hódoltság idején az andocsi misszió, amelyet 1686-ig a jezsuita atyák tartottak fenn.

A magyar történelemnek ebben a nehéz korszakában kezdődik az andocsi kegyhely története. Nagy egyénisége volt a missziónak Horváth Miklós atya, aki 1665 és 1681 között szolgált itt.

Az andocsi kápolna már a török hódoltság idején, de különösen 1665-től látogatott búcsújáráshely. A ferences atyák Andocsra költözésével a régi hagyomány feléledt, és rövid idő alatt az egész vidék lelki központja lett. A kolostoregyüttes és a templom felépítésével a búcsújárás követelményeinek is eleget tudott tenni. Mária-ünnepeken, Szent Ferenc és Szent Antal ünnepén ezrével keresték fel a hívek a kegyhelyet. Egy 1929-ben kiadott ismertető 13 búcsúnapot sorol fel, áldozócsüörtöktől Magyarok Nagyszászonya ünnepéig. Jelenleg tíz búcsúnapot tartunk számon.

Mivel a ferences rend novíciusháza a trianoni békeszerződésben Cseh-szlovákiához került, sürgősen fel kellett állítani a rendtartomány új novíciusházát. A választás az andocsi kolostorra esett, itt képezték ki a segítő testvéreket. Ez a novíciusház egészen 1948-ig, a rendek feloszlásáig itt is működött, de a ferences jelenlét 1986-ig tartott a településen, az utolsó ferences szerzetes, Kelemen Gábor Alán atya képviselésében.

Az andocsi kegytemplom és kolostor a Dunántúl legszebb ferences egyházi épületegyüttese. Az egyházközség tulajdonát képezi a két hold udvar és park is, ahol a búcsúsok számára bőven van hely. A szabadtéri oltár 1979 augusztusára készült el. Máté László helybeli kőfaragómester, illetve hirtelen halála miatt fiai, János, László és István mestermunkája. 2019-ben a kegyhely Hent László tervei alapján kapott egy második, kültéri, modern misézőhelyet. A parkban 1988 és 1990 között zarándokház épült, melynek 2019-es átépítése nyomán egy korszerű, minden igényt kielégítő vizesblokk került kialakításra.

A templombelső restaurálása 1998 tavaszán történt, a főoltár aranyozása pedig 2000 májusában, júniusában készült el.

Az andocsi Szűzanya kegyszobrát 1747 óta öltöztetik. Az első palástot Széchenyi Katalin grófnő ajándékozta a kegyszobornak, utána sokan követték példáját. Ma az év minden napjára elegendő, de folyamatosan bővülő, a liturgikus év színiben pompázó Mária-ruhák a három teremből álló múzeumban tekinthetők meg. A ruhák mind fogadalmi tárgyak, ajándékok,

sok népművészeti munka van közöttük. Található itt az Egyesült Államokból, Venezuelából, sőt, Kínából való is, amely buddhista templomi ruha volt, s itthon szabták át a kegyszobor méretére. Egy-egy ruha két hétig van a kegyszobron. Színük a liturgia színeihez alkalmazkodik. A kegyszobor öltöztetése péntek délelőtt van. A látogatók számára a múzeumot bármikor kinyitják, és szívesen megmutatják.

A településen áthalad a Dél-Dunántúli Piros Túra útvonal, amelynek bélyegzőhelye az andocsi kolostor ajtaján található.

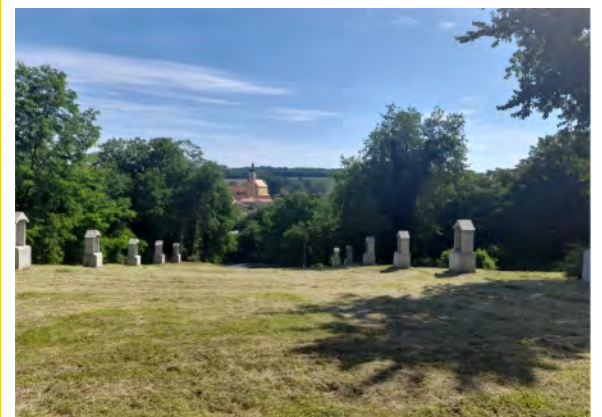
Végül meg kell emlékezni az Andocsot körülvevő legendáról, amely szerint a mohácsi vész előtt, 1520 körül angyalok hozták el a kegykápolnát egy éjjel Kalocsáról, a csodatévő Mária-szoborral együtt, és tették le a mai helyére. Ez a szájhagyomány ma is él mind Kalocsán, mind Andocsra. A kalocsaiak ma is magukénak tartják a kegykápolnát és a kegyszobrot, és ezért 300 év óta minden évben elzarándokolnak lelkipásztoraik vezetésével az „Ő” Szűzanyájukhoz.

A település polgármestere: Werner Józsefné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

A fotókon Andocs látnivalói, értékei, épített és természeti értékei láthatók, mindaz, ami egyedivé és szerethetővé teszi a somogyi települést

ANDOCS

ANDOCS

A village in Somogy County, south of Lake Balaton, Andocs is at a distance of 25 km from Szántód on the Tihany-Szántód-Kaposvár route. The village was already listed as having a parish in the 1332-1337 papal tithe register. The village was mentioned in 1390 as Andach. Three villages with the same name are found next to each other in the tax census of 1536: Egyházás Andocs, Kápolnás or Kis Andocs, and Nemes Andocs. Egyházás and Kápolnás or Kis Andocs were destroyed during the Turkish occupation of Hungary. Their inhabitants merged with the inhabitants of the better protected Nemes Andocs.

During the Turkish rule, the population was kept in the Catholic faith by laymen, aka the Licentiate, who performed clerical duties. It was also during the Turkish occupation, in 1640, that the Andocs mission was established on the initiative of György Jakusich, Bishop of Veszprém, and was maintained by the Jesuit Fathers until 1686.

It was during this difficult period in Hungarian history that the history of the Andocs shrine began. Father Miklós Horváth, who served there between 1665 and 1681, was an outstanding personality of the mission.

The chapel was already a place of pilgrimage during the Turkish occupation, but especially from 1665 onward. When the Franciscan Fathers moved to Andocs, this old tradition was revived and before long, the village became the spiritual centre of the whole region. The monastery complex and the church were built to meet the requirements of the pilgrimage. On the feasts of St. Mary, St. Francis and St. Anthony, thousands of people visited the shrine. A brochure published in 1929 lists 13 feast days, from Holy Thursday to the feast of Our Lady of the Hungarians. Currently, there are ten feast days.

Since the novitiate house of the Franciscan Order was annexed to Czechoslovakia as a result of the Treaty of Trianon, a new novitiate of the Order had to be built as a matter of urgency. The choice fell on the monastery of Andocs, where the friars were trained. The novitiate house continued to function there until 1948, when the orders were dissolved, but the Franciscan presence in the village continued until 1986, represented by the last Franciscan monk, Father Alán Gábor Kelemen.

The monastery and convent of Andocs is the most beautiful Franciscan church complex in Transdanubia. The parish also owns a two-acre courtyard and park, where there is plenty of space for the feast day crowd. The outdoor altar was completed by August 1979. The altar is a masterpiece by local master stonemason László Máté and, due to his sudden death, his sons János, László and István. In 2019, the shrine was completed with a second, modern outdoor mass area, designed by László Hent. A pilgrimage house was built in the park between 1988 and 1990, which was rebuilt in 2019 to include a modern, fully equipped bathroom.

The interior of the church was restored in the spring of 1998 and the high altar was gilded in May/June 2000.

The statue of Our Lady of Andocs has been dressed since 1747. The first robe was donated to the statue by Countess Katalin Széchenyi, and many others followed her example. Today, a growing collection of Marian vestments, in the colours of the liturgical year, is on display in the three-room museum. The dresses are all votive offerings: many of these gifts are works of folk art. There are also pieces from the United States, Venezuela and even China. The latter was a Buddhist temple garment, which was adapted to the size of the shrine statue in Hungary. Each garment remains on the statue for two weeks. A dress of the same colour as that of the liturgy is used each time. The statue is dressed on Friday mornings. The staff will open the museum at any time and will be happy to show visitors around.

The national red hiking trail of South Transdanubia passes through the village; a stamp used for certifying the completion of the given section of the trail can be found on the door of the monastery of Andocs.

Finally, it's worth remembering the legend surrounding Andocs, according to which, around 1520, before the Battle of Mohács, angels took the chapel from Kalocsa one night, together with the miraculous statue of Mary, and placed it where it is today. This oral tradition is still alive today, both in Kalocsa and Andocs. The people of Kalocsa still claim the chapel and the statue as their own, and for 300 years they have made annual pilgrimages to visit "their" Mother of God, led by their pastors.

The mayor of the settlement: Józsefné Werner

BALATONSZEMES

Balatonszemes a déli part gyöngyszeme, amelynek 5 kilométeres partszakaszán négy szabadstrand és egy élményfürdő található. 1229-ben II. Endre korában a neve „villa Scemes”. 1912-től nevezik Balatonszemesnek. A község temetőjében levő halomsír, a „Sipkadomb” vaskori eredetű. A rajta lévő kereszt az 1855. évi kolerajárvány áldozataira emlékeztet. A Páduai Szent Antal rk. plébániatemplom Árpád-kori, 1180 körül létesült. Nevezetessége a korábban pastoforiumnak vélt reneszánsz kő falitábla a szentély falában.

Jeles műalkotások: a főoltáron a XVIII. századi nádasdlányi szoborcsoport, az oldalfalakon a XVIII. századi Szent Antal-festmény, Stefan Filipkievicz festőművész Czestochowai Fekete Madonna ikon a háborús menekült lengyelek hálaajándéka, Feszty Masa Szent Filoména és Szent Ilona festményei.

1323-ban a Szemesi Barátok dűlőjében épült a „Mindszent” pálos kolostor. Helyén 2014-óta régészeti kutatás zajlik, melynek során értékes régészeti leleteket tártak fel. A Bagolyvár-villa helyén a középkorban Bolondvár néven palánkvár állt, amely a török időben erőd, és a végvári harcok színtere volt a hozzá tartozó flottakikötővel. A XVIII. század második felében népi barokk stílusú udvarházat építtetett a Hunyady család. 1767-ben postai ló-váltó állomás létesült barokk istállóval. Az épületben 1962 óta Postamúzeum működik. Udvarán egy bronz emlékmű áll, amely Európában egyedülként állít emléket a szolgálatuk teljesítése közben elhunyt postai, távközlési és műsorszórási dolgozóknak. A XVIII. században épült uradalmi terménytároló magtár ma műemlék, és időszakos kiállítások helyszíne.

A Kistücsök étterem Balatonszemes emblematikus gasztronómiai

helyszíne. Az épület a XIX. században épült, Postakocsi Fogadó néven. Jelenlegi tulajdonosa Csapody Balázs kiemelkedő szakmai munkássága eredményeként a Kistücsök az ország tíz legjobb éttermének egyike lett. Szemeshez családirag kötődő Latinovits Zoltán színművészt 1976. június 4-én, a vasútállomás közelében érte a halál. Sírja a község temetőjében zarándokhely, síremléke helyi nevezetesség lett. Az Országos Latinovits Zoltán Vers- és Prózamondó verseny 1995-óta a község életének jelentős kulturális eseménye.

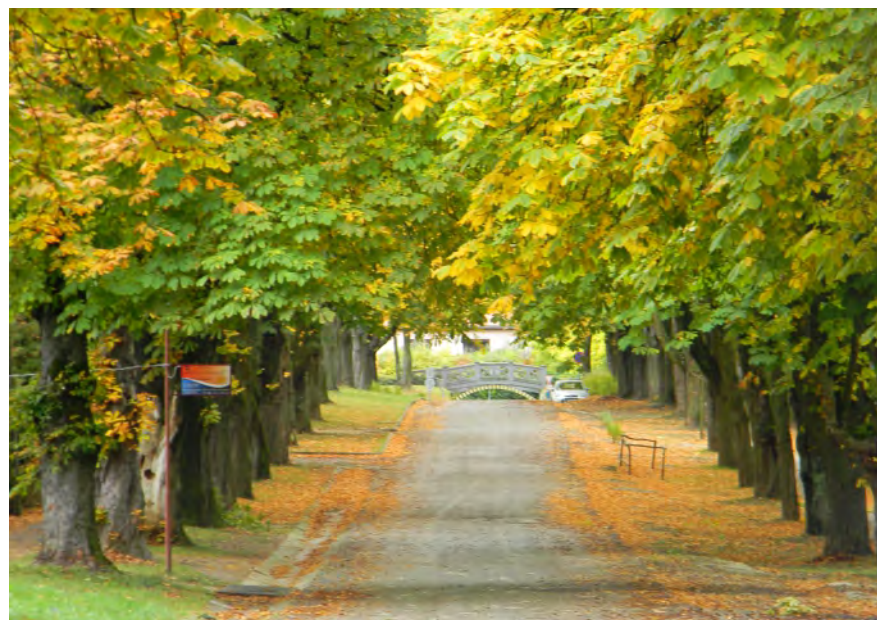
Egyéb látnivalók: Malomépület 1908 Hengermalom / Sóhajok hídja, a 1900 évekből / Eötvös Károly nyaralója 1908-12 / Hajó- és jachtkikötő 1914 / Gyógyszertár épület 1928-ból premodern art deco bútorzattal / Római katolikus kápolna 1945 / Latinovits Zoltán Művelődési Központ és Könyvtár 1963 / Latinovits Zoltán Emlékmúzeum 1983 / Baptista imaház 2002 / Szindbád Hotel 1929 / Magánklinika, majd szálloda. Falán Aurelius Respectus síremlék / Evangélikus imaház a reformátusokkal megosztott használatban / OTP Wellness Hotel.

Szobrok, emlékművek: Latinovits Zoltán-szobor (Melocco Miklós) Rózsa park / Balatonszemesi Fürdőegyesület Centenárium emlékmű, Móló balszárny / Páduai Szent Antal-szoborcsoport Kikötő utca / Reich Károly Emlékmű, Önkormányzat park / Hősi Emlékmű, Hősök parkja / Boldog Özséb-szobor, Körforgalom az iskolánál / Latinovits Zoltán, Bujtor István sírok, Köztemető / Leány-szobor, Orvosi rendelő / Mócsy János mellszobra, Önkormányzat park / Postakocsi Emlékmű Postamúzeum előtt / Tűzoltó Emlékmű Tűzoltó terén

A település polgármestere: Németh Kornélné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Reich Károly emlékmű; Sóhajok hídja; Kikötő; Zenepavilon; Kistücsök Étterem; Páduai Szent Antal-szoborcsoport; Zápor-tó; Bagolyvár; Templom; Bujtor-Latinovits síremlék; Kápolna; Boldog Özséb emlékmű; Háttérben Badacsony

BALATONSZEMES

BALATONSZEMES

BALATONSZEMES

Balatonszemes is a real gem of the south shore of Lake Balaton, with four free beaches and a water park on its 5-kilometre stretch of the shore. It was called “Villa Scemes” at the time of King Andrew II in 1229. It has been called Balatonszemes since 1912. “Sipkadomb”, the grave mound in the village cemetery, dates back to the Iron Age. The cross on top of the mound is a memorial to the victims of the cholera epidemic of 1855. The parish church of St. Anthony of Padua was built during the Árpád Era, around 1180. Formerly thought to be a pastophorion, the Renaissance stone plaque in the sanctuary wall is noteworthy.

Significant works of art include the statues of Nádasdladány from the 18th-century on the high altar, an 18th-century painting of St. Anthony on the side walls, the Black Madonna of Czestochowa icon by Stefan Filipkiewicz, a gift of gratitude from Polish war refugees, and paintings of St. Philomena and St. Helena by Masa Feszty.

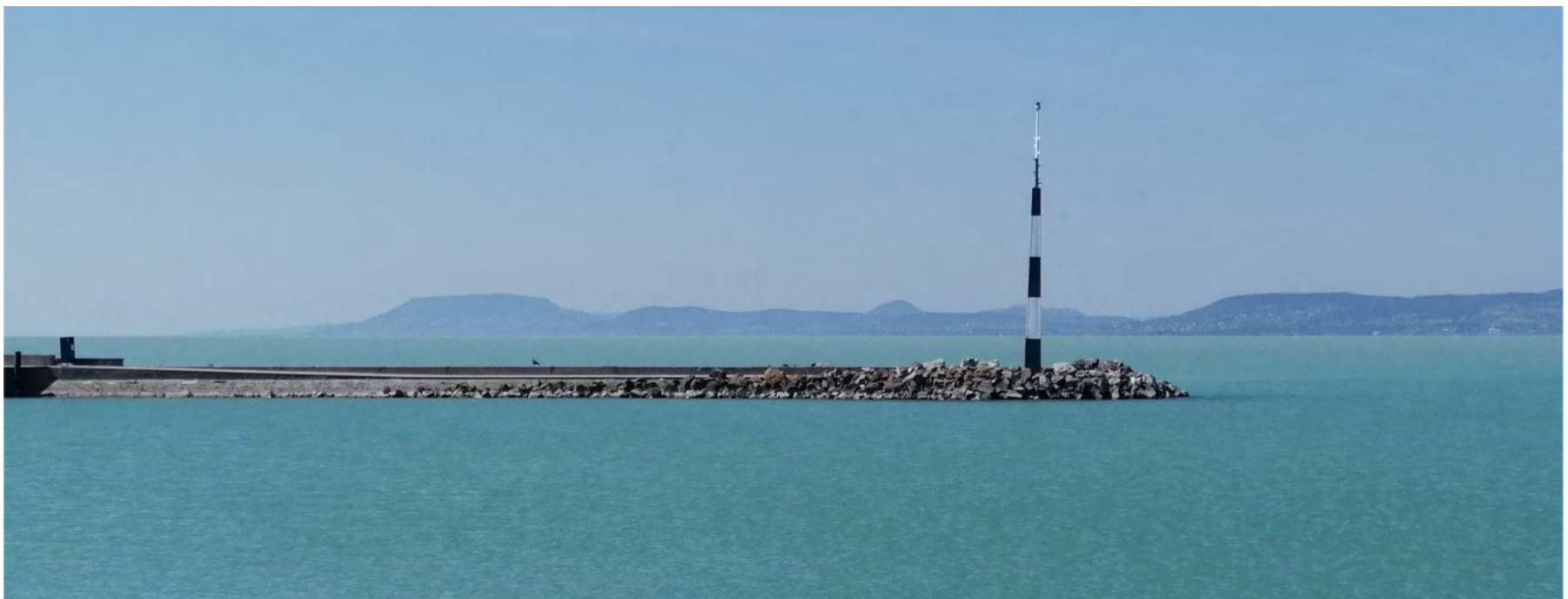
The Pauline monastery of “Mindszent” was built in the vineyard of the Szemes Monks in 1323. Archaeological research, which has uncovered some valuable finds, has been carried out on the site since 2014. The site of the present Bagolyvár Villa used to be a palisade fortress known as Bolondvár in the Middle Ages, which, with its associated naval port, was the scene of battles during the Turkish occupation. The Hunyady family built a folk baroque mansion in the second half of the 18th century. A postal stage station with a baroque stable was established in 1767. This building has housed the Postal Museum since 1962. There is a bronze memorial in the courtyard of the museum, the only one of its kind in Europe dedicated to postal, telecommunications and broadcasting workers who died in the line of duty. The manorial granary, built in the 18th century, is now a monument and hosts temporary exhibitions.

“Kistücsök” restaurant is an emblematic site of gastronomy in Balatonszemes. The building, originally named “Postakocsi Fogadó” (stage-coach inn), was built in the 19th century. As a result of outstanding professional work by its current owner, Balázs Csapody, Kistücsök has become one of the ten best restaurants in the country. The actor Zoltán Latinovits, who had family ties to Balatonszemes, died on 4 June 1976 near the railway station. His grave in the village cemetery is a place of pilgrimage and his tomb has become a local landmark. The National Zoltán Latinovits Poetry and Prose Competition has been a major cultural event in the life of the village since 1995.

Other sights: Mill building, 1908 Steam mill / Bridge of Sighs from the 1900s / Holiday home of Károly Eötvös, 1908-12 / Boat and yacht Marina, 1914 / Pharmacy building from 1928 with premodern art deco furnishing / Roman Catholic Chapel, 1945 / Zoltán Latinovits Community Centre and Library, 1963 / Zoltán Latinovits Memorial Museum, 1983 / Baptist house of worship, 2002 / Szindbád Hotel, 1929, a private clinic turned into a hotel. Burial Monument of Aurelius Respectus is displayed on its wall / Evangelical and Reformed house of worship / OTP Wellness Hotel.

Statues, monuments: Zoltán Latinovits statue (by Miklós Melocco) in Rózsa Park / Balatonszemes Bathing Association Centenary Monument, Pier left / Anthony of Padua statue on Kikötő Street / Károly Reich Monument, Municipal Park / Monument of Heroes, Heroes park / Blessed Eusebius statue at the roundabout near the school / Grave of Zoltán Latinovits and István Bujtor, Public Cemetery / Statue of a Girl, Doctor's office / Bust of János Mócsy, Municipal Park / Mail Coach Monument in front of the Postal Museum / Firefighter Monument on Firefighter Square.

The mayor of the settlement: Kornélné Németh

BÁLVÁNYOS

A település a Külső-Somogyi-dombság északi részén, a megye legmagasabb pontjának számító, 311 méteres Gyugy-háttól délre, két észak-déli irányú völgyben fekszik. A Balatontól körülbelül 10 kilométerre délre helyezkedik el. Zsáktelepülés, közúton csak a Kaposvár-Szántód közti 6505-ös útról leágazó 65 116-os számú mellékúton érhető el, illetve 2007 augusztusa óta közvetlenül az M7-es autópálya felől is. A szomszédos községek: Kőröshegy, Zala, Lulla, Balatonendréd, Kereki és Pusztaszemes.

Neve a bálvány (kőoszlop, határkő) főnévből származik. „Jelentése: bálványos falu, vagyis olyan falu, amelynek nevezetessége valamely oszlop” – írja Várkonyi Imre: Somogy megye helységneveinek rendszere című könyvében.

Bálványos és környéke már a honfoglalást megelőző időkben is lakott hely lehetett, amit a területén előkerült bronz fibula is bizonyít. A legenda szerint Koppány menekülő, maradék hadainak nyújtott menedéket. 1001-ben említi Baluwanis alakban írva a pannonhalmi apátság alapítólevele. Az 1055-ös tihanyi apátság alapítólevelében Baluvana írásmóddal szerepelt, mint egy lovak legeltetésére alkalmas terület.

Bálványost még Szent István király adományozta a pannonhalmi apátságnak, és Szent László király összeíró levelében is előfordul a somogyi részirtokok között, de IX. Gergely pápának 1232. évi bullájában is említés van róla, és 1229-ben a Lőrinc nemzetségnek és a székesfehérvári káptalannak is voltak itt birtokai. 1358-ban pedig a tihanyi apátság birtokai között szerepelt. 1431-ben a vránai perjelség, 1473-ban a nagy-pói Bálványosi család és a székesfehérvári János-lovagok voltak itt birtokosok. 1488-ban Bálványosi György örökös nélküli halála után Nagylucei Orbán egri püspök és testvérei, Endrédi Somogyi Bernáttal együtt nyerték adományul.

1512-ben Bálványos egy részét Perneszi Pál fia, Imre nyerte adományul II. Ulászló magyar királytól. 1545-ben enyingi Török János telepített ide protestáns jobbágyokat.

A törökök kiűzése után, a 18. században indult gyorsabb fejlődésnek, ekkoriban 300 lakosa volt. 1848-ban a falu jegyzőjének vezetésével 69 férfi állt be nemzetőrnek. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc után a bécsi Sätzger család hozott létre majorságot, és építkezett a községben. Van olyan forrás, amely szerint 1866-ban Bálványoson nyílt meg Somogy vármegye első óvodája, bár más forrás szerint 1867-ben a berzencei volt az első.

A 20. század elején Somogy vármegye Tabi járásához tartozott, és ekkor 1540-en lakták. 1910-ben 1319 lakosából 1303 magyar volt. Ebből 440 római katolikus, 837 református, 30 evangélikus.

Ekkortájt Horthy Miklós egyik vadászterülete volt a vadban gazdag vidék, ő építette ki a műutat a faluig. A második világháborút követően lakóinak száma egyre fogyott. Ma főleg a közeli Balaton-parti településekre jár dolgozni a lakosság, illetve egyéni gazdálkodás folyik.

A 20. század elején a községhez tartozott Csege-pusztája is.

A település nevezetességei:

- Római katolikus templom, amely az 1780-as években épült, barokk stílusban. Szent Gábor főangyal tiszteletére szentelték.
- Református templom, amely a hívek adakozásából épült 1836-ban.
- Sätzger-(vagy Takács-) kastély.
- Népi jellegű, 19. századi műemlékház, amelyek a külső-somogyi népies építészet jellemzőit mutatja: nádtető, íves oldaltornác, vert fallal, vályogból épült, elől oromfalas vagy csonkakontyos.

A település polgármestere: Sebestyén Gyula

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bálványos madártávlatból; Református templom; Címer; Katolikus templom; Bálványos és környezete légifelvételen; Községi ház; Emlékmű; Világfa Waldorf Iskola; Fitnesspark; Sportpálya; Óvoda; Bálványosi út télen; Sätzger-kastély

BÁLVÁNYOS

BÁLVÁNYOS

BÁLVÁNYOS

This settlement lies in two north-south oriented valleys in the northern part of Outer-Somogy Hills, south of the 311 m high Gyugy-hát, the highest point in the county. It is located about 10 km south of Lake Balaton. It is a dead-end village, road access is either via road no. 65116, which branches off from road no. 6505 between Kaposvár and Szántód, or directly from motorway M7 (since August 2007). Neighbouring settlements are: Kőröshegy, Zala, Lulla, Balatonendréd, Kereki and Pusztaszemes.

The name comes from the noun 'bálvány' (stone pillar, boundary stone). "The name refers to a village with a 'bálvány', i.e. a village whose landmark is a pillar", as Imre Várkonyi writes in his book 'The system of place names in Somogy county'.

Bálványos and its surroundings have likely been inhabited in pre-Conquest times, as is evidenced by the bronze fibula found in the village. According to legend, the village sheltered the fleeing remnants of Koppány's army. It is mentioned as Baluvanis in the founding charter of the Abbey of Pannonhalma in 1001. It is recorded as Baluvana, an area suitable for grazing horses, in the founding charter of the Abbey of Tihany in 1055.

Bálványos was donated to the Abbey of Pannonhalma by King Stephen I, and was also mentioned among partial estates of Somogy in the census letter of King Ladislaus I. It was recorded in the bull of Pope Gregory IX in 1232. The Lórinte clan and the Chapter of Székesfehérvár also had estates here in 1229. It was listed among the estates of the Abbey of Tihany in 1358. The settlement was the property of the Priory of Vrana in 1431, and was owned by the Bálványosi family of Nagy-Pó and the Knights of Malta of Székesfehérvár in 1473. After György Bálványosi died without an heir, it was donated to Orbán Nagylucei, Bishop of Eger, and his brothers, along with Bernát Endrédi Somogyi in 1488. Imre Perneszi, son of Pál Perneszi, was granted part of Bálványos by King Vladislaus II of Hungary in 1512. János Török of Enying settled Protestant serfs here in 1545.

After the expulsion of the Turks, in the 18th century, the village started to develop faster, it had 300 inhabitants at the time. 69 men joined the National Guard under the leadership of the village notary in 1848. Following the Revolution of 1848-1849, the Viennese Satzger family established an estate in the village and started construction. According to a source, the first kindergarten in Somogy County was opened in Bálványos in 1866, although another source says that the first one was in Berzence in 1867.

At the beginning of the 20th century, it belonged to the Tab district of Somogy County; the population at the time was 1540.

1303 of its 1319 inhabitants were Hungarian in 1910, of whom 440 were Roman Catholic, 837 were Reformed and 30 were Evangelical.

This region, abundant in game, was one of governor Miklós Horthy's hunting grounds, the road to the village was also built by him. The number of inhabitants kept decreasing after the Second World War. The population today either works in the nearby settlements on the shore of Lake Balaton, or on their own farms.

Csege-pusztá also belonged to the village in the early 20th century.

Sights in the village:

- The Roman Catholic church was built in Baroque style in the 1780s. It was dedicated to Archangel Gabriel.
- The Reformed church was built from donations of the congregation in 1836.
- Satzger (aka Takács) Mansion
- A listed building from the 19th century showing characteristics of Outer-Somogy folk architecture, namely, a thatched roof, a curved side porch, a gable or gablet roof, and it was built with mudbricks and rammed earth.

The mayor of the settlement: Gyula Sebestyén

BÁRDUDVARNOK

A Zselic mesés szép dombjainak ölelésében helyezkedik el Bárdudvarnok. A belső somogyi lankák páratlan szépségű erdőségei és vízjárta területei veszik körbe, s mintegy kis ékszerdobozként tárul elének számos látni valója. Olyan értékekkel teli táj, mely páratlannak mondhatók a környéken, de nem kis túlzás azt állítani, hogy akár országos szinten is.

Egy 1229-ből származó okiratban található meg először Bárd neve, a székesfehérvári káptalan birtokaként szerepelt emlékiratokban. 1268-ban a királyi udvarnokoknak volt itt földterületük. Az 1332-37-es pápai tizedjegyzék szerint plébániája is volt már ekkortájt. A XV. században a Mérey, majd a Perneszi család birtoka volt, 1536-ban a székesfehérvári örkanonok, 1550-ben Dersffy Farkas birtokolta. Saját körpecsétet az 1910-es évektől használtak az elöljárók. A község három részre tagolódott akkor: Bárdra, Szerászlóra és Kaposzentbenedekre. A részek először 1851-ben egyesültek, a Bárdudvarnok elnevezést 1908-tól használják. Szerászlót első alkalommal 1411-ben említették iratok, ekkor az Illyemindszenti család tulajdona volt. Később önállósult, s községbíró dolgozott itt. Szentbenedeket 1421-ben adományozta Zsigmond király a Gereczi családnak, 1492-ben az őseik által alapított bencés prépostság kegyúri jogát is megkapták. A községhez tartozott Kaposdada: a jeruzsálemi Szent János lovagrend itteni rendházáról 1244-ből vannak oklevelek. A 2014-ben megkezdődött régészeti feltárások alkalmával előkerült egy 1252-ben épült monostor temploma, annak falmaradványai, továbbá ékszerek, pénzérmék és könyvveretek, melyek ékes bizonyítékai annak, hogy a település milyen értékes múlttal rendelkezik.

A történelem nyomott hagyott mai napig, hiszen a mintegy 1200 főt számláló település országosan egyedülálló közigazgatási területtel rendelkezik, a közel ötven négyzetkilométernyi területen, szétszórtan tizenhat településrész tartozik ide, mint Bárd, Bárdibükk, Csermány, Bánya, Dada, Kaposdada, Kaposzentbenedek, Lipótfá, Kopaszhegy, Mihálypuszta, Nagypuszta, Olajhegy, Öregzsippó, Szendihegy, Szendipuszta, Újzsippó.

A dadai településrészen található a Jeruzsálemi Szent János lovagrend emlékére állított máltai kereszt, valamint a kaposdadai dombokon elterülő arborétum különleges fenyőfajtákkal és délszaki növényritkaságokkal.

A Kaposzentbenedekhez tartozó Baráthegyen Szent Benedek tölgyfaszobra áll, mely a millenniumi év emlékére készült. Ezen a településrészen találjuk a Szent Benedek rendi monostort, melyet 1994-ben szenteltek fel, s Közép-Európa legnagyobb fagerendás technológiával készült épülete, a Porta Pacis Lelkigyakorlatos Ház is itt található. Ugyanitt tekinthető meg a műemlék jellegű katolikus templom is, amely 1778-ban épült.

A Szenna felé vezető műúton találjuk a Petörke-völgyét, ahol a mestersegesen kialakított tó mellett üdülőövezet alakult ki. Ezen a helyen több mint tíz éve minden szombaton egy kistermelői piac is működik, ahol helyi és környékbeli árusok kínálják színvonalas, kiváló minőségű portékáikat.

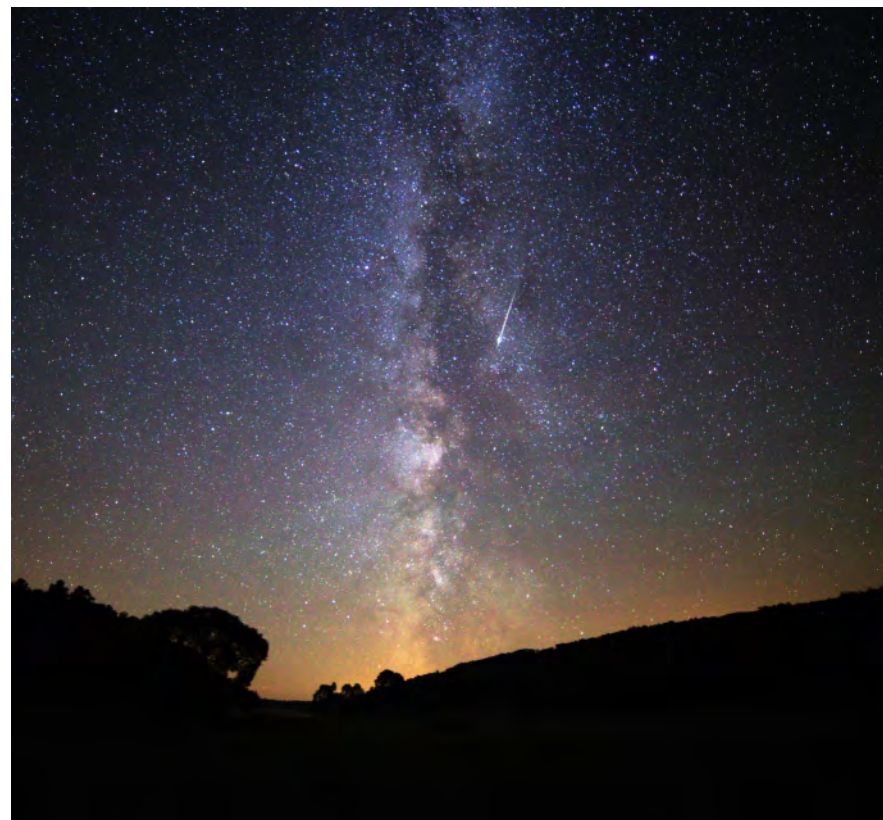
A főút mellett Bárdibükkben idegenforgalmi látványosságként láto-

gatható a Gosztunyi-kúria az üveghutával, mely évek óta nemzetközileg elismert alkotótelepként funkcionál. Itt élt a bárdudvarnoki születésű Goszthony Mária festőművész és keramikus, akinek hagyatéka a művésztelep, illetve a lakóhelyének közelében megtalálható Porciunkula-kápolnának az Assisiben lévő Szent Ferenc-kápolna pontos mása, búcsújáróhely kápolna.

A falu határát elhagyva közelíthetjük meg Olajhegy, Zsippó, Lipótfá és Bánya településrészeket, akár a Kaposvár-Barcs vasútvonal nyomvonalán kialakított kerékpárúton is. Ezen utazás alkalmával a páratlan szépségű táj felfedezése mellett a zsippói madárpark állat- és növényritkaságai vehetők szemügyre.

A páratlan szépségű táj, a természetes és mesterséges tavak, tiszta vízű patakok és a településen fellelhető programok sokszínűsége idilli kikapcsolódás lehetőségét rejtegetik, emellett a terület alkalmas a szabadidő változatos és kulturált eltöltésére is. Szívesen látogatnak el ide közel s távolról a pihenni vágyók, s nem ritkaság, hogy végleg itt is horgonyoznak le, így egy elfogadó, szerető közösség tagjaivá válnak.

A település polgármestere: Mester Balázs

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Csillagos égbolt park; Református templom; Katolikus templom; Porciunkula-kápolna; Szent Benedek-szobor; Premontrei apátság; Czeibert malomliget; 56-os tér és harangláb; Porta Pacis Lelkigyakorlatos Ház; Nemzetközi Üveg Alkotótelep – Goszthony-kúria; Őze faház; Óvoda; Petörke-tó

BÁRDUDVARNOK

BÁRDUDVARNOK

BÁRDUDVARNOK

Bárdudvarnok is nestled in the enchanting hills of the Zselic. Its numerous attractions make it a little gem surrounded by forests and waterways of unparalleled beauty within the slopes of Inner Somogy. A land full of treasures that is unique in the region, and perhaps it is not an exaggeration to say that it is even unique at a national level.

The name of Bárd is first mentioned in a document dated 1229 as a property of the Székesfehérvár Cathedral Chapter. The royal courtiers owned land here in 1268. According to the papal tithe register of 1332-1337, it had a parish. It was the property of the Mérey family, then of the Perneszi family in the 15th century, it belonged to the canon of Székesfehérvár in 1536 and to Farkas Dersffy in 1550. Village officials have been using its seal since the 1910s. The village included three parts at the time: Bárd, Szerászló and Kaposszentbenedek. These parts were first merged in 1851, and the name Bárdudvarnok has been used since 1908. Szerászló was first mentioned in documents in 1411, when it belonged to the Illyemindszenti family. Later it became independent with its own advocatus. Szentbenedek was donated to the Gereczi family by King Sigismund in 1421. In 1492, they were also granted the jus patronatus of the Benedictine parish founded by their ancestors. Kaposdada was also part of the village: its monastery of the Knights of Malta was mentioned in documents dated 1244. Archaeological excavations begun in 2014 have unearthed the wall remains of a monastery church built in 1252, as well as jewellery, coins and book ornaments, which are a clear testimony to the rich history of the village.

History has certainly left its mark, as sixteen village sections, namely Bárd, Bárdibükk, Csermány, Bánya, Dada, Kaposdada, Kaposszentbenedek, Lipótfá, Kopaszhegy, Mihálypuszta, Nagypuszta, Olajhegy, Öregzsippó, Szendihegy, Szendipuszta, Újzsippó, scattered over an area of almost fifty square kilometres, with a total population of around 1,200, make up the unique administrative territory of the settlement today.

The Maltese Cross, dedicated to the Knights of Malta, as well as the arboretum on Kaposdada hills boasting special pines and rare southern plants, are located in the village section named Dada.

The oak statue of St Benedict, commemorating the millennium, stands on Baráthegy in Kaposszentbenedek. The monastery of the Order of St. Benedict, consecrated in 1994, is also situated in this part of the village, as is the “Porta Pacis” Spiritual Retreat, the largest wood-frame building in Central Europe. The historic Catholic church, built in 1778, is located at the same site.

You can find Petörke Valley, which is a recreation area created next to an artificial lake, on the road to Szenna. For more than ten years, a farmers' market has been held here every Saturday, where local and regional vendors offer their high-quality products.

The Gosztonyi Mansion and glass kiln, which has housed an internationally renowned art community for many years, is a tourist attraction in Bárdibükk, next to the main road. It was the home of the painter and ceramist Mária Goszthony, who was born in Bárdudvarnok. Besides the art community, the nearby Porciunkula Chapel, which is an exact replica of the Chapel of St. Francis in Assisi, and a place of pilgrimage, is also her legacy.

After passing the village boundary, you can visit Olajhegy, Zsippó, Lipótfá and Bánya, even on the bicycle path along the Kaposvár-Barcs railway line. This trip will allow you to discover the unique beauty of the landscape and to see the flora and fauna of the Zsippó Bird Park.

The unrivalled panorama, natural and artificial lakes, clear streams and diverse programmes in the village offer ideal recreational opportunities with varied and sophisticated leisure activities. Visitors from near and far come here to relax, and it is not uncommon that they settle here permanently, becoming part of an accepting, loving community.

The mayor of the settlement: Balázs Mester

BEDEGKÉR

Minden korban és minden helyen igaz, hogy egy nép, egy nemzet akkor él, és akkor lehet jövőképe, ha van múltja, amelyet ismer és ápol, amelyből tanul, és tanulságot von le.

Bedegkér Somogy és Tolna megye határán, a belső-somogyi dombvidéken található Tabtól 12 kilométerre. A települést Esterházy Pál herceg adományozta Bedegi Tóth Györgynek 1701. június 17-én.

Az alapító okiratot ma is őrzik. Az 1754-ben épített templom felújításra szorul. 1854-ben Veczko Antal vette át a plébániát, aki Liszt Ferenc unokatestvére. Ez idő tájt Liszt Ferenc több alkalommal megfordult Bedegen, és orgonált a templomban. Az orgona a mai napig működik. Sikerült 2000-ben felújítani.

A település iskolája 1852-ben épült, több alkalommal sikerült felújítani. Sajnos a megfogyatkozott gyermeklétszám miatt 2021-ben be kellett zárni, így ma üresen áll, és a település vezetői keresik a megoldást az épület hasznosítására. Az óvoda 1958-ban épült, ami még működik, igaz, mindössze hat gyermekkel.

Bedegkér lakosai fontosnak tartják a hagyományaik ápolását, ennek jegyében készült az első és második világháborús emlékmű, valamint az 1956-os emlékmű.

1995-ben épült a 288 négyzetméter alapterületű sportcsarnok.

2001-ben, a település 300. évfordulójának tiszteletére a Somogy Megyei Közgyűlés zászlót és címet adományozott Bedegkérnek.

A címerben elhelyezett motívumok jelentése: a felső mezőben kardot emelő koronás Griff látható, amely Esterházy Pál címerére utal, az alsó mező három rózsája a falu három település részét szimbolizálja (Bedeg, Kér és Rózsás).

Az elmúlt időszakban a Magyar Falu Program keretében sikerült felújítani a belterületi utakat. Új tetőt kapott az önkormányzat épülete, és sikerült felújítani a bedegi temető ravatalozó épületét is.

A faluban mindössze három vállalkozás működik. Ebből kettő mezőgazdasági, egy kereskedelmi tevékenységet folytat, így a munkanélküliség elég magas. Az emberek nagy része naponta ingázik a szomszédos Kánya Tab, illetve Siófokra és környékére.

A településen tizenhat közmunkás dolgozik. A lélekszáma sajnos fogy, sok az üresen álló ház is.

Bedegkér zsáktelepülés, a helyiek nagyon szeretnék, ha elkészülne a Bedegkér Törökkoppánnal összekötő út.

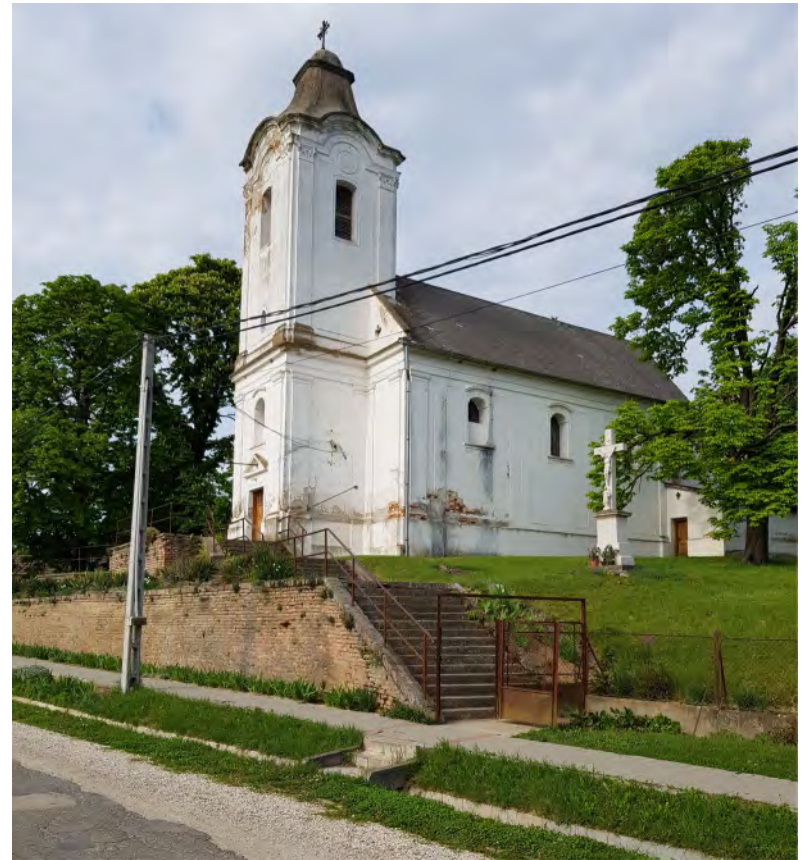
Az önkormányzat a Kapolyi Közös Hivatalhoz tartozik. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálatot is a Kapolyi Közös Hivattal együtt működteti a település.

A település polgármestere: Steinbacher Jenő

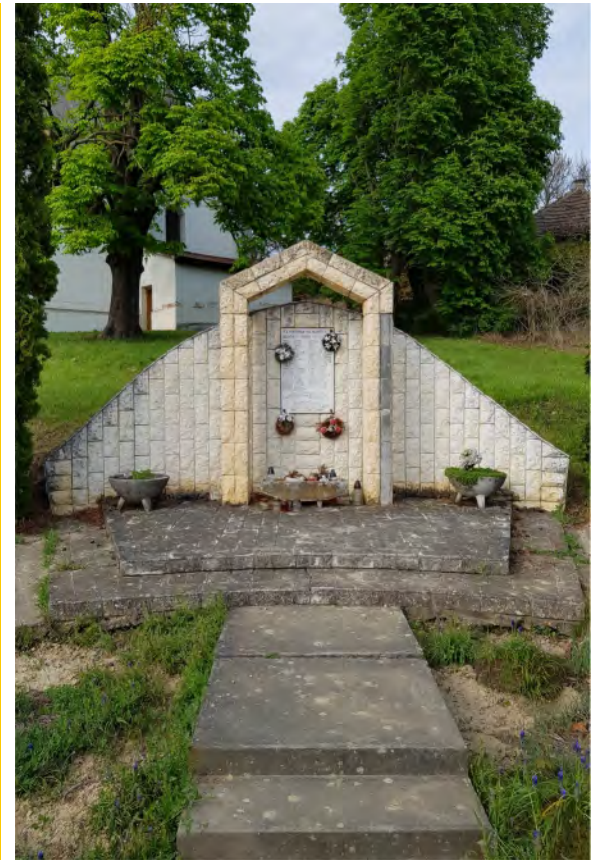
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Óvoda; Önkormányzat; Alapító okirat; Katolikus templom; Kőkereszt a katolikus templomkertben; Mecsek utcai kápolna; Szentháromság-szobor; Református templom; I. és II. világháborús emlékmű; 56-os emlékmű; Privát múzeum az óvodában; Üdvözlőtábla; Sportcsarnok

BEDEGKÉR

BEDEGKÉR

It is true anytime and anywhere that a nation lives and can have a vision if it has a past that it knows and cultivates and from which it learns and draws lessons.

Bedegkér is located on the border of Somogy and Tolna counties, in the hills of Inner Somogy, 12 km from Tab. The settlement was donated by Prince Pál Esterházy to György Bedegi Tóth on 17 June 1701.

The deed of foundation is still preserved today. The church was built in 1754 and needs renovation. In 1854, the parish was taken over by Antal Veczko, the cousin of Ferenc Liszt. Around this time, Ferenc Liszt visited Bedeg several times and played on the church organ. The organ still works today. It was successfully renovated in 2000.

The school of the settlement was built in 1852 and has been renovated several times. Unfortunately, it had to be closed in 2021 due to the declining number of children, so it is empty today and the leaders of the settlement are looking for a solution to utilise the building.

The kindergarten was built in 1958, and it is still operational, although only with six children.

The inhabitants of Bedegkér consider it important to nurture their traditions, and the monuments of the First and Second World Wars and the Revolution in 1956 were built in this spirit.

The 288-m² sports hall was built in 1995.

In 2001, the Somogy County Assembly donated a flag and coat of arms to Bedegkér in honour of the 300th anniversary of the settlement.

The meaning of the motifs placed in the coat of arms: in the upper field there is a griffin with a crown and raising a sword, which refers to the coat of arms of Pál Esterházy, and the three roses in the lower field symbolise the three parts of the settlement (Bedeg, Kér and Rózsás).

In the recent period, the internal roads have been renovated under the Hungarian Village Programme. The municipal building was given a new roof, and the funeral building of the Bedeg cemetery was also renovated.

There are only three businesses in the village. Two of them deal with agriculture and one with commerce, so unemployment is rather high. Most people commute daily to the neighbouring Kánya, Tab and to Siófok and its surroundings.

Sixteen public workers are active in the settlement. Unfortunately, the population is decreasing, and many houses are empty.

Bedegkér is a sack settlement, the locals look forward to constructing the road connecting Bedegkér to Törökkoppány.

The local municipality belongs to the Kapoly Joint Office. The settlement also runs the family support and child welfare service together with the Kapoly Joint Office.

The mayor of the settlement: Jenő Steinbacher

BOLHÓ

A Belső-Somogy déli részén elterülő, Dráva menti községet egyrészt Nagyatád, illetve Barcs irányából közúton lehet megközelíteni, mindkét esetben Babócsa érintésével, másrészt Csurgó felől, amikor is Bélavár, Vízvár, Heresznye falvakon át utazva jutunk el e településsor negyedik helységébe. E négy falu jó másfél évszázadon át, az 1700-as évek közepétől a XX. század elejéig egy viszonylag zárt kört – „minirégiót” – képezett, egymás között élénk gazdasági, társadalmi kapcsolatok sorát működtetve. Az első hivatalos irat 1332-ben említi a községet, Bobud, majd Bohud néven. Várkonyi Imre Somogy megye helységneveinek rendszere című munkájában az elnevezésben szláv eredetű személynevet feltételez.

Az egykor népes családokból álló községben ma már alig több mint kilencszázan élnek: fele annyian, mint fél évszázaddal ezelőtt. A drasztikus népességfogyás egyrészt az 1950-es években következett be, amikor a paraszti lakosság az elviselhetetlen adóterhek és beszolgáltatási kötelezettségek elől menekülve megpróbált először munkalehetőséghez, majd lakáshoz jutni a nagyobb községekben, de még inkább a városokban. A második elvándorlási hullámot a termelőszövetkezet szervezése idézte elő.

Bolhó portáit egész történelme során földműveléssel foglalkozó családok népesítették be, a múlt században még zsúppal fedett házakban élve.

Mára a lakóépületeket természetesen – főként két-három évtizeddel ezelőtt – átépítették, korszerűsítették, néhányan a tetőteret is beépítették.

A XX. század első évtizedeiben kialakult a földművelő gazdaságokat kiszolgáló iparosok, kereskedők szükséges rétege. Az 1930-as években két asztalos, illetve bognár, három cipész és ugyanennyi szabó, egy kőműves elégítette ki a falu igényeit. Mellettük két vegyesbolt és egy kocsmá állt a lakosság rendelkezésére.

A XIX. század végén csak magyar tannyelvű, három tanerős községi iskola működött Bolhón, befogadva csaknem kétszázötven tanulót. Ma 42 gyermekkel foglalkozik négy pedagógus. A felsősök Babócsára járnak.

A kétszoptos, jól felszerelt óvodában 46 gyermeket gondoz a három óvónő. A lakosság igen kevés horvát tárgyi és szövegfolklórt őriz. Néhány földrajzi helynév – Mlaka (mocsár), Ploscsina (vizenyős terület), Drávanhali-lesz (Drávan túli) – jelzi a horvát etnikum gyakori túlsúlyát. A horvátok – csakúgy, mint sokáig kisebbségben élő egykori magyar társaik – egymást váltó földesurak jobbágyaiként, majd a XIX. század közepétől a földhöz nem jutottak cselédeként, napszámosként dolgoztak. A terület első birtokosa a Tibold nemzetség volt, majd a Marczali, a Báthori és a Nadasdy családok. A határ utolsó nagybirtokosa 1910-től báró Solymosy László volt. A felosztott földjéből részesültek, és a régi kisbirtokos gazdák alapították meg a máig is működő Határőr Mezőgazdasági Szövetkezetet, amely gabonatermesztésből és szarvasmarha-tenyésztésből próbálja eltartani kevés számú tagságát. Egyébként a mezőgazdaságra mint meghatározó ágazatra utal az 1768 és 1856 között használatos községi pecsét, melynek kör alakú mezőjében ekevas, csoroszllya és három gabonaszál látható.

A község az I. világháború után 105 elesett katonát gyászolt, akik 62 árvát hagytak maguk után. A II. világháború 31 bolhói áldozatot követelt. Az ő emléküket őrzi az 1992-ben emelt dombormű.

Az önkormányzat gondoskodik arról, hogy az itt élők gyorsan és folyamatosan értesüljenek a helyi rendeletekről, határozatokról, az őket érintő közügyekről. Ennek érdekében segítették létrehozni a Bolhói Kábeltévé Egyesületet. Főként a fiataloknak nyújt szórakozást a művelődési ház és a sportcsarnok. Az előbbi ad helyet az 1994-ben alakult cigány hagyomány-őrző egyesületnek is. A falu július végén, Anna-nap környékén tartja temploma búcsúját. A község határában földgáz- és olajmező húzódik. Ennek köszönhető, hogy a kitermelésből részesedve a háztartások 95 százalékában használják a korszerű energiahordozót, a vezetékes gázt. A lakosság katolikus vallású, templomukat 1901-ben építették.

A község neves szülötte Losonczi Pál (1919-), aki 1960 és 1967 között földművelésügyi miniszter, 1967-től 1987-ig a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke volt. Jelenleg nyugdíjasként Barcon él.

A település polgármestere: Horváth Csaba

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Bolhói Közös Önkormányzati Hivatal; Szent Anna Római Katolikus templom; Sportcsarnok; Orvosi rendelő; Drávamenti Barátság Ház; Művelődési ház és könyvtár; Bolhói látkép; Bolhó főtér; Közpark madártávlatból; Faluközpont; Bolhó határában lévő horgásztó

BOLHÓ

BOLHÓ

BOLHÓ

The village is located in the southern part of Inner Somogy, along the River Drava. It can be approached by public road from Nagyatád and Barcs, in both cases through Babócsa, as well as from Csurgó, from where you can reach the fourth settlement in the row of Bélavár, Vizvár and Heresznye villages. These four villages formed a relatively closed circle – a “mini region” – for one and a half centuries, from the mid-1700s to the early 20th century, maintaining a series of lively economic and social relations with each other. The first official document mentioned the village in 1332 as Bobud, then Bohud. In his work entitled *The system of place names in Somogy county*, Imre Várkonyi assumed a personal name of Slavic origin in the name.

The village, once made up of large families, is now home to just over nine hundred people: half as many as half a century ago. The drastic depopulation took place, on the one hand, in the 1950s, when the peasant population, fleeing the unbearable tax burdens and service obligations, first tried to get jobs and then also accommodation in larger villages, but even more in cities. The second wave of emigration was caused by the organisation of the production cooperative.

Throughout its history, Bolhó has been inhabited by farming families, who still lived in houses with thatched roof in the last century. The residential buildings have, of course, been rebuilt and modernised by now, especially two or three decades ago, also with loft conversion on some of the houses. The group of craftsmen and traders needed for serving agricultural farms was formed in the first decades of the 20th century. In the 1930s, two carpenters, two cartwrights, three shoemakers, three tailors and a bricklayer served the needs of the village. In addition, there were two convenience stores and a pub for the residents.

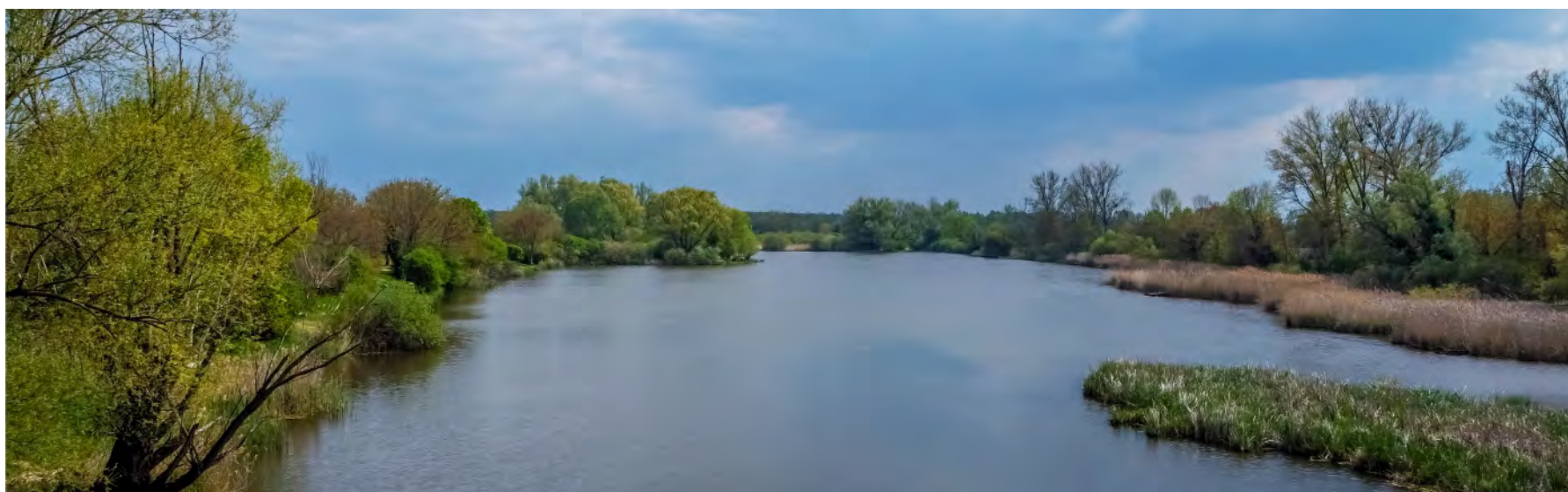
At the end of the 19th century, a village school was run in Bolho only in Hungarian language, with three teachers, accommodating almost two hundred and fifty students. Today, four pedagogues educate 42 children. The upper class students go to Babócsa.

In the well-equipped, two-group kindergarten, three teachers look after 46 children. The population preserves very little Croatian material and textual folklore. Some geographical toponyms – Mlaka (swamp), Ploscsina (wetland), Drávanhali-lesz (beyond Drava) indicate a frequent predominance of the Croatian ethnic group. The Croats – similarly to the contemporary Hungarians living in minority for a long time – worked as serfs for alternating landlords, then, from the middle of the 19th century, those who did not get a land worked as servants or day labourers. The first owners of the area were the Tibold family, then the Marczali, Báthori and Nádasdy families. The last large landowner of the border was baron László Solymosy from 1910. Benefiting from the divided land, the former smallholder farmers founded the Border Guard Agricultural Cooperative, which still operates today, trying to keep a small number of its members from grain production and cattle breeding. In fact, the village seal, used between 1768 and 1856 and featuring a plough iron, a coulter and three grain ears in a circular field, refers to agriculture as a dominant sector.

The village mourned 105 fallen soldiers after World War I, leaving 62 orphans behind. World War II claimed 31 victims from Bolhó. They are commemorated by the relief erected in 1992.

The local government ensures that the people living here are quickly and continuously informed about the local regulations, decisions and public affairs that affect them. To this end, they helped set up the Bolhó Cable TV Association. The culture centre and the sports hall provide entertainment mainly for young people. The former also houses the Gypsy Tradition-Preserving Association, founded in 1994. The village organises the church farewell in late July, around Anna Day. There is a natural gas and oil field on the border of the village. As a result, 95 percent of the households have a share in the production and use modern energy from pipeline gas. The population is Catholic, their church was built in 1901. The famous native of the village is Pál Losonczi (1919-2005).

The mayor of the settlement: Csaba Horváth

CSOKONYAVISONTA

A 68-as főút mellett, Barcstól 13 kilométerre északra fekszik. A település Erdőcsokonya és Somogyvisonta egyesülésével jött létre 1941-ben.

1269-ben IV. Béla király a Csák nemzetségbeli Péternek adományozta több más birtokkal együtt, azért a gazdag zsákmányért jutalmul, amelyet az e nemzetségből való (Csák) Péter az Uros szerb fejedelem elleni hadjáratban szerzett. 1395-ben Kálmán-Csehi város tartozékai között szerepelt, 1455-ben pedig plébániaegyházát is említették az oklevelek. 1479-ben Mátyás király Báthory István országbírónak adományozta, 1536-ban Pekry Lajos, 1550-ben Báthori András, 1583-ban pedig Ungnád Kristóf birtoka volt. Neve szerepelt az 1571. évi török kincstári adólajstromban is Erdőcsokona néven, ekkor 83 házat írtak össze benne, de az 1573-1574-es összeíráskor már csak tíz házat írtak össze. 1598-ban Babócsa várának tartozékeként gróf Nádasdy Ferenc birtoka volt. Az 1660. évi pannonhalmi dézsmaváltásjegyzék szerint pedig már Szent-Gyöngyvár tartozéka volt. 1677-ben Széchenyi György kalocsai érsek váltotta meg a kincstártól, de felét már előbb birtokolta zálogban gróf Nádasdy Ferentől, a másik felét pedig Petheő Lászlónétól. A 18. század elejétől a Széchenyi család igyekezett újra életre kelteni a vidéket, aminek hatására a 19. század közepére Erdőcsokonya mezőváros lett.

1715-ben 40 háztartást írtak itt össze. Ez évtől 1733-ig gróf Széchenyi Zsigmond birtoka volt, és mindvégig a Széchenyieké maradt. 1758. július 10-én országos vásárok tartására is szabadalmat nyert. 1836-ban lakosait kolerajárvány pusztította, 1898-ban pedig nagy tűzvész volt a településen.

Az 1900-as évek elején gróf Széchenyi Géza birtoka volt, neki szép úrilaka is volt itt, amelyet 1895-ben tisztalakból alakítottak át, és toldottak meg egy emeletes szárnyal, az úrilak szomszédságában pedig ugyanolyan stílusú vendégházat emeltek. A kastélyban voltak elhelyezve a gróf afrikai és amerikai vadásztrófeái, melyek között több tigris, párduc, bölény, vadbivaly, orrszarvú, antilop, zsiráf, oroszlán, lajhár, rénszarvas, zebra, hiéna, nagy barnamedve, muflon, afrikai vaddisznó, krokodil, strucc és számos más egzotikus madár is volt. Valamint itt volt még egy kb. ezerkötetes könyvtár, sok érdekes régi bútor, régi színes metszetek és sok meissenai és Alt-Wien porcelán is.

Irodalomtörténeti emlék, hogy Csokonai Vitéz Mihály családja innen származott, és a család a még az 1900-as évek elején is fennállt tisztalakban lakott. Református temploma 1784-ben épült. A római katolikus templom építési ideje ismeretlen. A 20. század elején Somogy vármegye Barcsi járásához tartozott.

1942-ben fedezték fel gyógyvizet adó forrásait, amit az 1950-es évek vége óta hasznosítanak.

Somogyvisonta vagy Visonta Árpád-kori település. Nevét már 1269-ben Villa Vysunta alakban írva említették az oklevelekben.

A török hódoltság alatt lakossága megfogyatkozott: az 1554. évi török

kincstári adólajstromban csak Visont alakban 7 házzal volt említve, 1715-ben pedig 25 háztartást írtak benne össze. A településnek az idők során több birtokosa is volt. Református temploma 1820-1832 között épült. Az uradalmi major régi magtárát Malik László 1780 körül eredetileg templomnak építtette, de halála után félbemaradt, és magtárnak alakították át.

A 20. század elején Somogy vármegye Barcsi járásához tartozott.

A település nevezetességei:

- Csokonyavisontai Gyógy- és Strandfürdő: alkáli-hidrogén-karbonátos, magas jodid, fluorid és metakovavas tartalmú vize 1943-ban olajkutatás során jutott a felszínre. A gyógyvizet savtúltengés, emésztési zavarok, funkcionális epebántalmak, székrekedés, elfajulásos gerincbántalmak, nőgyógyászati idült panaszok, vesebetegségek és mozgásszervi problémák kezelésére ajánlják. Öt nyitott, két fedett és két zárt medence várja a turistákat. Rengeteg a gyógy- és wellness-szolgáltatás a strand területén.

- Komáromi László szobrászművész gyermekkorának egy részét Csokonyavisontán töltötte, egyik alkotása (Sellő) a strandfürdő területén látható

A település polgármestere: Harasztia Attila

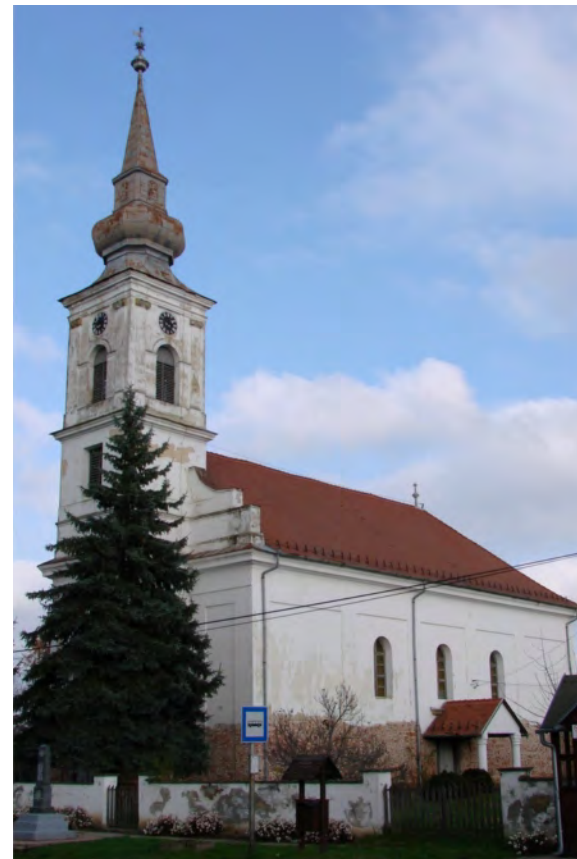
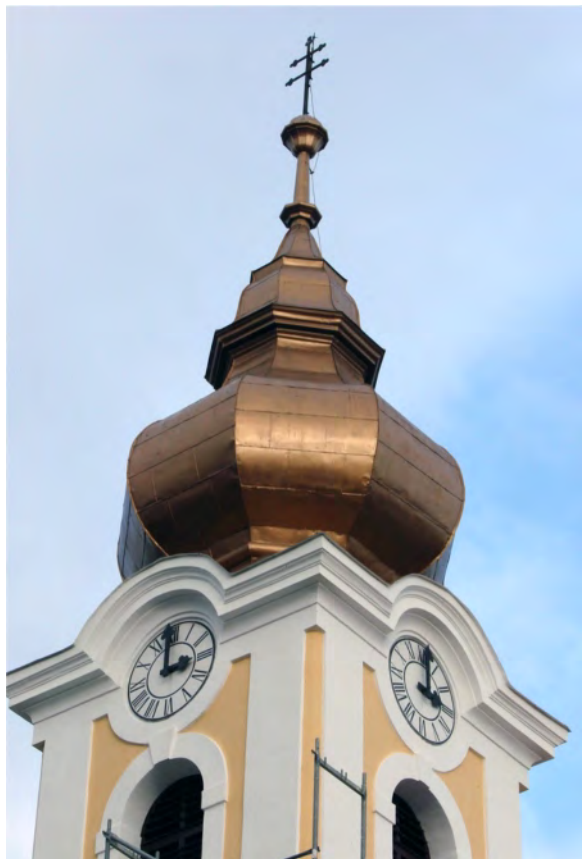
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Polgármesteri hivatal; Csokonyavisonta egykoron...; Csokonyavisonta napjainkban...; Biztos Kezdet Gyerekház ; Nagyatádi Szabó István emlékház; Xantus János Általános Iskola; Óvoda; Római katolikus templom; Csokonai háborús emlékmű; Visontai református templom; Kitelepítettek emlékműve; Nagyatádi Szabó István szoborcsoport; Gróf Széchenyi István mellszobra; Xantus János mellszobra; Gyógyfürdő – kültéri gyógyvizet medencék; Alexandra Vadászház

CSOKONYAVISONTA

CSOKONYAVISONTA

CSOKONYAVISONTA

This village is located 13 km north of Barcs along main road no. 68. It was created by the merger of Erdőcsokonya and Somogyvisonta in 1941.

It was donated to Péter of the Csák clan by King Béla IV in 1269, together with several other estates, as a reward for the rich booty that Péter of the Csák clan had obtained in the campaign against the Serbian prince Uros. It belonged to the town of Kálmán-Csehi in 1395, and its parish church was mentioned in documents in 1455. King Matthias donated it to judge royal István Báthory in 1479, and it was the property of Lajos Pekry in 1536, András Báthory in 1550, and Kristóf Ungnád in 1583. The settlement by the name of Erdőcsokona was listed as having 83 houses in the 1571 Turkish treasury tax register, but only ten houses were listed in the 1573-1574 census. It was owned by Count Ferenc Nádasdy, as part of the territories of Babócsa Castle in 1598. It belonged to Szent-Györgyvár according to the 1660 Pannonhalma register of deeds. György Széchenyi, Archbishop of Kalocsa, acquired it from the treasury in 1677, but he already had half of it pledged to him by Count Ferenc Nádasdy and the other half by Lászlóné Petheő. The Széchenyi family had been making efforts to revive the region since the beginning of the 18th century, and as a result, Erdőcsokonya became a market town by the middle of the 19th century. 40 households were recorded in 1715. From 1715 until 1733, it was the estate of Count Zsigmond Széchenyi and it remained in the property of the Széchenyi family. It was granted the right to hold nationwide markets on July 10, 1758. The village was devastated by a cholera epidemic in 1836, and there was a big fire in 1898.

It was the estate of Count Géza Széchenyi in the early 1900s, who had a neat manor house here. The house had been converted from an officers' quarters, with a two-story wing added in 1895, and a guest house of the same style was built next to it. The mansion housed the Count's African and American hunting trophies, which included several tigers, panthers, bison, wild buffaloes, rhinoceros, antelopes, giraffes, lions, sloths, reindeers, zebras, hyenas, brown bears, mouflons, African wild boars, crocodiles, ostriches and many other exotic birds. There was also a library of about 1000 books, lots of interesting old furniture, old colour engravings and a

number of Meissen and Alt-Wien porcelain items.

It is of literary historical significance that the family of famous poet Mihály Csokonai Vitéz originated from the village. The family lived in the officers' quarters that still existed in the early 1900s. The Reformed church was built in 1784. The Roman Catholic church's date of construction is unknown. The settlement belonged to the Barcs district of Somogy county in the early 20th century.

Springs of medicinal water were discovered in 1942 and have been exploited since the late 1950s.

Somogyvisonta or Visonta is a settlement from the Árpád Era. Its name was mentioned in documents as Villa Vysunta as early as 1269.

During the Turkish occupation, its population dwindled: it was mentioned by the name Visont, with 7 houses in the 1554 Turkish tax register, and it had 25 households in 1715. The village had several owners over time. Its Reformed church was built between 1820 and 1832. The old granary of the manorial estate was originally built as a church by László Malik around 1780, but it was discontinued and converted into a granary after his death.

The settlement belonged to the Barcs district of Somogy county in the early 20th century.

Sights in the village:

- Csokonyavisonta Spa: its alkaline-bicarbonate water with high iodide, fluoride and orthosilicic acid content was discovered during oil drilling in 1943. This medicinal water is recommended for the treatment of acidosis, digestive disorders, functional gallbladder disorders, constipation, degenerative spinal disorders, chronic gynaecological symptoms, kidney diseases and musculoskeletal disorders. Five outdoor, two covered and two indoor pools are available to guests, as well as a number of spa and wellness facilities.

- The sculptor László Komáromi spent part of his childhood in Csokonyavisonta, and one of his artworks named 'Mermaid' is displayed in the spa.

The mayor of the settlement: Attila Harasztia

CSOMBÁRD

Csombárd Somogy megye Belső-Somogy ékszerdoboznyi települése, amely Kaposvártól 16 kilométerre északnyugatra található, a Balatontól 40 km-re délnyugatra fekszik. Határában húzódik a Balaton és a Kapos vízválasztója, egészen közel a Kapos-völgyéhez. A település közelében ered a Pogányvölgyi-víz, amely a Balaton vízgyűjtőjéhez tartozik, és a Nagyberek egyik táplálója. Közúton Hetes és Osztopán felől közelíthető meg, az autóbusz-közlekedés Kaposvár felé kielégítő. Jelentős mennyiségű földgáz található a határban, itt működik a Mol Zrt. vezetékesföldgáz-elosztó telepe.

A hagyomány szerint az 1300-as évek elején mintegy húsz család telepedett le a környéken. A levéltári dokumentumokban Chombald néven szerepel először, 1324-ben. A török kiűzése után az 50 lakosú település 1726-ban a Csák, majd a Pongrácz családé lett. Akkoriban épült a ma is álló kúria. A II. világháború alatt kétszer kiürítették, a tizenkét áldozatnak 1990-ben állítottak emlékművet.

A település észak-déli irányban nyúlik el, három utcából áll, a helyi infrastruktúra, a közintézmények állapota kielégítő, a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően minőségi és korszerű.

A központban lévő egykori Pongrácz-kúria műemlék jellegű épület.

Az elmúlt tíz-tizenöt évben a kiöregedő generációk helyére fiatal családok költöztek. A megyeszékhely közelsége és a település infrastrukturális fejlődése vonzó számukra, a lakosság szám 270 fő körül állandósult.

Az itt élők 90%-a katolikus, akik az 1993-ban felszentelt Magyarok Nagyasszonya-templomban látogathatják a szentmisét.

Az 1960-as években épített művelődési házat az elmúlt évtizedekben többször felújították, a 90-es évek elején új szárnyrészsel bővítették. Itt kapott helyet többek között a házi orvos, a polgármesteri iroda, a házasságkötő-terem, a nyugdíjas klub foglalkoztatója.

A faluház eredeti épületében található egy 200 főt befogadó színház-terem színpaddal, öltözőkkel, a 2000 kötetes könyvtár és egy konyha.

Az említett épületegyüttes 2014 szeptemberétől a Többfunkciós Szolgáltató Épület nevet viseli. 2019-ben az épület teljes energetikai és fűtőkorszerűsítése megtörtént, nyílászárók cseréje, vizesblokkok felújítása, esztétikai szépítések, akadálymentesítés is megvalósult. Így a mostani komplexum a technikai felszereltségének köszönhetően is kiválóan alkalmas családi-baráti-céges-üzleti események, konferenciák, rendezvények lebonyolítására is.

Az intézményt árnyas fák, rendezett, virágos udvar övez, filagóriával, kemencével, grillezővel, mely szabadtéri események megtartására is alkalmas. Az udvarán a parkolási lehetőség biztosított.

Az épület közelében hatalmas, füves, parkosított terület szintén filagóriával, padokkal, asztalokkal, szalonnasütőhellyel, ahol kispályás labdarúgópálya, kosárlabdázási lehetőség és egy megújult játszótér várja a helybélieket és odalátogatókat. De itt kapott helyet a szabadtéri színpad is, ahol az elmúlt évek során számos fellépőt köszönthettek a falunapok, gyermeknapok, tematikus események alkalmával.

A település polgármestere: Sótonyi Györgyné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Játszótér; Nepumoki Szent János-szobor; Templomkertben lévő kereszt; Kereszt; Magyarok Nagyasszonya-templom; II. világháborús emlékmű; Többfunkciós Szolgáltató Épület; Park; Sportpálya; Szabadidőpark, kemencével; Park

CSOMBÁRD

CSOMBÁRD

CSOMBÁRD

Csombárd is a jewel box settlement in the middle of Somogy county, located 16 km northwest of Kaposvár and 40 km southwest of Lake Balaton. It is bordered by the watershed of Lake Balaton and the River Kapos, close to the Kapos Valley. The Pogányvölgy stream, which belongs to the catchment area of Lake Balaton and is one of the feeders of the Nagyberek region, originates near the settlement. It can be approached by public road from Hetes and Osztopán, and a bus service is available to Kaposvár. There is a significant amount of natural gas in the border, and here is the fixed line natural gas distribution plant of Mol Zrt.

According to tradition, about twenty families settled in the area in the early 1300s. It was first mentioned in archival documents as Chombald in 1324. After the expulsion of the Turks, the settlement with 50 inhabitants became the property of the Csák, and then the Pongrácz family in 1726. The mansion, which still stands today, was built at that time. It was evacuated twice during World War II, and a memorial was erected to the twelve victims in 1990.

The settlement stretches in the north-south direction and it has three streets. The local infrastructure and the condition of public institutions are satisfactory, they are modern and represent high quality thanks to the continuous improvements.

The former Pongrácz Mansion in the centre is a listed building.

Over the past ten to fifteen years, the aging generations have been replaced by young families: the proximity of the county seat and the infrastructural development of the settlement are attractive to them, and the population has stabilised at around 270 people.

90% of the people living here are Catholics, who can attend the holy mass in the Church of Our Lady of Hungary, consecrated in 1993.

The culture centre, built in the 1960s, has been renovated several times in recent decades, with a new wing section added in the early 1990s. Among other things, the general practitioner, the mayor's office, the marriage hall and the pensioner's club are housed here.

In the original building of the village house there is a theatre room for 200 people with a stage and changing rooms, a library with 2000 volumes and a kitchen. Since September 2014, the mentioned building complex has been called the Multifunctional Service Building. In 2019, the complete energy and heating modernisation of the building was completed, the doors and windows were replaced, the sanitary units were renovated, aesthetic embellishments were made and accessibility was implemented. Thus, thanks to its technical equipment, the current complex is excellent for events with families, friends and companies as well as for conferences and other programmes.

The institution is surrounded by shady trees, a tidy, flowery courtyard with a summer house, an oven and a barbecue, which is also suitable for outdoor events. Parking lots are available in the courtyard.

Near the building there is a huge, grassy park with another summer house, benches, tables, a barbecue place, a small football field, a basketball court and a renovated playground for locals and visitors. The open-air stage is also located here, where many performers have been greeted in recent years during village days, children's days and thematic events.

The mayor of the settlement: Mrs. Györgyné Sótonyi

CSURGÓNAGYMARTON

A település Csurgó várostól négy kilométerre északra, erdővel borított dombok között fekszik.

Nevével először az 1367-ben keltezett okiratban találkozhatunk a vránai perjelség birtokai között.

1472-ben Kisfaludi János nyerte adományul, Kisújlak-pusztával együtt. 1536-ban Drághy Miklós, 1550-ben Török József, 1598-99-ben Zrinyi György és 1626-ban és 1660-ban is a Zrinyi család birtoka volt. 1715-ben tíz háztartását írták össze, és ekkor őgróf Turinetti Herkules József Lajos volt itt a birtokos. 1733-ban és 1767-ben Festetics Kristóf, később herceg Festetics Tassiló volt itt a nagyobb birtokos.

A 18. századtól a református gyülekezeetről találhatunk adatokat. A ma is műemléki védelem alatt álló templomát 1841-ben szentelték fel, és néhány éve újították fel. A falu legszebb épülete az 1995-ben átadott közösségi ház. A településhez tartozik Ágneslak, az ország egyik legszebb arborétuma. A 30 hektáros terület egy félsziget, melyet halastavak vesznek körül. 1920-25 között Metzly Kamill mintegy száz fafajt telepített ide. Nevét Inkey Pál feleségéről, Stankowszky Ágnesről kapta. Az egykori erdőszlak ma vadászház. A községben 2007-ben 152 fő élt, és összesen 84 lakás volt.

Nyilvánvalóan a település neve ihlette meg Dévényi Tibor biokémikust, sci-fi író, amikor *A Tökéletes Robot* című tudományos-fantasztikus kisregénye egyik főszereplőjének, a Nemzeti Robotikai Intézet igazgatójának a Csurgó Nagy Márton nevet adta.

Csurgónagymarton község címere egy három részre osztott háromszögpajzs. Az alsó harmad fekete színű, benne három természetes lebegő rózsza. A fekete szín és a rózsák a csurgónagymartoni asszonyok főkötőjének színét és népi hímzésű rózsával való díszítését jelképezi. A bal oldali piros mezőben stilizált zöld almafa, az almafán aranyszínű almák találhatók. A piros mező utal a település kiváló, gyümölcserlelő éghajlati és talajviszonyaira, az almafa pedig az Ómág elnevezésű, egykor gyönyörű almáskertjére, melyet 1552-ben Török Bálint felesége (Pemfinger Katalin) akkor európai hírű veteményeskertjének korabeli leírása említ. A jobb oldali harmad aranymező, benne egy fekete kakasfej vörös taréjjal. Az ábra a település lakóinak korai felvilágosodását, a református szellemiséget, értékrendet jelképezi, az aranymező pedig a szellemiséget biztosító megalapozott életmódot tükrözi.

A csendes falu szívében, mindössze 4,6 hektáros területen 2 db 0,5 hektáros tó üzemel. Az első tóban sziget helyezkedik el. A második tavat erdő öleli át, ennek köszönhetően az ide látogatók nemcsak a horgászatban lelhetik örömeiket, hanem a szarvasok, őzek, vadkacsák látványában is gyönyörködhetnek. A fejlesztések folyamatosak, a település vezetői igyekeznek családbaráttá tenni a községet. A tó körül a kijelölt helyen megengedett a bográcsozás, grillezés, szalonnasütés.

A település polgármestere: Kiss Ferenc

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Üdvözlőtábla; Református templom, jobboldalt Hősi Emlékmű; Iskola park részlete (emlékhely); Dávid János költő mellszobra és nőalak a Gyöngyösbokréta mozgalom emlékére – Községi Ház; Kukoris sült a kemencében (Nagymartoni fonottkalács); Ismertető tábla a község végén (Mária út kerékpárosoknak); Kukorisfesztivál 2019. – a Kapcai (Szlovénia) József Attila Kulturális Egyesület fellépése; Favorit postagalamb teszttelep; Tájékpénz Ágneslak felé

CSURGÓNAGYMARTON

MÁRIA ÚT

Közép-Európa
zarándokútja

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYATA

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Világpiacért Alap

LEADER

Kerékpárral a Mária Úton | Csurgó és Nagykanizsa környékén

Cs4 jelzésű túraút Csurgó és Csurgónagymarton között

A csurgói Széchenyi térről indulunk. Innen a Rákóczi úton haladunk tovább, útközben megtekinthetjük a Csurgói Szentlélek templomot. Követve az utat egyenesen az Iharosi úton haladunk tovább célunk felé, az Ágneslakai arborétum felé bevezetője. A vasúti átkelőt elhagyva balra térünk le az útról.

Kisebb erdősávok és szántóföldek mellett haladunk el, követjük a Petőfi utcát, ez visz minket Csurgónagymartonba. Továbbra sem kell lekanyarodnunk. Útköz végét a Máriás-patak táplálja kis tó jelzi, itt megpihenhetnek a fáradt bringások, ugyanis elérkeztünk az utunk végéhez.

Az arborétum pár kilométerrel fentebb található. Remek program lehet a tó melletti piknikezés mind családoknak, mind baráti társaságoknak. Igazi kikapcsolódás, feltöltődés várja mindazokat, akik az Ágneslakai Vadászház és Ökoturisztikai Centrumba látogatnak. Festői tájon, kellemes környezetben, családi hangulatú panzió várja vendégeit. A tavakkal szabdalt dombosági területen rendkívül gazdag növény- és állatvilág talált otthonra.

Ezen az útvonalon kerékpárosok az oda-vissza távolságot, ami mindössze kicsit kevesebb, mint 14 km, fél óra alatt megtehetik. Mind gyakorlott, mind kezdő kerékpárosoknak egyaránt ajánljuk.

Fontos tudnivalók a Cs4 túraútról

Táv: 14,0 km
Nehézségi fok (1-5): 2
Közlekedési mód: kerékpár

Kiknek ajánljuk?: családoknak, kisebb csoportoknak akár gyerekekkel is, valamint hobbi sportolóknak

Becsült időtartam: Csurgó, Széchenyi tértől Csurgónagymarton első taváig 15-20 perc, oda-vissza összesen közel 40 perc
GPS track: <https://www.komoot.com/tour/161301583>

Látványok:
Csurgó Szentlélek Római katolikus templom
Csurgónagymarton, Ágneslakai arborétum

Csurgónagymarton története

Csurgónagymarton nevével először 1367-ben keltezett okiratban találkozhatunk a vránai perjeléig birtokai között.

1472-ben Kisfaludi János nyerte adományul, Kisújlak-pusztával együtt. 1536-ban Drághy Miklós, 1550-ben Török József, 1598-99-ben Zrínyi György és 1626-ban és 1660-ban is a Zrínyi család birtoka volt. 1715-ben 10 háztartású irák össze és ekkor ferget Turisetti Herkules József Lajos volt itt a birtokos. 1733-ban és 1767-ben Festetics Kristóf, később herceg Festetics Tassiló volt itt a nagyobb birtokos.

A 18. századtól a református gyülekezetről találhatunk adatokat. Ma műemléki védelem alatt álló templomát 1841-ben szentelték fel és pár éve újították fel. A falu legszebb épülete az 1995-ben átadott közösségi ház.

A településhez tartozik Ágneslak, az ország egyik legszebb arborétuma. A 30 ha-os terület egy fészket, melyet halastavak vesznek körül. 1920-25 között Metzky Kamilló mintegy száz fajfaját telepített ide. Nevét Inkey Pál feleségéről, Stankovszky Ágnesről kapta. Az egykori erdészlak ma vadászház.

Ágneslakai arborétum

Az Ágneslakai arborétum a kelet - zalai dombvidéken, Porrog község határában, halastavakkal körülvett fészketen, festői dombok közt található. A jelentős szubmediterrán klímahatás, valamint a tavak nagy vízfelületének éghajlat kiegyenlítő szerepe miatt az arborétum szinte optimális adottságokkal rendelkezik. Területe 7,65 hektár. 1920 - 1925 között létesítette báró Inkey Pál iharosi erdőgazdálkodó. Metz Kamilló erdőmérnök. A fejlesztés folyamatosan, jelenleg 52 fenyő, valamint 26 lombos fajfaj alkotja a gyűjteményt. Dominálnak - faj és egyedszám szerint is - a Thuja és Chamaecyparis félék. Az arborétum területén található az Ágneslakai vadászház, melyet részvénytársaságunk 2002-ben újított fel. Ágneslak névadója Sztankovics Ágnes, Inkey báró lengyel származású felesége. Vidett Jajók: Agár-köször, Fehér madársziszak, madárfészkek, Magyarazógi, Órai kékvercs; Kialakította Metzky Camil és Pugkay Károly nevéhez fűződik. Mintegy százféle fenyő, újjas juharok, tulipán- és lilomsá és a szegfűgubbas.

Jelmagyarázat

- Cs1 - Hévíz Szendrői
- Cs2 - Várkonyi Reményvár
- Cs3 - Hévíz Reményvár
- Cs4 - Máriás Csurgónagymarton
- Cs5 - Hévíz Reményvár
- Cs6 - Hévíz Reményvár
- Cs7 - Hévíz Reményvár
- Cs8 - Hévíz Reményvár

Az Ágneslakai arborétum a kelet - zalai dombvidéken, Porrog község határában, halastavakkal körülvett fészketen, festői dombok közt található. A jelentős szubmediterrán klímahatás, valamint a tavak nagy vízfelületének éghajlat kiegyenlítő szerepe miatt az arborétum szinte optimális adottságokkal rendelkezik. Területe 7,65 hektár. 1920 - 1925 között létesítette báró Inkey Pál iharosi erdőgazdálkodó. Metz Kamilló erdőmérnök. A fejlesztés folyamatosan, jelenleg 52 fenyő, valamint 26 lombos fajfaj alkotja a gyűjteményt. Dominálnak - faj és egyedszám szerint is - a Thuja és Chamaecyparis félék. Az arborétum területén található az Ágneslakai vadászház, melyet részvénytársaságunk 2002-ben újított fel. Ágneslak névadója Sztankovics Ágnes, Inkey báró lengyel származású felesége. Vidett Jajók: Agár-köször, Fehér madársziszak, madárfészkek, Magyarazógi, Órai kékvercs; Kialakította Metzky Camil és Pugkay Károly nevéhez fűződik. Mintegy százféle fenyő, újjas juharok, tulipán- és lilomsá és a szegfűgubbas.

A Mária Út zarándokútj, melynek hálózata Közép-Európa Máriás kegyhelyeit fogja össze. A kelet-nyugati tengelye Mariaszéllői Csikómyóly, az észak-déli Czesztochowa és Medugorje között húzódik. A főútvonalakat alternatívák és leágazások egészítik ki, felülve ezáltal a különféle zarándokhelyeket, természeti és építet, valamint kulturális értékeket. Az utat és annak szakaszait jelzések és táblák jelölik, csoportosan vagy egyénileg is bejárható.

A zarándoklás közben megélt spirituális élmény, a közösségi érzés, a természet közelsége, a megszokottból való kiszakadás élménye, a fizikai teljesítményből fakadó kellemes fáradtság új nézőpontra helyezik a világot, segítséget nyújthat a ma ember számára.

Hívunk Mindenkit
Gyere Te is a Test és Lélek Útjára!

CSURGÓNAGYMARTON

The settlement is located four kilometres north of the town of Csurgó, among the forest-covered hills.

Its name was first found in a document dated 1367 among the estates of the Vrana priorship.

In 1472 it was received by János Kisfaludi together with Kisújlakpuszta as a donation. It was owned by Miklós Drághy in 1536, by József Török in 1550, by György Zrinyi in 1598-99 and by the Zrinyi family in both 1626 and 1660. In 1715, ten households were registered here, and marquis József Lajos Hercules Turinetti was the owner at that time. In 1733 and 1767 Kristóf Festetics and later Prince Tassiló Festetics was the main owner here.

Data about the Reformed Church can be found from the 18th century. The church, which is a protected monument today, was consecrated in 1841 and renovated a few years ago. The most beautiful building in the village is the community house handed over in 1995. Ágneslak, one of the most beautiful arboretums in the country, belongs to the settlement. The 30-hectare area is a peninsula surrounded by fish ponds. Between 1920 and 1925, Kamil Metzly planted about a hundred tree species here. It was named after Pál Inkey's wife, Ágnes Stankowszky. The former forest house is now a hunting lodge. In 2007 there were 152 inhabitants in the village and a total of 84 houses.

Obviously, the name of the settlement inspired biochemist and sci-fi writer Tibor Dévényi, when he gave the name Csurgó Nagy Márton to one of the protagonists of his science fiction novel *The perfect robot*, the director of the National Institute of Robotics.

The coat of arms of Csurgónagymarton village is a triangular shield divided into three parts. The lower third is black with three natural floating roses. The black colour and the roses symbolise the colour of the headband of women in Csurgónagymarton and their decoration with folk embroidered roses. In the red box on the left is a stylised green apple tree, with golden apples on the tree. The red field refers to the excellent, fruit-ripening climate and soil conditions of the settlement and the apple tree to the once beautiful apple orchard called Ómág, mentioned in 1552 by Bálint Török's wife (Katalin Pemfinger) in the contemporary description of her vegetable garden of European fame. The third field on the right is a golden field with a black rooster head with a red crest. The figure symbolises the early enlightenment of the inhabitants of the settlement, the Reformed spirituality and value system and the golden field reflects the established way of life that ensures spirituality.

In the heart of the quiet village, there are two 0.5-hectare lakes on an area of only 4.6 hectares. There is an island in the first lake. The second lake is surrounded by a forest, thanks to which visitors cannot only enjoy fishing but also the sight of roe, deer and wild ducks. The developments are continuous, the leaders of the settlement are trying to make the village more family-friendly. Cooking, grilling and barbecue are allowed in the designated area around the lake.

The mayor of the settlement: Ferenc Kiss

DRÁVAGÁRDONY

A település Barcstól délkeletre helyezkedik el, a Dráva közvetlen közelében, a déli országhatár mellett, Potony és Drávatamási között. Csak közúton közelíthető meg, a Harkány-Sellye-Darány közt húzódó 5804-es útról Kastélyosdombó nyugati részén leágazva, az 58 162-es számú mellékúton.

A település és környéke gazdag vadakban, az ide érkezőknek igencsak figyelniük kell, ha az utakon közlekednek, hiszen nem lehet tudni, hogy mikor bukkan elő egy szarvas vagy más nemes vad. A tölgyesek és a Dráva gyönyörű látványosságot kínálnak. Érdekesség, hogy a falu előtti gyepes területen időnként feltűnik a haris, s ez a fokozottan védett madár itt költi ki fiókáit. Keresztülzeli a községet az EuroVelo nemzetközi kerékpárúthálózat 13. számú, „Vasfüggöny” útvonalának horvát-magyar határ menti szakasza, amelynek a Drávatamási és Drávasztára közti 3. számú etapja érinti a falut.

Drávagárdony nevét 1483 és 1490 között említette először oklevél Gardon néven, birtokosa ekkor a Pok nemzetségből származó Meggyesaljai Mórocz család volt.

1483-ban Meggyesaljai Mórocz László itteni birtokait Korotnai Jánosnak engedte át. 1490-ben a Meggyesaljai család birtoka. Az 1550-1599. évi adólajstromok szerint a pécsi püspökség birtoka volt.

Az 1554. évi török kincstári adólajstromban csak nyolc házzal volt említve, de az 1565-1566-os fejadólajstromban 17, az 1571. évben pedig már 36 házzal volt felvéve. A pannonhalmi főapátsági dézsmaváltságjegyzék szerint ekkor a Zrínyi család birtoka volt. 1692-ben Babócsay István birtoka volt. Az 1715-ös összeírásakor öt háztartását írták össze.

1726 és 1733 között Bakó Farkas, 1757-ben László és Ádám, 1767-ben csak Ádám, 1776-ban pedig Bakó Mihály volt a földesura. A Bakó család itteni birtokai házasság révén kerültek Thassy Károly birtokába. A 20. század elején Thassy Elemér volt itt a nagyobb birtokos.

A helybeli temetőben a török hódoltság alatt egy halom emelkedett, mely a Pécs és Verőcze közötti vonalon felállított őrállomások egyike volt.

A 20. század elején Somogy vármegye Barcsi járásához tartozott.

1910-ben 381 lakosából 370 magyar, 3 német, 7 horvát volt. Ebből 67 római katolikus, 312 református, 2 izraelita vallású.

A II. világháborúban nyolc helybeli vesztette életét, de már az I. világháborút is megsínylette a lakosság. A hősi halottak nevét egy emlékmű őrzi a faluban, mely a református templom mellett található.

Az első községi népiskolát a XX. század első éveiben, 1908-ban alapították, a második évtizedben pedig református templomot építettek. 1960-ban csaknem háromszázan éltek itt, aztán a körzetesítést követően megszűnt az alsó tagozatos iskola, s a gyerekeket a mai napig a szomszédos Darányba szállítják. Az egykori iskola 170 éves épülete ma művelődési házként funkcionál.

A település vezetői sokat remélnek az idegenforgalomtól, s a helyi családok is ebben látják a megélhetést, éppen ezért többen szálláslehetőséget kínálnak a vendégeknek, két vállalkozó pedig kisebb panziót épített, ahol színes programokat is szerveznek.

A település polgármestere: Berta Sándor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A fotókon Drávagárdony látnivalói, értékei, épített és természeti értékei láthatók, mindaz, ami egyedivé és szerethetővé teszi a somogyi települést

A II. VILÁGHÁBORÚ
ÁLDOZATAINAK EMLÉKÉRE

MÓZES ISTVÁN

GYÖRI ISTVÁN

CSOKONA ISTVÁN

MAGDA SÁNDOR

KRIZSÁN SÁNDOR

TÓTH ISTVÁN

TAKÁCS JÁNOS

SÁR SÁNDOR

ÁLLITTATTA:
DRÁVAGÁRDONY KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA 1991.

DRÁVAGÁRDONY

DRÁVAGÁRDONY

This settlement is located southeast of Barcs and between Potony and Drávatamási, in the vicinity of the river Dráva near the southern border. It can only be reached by road, by turning left to road no. 58162 at the western part of Kastélyosdombó from road no. 5804 that connects Harkány-Sellye-Darány.

The village and its surroundings are rich in game, and visitors should be very careful when driving on these roads, as they never know when a deer or other game might cross the road. The oak forests and the Dráva River are a spectacular sight. It's remarkable that the corn crane, a strictly protected bird, occasionally chooses the grassy area next to the village as its nesting place.

The village is crossed by a section of the EuroVelo International Cycle Route No. 13, named "Iron Curtain" near the Croatian-Hungarian border, specifically section 3 of the route between Drávatamási and Drávasztára.

The name of Drávagárdony was first mentioned as Gardon in a document dated between 1483 and 1490, owned by the Meggyesaljai Mórocz family of the Pok clan at the time.

László Meggyesaljai Mórocz transferred these estates to János Korotnai in 1483. It was owned by the Meggyesaljai family in 1490. According to the tax registers of 1550-1599, it was the property of the Episcopate of Pécs.

It was listed with only eight houses in the 1554 Turkish treasury tax register, then with 17 houses in the 1565-1566 tax register, and with 36 houses in 1571. At that time, it was the property of the Zrínyi family, according to the Pannonhalma Archabbey's register of deeds. It was owned by István Babócsay in 1692. Five households were recorded in the 1715 census.

Farkas Bakó was the landlord between 1726 and 1733, László Bakó and Ádám Bakó in 1757, Ádám Bakó in 1767 and Mihály Bakó in 1776. These estates of the Bakó family came into the possession of Károly Thassy through marriage. At the beginning of the 20th century, Elemér Thassy was the major landowner.

A mound was built in the local cemetery during the Turkish occupation, serving as one of the guard posts on the line between Pécs and Verőcse.

The village belonged to the Barcs district of Somogy county in the early 20th century.

Out of its 381 inhabitants, 370 were Hungarian, 3 German and 7 Croatian in 1910. 67 of them were Roman Catholic, 312 were Reformed, and 2 were Judaist.

Eight local people lost their lives in World War II, but the population had suffered World War I already. The names of the heroic dead are preserved in a memorial next to the Reformed Church.

The first village school was founded in 1908, and a Reformed church was built in the second decade of the 20th century. There were almost 300 inhabitants in 1960. The school was closed after zone mergers, and to this day, children are being transported to school in the neighbouring Darány. The 170-year-old school building is now a community centre.

The leaders of the village have high hopes for tourism, and local families see it as a source of livelihood, which is why many of them offer accommodation to visitors. Two entrepreneurs have built a small guesthouse as well, where they organise a variety of activities.

The mayor of the settlement: Sándor Berta

EDDE

Kaposvártól északnyugatra fekvő település, szilárd burkolatú úton csak nyugati irányból, a Kaposvár-Fonyód közti 6701-es útról Osztópán és Somogyjád között letérve, a 67 109-es úton közelíthető meg. Közigazgatási határának déli szélét érinti a Ráksi-Somogyjád közti 6513-as út is, de a lakott területeivel ez az út nem találkozik.

Edde nevét az 1332-1337. évi pápai tizedjegyzék említette először, mint egyházas helyet. 1408-ban Zsigmond magyar király Mesztegnyei Szerecseny Mihály itteni birtokait Gordovai Fancs Lászlónak adományozta. 1424-ben Fancs László fiai osztottak meg itteni birtokaikon. 1425-ben Edde Anthimus fia, János alnádor fia: Tapsonyi Miklósé és Jánosé volt, majd 1445-ben Tapsonyi Miklóstól osztópáni Perneszy Pál vásárolta meg. 1464-ben Battyáni Alapi Andrásnál volt egy része zálogban, 1465-ben pedig a Nagyszakácsi határjáró oklevélben szerepelt. 1468-ban a vele szomszédos Gyümölcsénygel együtt a Szigethi Anthimiaké volt, és ekkor Gyümölcsény-Edde alakban fordult elő. 1512-ben Osztópáni Miklós, Pál és István nyerték adományul II. Ulászló királytól.

Az 1536. évi adólajstromban három Edde nevű helységet is felsoroltak:

- Gyümölcsényedde a pannonhalmi apátság, továbbá Messer Miklós, Bornemisza János, Zalay Pál és Benedek, Nagy Mátyás és Szentpétery Miklós birtoka volt.
- Edde helységben Sulyok Balázs, Bornemisza János, Zalay Pál és Nagy Máté volt a birtokosa.
- Mesztegnyő-Edde helységben pedig Bodó Ferenc gyermekei és Horváth János özvegye voltak a földesurak.

1550-ben Felső-Edde Bornemisza Mihályé, Kis-Edde Koroknai Mátyásé volt. 1660-ban Rác-Edde Túrós Miklós birtoka volt. 1700-1702 körül Gorup Ferenc, 1703-ban felerészben Pulyai György, felerészben pedig Zankó Miklós és Boldizsár birtoka, majd 1710 előtt még Frankovics János,

1715-ben részben Babócsay özvegye birtokolta. 1726-ban felerésze a gróf Harrach családé, felerésze pedig Bátsmegyey János és Szily Márton örököseié volt. 1733-ban már az egész helység a Hunyadyaké volt, 1776-ban Záborszky László, Wlassics Gyula özvegye, Rosty Terézia Szelesteyné, és Rosty Justina voltak birtokosai. A 19. század elején a Hermann, Bondis, Gludovác és a Festetics családok birtoka volt, 1886-ban pedig gróf Zichy Jánosé volt. Az 1900-as évek elején pedig Pallini Inkey László császári és királyi kamarásnak volt itt nagyobb birtoka.

A 20. század elején Somogy vármegye Lengyeltóti járásához tartozott. 1910-ben 678 lakosából 669 magyar volt. Ebből 491 római katolikus, 184 református, 2 evangélikus volt.

Ide tartozott még Alsóbogát, Csollányos-pusztá, Felsőbogát, Lászlómajor és Juhásztanya is.

Bogát:

Alsóbogát és Felsőbogát helyén a középkorban Bogát falu feküdt, amelyet először, a Szent László királytól, a szentmártoni Benedek-rendi apátság részére 1083-1095 években kiállított összeírólevél említett először. 1229-ben Bagat néven a székesfehérvári káptalan birtoka volt, melyet 1239-ben a káptalan a szentmártoni apátságnak engedett át. Az 1332-1337. évi pápai tizedjegyzékben Vugath, Bugat alakban említették. 1472-től a káptalan és a szentmártoni apátság birtoka lett. Az 1580. évi török kincstári adójegyzék pedig a koppányi nahiébe sorozza. Az 1660. évi dézsmaváltásjegyzék szerint már a sziglieti várhoz tartozott. 1726-ban a Lengyel és a Mérey családoké, 1733-ban pedig csak a Lengyel családé volt.

Később a pusztá két részre szakadt, Alsóbogát a Boronkay családé, majd gróf Festetics Miklósé lett, aki itt 1830 körül kastélyt is építtetett, amely az 1900-as évek elején Pallini Inkey Lászlóé lett. Felsőbogát a Lengyel család után Vrancsics tábornok birtokába került, aki itt kastélyt építtetett. Később pedig báró Puteány Sándor, majd a Gludovác és Inkey családok birtokába került. 1856-ban gróf Zichy Károlyé volt. Környékén a római korból való leletek kerültek napvilágra.

Alsóbogát 1994-ben vált külön Eddétől, és lett önálló település.

Közös önkormányzati hivatal fenntartó község önkormányzata, a hivatal székhelye más helységben, Somogyjád településen található.

Eddeén áthalad a sárga turista útvonal is, amely Alsóbogátnál becsatlakozik a dél-dunántúli turista vonalban. A túrázás során gyönyörű erdőket, mezőket csodálhatnak meg a túrázók.

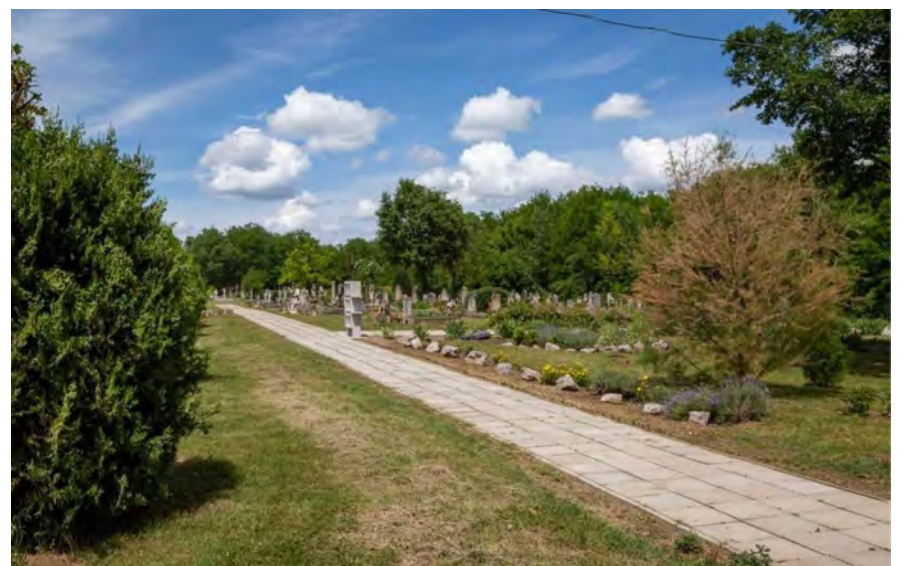
A faluban található a 2000-ben felújított református templom, ami a felújítás után ökumenikus lett. Így nyitva áll minden vallás számára.

Ismert személyek, akik a településhez kötődnek:

- Edde-Alsóbogátpusztán született 1905. március 27-én Kalmár László matematikus, az MTA tagja.
 - Antun Nemčić horvát költő, 1813. január 14-én Eddén született.
- A település polgármestere: Nagy Mariann

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Edde madártávlatból; Polgármesteri hivatal; Ökumenikus templom, könyvtár; Edde bekötőút; Temető; Légifelvelepek Eddéről; Szabadidőpark; Naplemente

EDDE

Located north-west of Kaposvár, this village is only accessible on solid roads from the west, by turning to road no. 67109 off the Kaposvár-Fonyód road no. 6701, between Osztopán and Somogyjád. Road no. 6513 between Ráksi and Somogyjád also touches the southern edge of the village boundary, but this road does not cross the inhabited areas.

Edde was already listed as having a parish in the 1332-1337 papal tithe register. King Sigismund donated the estates of Mihály Mesztegyei Szerecseny to László Gordovai Fancs in 1408. The estates were divided between László Fancs' sons in 1424. Edde belonged to Miklós and János Tapsonyi, the sons of vice-palatine János, son of Anthimus in 1425, then it was bought from Miklós Tapsonyi by Pál Perneszy of Osztopán in 1445. Part of it was pledged to András Battyáni Alapi in 1464, and it was mentioned in the title deed of Nagyszakácsi in 1465. Along with neighbouring Gyümölcsény, Edde belonged to the Szigethi Anthimus family in 1468 under the name Gyümölcsény-Edde. Miklós, Pál and István Osztopáni received it as a gift from King Vladislaus II in 1512.

Three places named Edde were listed in the 1536 tax register:

- Gyümölcsényedde was the property of the Pannonhalma Abbey, Miklós Messer, János Bornemisza, Pál and Benedek Zalay, Mátyás Nagy and Miklós Szentpétery.
- The village of Edde was owned by Balázs Sulyok, János Bornemisza, Pál Zalay and Máté Nagy.
- The landlords of Mesztegyő-Edde were Ferenc Bodó's children and János Horváth's widow.

Felső-Edde belonged to Mihály Bornemisza, and Kis-Edde to Mátyás Koroknai in 1550. Rác-Edde was the property of Miklós Túrós in 1660. It belonged to Ferenc Gorup around 1700-1702 and divided between György Pulyai and Miklós and Boldizsár Zankó in 1703. It was owned by János Frankovics before 1710, and partly by Babócsay's widow in 1715. Half of it belonged to the count Harrach family and half to the heirs of János Bátsmegyey and Márton Szily in 1726. The whole village was owned by the Hunyady family in 1733, and by László Záborszky, Gyula Wlassics's widow, Terézia Szelesteyné Rosty, and Justina Rosty in 1776. It was the property of the Hermann, Bondis, Gludovác and Festetics families in the early 19th century, and it belonged to Count János Zichy in 1886. The imperial and royal chamberlain László Pallini Inkey had a major estate here in the early 1900s.

The village belonged to the Lengyeltóti district of Somogy county in the early 20th century. Out of its 678 inhabitants, 669 were Hungarian in 1910. 491 of them were Roman Catholic, 184 were Reformed, and 2 were Evangelical.

Alsóbogát, Csollányos-puszta, Felsőbogát, Lászlómajor and Juhásztanya all belonged to the settlement.

Bogát:

The site of today's Alsóbogát and Felsőbogát was occupied by a village called Bogát in the Middle Ages, which was first mentioned in a census charter issued by King Ladislaus I to the Benedictine Abbey of Szentmárton between 1083-1095. It was the property of the Székesfehérvár Cathedral

Chapter under the name Bagat in 1229, and was transferred to the Abbey of Szentmárton in 1239. It was mentioned in the 1332-1337 papal tithe register as Vugath and Bugat. It became the property of the chapter and the Abbey of Szentmárton in 1472. The 1580 Turkish treasury tax register included it as part of the Koppány district. It belonged to the Szigliget Castle according to the 1660 register of deeds. It was the property of the Lengyel and Mérey families in 1726, and then it was owned only the Lengyel family in 1733.

Later, the settlement was divided into two parts, and Alsóbogát came into the possession of the Boronkay family and then Count Miklós Festetics. The latter built a mansion here around 1830, which became the property of László Pallini Inkey in the early 1900s. After the Lengyel family, the other part, Felsőbogát passed into the possession of General Vrancsics, who had a mansion built here. It became the property of Baron Sándor Puteány later, then of the Gludovác and Inkey families. Count Károly Zichy owned it in 1856. Artifacts dating back to the Roman period have been discovered in the surrounding area.

Alsóbogát became a separate municipality from Edde in 1994.

The village maintains a joint municipal office, with the seat located in Somogyjád.

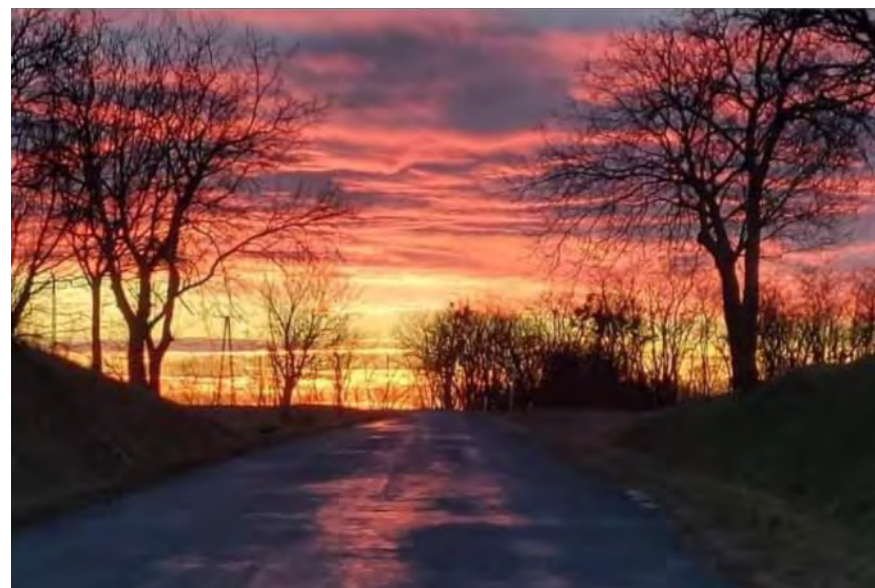
The hiking trail marked yellow crosses Edde before joining the South Transdanubian hiking trail at Alsóbogát. The trail offers picturesque views of forests and meadows to hikers.

The Reformed Church of the village was renovated in 2000 and became ecumenical. It is therefore open to people of all religions.

Famous people linked to the village:

- László Kalmár, mathematician, member of the Hungarian Academy of Sciences, was born in Edde-Alsóbogátpuszta on 27 March 1905.
- Antun Nemčić, Croatian poet, was born in Edde on 14 January 1813.

The mayor of the settlement: Mariann Nagy

GYÉKÉNYES

„Kristálytisza víz, békés környezet!”

Gyékényes község a Dél-Dunántúl régióban, Somogy megye délnyugati részén, a Dráva egykori árterületén fekszik. A község környéke már a római korban is lakott volt, melyet az 1873-ban a Táborhelye-dűlőn végzett ásatások során talált korabeli edények és pénzek bizonyítanak.

A terület első ismert birtokosai a Geregye nemzetségből származó Écs és fia, Pál voltak. 1380-ban a község nevét Gykynes alakban – nevének eredetét a gyékény növény nevéből származtatjuk – olvashatjuk először oklevelekben. A település birtokosai viszonylag gyakran váltották egymást egészen 1945-ig, amikor is a Zichy család volt az utolsó.

A falu lakossága római katolikus és evangélikus vallású, ennek megfelelően két templom van. A két felekezet valamikor iskolát is fenntartott, így két különálló iskolaépület is található a templomok közelében, amelyek mellé a 70-es évek legelején egy új iskola is felépült.

Nyilvántartott műemléki érték a Szent József római katolikus templom. A jelenlegi díszes alakját 1887-ben nyerte el. A templom főhajójában márványtábla emlékezik meg a II. világháborúban mártírhalált halt két papjára, Hajnal Zénó atyára és Martincsevics Pál plébánosra. A neogótikus

stílusú evangélikus templom 1887-ben épült az olasz Valentin Morandini tervei alapján. A templomot 1923-ban, majd 1988-ban renoválták.

A község központjában, a parkban található az 1929-ben emelt emlékmű, mely az I. világháborúban hősi halált halt 91 gyékényesi lakosnak állít emléket. A II. világháborúban elesett 21 gyékényesi katonának egy 1991-ben állított márványoszloppal tiszteleg a falu.

A község lakosai kiterjedt szőlőbirtokokkal rendelkeznek, melyek a Zalai-dombság Dráva-síkra lefutó délies kiettségű oldalában találhatóak. A szőlőhegy az Öreg-hegy és az Új-hegy részekből áll, melyen főként szőlőültetvények, gyümölcsfák és néhány többszáz éves szelidgesztenyefa is található. A szőlőhegy kedvelt kiránduló hely, borkostolók és családi összejövetelek színhelye, mivel csendes, nyugodt környezetben van. Bár a község külterületi részéhez tartozik, mégis egyre többen választják állandó lakhelyükké. A dombokról csodaszép panoráma nyílik a Kotróra és a határon túli területekre, közeli hegyekre.

Nagyerdő borítottágú területtel rendelkezik a település, ezáltal jelentős vadállománnyal büszkélkedhetnek, mely a vadászatot kedvelőket is vonzza a térségbe. A Duna-Dráva Nemzeti Park területét ékesíti a Gyékényeshez tartozó Lankóci erdő, mely a Dráva mellett kialakult ártéri ligeterdő. Különleges élményt nyújt az ide látogatóknak, például a térség jellegzetes lágyszárú, szigorúan védett növényei közé sorolható kockás liliummal.

A természet nem fukarkodott kegyeivel, csodálatos környezettel és élővilággal áldotta meg ezt a környezetet. A község területén hat kavicsbányató található, melyek közül a legnagyobb Kotró néven vált ismertté. A Kotró 2011-ben elnyerte az „Örökségünk-Somogyország Kincse” címet. A település határában működő kavicsbányában, a közelben folyó Dráva folyó valamikori kavicsbordalékának kitermelését az 1920-as években kezdték meg, és a mai napig folytatják. Ennek következtében a víz tiszta és jó minőségű. A tó és partjának vízi- és növényvilága igen változatos, sokszor szemet gyönyörködtető. A bányató különlegességei közé tartozik a kétpolipos medúza (*Craspedacusta sowerbii*), más néven édesvízi fátyolosmedúza, valamint több védett növény is, mint például a fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*) és a sulyom (*Trapa natans*), más néven vízidió.

A Kotró körül üdülőövezet jött létre, egy nagy horgászfalu, mely a pihenni vágyókat kiszolgáló infrastruktúrával, éttermekkel, panziókkal, kempinggel egészül ki. A kialakított szabadstrandot nyáron több százan keresik fel naponta. Jelentős a horgászturizmus, a bújárturizmus és az évek óta megrendezésre kerülő úszóversenyek. A község tulajdonában lévő Búvárbázis kora tavasztól késő ősziig fogadja a bújáregyesületek versenyzőit.

Fedezze fel Ön is Gyékényes kristálytisza tavait, csodálatos környezetét! Sportoljon, pihenjen és kiránduljon Gyékényesen!

A település polgármestere: Teszlákné Navracsics Nikoletta

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Szabadságtéri park; Evangélikus templom; Kultúrotthon; I. világháborús emlékmű; Katolikus templom; Fehér tündérrózsa; Szőlőhegy; Lankóci erdő; Kockás lilium; Bütykös hattyú pár; Búvárbázis; Horgászfalu

GYÉKÉNYES

GYÉKÉNYES

GYÉKÉNYES

“Crystal clear water and peaceful atmosphere!”

Gyékényes is a village in the South Transdanubian region, in the south-western part of Somogy county, on the former floodplains of the Dráva. The area around the village was inhabited in Roman times, as evidenced by the ancient vessels and coins found during excavations at Tábórhelye-dűlő in 1873.

The first known owners of the territory were Écs of the Geregye clan and his son Pál. The first recorded mention of the village, spelt as Gykynes, was in 1380. The origin of its name is derived from the name of the bulrush plant. Ownership of the village changed hands relatively often, and the last owners were the Zichy family in 1945.

The population is Roman Catholic and Evangelical, consequently there are two churches. The two denominations used to maintain their own schools, so there are two separate school buildings near the churches, in addition to which a new school was built in the early 1970s.

The Szent József Roman Catholic church is a listed historic monument. It took its present ornate form in 1887. A marble plaque in the nave of the church commemorates the two priests, Father Zénó Hajnal and parish priest Pál Martinsevics, who were martyred in World War II. The Evangelical church was built in gothic revival style, according to the plans of Valentin Morandini in 1887. The church was renovated in 1923 and again in 1988.

There is a monument in the park of the village centre, erected in 1929 to commemorate the 91 inhabitants of Gyékényes who died heroically during World War I. The 21 soldiers who died in World War II are honoured by a marble column erected in 1991.

The village locals have extensive vineyards on the south-facing side of Zala Hills that slope towards the plain of the Dráva river. The vineyard hill, consisting of Öreg-hegy and Új-hegy, is mainly planted with vineyards, some fruit trees and a few centuries-old chestnut trees. It is a popular place for hiking, wine tastings and family gatherings, as it is in a quiet and peace-

ful setting. Although it is outside the borders of the village, it's becoming increasingly popular as a permanent residence. The hills offer a beautiful panorama of Lake Kotró, the areas beyond the border and nearby mountains.

The settlement has a large forested area, which means that it boasts a significant game population, attracting hunting enthusiasts to the locality. Lankóci forest, a floodplain grove belonging to Gyékényes and shaped by the Dráva, is part of the Danube-Drava National Park. Encountering its treasures, such as the fritillary, an endangered, characteristic herbaceous lily of the region, is a unique experience for visitors.

There is no shortage of natural beauties and this landscape is blessed with abundant and varied wildlife. There are six gravel pit lakes in the village, the largest of which is known as Kotró. Kotró was awarded the title “Our Heritage - Treasure of Somogy County” in 2011. The extraction of the former gravel deposits of the nearby river Dráva started in the 1920s and continues to this day in the gravel quarry on the outskirts of the settlement. As a result, the water is clean and of good quality. The aquatic and plant life of the lake and lakeshore is very diverse and often spectacular. The lake's unique features include the peach blossom jellyfish (*Craspedacusta sowerbii*) and several protected plants such as the white water lily (*Nymphaea alba*) and the water caltrop (*Trapa natans*).

A resort area, a large fishing village has been built around Lake Kotró, complete with infrastructure catering to holidaymakers, as well as restaurants, guesthouses and camping sites. In summer, the free beach is visited by hundreds of guests every day. Fishing tourism and scuba diving tourism are significant, and swimming contests have been organised for many years. The municipally-owned Diving Base welcomes diving clubs from early spring to late autumn.

Come and discover the crystal clear lakes of Gyékényes and its beautiful surroundings. Play sports, relax and go hiking in Gyékényes!

The mayor of the settlement: Nikoletta Teszlákné Navracsics

HEDREHELY

A régészeti leletekből kiderül, hogy a település környéke már a római korban lakott volt. A falu nevét viszont csak az 1332-37-es pápai tizedjegyzékben említik először írásban, Hedruch alakban. Akkor már plébániája is volt. 1403-ban itt ültek össze a Zsigmond király uralmával elégedetlen urak, hogy az ország lakosságához kiáltványt intézzenek. 1443-ban Héderváry Lőrinc nádor birtokába került a település, amely városi rangot kapott. A középkorban a ferencesek kolostora állt itt, s az itt élő Atyai Péter prior kezdte írni az első magyarországi latin-magyar szótárt. Több műtárgy került a Nemzeti Múzeumba: a kolostor romjaiból növénydíszes faragott kő, XVI. századbeli késő gótikus bronz gyertyatartó és arany pecsétgyűrű. A török hódoltság után a község rohamos fejlődésnek indult. A XVIII. század végén már 728 lakosa és tanítója is volt.

Az 1900-as évek elejére már 1200-an éltek Hedrehelyen. Említésre méltó, hogy a lakosság egy része a településen kialakult iparágakban dolgozott agyagos- és fazekasmesterként, gabona-, baromfi- és terménykereskedőként, valamint biztosítási ügynökként. Híres volt a község hidegvérű lóállománya. A beszolgáltatás évei sok szenvedést hoztak a lakóknak. A nagy múltú mezőváros hanyatlása ekkor indult meg. A földtulajdonosokat szövetkezetekbe kényszerítették, majd egyesítették a visnyeivel és a kőkútival. 1973-ban a felső tagozatos iskola Kadarkútra került, 1977-ben pedig az önálló tanács is megszűnt, a falu lakossága rohamosan csökkenni kezdett.

Az önkormányzat jelenlegi szervezeti formája 2013. január 1-e óta áll fenn. Körjegyzősége Mike, Hencse és Visnye községekkel áll fent. Helyben az óvoda működik, mint a Drávamenti Óvodák Gyermejköléti és Családsegítő Szolgálat tagintézménye. Esélypont segíti és látja el programokkal a fiatalabb generációt. Az egyesületek – a Hedrehelyi Kulturális Egyesület, a Polgárőr Egyesület, a Hedrehelyi Romákért Egyesület, a Gyertek Velünk Egyesület és az Idősek Klubja – a felnőtt lakosságot mozgósítják meg. Az iskolába a gyermekek Ladra, illetve Kadarkútra járhatnak. Falugondnoki szolgálat segíti a helyben és a külterületeken lakók életminőségét.

A helyben lakó emberek nagy része összefogó, a településért és az ott lakókért könnyen mozgósítható. Az amatőr színjátszó csoport „Mókulók” néven eljutott a Nemzeti Színházba Móricz Zsigmond Az ördög című darbjával. Nyaranta szabadtéri színházi előadások, gyermektáborok, helyi rendezvények színesítik az itt élők mindennapjait.

A Zselic szélén elterülő „völgyből” és „dombból” álló falu gyönyörű természeti adottságokkal rendelkezik. Az önkormányzat a jövőben azt a célt tűzte ki, hogy felkutassa a település történelmét, megteremtse azokat a lehetőségeket, amiért érdemes lesz Hedrehelyre látogatni, túrázni.

A település polgármestere: Böhm Kinga

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Volt iskola épülete; Önkormányzat épülete; Református templom; Művelődési ház; I. világháborús emlékmű – Götz János domborműve; Idősek klubja; Utcarészlet; Parkrészlet; Faszor (fotó: Tóth Gyula); Tölgyfás út; Tájkép (fotó: Tóth Gyula); Kora hajnali Hedrehely

HEDREHELY

HEDREHELY

HEDREHELY

Archaeological finds reveal that the area around the settlement was inhabited as early as in Roman times. The first written mention of the village, however, spelt as Hedruch, appeared in the papal tithe register of 1332-1337, by which time it already had a parish. Landlords dissatisfied with the rule of King Sigismund met here in 1403 to address a proclamation to the people of the country. The settlement was granted the status of town when it came into the possession of palatine Lőrinc Héderváry in 1443. Prior Péter Atyai began writing the first Latin-Hungarian dictionary in the Franciscan monastery that stood here during the Middle Ages. A number of artifacts from the monastery ruins have been transferred to the National Museum, such as a carved stone block with plant decoration, a 16th century late gothic bronze candlestick and a gold signet ring. After the Turkish occupation ended, the village began evolving rapidly. It had 728 inhabitants and a teacher at the end of the 18th century.

It had 1200 inhabitants by the early 1900s. Some of the population worked in the industries that developed in the village, such as in clayworking and pottery, as grain, poultry and produce merchants and as insurance agents. The village was famous for its cold-blooded horses. The years of requisitioning (the compulsory sale or transfer to the state of agricultural products (in a specified quantity and price) from 1949 to 1956) brought much suffering to the inhabitants, and the decline of the long-established market town began. Landowners were forced into a cooperative, which was then merged with the Visnye and Kőkút cooperatives. The school was moved to Kadarkút in 1973, the independent council was abolished in 1977,

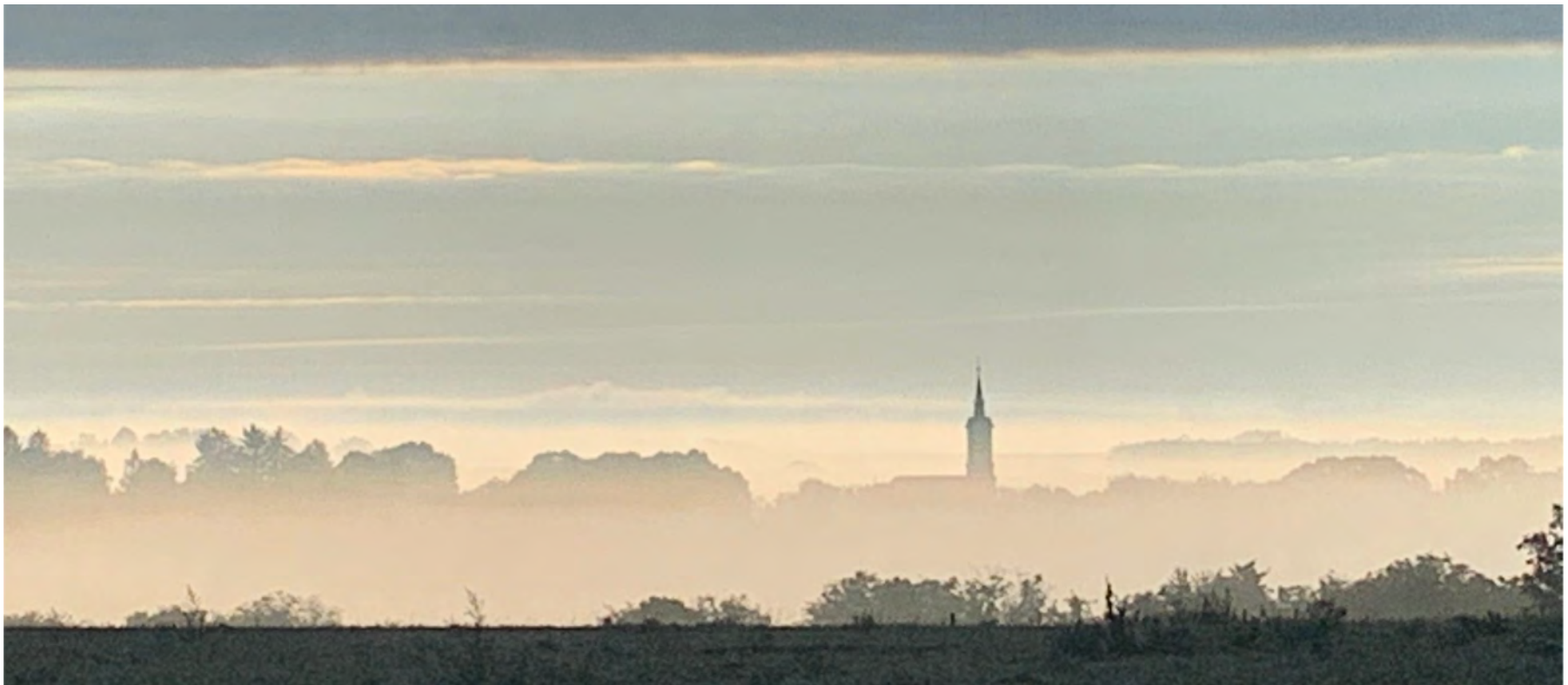
and the village's population was quickly decreasing.

The municipality has been in its current form since 1 January 2013. It has a joint district administration with the municipalities of Mike, Hencse and Visnye. The kindergarten still operates locally as an affiliated institution of the Child Welfare and Family Support Service of the Drávamenti Kindergarten System. A youth support centre ("Esélypont") provides assistance and programmes for the younger generation. Associations such as the Hedrehely Cultural Association, the Civil Guard Association, the Hedrehely Association for the Roma, the "Come with Us" Association and the Senior Citizens' Club mobilise the adult population. Children go to school in Lad or Kadarkút. A village caretaker service helps to improve the quality of life of residents both locally and in the outlying areas.

Most inhabitants are supportive and are motivated to act for the benefit of the village and its residents. The amateur theatre group called "Mókulók" has been invited to perform famous Hungarian writer Zsigmond Móricz's play "The Devil" at the National Theatre. Open-air theatre performances, children's camps and local events enrich the daily lives of the locals in summer.

This village is situated in a valley and on a hill on the edge of the Zselic, with beautiful natural features. The municipality has set itself the goal of exploring the history of the village and creating opportunities that make visiting and hiking in Hedrehely worthwhile.

The mayor of the settlement: Kinga Bóhm

IHAROSBERÉNY

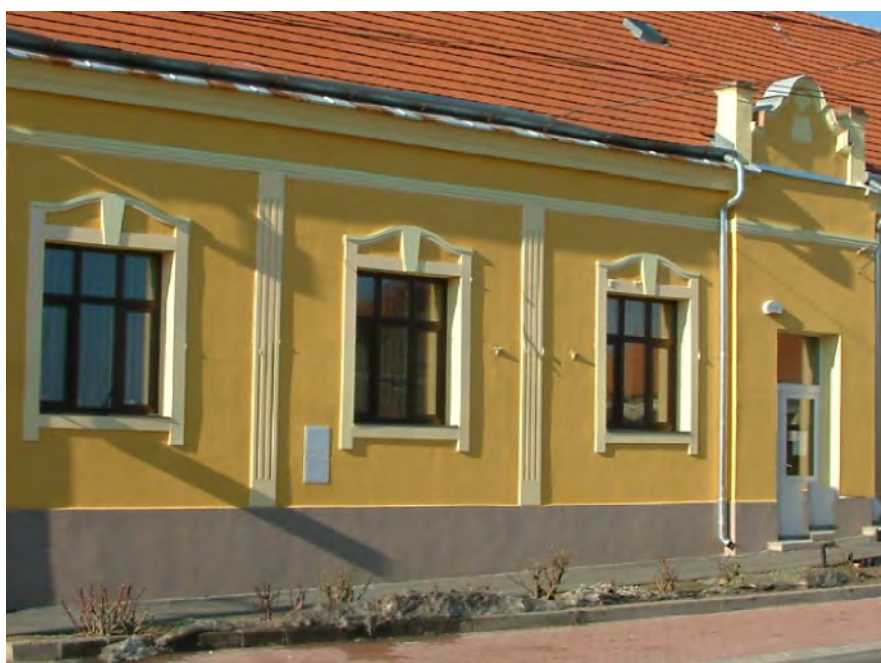
Belső-Somogyban, a 61-es út mentén, a zalai megyehatárhoz közel, Curgótól 14, Nagykanizsától 16 kilométerre található az 1450 lélekszámú Iharosberény, a hungarikumként is ismert somogyi szelídgesztenyések hazája. A berényi gesztenye hírnevének öregbítését szolgálja az évenként megrendezett Berényi Gesztenye Fesztivál. A falunapi forgatagban vadászati kiállítás, állatsimogató, kulturális műsorok várják a látogatókat.

A település dombos vidéken fekszik, része a Zalai-dombság Somogyba is átnyúló délkeleti nyúlványainak, melyeket patak völgyek tagolnak. Területét kiterjedt erdők uralják, melyeknek értékes faállománya kedvelt élőhely a nagyvadaknak: a gyönyörű agancsú gímszarvasnak és a robosztus vaddisznónak. Környezetében természetvédelmi területek (Baláta, Ágneslak), halastavak találhatók.

A táj növényzetét a zalai flórajárás jellemzi, melynek legelterjedtebb erdőtársulásai a gyertyános kocsánytalan tölgy, a bükkös és a cseres tölgyes. Erdei vadállományban gazdagok, ahol az őzek, szarvasok, vaddisznók mellett a tekeres-berki-árok a magyar vidrapopuláció egyik fontos élőhelye.

A „Berény” szó feltehetően kabar vagy besenyő eredetű. A többi Berénytől megkülönböztető (Somogyban van bőven ma is: Vörösberény, Balatonberény, Kisberény, Nagyberény) „iharos” előtagot vélhetően a tájra jellemző juharfa adta.

A táj és az itt élők története hányattatásokban gazdag: Segesd érintésével menekült Dalmácia felé IV. Béla a tatárok elől, az ő hospesek számára kiadott szabadalomlevele az első írásos emlék „Villa Beryn”-ről 1264-ből,

melyben meghagyta, hogy a segösi ispánnak (és kíséretének) évente egyszer ebédet és vacsorát tartoznak adni.

A falu az idő vad forgatagában élte hétköznapijait, bár többször is helyet változtatott, és gazdát cserélt: 1726-tól az Inkey család tulajdona, itt építette fel az iharosberényi ág kastélyát és uradalmi központját Inkey Gáspár.

Iharosberény 1726-tól 1945-ig az Inkey család birtoka. A két évszázad alatt meghatározó szerepet játszottak a község életében, fejlődésében. Az Inkeyek múltba tűnt két évszázadának nyomát számos tárgy, épület – az iharosberényi kastély, az iharosi kiskastély és a felrobbantott kastély helye, a kastélyparkok, a majorsági épületek, a puszták pusztuló romjai, a templomok, melyeknek építéséhez kegyúrként támogatást nyújtottak, kőkeresztek, szobrok, az úthálózat, földrajzi nevek, levéltári anyag – jelzi.

A középkorban sok hiedelem fűződött a boszorkánysághoz: ilyen, gyakran halálos ítélettel végződő perek 1786-ig folytak Magyarországon (és szerte Európában), amíg Mária Terézia rendelettel meg nem tiltotta lefolytatásukat.

Iharosberény is helyszíne volt 1737-ben egy ilyen pernek és ítéletnek. Hampu Erzsébetet és Bánfi Ilonát boszorkánysággal vádolták meg Zsigrai József megyei főispánnál. A szemmel verő, halált előidéző rontóasszonyokat láncra verve szállították Tapsony, Nemesvid és Marcali börtöneibe, kínvallatásnak (tortúrának) vetették alá a kor szokásainak megfelelően, majd vallomástétel után Iharosberényben megfojtották és máglyán elégették az elítélteket.

Iharosberény 1801. április 13-án nyert jogot vásárok tartására. A vásártartási jog megszerzése és gyakorlása, valamint az uradalmi székhely gazdasági húzóereje révén lett Iharosberény az 1864-65-ös években mezőváros.

1910-ben a község lakossága 1934 fő, pecsétjén lombos fa látható, szimbolikusan utalva talán a korszakra jellemző általános gyarapodásra és fejlődésre, melynek építészeti nyomai ma is láthatók.

A II. világháborúban 48 iharosberényi katona esett el, a német és orosz megszállás felbecsülhetetlen károkat okozott a civil lakosságnak.

A századforduló után, 1920-ban báró Inkey Pál elképzelései szerint Metzly Kamill uradalmi főerdész tervezte és telepítette el a vadászház környékén kialakított arborétumot. A tulajdonos 1934-ben építtette a nyári lakot, melyet feleségéről (Stankowsky Ágnes) Ágneslaknak nevezett, ma is így közismert.

A környék másik természeti értéke a Baláta-tó. A háromszáz hektár területű ösláp kialakulása feltehetőleg a jégkorszakra vezethető vissza. A homokbuckák közötti mélyedésekben agyagréteg rakódott le, amely víz-záró réteget alkotva összegyűjtötte a csapadékot. Így keletkezett a Baláta, amelynek mindenkori vízterületét a csapadékvíz határozza meg, ma erdőrezervátumként a terület leginkább védett természeti kincse.

A település polgármestere: Zsirmon Endre

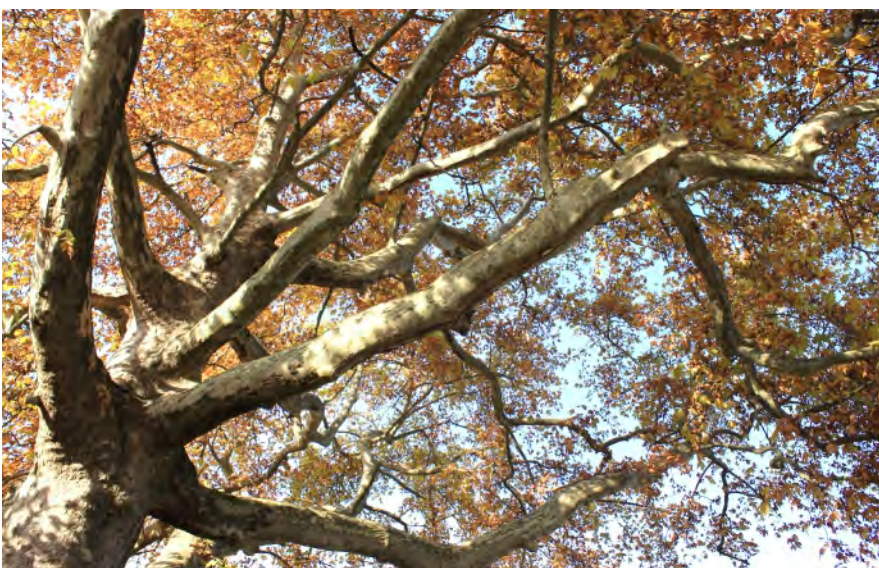
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Polgármesteri hivatal; Evangélikus templom belső tere; Evangélikus templom; Hősi emlékmű; Inkey-kastély; Gyógyszertár; Kultúrház; Egészségügyi rendelő; Kosbor; Óriási platán; Gesztenye Fesztivál; Iharosberényi szelídgesztenyék

IHAROSBERÉNY

IHAROSBERÉNY

IHAROSBERÉNY

Iharosberény is located in Belső-Somogy, along road 61, near the Zala county border, 14 km from Csurgó and 16 km from Nagykanizsa. With a population of 1450, it is the home of the Somogy chestnut groves, which are known as a “Hungarikum” (regarded as unique to Hungary). The Berény Chestnut Festival is an annual event to promote the reputation of Berény chestnuts. This village festival offers a hunting exhibition, a petting zoo and cultural shows to visitors.

The village lies in a hilly landscape, which is part of the south-eastern reaches of Zala Hills extending into Somogy county, and are divided by stream valleys. This region is dominated by extensive forests, which are a preferred habitat for big game, such as the red deer, known for its beautiful antlers, or the robust wild boar. There are nature reserves (Baláta and Ágneslak) and fishing lakes in the surrounding area.

The flora is similar to other regions in Zala, with the most widespread forest types being hornbeam and sessile oak, beech and turkey oak. These forests are rich in wildlife: besides deer, roe deer and wild boar, Tekeres-Berki-árok is an important habitat for the Hungarian otter population.

The word “Berény” is probably of Kabar or Pecheneg origin. The prefix “Iharos”, which distinguishes this settlement from other “Berény” (there are still plenty of them in Somogy county: Vörösberény, Balatonberény, Kisberény, Nagyberény), is probably attributed to the maple trees that are common in this landscape.

The history of the place and the local population is one of many misfortunes. Béla IV fled from the Tatars to Dalmatia via Segesd. The first written record of “Villa Beryn” dating from 1264, is a letter issued by him to “hospes” (elite foreigners), stipulating that they were obliged to give the ispán of Segesd (and his entourage) lunch and dinner once a year.

The village survived the turmoils of history, changing locations and owners several times. It belonged to the Inkey family from 1726 on, and Gáspár Inkey built the mansion and manorial centre of the Iharosberény branch here.

Iharosberény was the property of the Inkey family between 1726 and 1945. During these two centuries, they played a decisive role in the life and growth of the village. Legacy of the Inkey family's two-century history can be found in numerous objects and buildings – the Iharosberény mansion, the small mansion and the site of the blown-up mansion in Iharos, the mansion parks, the manor buildings, the ruins of dispersed settlements, the churches they supported as benefactors, stone crosses, statues, the road network, geographical names and archived documents.

There were many beliefs about witchcraft in the Middle Ages. Such trials, often resulting in death sentences, continued in Hungary (and throughout Europe) until 1786, when Maria Theresa banned them by decree.

Iharosberény was the scene of one such trial and sentence in 1737. Erzsébet Hampu and Ilona Bánfi were accused of witchcraft before the county ispán József Zsigrai. The women, guilty of causing death by evil eye, were taken in chains to the prisons of Tapsony, Nemesvid and Marcali, subjected to torture according to the custom of the time, and after confession, were strangled and burnt at the stake in Iharosberény.

Iharosberény was granted the right to hold markets on 13 April 1801. Gaining and exercising the right to hold markets and the economic influence of the manorial seat made Iharosberény a market town in 1864-1865.

In 1910, the village had a population of 1934, and its seal depicted a tree with full foliage, perhaps symbolic of the general growth and progress of the period, the architectural evidence of which can still be seen today.

48 soldiers from Iharosberény died in World War II, and the German and Russian occupations caused immeasurable harm to the civilian population.

The arboretum near the hunting lodge was designed and planted by Kamill Metzly, chief forester of the manor, according to the plans of Baron Pál Inkey in 1920. The owner built a summer residence in 1934, which he named Ágneslak after his wife (Ágnes Stankowsky), and it is still commonly known by that name today.

Lake Baláta is another local natural asset. The formation of the 300 hectares of primeval marshland probably dates back to the Ice Age. A layer of clay was deposited in the depressions between sand dunes, forming a waterproof layer that collected rainfall. The resulting lake, whose volume is always determined by the amount of rainfall, is now a nature reserve, a highly protected natural treasure in the region.

The mayor of the settlement: Endre Zsirmon

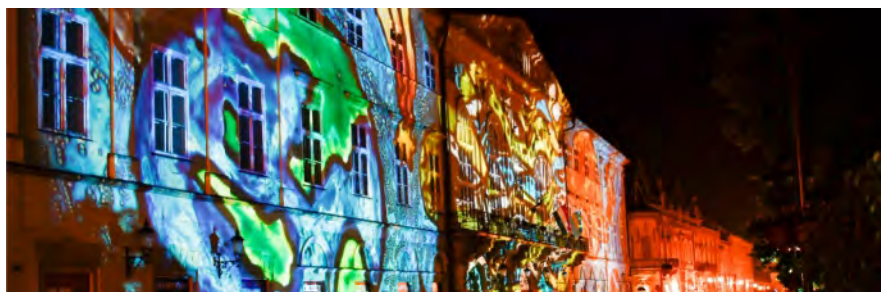
KAPOSVÁR

Kaposvár két kistáj – északról Dél-Külső-Somogy, délről az Észak-Zselic – találkozásánál fekszik. A honfoglaló magyarok, akik 900 körül jelentek meg a vidéken, olyan területet szálltak meg, amely évezredek óta lakott volt. Kelták, rómaiak, germánok és avarok váltották egymást a tájon, ahol századok múltán felépült Kaposvár. A kapu szóból származó Kapos folyónév Szent István király 1009-ben készült, a pécsi püspökség határait kijelölő oklevelében jelent meg először.

Az 1061-ben alapított Szentjakabi Bencés Apátság a legrégebbi műemlék, a település azonban ettől nyugatra, a 14. században épült vár körül alakult ki. Az erődítmény, noha a Kapos kiterjedt mocsarai is védelmezték, jórészt elpusztult a történelem viharában, s a Rákóczi-szabadságharc után, 1712-ben Kaposvárt is újra kellett telepíteniük birtokosainak, az Esterházyaknak.

A 18. század közepén ez a vásártartási joggal bíró, hamar növekedésnek induló, de még kicsiny mezőváros lett a megyeszékhely. A 19. század elejétől fontos egészségügyi, kulturális és közművelődési intézményeket hoztak létre itt; 1806-ban megnyitotta kapuit az első gimnázium, 1846-ra felépült a kórház. 1872-ben a vasút is elérte Kaposvárt, amelyet a következő évben véglegesen várossá nyilvánítottak. 1894-ben termelni kezdett a cukorgyár.

A századforduló városfejlesztő polgármestere, Németh István hivatali időszaka hozta el a megyeszékhely első aranykorát: Kaposvár északi irányban terjeszkedett, több bankház és szálloda nőtt ki a földből, új vasútállomás és városháza, vasöntöde, számos iskola és templom épült. Napilapok indultak, egyesületek alakultak, megnyílt a kőszínház is (a mai Csiky Gergely Színház), s a város megerősítette pozícióját a megye közlekedési, ipari, kereskedelmi, pénzügyi és kulturális központjaként. A szülővárosába visszaköltöző európai hírű festőművész, Rippl-Rónai József 1908-tól Róma-hegyi villájában élt és alkotott. (1978-ban e villaépületben nyílt meg az emlékmúzeuma, amely 2012-re látványosan megújult: azóta föld alá süllyesztett, színvonalas szolgáltatásokat nyújtó látogatóközpont várja itt a közönséget.) Döntően a 19. század végén és a 20. század elején alakult ki a mai belváros építészeti arculata is, amelyet főleg a szecessziós és eklektikus középületek és lakóházak tesznek vonzóvá.

A két világháború között a város már lassabban, de a kedvezőtlen külső körülmények ellenére is egyenletesen fejlődött. Az országosan is ismert „Virágos Kaposvár” mozgalom, amely még a század elején bontott zászlót, ekkor teljesedett ki, dr. Kaposváry György polgármestersége idején. „Iskolavárosként” is joggal emlegették Kaposvárt.

A 20. század második felében jelentősen bővült a megyeszékhely területe: Kaposszentjakabot, Kaposfüredet, Toponárt és Töröcskét is Kaposvárhoz csatolták, s a hatvanas években megindult az északnyugati városrész kialakítása.

A rendszerváltozás óta kitágultak a keretek, amelyek között a város élete zajlik. A település 1990-ben megyei jogú várossá vált, 1993-tól már püspöki székhely is. Az évezred utolsó évtizedében egészségügyi főiskola, katolikus gimnázium és református iskola kezdte meg működését, 2000-ben pedig létrejött a Kaposvári Egyetem. Ipari parkok létesültek, és számos vállalkozás települt Kaposvárra.

A Németh István nevét viselő beruházási program részeként „aréna” és sportuszoda épült, megvalósult a Kaposvári Közlekedési Központ, gyorsúttá fejlődött a 67-es főút.

Megindult a Rippl-Rónai Fesztivál rendezvénysorozata, s az ezredforduló után a kamarazene és a sport területén már nemzetközi fesztiváloknak is házigazdájává vált a város. S persze tovább élnek az olyan kulturális hagyományok is, mint a Csokonai Vitéz Mihály emlékét és a Dorottya című komikus eposzt felidéző farsangi rendezvénysorozat, amelyet 1977-ben rendeztek meg először. A nyarat a Miénk a Város fesztivál koncertjeivel búcsúztatja Kaposvár szeptember elején, amelyet szeptember közepén a Mézfesztivál követ. Advent idején is együtt ünnepel a város a fénybe öltöztetett belvárosban.

De nemcsak ez teszi kedvelt turistacélponttá Kaposvárt. Például a régió legnagyobb egybefüggő vízfelületével rendelkező, látványelemekben bővelkedő Virágfürdő is, valamint a várostól északra mintegy nyolc kilométer hosszan elnyújtózó Deseda-tó, félszigetén arborétummal, partján kalanderdővel és a tó élővilágát bemutató látogatóközponttal.

A kaposváriak büszkéek a városhoz kötődő, de az ország kulturális és közéletében is számontartott nagyságokra – mások mellett Kunffy Lajos, Rippl-Rónai József, Szász Endre és Vaszary János festőművészekre, Juan Gyenes fotóművészre, Kaposi Mórra, a tudós orvosra, a gyorsúszó Csik Ferencre, Berlin olimpiai bajnokára, Nagy Imre és Boross Péter miniszterelnökökre, Fekete István íróra, Takáts Gyula költőre. És büszkéek történelmükre is. Igaz ugyan, hogy az elmúlt századokban Kaposvár sokszor élt át idegen megszállást, sorvasztotta tűzvész, árvíz és járvány, a kaposváriaknak azonban valamennyi csapás után volt erejük újrakezdeni – bizonyítva, hogy a város története a megújulások históriája.

A település polgármestere: Szita Károly

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Rippl-Rónai Fesztivál; Fő utca, Kemény-palota; A volt zárda; Városháza; Városliget, Életfa-szobrok; Rippl-Rónai-villa; Fő utca, Anker-ház; Fő utca; Kossuth tér; Csiky Gergely Színház; Noszlopy Gáspár utca, Négy évszáz szökőkút; Európa park, Napkerék-szobor; Fekete István Látogatóközpont, Deseda-tó; Deseda-tó; Csik Ferenc Versenyuszoda; Kaposvár Aréna

KAPOSVÁR

KAPOSVÁR

KAPOSVÁR

KAPOSVÁR

Kaposvár is situated at the border of two subregions, South-Outer-Somogy to the north and North-Zselic to the south. Conquering Hungarians arrived around 900 AD, invading an area that had been inhabited for thousands of years. Celts, Romans, Germans and Avars succeeded each other on the land where Kaposvár was built centuries later. The name of the River Kapos, derived from the word “kapu” (gate), first appeared in a charter defining the boundaries of the episcopate of Pécs, issued by King Stephen I in 1009.

The Szentjakab Benedictine Abbey, founded in 1061, is the oldest monument here, but the settlement developed to the west of it, around a castle that was built in the 14th century. The fortress, although protected by the extensive wetlands of the Kapos, was mostly destroyed during its turbulent history and Kaposvár itself had to be repopulated by its owners, the Esterházy family, after Rákóczi's War of Independence in 1712.

This small, but rapidly growing town with the right to hold markets became the county seat in the middle of the 18th century. Some important health, cultural and educational institutions were established starting from the early 19th century; the first high school opened in 1806 and the hospital was built in 1846. Kaposvár obtained railway access in 1872, and was officially declared a town in the following year. The sugar factory started production in 1894.

The first golden age of the county seat was brought about under mayor István Németh at the turn of the century. Kaposvár expanded northwards, several banks and hotels sprang up, a new railway station, a town hall, an iron foundry, as well as several schools and churches were built. Newspapers were launched, associations were formed, the theatre (today's Csiky Gergely Theatre) was opened, and the town strengthened its position as the transport, industrial, commercial, financial and cultural centre of the county. József Rippl-Rónai, a painter of European fame, lived and worked in his villa on Róma Hill after he moved back to his hometown in 1908. A memorial museum opened in this villa in 1978, which was spectacularly renovated in 2012 to provide a subterranean visitor centre with quality services.

The architectural character of the city centre was formed mainly in the late 19th and early 20th centuries. Its appeal is primarily due to Art Nouveau and Eclectic style public and residential buildings.

Development slowed down between the two world wars, but was still steady despite the adverse conditions. The nationally renowned Movement "Flowery Kaposvár", which had been launched at the beginning of the century, came to fruition at that time, under mayor Dr. György Kaposváry. It was not without a reason that Kaposvár was referred to as a “school town”.

The area of the county seat expanded considerably in the second half of the 20th century: Kaposszentjakab, Kaposfüred, Toponár and Töröcske were incorporated into Kaposvár, and development of the north-western part of town began in the 1960s.

Since the change of regime, opportunities for the town have expanded. It became a city with county rights in 1990 and a bishop's seat in 1993. A medical college, a Catholic high school and a Reformed school were opened

in the last decade of the millennium, and the University of Kaposvár was founded in 2000. Industrial parks were established and many businesses moved to Kaposvár.

As part of the investment programme bearing the name of István Németh, an arena and a sports pool were built, the Kaposvár Transport Centre was completed and main road no. 67 was upgraded into a motorway.

The Rippl-Rónai Festival was launched, and the city became host to international festivals in the fields of chamber music and sports after the turn of the millennium. Of course, cultural traditions such as the carnival in memory of Mihály Csokonai Vitéz and the comic epic Dorottyia, first held in 1977, are still alive. Kaposvár closes summers with the concerts of “The City is Ours” Festival in early September, followed by the Honey Festival in mid-September. During Advent, everyone celebrates together in the city centre, which is dressed in lights.

But these are not the only things that make Kaposvár a popular tourist destination. There is also the spectacular Virágfürdő Thermal Spa with the largest contiguous expanse of water in the region, and Lake Deseda, which stretches for eight kilometres north of the city, with an arboretum on its peninsula, an adventure park on its shore and a visitor centre showcasing the lake's wildlife.

The locals are proud of the nationally renowned cultural and public figures who are associated with Kaposvár, such as Lajos Kunffy, József Rippl-Rónai, Endre Szász and János Vaszary painters, Juan Gyenes, photographer, Mór Kaposi, doctor, Ferenc Csik, Olympic champion in freestyle swimming, Imre Nagy and Péter Boross, prime ministers, István Fekete, writer and Gyula Takáts, poet, among others. They are also proud of their history. While it is true that Kaposvár has experienced foreign invasions, fires, floods and epidemics many times in the past centuries, residents have had the strength to start anew after each adversity – proving that the history of the city is a history of renewal.

The mayor of Kaposvár: Károly Szita

KASZÓ

Kaszó egy kis község Somogy megyében, a Nagyatádi Járásban. Az erdőkkel teljesen körülvett település ma leginkább vadászati lehetőségeiről ismert, valamint kisvasútjának, játszótereinek és tanösvényeinek köszönhetően különösen a kisgyermekes családok számára kedvelt turisztikai célpont. Somogy megye déli erdeiben bújik meg a korábban többnyire csak Kaszópusztá néven ismert aprócska település, amelytől nyugatra találhatjuk a Baláta-tavat, ami a ritka *Aldrovanda vesiculosa* húsevő növény mellett is gazdag élővilággal büszkélkedhet. A település a Kaszó nevet 1994 óta viseli. Népszerűségét nagyban köszönheti a környező erdők bőséges vadállományának, amely miatt a vidék Magyarország egyik legjobb minőségű vadászterületének számít. A kis község (vagy inkább csekély lakosságát tekintve mindössze pusztá) csak a Somogyszobon keresztül Nagykanizsa felé autózóknak esik az útjába, mivel erre némileg rövidebb utat kell bejárni, mint Berzencén és Csurgón keresztül.

Az első írásos emlék az 1398. május 5-én Zsigmond király aláírásával keltezett, eredetileg latin nyelven íródott oklevél volt, melyben még Kazaw birtok írásmóddal jelölik. Az 1495. május 25-én Szent Urbán pápa ünnepén íródott oklevél szerint II. Ulászló a Báthoriaknak adományozta sok egyéb között Kaszót is, amely ekkor még Kiskaszó és Nagykaszó néven jelent meg az okiratban.

Báthori Istvánt 1519. május 28-án az ország nádorává választották. Ezt követően a török idők következtek, ami Somogy vármegyét különösen megviselte, az idegen uralom idejében szinte el is néptelenedett, falvak tűntek el nyomtalanul. Így közel két évszázadon keresztül nem hallhattunk Kaszóról, ami Zsigmond idejében még három részből állt. A környék sűrű erdős és lápos vidéke nagyon sok üldözöttnek adhatott menedéket.

1715-ben gróf Nádaszy Tamás birtokában található a vidéket, amelynek ekkor a legnagyobb települése Somogyszob volt mindössze nyolc háztartással.

A múlt századokban már a gyakorta megjelenő helységnévtáraknak köszönhetően jobban nyomon kísérhetők a települések, de Kaszóról ezekben sem találhatunk sok mindent, mivel pusztaként közigazgatásilag Somogyszobhoz tartozott. Magyarország helységnévtára 1902-ben már külön is jelölte a Szobhoz tartozó Kaszót, amely ekkor 44 lelket számlált. A környéken megélhetést egyedül az erdő kínált, a makkosban kanászok hajtották a kondát, sok szénégető is letelepedett itt, de leginkább a vadászat tette népszerűvé.

Az első és második világháború idején kevés férfi maradt otthon Kaszóban és a környező pusztákon. A kaszói vadászháznak ekkor Augustz herceg felesége és három gyermeke volt a lakója, akiket a németországi bombázások elől menekítettek ide. Az oroszok bevonulásának hírére őket hazahívták. 1945 tavaszától Kaszó és erdejének nem volt hivatalos gazdája, ekkor élelem hiányában szinte mindenki irtotta a vadat. 1946. november 14-én a Szovjetunió javára bekebelezték a birtokot, így ettől kezdve, közel négy

évig a Szovjet Javak Igazgatósága irányította a kaszói erdő életét. Ekkor kezdődött meg az esztelen fakitermelés is, ahonnan a faanyagot a főváros újjáépítésére szállították, emellett pedig a vadak irtása is szakadatlanul megmaradt. Hosszas évek kellettek, mire ezt a mértéktelen pusztítást némileg helyre tudták hozni.

Tragédiák is tarkították a kis pusztá történelmét, amikor 1957. július 15-én egy hatalmas erejű forgószél söpört végig a kaszói erdőn, és alig negyed óra alatt 40 000 köbméter széltörést okozott, az akkori erdészet éves termelésének kétszeresét. Majd a tornádó 1972. július 16-án este újra pusztított a térségben, ekkor még nagyobb területen tombolva, hatalmas károkat okozott a lakóházakban is a környező pusztákon. Ezeknek a sajnálatos eseményeknek az ellenére is a fejlődés volt jellemző Kaszóra. Ekkoriban került ide a székykapu és a harangláb is. 1967. július 1-jén a kaszói erdészet Czinege Lajos támogatásával a honvédelmi minisztériumhoz került. Kiss István és Czinege barátsága ekkor már közismert volt. Ekkoriban épültek meg a kaszói utak, felújították a vadászházat, irodák épültek, és elkészült az üdülő.

Kaszó erdeiben napjainkban is aktív vadászatot folytatnak, vadállományának minősége országos viszonylatban még mindig előkelő helyen áll.

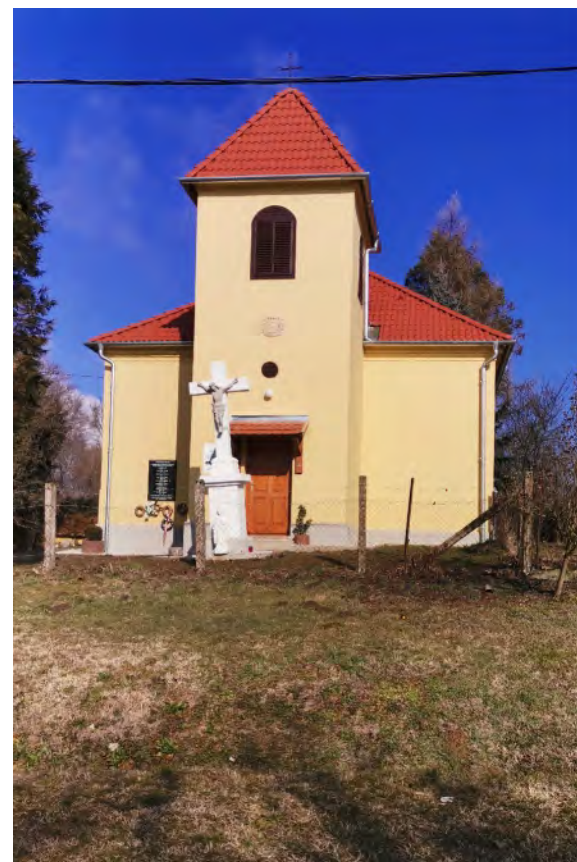
A település polgármestere: Hajdu Tibor

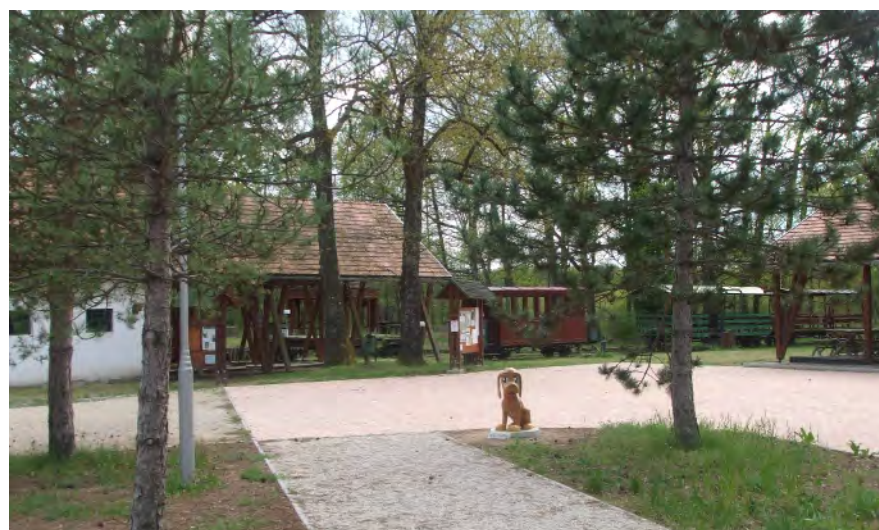

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Eligazító tábla; Harangláb; Darvas-templom; Emlékhely; Üdülő, víztorony; Öregerdő tanösvény; Lombkorona tanösvény; Kirándulóközpont; Játszótér; Vasútállomás; Dr. Marián-sétány

KASZÓ

KASZÓ

Kaszó is a small village in the Nagyatád district of Somogy county. It's completely enclosed by forests, and is nowadays mostly known for hunting opportunities as well as being a popular tourist destination for families with young children thanks to the narrow-gauge railway, the playgrounds and educational trails. Formerly known as Kaszópuszta, this tiny village is hidden in the southern forests of Somogy county. Lake Baláta, which boasts a rich variety of species, including the rare carnivorous plant *Aldrovanda vesiculosa*, is located to the west. The settlement has been called Kaszó since 1994. Its popularity is largely due to the abundant game population in the surrounding forests, which makes this territory one of Hungary's top quality hunting grounds. The village – or rather a hamlet, given its low population – is on the route only for those driving via Somogyszob to Nagykiszsa (as it is a slightly shorter route than the one via Berzence and Csurgó).

The first written record, mentioning the area as Kazaw, is a document signed by King Sigismund on 5 May 1398, originally written in Latin. According to a document written on the feast of Pope St Urban on 25 May 1495, Vladislaus II donated Kaszó, which at that time was still known as Kiskaszó and Nagykaszó, to the Báthori family, among other properties.

István Báthori was elected palatine of the country on 28 May 1519. The Turkish invasion followed, which particularly affected Somogy County; it was almost depopulated and villages disappeared without a trace in that

period. Kaszó, which still consisted of three parts in the time of Sigismund, was therefore not mentioned for nearly two centuries. The dense woodland and marshland of the region must have sheltered many fugitives.

Count Tamás Nádaszy was the owner of this region in 1715, with Somogyszob, having eight households, being the largest settlement at the time.

Settlements have become more traceable in the past few centuries thanks to frequently published gazetteers, but even those do not contain much information about Kaszó, since it was an administrative part of Somogyszob. The 1902 gazetteer of Hungary did mention Kaszó, which belonged to Somogyszob, and had 44 inhabitants at the time. The forest was the only source of livelihood. Swine droves were herded in the oak woods and many charcoal burners settled here, but it was hunting that made the place popular.

During the First and Second World War, few men stayed at home in Kaszó and the surrounding settlements. The hunting lodge in Kaszó was occupied by the wife and three children of Prince August, who had been evacuated from the bombing raids in Germany. They were called home at the news of the Russian invasion. From the spring of 1945, Kaszó and its forests had no official owner, and people had to resort to killing game for lack of food. The territory was subjugated to the Soviet Union on 14 November 1946, and from then on, the Soviet Assets Administration controlled the life of Kaszó's forests for nearly four years. Reckless logging began at this time, with the timber being transported to the capital for rebuilding, and the killing of wild animals continued uninterrupted. It took many years to recover some of the damage caused by this excessive exploitation.

Tragedies have also marked the history of the village. A powerful whirlwind swept through the forest on 15 July 1957, destroying 40,000 cubic metres of timber by windthrow and windsnap in less than 15 minutes, twice the annual production of the Kaszó forestry at the time. The tornado struck again on the evening of 16 July 1972 over an even larger area, causing massive damage to homes in the surrounding settlements. In spite of these unfortunate events, progress continued to prevail in Kaszó. Kaszó forestry was transferred to the Ministry of Defence with the support of Lajos Czinege on 1 July 1967. The settlement started to evolve under the professional leadership of Dr István Kiss, head of the Kaszó forestry. Roads were built at that time, the hunting lodge was renovated, offices were built, the holiday resort, the Székely gate and the bell tower were completed. Kaszó became an independent village after 1994, consisting of Bükkpuszta, Bördecpuszta, Darvaspuszta, Kanizsaberek and Kaszópuszta. Nowadays, the village is frequented by many nature lovers who visit attractions such as the petting zoo, the playground, the forest railway, the educational trail built at a 10m height in the canopy, and the boardwalk trail named after Dr. Miklós Marián above the primeval marshland of Lake Baláta.

Hunting is still actively practised in Kaszó's forests, and the quality of the game population is high in comparison with the rest of the country.

The mayor of the settlement: Tibor Hajdu

KAZSOK

Kaposvártól északkeletre, Igal, Büssü, Magyaratád, Somogyszil közt fekvő település. Az ősfalu nem a mostani helyén feküdt, hanem a Fehérház tanya körül. Az akkori község nagy és népes volt, szép sík területen feküdt. Kiváló minőségű termőföldek vették körül.

Minden természeti adottság megvolt a falu fennmaradásához. A tatárdúlás idején a falu szinte teljesen megsemmisült, a templommal együtt a földig rombolták. A túlélők, akik a közeli erdőbe menekültek, áldozatos munkával újjáépítették a települést.

Kazsok ősi elődjéről az első írásos feljegyzéseket IV. Béla királyunk idejéből, egy 1244. évi oklevélben találhatjuk, ahol Villa Kosok – vagyis Kosok falu néven említik. A település és a hozzá tartozó területek a XI-XII. században királyi birtokok részei voltak. Ez időben a királyi adományozások és visszavételek során a földesurak gyakran váltották egymást.

1271-ben V. István király visszaadta Kosok birtokot Moys ispánnak, magas rangú királyi és királynéi tisztségviselőnek, akinek két lánya a nyulázi-szigeti zárdában élt, ezért édesapjuk úgy határozott, hogy halála után birtokai a Nyulak-szigetén élő Domonkos rendi apácákra szálljanak. Az örökségként kapott birtokaiknak több mint 268 évig voltak urai és gazdái. Jó gazdái! Az itt élő emberek nemes jobbágyok voltak, ezért jelentős kiváltságokat élveztek. Nem fizettek kapudót, nem végeztek robotmunkát, csak a földbirtok gazdájának és az egyháznak fizettek tizedet. A település virágzott. 1593 augusztusában török lovasok egy csoportja feldúlta a falut. A házakat és a templomot kifosztották és felgyújtották. A lakosság a falu mellett lévő erdőbe, egy előre kiszemelt búvóhelyre menekült. A második, szinte teljes megsemmisülést a falu már nem heverte ki, az életben maradt lakosság már csak foltozgatta házait. Pontosán nem tudjuk, mikor és hogyan változott Kosok falunév Kazsok falunévvé, de a XVI. század végén már az új alakját használták. Az 1500-as évektől bőven akadt gazdája a falunak.

1595 márciusában indult a lakosság egy számukra már nem ismeretlen emberi területre, hogy új otthont teremtsenek maguknak. A régi Kazsoktól három kilométerre északnyugatra felépült a mai település. Az országban ekkor már erősödő protestáns misszió hatására a kálvinista tanokat hirdető református hitközség tagja lett valamennyi új kazsoki család. 1600-ban megalapították a Kazsoki Református Egyházközséget. 1646-ban torony nélküli templom épült, a régi Kazsok leégett templomának tégláiból sokat hoztak az új templom építéséhez. A községet tisztán reformátusok lakták, nevezetes fészke volt a reformációnak.

A település a török hódoltság területéhez tartozott, mely igától 1686 telén szabadult.

Az 1700-as években is többször cserélt gazdát Kazsok. Vitnyédi Pál, Káldy Pál, majd a Vidos család felváltva mondhatta tulajdonának, míg végül 1788-ban Gaál Kristóf – Somogy megye alispánja – vette meg örök áron. A Gaál család birtoklásának ideje alatt új gondolkodás, új módszerek váltot-

ták fel a régít. Zsellérlakások, gazdasági épületek épültek. Az úrbéri birtokrendezés még a jobbágyfelszabadítás előtt, 1846-ban peres úton megtörtént. Ezt követően már nem úrbéres község, hanem szabad jobbágyok lakják, a paraszti telkeken családi házak és porták épültek.

A világháborúk nemcsak az országtól, Kazsok településtől is követelt áldozatokat. Az első világháború tizenkilenc, míg a második kilenc hősi halált halt katonát vett el. 1944 júliusában négy főt deportáltak, akik közül egy fő maradt életben. A község lakói a hősi halottak emlékére 1946-ban emlékművet emelt, melyet Vidovits Ferenc Somogy megye alispánja avatott fel.

Az avatás évfordulója a mai napig fontos dátum a település lakóinak életében. A szovjet csapatok 1944. december 5-én érték el Kazsokot. 1969-től a községben az önálló tanács megszűnt, a községet az igali tanácshoz csatolták. 1990-ben a falu visszakapta közigazgatási önállóságát, és azóta mint Kazsok Község Önkormányzata működik, és fejlődésnek indult. Kiépítésre került a vezetékes ivóvízhálózat, a település két utcája szilárd útburkolatot kapott. Bevezették a vezetékes gázt, sportpálya és sportöltöző lett kialakítva.

2000-ben Kazsok központjában Millenniumi Park, kopjafával és játszótérrel került átadásra.

Önálló épületben ismét megnyitotta kapuit a település könyvtára, Könyvtári Szolgáltató Rendszer keretein belül. Tovább bővültek az önkormányzati épületek. A településen a Bos-Frucht Agrárszövetkezet a legnagyobb munkaadó. A 2022-es esztendő legnagyobb feladata az orvosi rendelő kialakítása önálló épületben, saját forrásból.

A település polgármestere: Boldog Géza

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Petőfi Sándor utca részlet - Református templom; Református templom a Hősök szobrával, valamint a Sissi császárné halálának évében ültetett tölgyfa; Temető; Kossuth Lajos út részlet - Katolikus imaház, a háttérben a Tóhid; Település központja - Faluház és a Millennium Park; Szabadság utca részlet; Kossuth Lajos út részlet; Petőfi Sándor utca; Faluház; Millennium Park a kopjafával; Bos-Frucht Agrárszövetkezet székhelye

KAZSOK

KAZSOK

A village lies northeast of Kaposvár, between Igal, Büssü, Magyaratád and Somogyszil. The original village did not lie on the present site, but around the Fehérház farm. The village was large and populous at that time, and it was situated on a beautiful flat area. It was surrounded by farmland of excellent quality.

It had all the natural conditions needed for the village to survive. During the Mongol invasion, the village was almost completely destroyed and the church was demolished. The survivors, who fled to the nearby forest, rebuilt the village through hard work.

The first written records about the ancient ancestor of Kzsok date back to the time of King Béla IV, in a charter of 1244, where it is mentioned as Villa Kosok - that is, Kosok village. The village and its lands were parts of royal estates in the 11th and 12th centuries. During this period, the landlords often changed due to royal donations and take-backs.

In 1271, King Stephen V returned the Kosok estate to Lord-Lieutenant Moys, a high-ranking official of the king and queen, whose two daughters lived in the convent on the Island of Rabbits, and so their father decided that after his death his estates should be passed to the nuns of the Dominican Order who lived on the Island of Rabbits. They were lords and masters of their inherited estates for more than 268 years. And they were good masters, too! The people who lived here were nobility serfs, so they enjoyed considerable privileges. They did not pay gate tax, they did not do forced labour, they only paid tithes to the landowner and the church. The village prospered.

In August 1593, a group of Turkish horsemen raided the village. They looted and burned the houses and the church. The people fled to a designated hiding place in the woods near the village. The village did not recover from the second, almost total destruction, and the survivors merely patched up their houses. We do not know exactly when and how the village name

Kosok was changed to Kzsok, but the new form was already used by the end of the 16th century. From the 1500s, the village had plenty of owners. In March 1595, the inhabitants set out to an area that was not unfamiliar to them in order to make a new home. Three kilometres northwest of the old Kzsok, the present village was built. With the Protestant mission already growing stronger in the country, all the new Kzsok families became members of the Calvinist Reformed congregation.

In 1600, the Reformed parish of Kzsok was founded. In 1646, a church was built without a steeple, and many of the bricks from the burnt down church of the old Kzsok were brought to build the new one. The village was inhabited entirely by Reformed believers, and it was a notable nest of Reformation.

The village was part of the territory occupied by the Turks, and it was liberated in the winter of 1686. Kzsok changed hands several times in the 1700s. Pál Vitnyédi, Pál Káldy, and then the Vidos family took turns to claim it as their property, until finally, in 1788, Kristóf Gaál – the Vice Lord-Lieutenant of Somogy County – bought it at a perpetual price. During the Gaál family's ownership, a new approach and new methods replaced the old ones. Cottar houses and farm buildings were built. The settlement of the manorial estate took place before the serf emancipation, in 1846, through litigation. Afterwards, the village was no longer a serf village, but inhabited by free serfs, and family houses and farms were built on the peasant plots.

The world wars claimed victims not only from the country, but also from the village of Kzsok. The First World War claimed nineteen soldiers and the Second World War nine soldiers, who died heroic deaths. In July 1944, four people were deported, one of whom survived. In 1946, the inhabitants of the village erected a monument to the memory of the heroic dead, which was inaugurated by Ferenc Vidovits, Vice Lord-Lieutenant of Somogy County.

To this day, the anniversary of the inauguration is an important date in the life of the inhabitants of the village. The Soviet troops reached Kzsok on 5 December 1944. In 1969, the village ceased to have an independent council and was annexed to the village council of Igal. In 1990, the village regained its administrative autonomy and since then it has been functioning and developing as the Municipality of Kzsok. Piped water supply was installed, and two streets in the village were covered with solid pavement. Piped gas was also introduced, and a sports field and changing rooms were built.

In 2000, the Millennium Park in the centre of Kzsok was inaugurated, featuring a traditional grave post and a playground.

The municipal library was reopened in a separate building as part of the Library Service System. The municipal buildings were further extended. The biggest employer in the municipality is the Bos-Frucht Agricultural Cooperative. The biggest task for 2022 is the self-financed development of a medical clinic in a separate building.

The mayor of the settlement: Géza Boldog

KELEVÍZ

Kelevíz területe földrajzilag a Dunántúli-dombság nagytáj, illetve ezen belül a Belső-Somogy középtáj részét képezi. Kelevíz a Somogyi megyeszékhelytől, Kaposvártól 50 km-re északnyugatra, a Balatontól 20 km-re délre fekvő Árpád-kori település.

Kelevíziről csak kevés írásos dokumentum maradt az utódokra. Nevét 1273-ban Keleuez írásmóddal említette először oklevél, majd 1397-ben Keleuiz, 1417-ben Kelewyz alakban írták. Ezt a nevet a hagyomány a kelevéz nevű lándzsászerű fegyver nevéből eredezteti, a falu mai címerében ezért is szerepel egy ilyen fegyver. 1332 és 1337 között a pápai tizedjegyzék is említette, tehát ekkor már plébániája is volt. Egykor a falu a mostani Barapuszta helyén állt, amelyet Kelebiának is hívtak. 1536-ban Fajszi Ferencz és Bergyegh (Berjegi) Domokos volt a település földesura. A hódoltság idején szinte teljesen elpusztult a falu, s egy évszázados hallgatás után csak a XIX. század elején adott újra hírt magáról.

A falu nyugati határában, külterületi településrészen felújításra került a régi kastélyépület, a grófi család leszármazottja, Hunyadi József vendégháza eredeti pompájában várja az érdeklődőket.

Temploma 1910-ben épült, ünnepeken istentiszteletet tartottak benne, hétköznap falai között tanítás folyt, népi tanítói Varga Antal és felesége, Ida volt. A település Varga Antalné munkásságát elismerve a falu díszpolgárának választotta meg 2005-ben. Az 1920-as években kisparaszti gazdaságok jöttek létre. A helyi termelőszövetkezet 1959-ben alakult meg, majd 1969-ben egyesült a mesztegnyői, a hosszúvízi és a gadányi téesszakkal.

A településen közösségi színtér és könyvtár üzemel 2013 óta a felújított és kibővített népiskola helyén. Az elmúlt években a Magyar Falu pályázatoknak köszönhetően jelentős fejlődésnek örülhetnek a helybeliek, hiszen a közelmúltban teljes felújításra került a polgármesteri hivatal, az

orvosi rendelő ezen belül teljes felszereltséggel bővült. A falu központjában egy szépen gondozott kis park, azon belül egy modern játszótér és sportpark várja a kikapcsolódni vágyókat. Megújult az önkormányzat kommunális gépparkja, új falugondnoki busz áll szolgálatba. A temetői ravatalozó teljes felújítása történik meg.

Az önkormányzat a foglalkoztatás elősegítése, illetve értékmentés céljából kezdte el 2016-ban a helyi sajátosságokra épülő mintaprogram keretein belül a kosárfonást. A cél az volt, hogy helyben tudjanak munkát biztosítani és értékteremtő tevékenységet végezni. 2018-ban vesszőültetvényt telepítettek, kiegészítő forrásból a kosárfonó házat felújították, hogy a dolgozók megfelelő körülmények között tudják a feladatot végezni.

2020-ban egy fonótanfolyam indult el a településen, hogy még minőségibb termékeket tudjanak készíteni. A vásárokon, rendezvényeken, kiállításokon az igazolódott vissza, hogy van értelme, értéke az elvégzett munkának, ezzel Kelevíz község ismertté vált országos szinten.

Hatalmas elismerés volt, hogy az önkormányzatot 2017 novemberében a Belügyminisztérium elismerésben részesítette – kitüntette – az ország legkiemelkedőbb közfoglalkoztatási programjait megvalósító közfoglalkoztatóként. A 2019. évben megrendezett Marcali Expon az önkormányzatot Vásárdíjban részesítették. A 2019-ben és 2021-ben megtartott I. és II. Somogy Megyei Közfoglalkoztatási kiállítás és vásáron az önkormányzat a Legszebb Stand Díjat kapta meg mindkét alkalommal.

2021-ben a Belügyminisztérium Start Plusz Díjat adományozott a településnek a kiemelkedő munkáért, mely pénzjutalommal is járt. A kapott összegből tovább fejlesztve 2022-ben egy hímzőgépet vásároltak, mellyel bővítve a meglévő programot, új, egyedi kézműves dolgok készülnek.

A település polgármestere: Vargáné Balatincz Krisztina

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Hivatal; Integrált Községi és Szolgáltató Tér; Templombelső; Hősi emléktábla; Szent Antal; Hunyadi József vendégháza; Templom; Park; Terem az Integrált Községi és Szolgáltató Térben ; Fonott termékek; Fák; Játszótér; Temető

KELEVÍZ

KELEVÍZ

KELEVÍZ

Geographically, the territory of Kelevíz is part of the main region Dunántúli-dombság and the subregion Belső-Somogy. Kelevíz is an Árpádera settlement 50 km north-west of Kaposvár, the county seat of Somogy, and 20 km south of Lake Balaton.

Only a few written documents have survived about Kelevíz. Its name was first mentioned in a document with the spelling Keleuez in 1273, then as Keleuiz in 1397 and as Kelewyz in 1417. Tradition has it that this name derives from the name of a spear-like weapon called a 'kelevéz', which is why the village's coat of arms depicts this weapon today. The village was recorded in the papal tithe register between 1332 and 1337, which means it already had a parish by then. It once occupied the site of the present Barapuszta, which was also called Kelebia. Ferencz Fajszi and Domokos Bergyegh (Berjegi) were the landlords of the village in 1536. It was almost completely destroyed during the Turkish occupation, and after a century of silence, it was only mentioned again at the beginning of the 19th century.

The renovated old manor building, now guest house of József Hunyady, a descendant of the count's family, is awaiting visitors in its original splendour outside the village to the west.

The church, built in 1910, was used for services on holidays, and for teaching on weekdays, the teachers were Antal Varga and his wife Ida. Mrs. Antal Varga was elected an honorary citizen of the village in 2005, in recognition of her work. Small peasant farms were established in the 1920s. The local agricultural cooperative was founded in 1959, and it merged with the cooperatives of Mesztegyő, Hosszúvíz and Gadány in 1969.

A community centre and a library have been operating in the renovated and extended school since 2013. Thanks to the Hungarian Village Program, the local population has been able to enjoy significant improvements in recent years, as the mayor's office has recently been completely renovat-

ed and the doctor's office has been fully equipped. A well-kept park with a modern playground and sports park offer recreation opportunities in the village centre. The municipal vehicle fleet has been modernised and a new village bus is in service. The funeral parlour in the cemetery is being completely renovated.

The municipality started to promote basket weaving in 2016 as part of a model programme based on local specificities, as both a way to facilitate employment and to preserve traditional values. The goal was to provide local employment, and activities that create value. A willow plantation was planted and the basket weaving house was renovated with additional funding in 2018 to provide workers with better conditions to carry out their work.

A spinning course was launched in the village in 2020 to produce even better quality products. Feedback from fairs, events and exhibitions confirmed that this work has purpose and value, and at the same time, Kelevíz became known at a national level.

The municipality was awarded as one of the most outstanding public employment programme providers in the country by the Ministry of Interior in November 2017, which was a great recognition. It was also awarded an 'Expo Award' at the 2019 Marcali Expo. At both the 1st and 2nd Somogy County Public Employment Exhibition and Fair held in 2019 and 2021, the municipality was awarded the Most Attractive Booth Award.

The Ministry of Interior awarded the village a 'Start Plus Award' for outstanding work in 2021, which also included a cash prize. The money was used to purchase an embroidery machine in 2022, which will enable the existing programme to expand and create new, unique handicrafts.

The mayor of the settlement: Krisztina Vargáné Balatincz

KÉTHELY

Kéthely a Balaton közelében, a Nagyberkek nyugati peremén és a Marcali-hát lejtőin, változatos természeti környezetben fekvő település. A falutól keletre vizes élőhelyeket, horgásztavakat találunk, melyek vonzzák a horgászat szerelmeseit. A Marcali-hát természeti (pl. löszmélyutak és -falak, száraz völgyek) és kulturális értékekben gazdag (pl. kápolnák, várak, hidak, legendák), melyeket napjainkban kezdik felfedezni. Ebben kijelölt turistautak is segítik a természetjárásra, túrázásra vállalkozókat. Sokan a páratlan balatoni panoráma miatt keresik fel a hát legmagasabb pontját, a Kastélydombot, vagy sétálnak fel a Baglyas-hegy ikonikus helyére, a Parapli-dombra.

A Kéthely név sokakat megmosolyogtat, s keresik a jelentését. A név eredetét a falu első okleveles említése világítja meg. A fehérvári káptalan 1274. szeptember 9-én kiállított oklevelében és még későbbi forrásokban is a név nem Kéthely, hanem Kedhel alakban fordul elő. A nyelvészek és történészek egybehangzó álláspontja szerint ez a keddi napokon tartott heti vásárra utal, illetve abból eredeztethető. Mint vásároshelynek és a Fanchy (1403-tól), majd a gróf Hunyady család birtokközpontjának (1727-től),

Kéthelynek a középkortól a 19. század végéig mezővárosi rangja volt. Várának – melyet a törökveszély idején, az 1540-es években a Fanchy kastélyának erősítésével hoztak létre – szerepe volt a török elleni küzdelemben. A vár árkai ma is láthatók a Vár utca végén, melyet helyi és megyei értéként tarthatunk számon. A faluközpont településképi szempontból meghatározó épületei – a barokk templom, az empire plébánia, a barokk és copfjegyeket viselő Szentháromság-oszlop (mindhárom műemlék és helyi érték), valamint a kiskastély, a régi iskola és több lakóház – a gróf Hunyady család építkezéseinek köszönhetőek.

Elmondható, hogy Kéthely nevének ismertségét eddig elsősorban a jó borai adták. A három szőlőhegy, különösen a Baglas borai már a kora újkorban az ország határain túl is ismertek voltak. Ma három olyan borgazdaság tartozik a településhez, melyek kiváló borokat készítenek, a legújabb, biodinamikus szemléletet is alkalmazva. A szőlőműveléshez kötődik a legnagyobb hagyománnyal bíró kulturális program, az évente október első hétvégéjén megrendezett hagyományörző szüreti mulatság, amely színpompás felvonulásból és reggelig tartó bálból áll.

A kéthelyiek büszkék híres szülöttjeikre, Bodenburg Lina népszínmű-énekesre, Barcza József primásra, Gericcs Pálra, a Georgikon kiváló igazgatójára és Csáky Ferenc mezőgazdászra, akiknek a munkássága szerepel a települési és a megyei értéktárban is.

A sporttehetségek közül többen országos hírnévre tettek szert a legkülönbözőbb sportágakban (atlétika, szeniorúszás, ju jitsu, horgászat) nemzetközileg vagy országosan jegyzett eredményeikkel. Nagyon sikeresek a településen negyedszázada működő sakkszakkör tagjai is. A sportolás feltételei jók, ugyanis esti világítással rendelkező sportpályával, edzőteremmel, sportparkkal és korszerű iskolai tornateremmel is rendelkeznek. A balatoni bringakörúttal is hamarosan összeköttetése lesz a falunak.

Az amatőr művészeti csoportok (néptáncosok, asszonykórus) és az óvodások a rendezvények műsorainak állandó szereplői a nemzeti ünnepektől az adventi gyertyagyújtásig. Gyakran rendeznek kiállításokat (a hímezőszakkör munkáiból, amatőr fotókból, gyermekrajzokból), a civil szervezetek báljai nemcsak a helyieket, hanem a környéken élőket is vonzzák.

Kéthely ma már nemcsak a boráról ismert, hanem a közösségi összefogással évről évre elkészített húsvéti dekorációról is, melynek központi eleme a közel tízezer tojással feldíszített tojásfa, ezekben mérhető látogatót hoz a településnek az ország legtávolabbi részeiről is.

Kéthely városi színvonalú infrastruktúrával rendelkezik, ezért és intézményi ellátottsága miatt is vonzó az újonnan betelepülők számára. 2021-ben nyitották meg pályázati forrásból a termelői piacukat, amely rövid idő alatt népszerűvé vált. Az ide érkezőket többféle szálláshely (hotel, panzió, vendégházak) és barátságos, befogadó emberek várják.

A település polgármestere: Molnár Balázs

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Szentháromság-szobor; Szőlőhegyi-kápolna; Szentháromság-templom; Úrnapi körmenet; Plébánia épülete; Pápai I. ejtőernyős zászlóalj hősi halottainak emlékműve; Molnár család régiség magánygyűjteménye; Napkelte; Kéthely madártávlatból; Kéthely látkép; Nagybertek látkép; Szüreti felvonulás; Kéthelyi bányató; Kéthelyi-hegy

KÉTHELY

KÉTHELY

KÉTHELY

Kéthely is situated in a varied natural environment near Lake Balaton, on the western edge of Nagyberek and on the slopes of Marcali-hát (Marcali Ridge). There are wetlands and fishing lakes to the east of the village that attract fishing enthusiasts. Marcali-hát is rich in natural values (e.g. loess gorges and walls, dry valleys) and cultural values (e.g. chapels, castles, bridges, legends), which are now being discovered by the public. Marked hiking trails assist those who wish to discover these by hiking and nature walks. Tourists often visit Kastélydomb, the highest point of the ridge, or hike up to Parapli Hill, an iconic spot on Baglyas Hill, in order to see the unrivalled panorama of Lake Balaton.

The name Kéthely makes people smile and wonder what it means. The first written reference of the village reveals the origin of this name. It was mentioned as Kedhel, instead of Kéthely, in a document of the Székesfehérvár Chapter dated 9 September 1274, and even in later sources. According to the unanimous opinion of linguists and historians, this name refers to and may be derived from the weekly market held on Tuesdays. As the estate centre of the Fanchy family (since 1403) and the Count Hunyady family (since 1727), Kéthely had the status of market town from the Middle Ages until the end of the 19th century. Its castle, established by fortifying the Fanchy family castle during the Turkish threat in the 1540s, played a role in the fight against the Turks. The castle moats, which are of historic value on a local and county level, can still be seen today at the end of Vár Street. The baroque church, the empire parish and the Holy Trinity Column built partly in baroque and Louis XVI style (all three being protected monuments and local assets) are the most important buildings of the village centre in terms of streetscape. All of these, as well as the small mansion, the old school and several residential buildings, were built by the Hunyady family.

It's fair to say that Kéthely has been known mainly for its good wines. Wines of the three vineyards, especially Baglas, were already known beyond the country's borders in the early modern period. There are three wine producers in the village today that produce excellent wines, using the latest biodynamic approach. The cultural event with the oldest heritage is linked to viticulture as well: the traditional harvest festival takes place on the first weekend of October each year and consists of a colourful parade and a party that lasts until dawn.

People of Kéthely are proud of their famous natives, Lina Bodenbug, folk singer, József Barcza, violinist, Pál Gerics, distinguished director of the Georgikon and Ferenc Csáky, an agronomist, whose work is listed in the municipal and county heritage books.

Many talented sportsmen and women have gained national fame in a wide variety of sports (athletics, senior swimming, jiu-jitsu, fishing) with internationally and nationally recognised achievements. Members of the village chess club, which has been operating for a quarter of a century, are also very successful. The conditions are favourable for engaging in sports, since a sufficiently lit sports field, a gym, a sports park and a modern school gym are all available. The village will soon be connected to the Balaton cycle route as well.

Shows by amateur art groups (such as folk dancers or the women's choir) and kindergarten children are regularly featured in all sorts of

events, from national holidays to Advent candle-lighting. Exhibitions are organised often, whether they're of works of the embroidery club, amateur photos or children's drawings, and the parties organised by NGO's attract people from the surrounding areas in addition to the locals.

Kéthely is now widely known for its Easter decorations as well, which are the result of the community's joint efforts to decorate the village every year. The central feature is an "egg tree", decorated with almost 10,000 eggs, which attracts thousands of visitors from the most distant parts of the country.

A full range of institutional facilities and an infrastructure that is up to town standards make Kéthely attractive to newcomers. The farmers' market, opened in 2021 with grant funding, quickly became popular. Visitors are welcome with a range of accommodations (a hotel, bed&breakfast, guesthouses) and friendly, hospitable people.

The mayor of the settlement: Balázs Molnár

KISASSZOND

Kisasszond északnyugati kezdőpontja a Zselicnek. Itt találkozik a zselici dombvidék a Belső-Somogy homokos, sík területével.

A község és környéke már a neolitikus kultúrák idején is lakott volt, Darnay Kálmán 1897-ben két nagyobb rézkori vésőt talált a falu közelében levő vízmosásban.

Az oklevelek 1324-ben említik először, amikor Károly Róbert Kisasszondot a Kanizsai család ősének, Osl Lőrincnek adományozza. A falu eredetileg a királyné, az Árpád-házi (IV. Béla dédunokája) Piast Erzsébet öröksége volt. A Kanizsai család 1532-ig birtokolta a falut, ezt követően örököseié lett.

Kisboldogasszony tiszteletére szentelt temploma a hódoltság végén pusztult el, félköríves szentélyének falait Rómer Flóris még megörökítette 1739-ben, amikor Sárközy Titusz birtokán felméréseket készített.

A reformáció idején a reformátusok valószínűleg a katolikus templomot használták, később azonban saját templomot építettek, fatalpra, sövényfallal. A mai református templom 1858-ban épült a Sárközy Alberttől cserébe kapott belsőségen Bóbel Ferdinánd szigetvári építőmester tervei alapján.

A település életében évszázadokig meghatározó szerepet töltött be a nádasdi Sárközy család. Sárközy István somogyi másodalispán, református egyházmegyei gondnok kisasszondi, nagybajomi birtokán élénk kulturális élet folyt, Kazinczy, Berzsenyi és Csokonai baráti kapcsolatot ápoltak vele. Csokonai Vitéz Mihály Kisasszondon írta 1798-ban *A magánosság*hoz című ódáját. Sárközy Albert főispán a 48-as események egyik meghatározó

somogyi alakja, kormánybiztosként feladata volt a déli határ védelme. Sárközy György a somogyi egyházmegye múltját mutató régi okiratokból, levelekből és könyvekből álló gyűjteményét a Csurgói Református Főgimnáziumnak adományozta, amelyet 10 nagy ládában szállítottak Kisasszondról Csurgóra 1913 októberében. A Sárközy-kastély ma magántulajdon, nem látogatható. A kiskastély, amely egykor Sárközy Zoltáné volt, ma polgármesteri hivatalként és kultúrházként üzemel. Falán a község Csokonai Vitéz Mihály és egykori tanítványa, Sárközy Albert tiszteletére emléktáblákat helyezett el.

A katolikus közösség 1952-ben szentelte fel a ma üresen álló „rég” kápolnát, ami idővel szűkösnek bizonyult. Újabb kápolnájuk Domokos Béla tervei alapján 1998-ban épült, belsejét Kling József kaposfüredi szobrász alkotásai teszik széppé. A kápolna egy 1903-ban létesített eperfaligetben áll. A helyiek által Szedresnek nevezett kert szélén szép csertölgy látható, amit a régi kisasszondiak ültettek a millennium idején. A közelben találjuk a világháborús emlékművet, a szobor Torma János alkotása.

Kisasszond somogyi zsáktelepülés, annak előnyeivel és hátrányaival. Róna Péter sajtüzemének termékei számos díjat kaptak Európa-szerte. Az önkormányzat irányításával pedig néhány éve minőségi, kézműves seprűket készítenek itt. A fehérakácból készült méz is többeknek nyújt bevételt. A helyi református közösség a kirándulók számára szálláshelyet tud biztosítani az egykori parókia épületében.

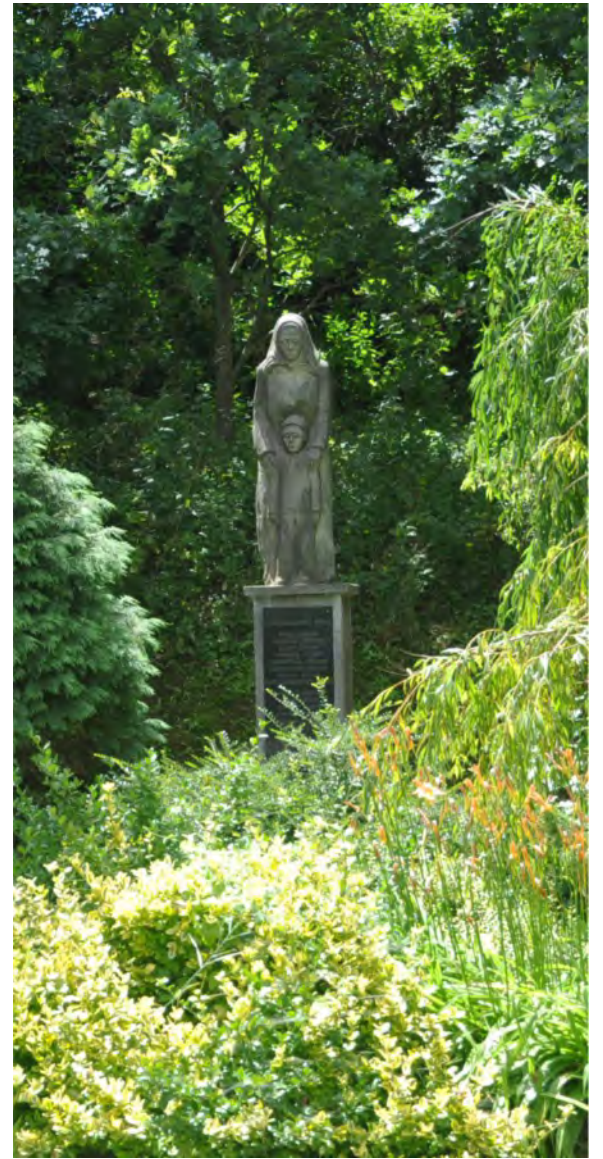
A település polgármestere: Csontos Szabolcs

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szedres; Református templom; Hadiözvegy szobor; Árpád-kori katolikus templom helye cseresznyefával jelölve; Polgármesteri hivatal; Volt Sárközy-kastély (ma magánhasználatban van); Nádasdi Sárközy Albert és tanára, Csokonai Vitéz Mihály emléktáblái; Katolikus kápolna; Védett "tűfa"; Temető; Völgy (ófalú)

KISASSZOND

KISSASSZOND

KISSASSZOND

Kisasszond is the north-western starting point of Zselic. This is where the Zselic hills meet the flat, sandy area of Inner Somogy.

The village and its surroundings were already inhabited during the Neolithic cultures, in 1897 Kálmán Darnay found two large chisels from the Copper Age in a gully near the village.

The documents first mentioned it in 1324, when King Charles Robert donated Kisasszond to Lőrinc Osl, the ancestor of the Kanizsai family. The village was originally the inheritance of queen Elizabeth Piast from the Árpád dynasty (granddaughter of Béla IV). The Kanizsai family owned the village until 1532, afterwards it was acquired by their heirs.

The church dedicated to the Nativity of Mary was destroyed at the end of the Turkish occupation. The walls of its semicircular shrine were recorded by Flóris Rómer when he was making surveys on the estate of Titusz Sárközy.

During the Reformation period, the Reformed believers probably used the Catholic church, but later they built their own church on a wooden base with a hedge wall. Today's Reformed church was built in 1858 on the estate received in exchange from Albert Sárközy, according to the plans of Ferdinánd Böbel, an architect from Szigetvár.

The Sárközy family from Nádasd played a decisive role in the life of the settlement for centuries. István Sárközy, second deputy count of Somogy and Reformed diocesan caretaker, had a lively cultural life in his estates in Kisasszond and Nagybjom, Kazinczy, Berzsenyi and Csokonai had friendly relations with him. Mihály Csokonai Vitéz wrote his ode "To solitude" in Kisasszond in 1798. Chief count Albert Sárközy was one of the defining figures from Somogy in the 1848 freedom fight, and as a government com-

missioner, he was responsible for protecting the southern border. György Sárközy donated his collection of old documents, letters and books presenting the past of the Somogy Diocese to the Reformed High School of Csurgó, transported in 10 large boxes from Kisasszond to Csurgó in October 1913. The Sárközy Castle is now privately owned and cannot be visited. The small castle, which once belonged to Zoltán Sárközy, now operates as a mayor's office and a culture centre. On the wall, the village placed memorial plaques in honour of Mihály Csokonai Vitéz and his former student Albert Sárközy.

In 1952, the Catholic community consecrated the "old" chapel, which is now empty, but it proved too small over time. Their new chapel was built in 1998 according to the plans of Béla Domokos, and its interior is decorated with works by sculptor József Kling from Kaposfüred. The chapel stands in a mulberry grove planted in 1903. At the edge of the garden called Szedres by the locals you can see a beautiful Turkey oak tree planted by the residents of Kisasszond during the millennium. Nearby you can find the World War II memorial, with a statue made by János Torma.

Kisasszond is a sack settlement in Somogy, which has both advantages and disadvantages. The products of Péter Róna's cheese factory have received numerous awards throughout Europe. Hand-made quality brooms have been made here for a few years under the direction of the municipality. Honey made from white acacia also provides income for many people. The local Reformed community can provide accommodation for tourists in the former parish building.

The mayor of the settlement: Szabolcs Csontos

KOMLÓSD

Komlós Barcs és Babócsa között fekvő aprócska falu, egy gazdag múltú település.

A község határában kőkorszakbeli régiségeket találtak, és a település alatt egy mesterségesen emelt dombon vár állt egykor, ahonnan Mátyás korabeli pénzek is előkerültek. A hagyomány szerint ezt a területet Mátyás király adományozta Bertalan diáknak, és a helybéliek azt is szívesen felemlítik, hogy az a bizonyos komlósi Bertalan diák babócsai várbíró volt, aki a török elleni vitézségével érdemelte ki a birtokot Marcali Lászlótól. Ebben erősítette meg az igazságos király, és az új gazdát egyúttal nemesi rangra emelte. A földvárat még a Báthoriak emelték, nyomai ma is fellelhetők.

A faluban a XVIII. századtól működött református népiskola, amely egészen a XX. századi államosításig fennállt. 1949 után általános iskolaként fogadta a diákokat. A körzetesítéssel előbb csak a felső tagozat szűnt meg, majd 1980-ban az egész oktatási intézményt bezárták. A gyerekek ezután Babócsán, később Barcson tanulhattak. Az iskola megszűnésével elhalványodott az addig élénk kulturális élet is, megritkultak a bálók, a komlósi fiatalok nem tanultak be több színdarabot. A kétutcás településen a táncmulatságok után kifáradva fogyasztották a hagyományos komlósi pörccs pogácsát. Régóta kedvelt étel volt a kötött gombóc leves is, amelyben a helyiek a tésztát csomóba kötötték, és úgy főzték bele a tejfölös levesbe.

A gazdag múltat idézi Komlós címe is, amelyet nemrég készítettett el a falu önkormányzata.

Az ebben szereplő madár jelképezi a falu múltját, emellett a község határában bőven termő komló is helyet kapott a falu címerében. A tőzike szintén fellelhető védett növény, a környék különleges természeti kincse. A címer is megmutatja, hogy ez a vidék nemcsak szép, hanem értékes is.

A Duna-Dráva Nemzeti Park körülöleli a falut. Valaha ligeterdők voltak itt, ezek kiirtása után nagy kiterjedésű mocsaras rétek alakultak ki, ami több védett madárfajnak nyújt biztonságos költőhelyet. Komlós határában 96 fokos termásvizet találtak, a kutat azonban a megfelelő vizsgálatok elvégzése nélkül lezárták. A környék alatt jelentős kiterjedésű gázmező-

fekszik, amelynek hasznosítása már megtörtént.

Komlós és Péterhida 1989-ben közösen építettek törpe víziközművet, valamint 1991-ben Helyi Antennarendszert, és 1994-ben gázvezetékrendszer kiépítése történt a lakosság anyagi hozzájárulása nélkül. A művelődési ház felújítása és a templom teljes felújítása után, 2001-ben a falu Millenniumi zászlót kapott a falunapon. Ebben az évben kopjafát szenteltek a község fennállásának 770 éves évfordulójára, amelyet vitéz Oláh Lajos református lelkész faragott. A térségi szennyvízcsatorna 2002-ben készült el.

A 2000-es évek óta sokat fejlődött a település, bár az itt élők száma sokat fogyott. Napjainkban növekszik a falu lélekszáma a kormány családpolitikájának köszönhetően. Főleg kisgyermekes családok költöznek ide. A többfunkciós közösségi színtér épületét, amelyben orvosi rendelő, könyvtár, ifjúsági klub, és rendezvényterem is kapott helyet, több ütemben újították fel. Pályázati forrásból játszótér épült. A községben a falugondnok munkáját új gépjármű segíti.

A település közösségi élete 2021-től kormányzati közművelődési programnak köszönhetően újra éledt. A közösségi élet működése láthatóvá vált a különböző programok, rendezvények, a mézeskalács-készítő szakkör, a csipkeverő szakkör és a receptklub keretein belül.

Nagy sikerrel zárult a családi nap, az „Őszköszöntő Komlósi Piknik”, valamint a költészet napján megrendezett program is. A Komlóson élők tehetségét, művészi képességeit és közművelődési igényeit is bizonyítják a jól sikerült programokról megjelent újságcikkek, médiamegjelenések.

Komlóson a gyermekekre és az idősebb korosztályra, valamint a szociálisan rászorulóakra való odafigyelés és gondoskodás a falu kiemelt elkötelezettségei közé tartozik.

A település nyugalmat árasztó hangulata, egyszerű szépsége és szépen formálódó közösségi élete miatt jó ide betérni, jó ide vendéget várni, jó ide élni.

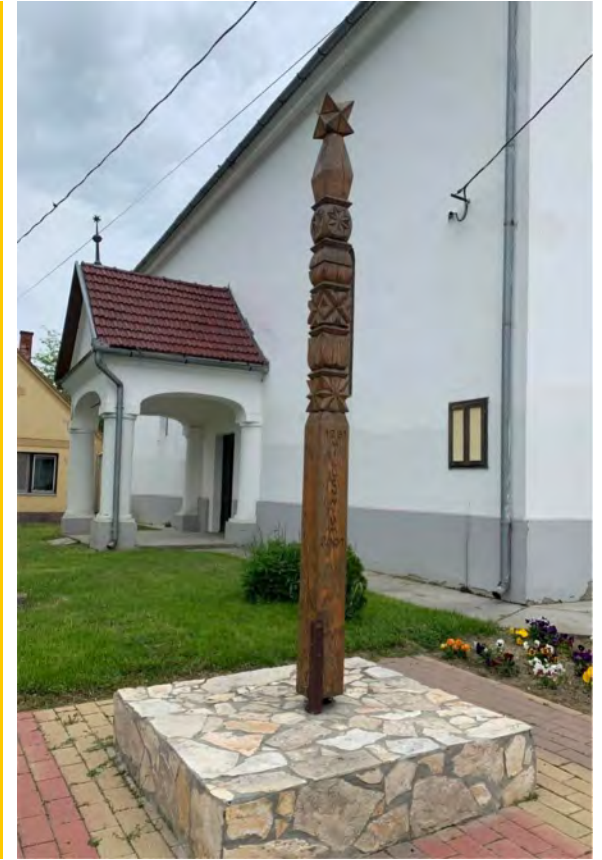
A település polgármestere: Kiss Pál

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Fő utca; Református templom; Komlós címe; Millenniumi kopjafa; Öregmalomkő Falusi Szálláshely; Világháborús emlékmű; Községi könyvtár és a Komlósi Közösségi Tér épülete; Péterhida-Komlós vasútállomás; Játszótér; Református templom madártávlattól; Tőzike; Játszótér

KOMLÓSD

KOMLÓSD

KOMLÓSD

Komlósd is a tiny village with a rich history between Barcs and Babócsa.

Stone-age artifacts have been found on the outskirts, and a castle, from which coins from the era of King Matthias have been recovered, once stood on an artificial hill below the settlement. Tradition has it that this territory was donated to the scribe Bertalan by King Matthias, and locals are fond of mentioning that this scribe Bertalan of Komlósd was the castle judge of Babócsa, who earned the estate from László Marcali for his valour in battle against the Turks. This was confirmed by the king, who even elevated the new landowner to the rank of nobleman at the same time. The hillfort, the remains of which can still be seen today, was built by the Báthori family.

A Reformed school in the village was established in the 18th century, and it remained in operation until the nationalisation in the 20th century. It became a primary school after 1949. The upper four grades were dissolved due to zone mergers, and then the whole school was closed in 1980, following which, children went to school in Babócsa and later in Barcs. The lively cultural life of the village also diminished with the closure of the school; there were fewer balls and the youth stopped rehearsing plays. Drained after dance parties, the inhabitants of this two-street settlement ate traditional Komlósd scones made with pork cracklings. The knotted dumpling soup, with dough tied into a knot and cooked in the soup with sour cream, was another long-time favourite.

The rich history of Komlósd is also reflected in its coat of arms, recently commissioned by the municipality.

The bird is a symbol of the village's past, and the hop that grows in abundance on the outskirts is also featured. The spring snowflake, a protected plant, is a special natural treasure of the region. This coat of arms illustrates that this land is valuable as well as beautiful.

The Danube-Drava National Park surrounds the village. After clearing the former groves, large expanses of marshy meadows were formed, providing a safe breeding ground for several protected bird species. Thermal water of 96 degrees Celsius was found on the outskirts of Komlósd, but the

well was closed without proper testing. A large gas field, which is already being exploited, lies beneath the area.

Komlósd and Péterhida jointly built a small water supply system in 1989 and a local antenna system in 1991. A gas pipeline system, without any financial contribution from the population, was built in 1994. After the renovation of the community centre and the church, the village received the Millennium Flag during the village festival in 2001. In the same year, a carved memorial post was dedicated to the 770th anniversary of the village's foundation, carved by the Reformed pastor Lajos Oláh. The regional sewerage system was completed in 2002.

The village has evolved considerably since the 2000s, although the number of inhabitants has decreased. Recently, the population started increasing again thanks to the government's family policy. Families with young children are moving to the village. The multi-purpose community centre, which houses a doctor's surgery, a library, a youth club and an event hall, has been renovated in several phases. A playground was built with grant funding. The village caretaker received a new vehicle.

The social life of the village has been revitalised since 2021 thanks to a government cultural programme. Community activity is reflected in various programmes and events, such as the gingerbread-making workshop, the lace-making workshop and the recipe club.

Family Day, "Autumn Picnic in Komlósd" and the event organised on the Day of Hungarian Poetry were all a great success. The talents, artistic abilities and cultural aspirations of the people of Komlósd are demonstrated by newspaper articles and media reports on these successful events.

Care and attention for children and the elderly as well as for the socially deprived: this is a key commitment of the municipality of Komlósd.

The peaceful atmosphere, simple beauty and thriving community life of the village make it a good place to visit, a good place to welcome visitors and a good place to live.

The mayor of the settlement: Pál Kiss

LAD

Lad község Somogy megye délkeleti szélén fekszik félúton Kaposvár és Szigetvár között, a Barcsi Járás szélén. A település útfalu, amit két részre osztott a XVIII. század közepén zajló német betelepítés. Lakosai mindig mezőgazdasággal és állattenyésztéssel foglalkoztak, ami még ma is látszik a telkek nagyságán és a gazdasági épületek számán.

A település arculatát meghatározza a múltja, a nemzetiségek elkülönülése – Magyarlad és Németlad –, illetve a két falu közé ékelődött földesúri birtok. A település domborzati viszonyai izgalmasak, összképe esztétikus. A változatos domborzathoz igazodó utcahálózat és a sok belterületi zöldfelület kifejezetten vonzóvá teszi a tradicionális, falusias jellegű települést.

A falu számos műemléki védelemmel biztosított építészeti értékkel rendelkezik. A hajdani Magyarlad és Németlad határán, ma a falu közepén található a Hoyos Miksa-féle grófi kastély és az azt övező park. A kétszintes, ötszáz négyzetméteres építmény alatt nagy, kétszáz négyzetméteres pincerendszer is van. Az egykori Hoyos-kastély angol vadászkastély stílusban 1905 és 1912 között épült Möller István tervei alapján, mely kora nevezetes látványossága volt. Az épület az ezredfordulóra sajnos igen leromlott, műemléki védelemre szorul. A kastély egykor négyezer kötetes könyvtárral rendelkezett, és biedermeier bútorzattal volt berendezve. Angolparkjában szobormaradványok és egy régi kolostor emlékei láthatók.

A néhai tengerészkapitány egzotikus növényeket is telepített 28 hektáros parkjába, amelyet 1943-ban védetté nyilvánítottak. Rendkívül értékes növényritkaságok teszik egyedülállóvá az épület környékét. Hoyos Miksa megszállott gyűjtő is volt, a kocsányos tölgy és a juhar mellé Kelet-Kínából származó szillevelű gumifát, tiszafát telepített, és megtalálhatjuk a fenyőfákat is számtalan örökzöld társaságában. Mivel ez a terület a zselici erdők és a belső-somogyi homokvidék határán fekszik, növényvilága rendkívül gazdag és változatos. A mocsári ciprustól a mamutfenyőig csaknem minden egzóta megtalálható. A parkban háromszáz évesnél idősebb tölgyek, platánok, hársok és juharok is megzemlélhetők. A kastélyt, annak környezetét az 53/2011. NEFMI rendelettel helyezték műemléki védelembe.

A kastély közelében található műemléki istálló klasszicista stílusban, a XIX. század első felében épült. Az épület nagyobb része használaton kívül van. Bálterem jellegű helyiségei már régen láttak lovakat. Az egykori kastély és az istálló egy tömbben található, így funkcióadás utáni felújításuk nemcsak a település szempontjából hozna értéket épített környezetnek. Jelenleg az ingatlanok magántulajdonban vannak.

Lad harmadik védett öröksége a temetőben található. XIX. században épített kálvária vezet a gondosan karbantartott temetőkápolnához. A temetőkertben lévő mamutfenyőliget is védett.

1993-ban az akkor regnáló képviselő-testület úgy döntött, hogy a kastélyért cserébe felépítet egy iskolát, mely a mai napig nyolcosztályos német nemzetiségi nyelvoktató intézményként funkcionál. Közszolgáltatásokkal a település jól ellátott, közös önkormányzati hivatali kirendeltség,

háziorvosi, védőnői szolgálat, óvoda, posta, fodrászat, fiókgyógyszertár, szociális szolgáltatások (falugondnok, házi segítségnyújtás, házi jelzőrendszeres szolgáltatás), gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatás, konditerem, közösségi színtér mind rendelkezésre áll. Az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet az infrastruktúra karbantartására, azok korszerűsítésére, a komfortosság biztosítására. A jelentős zöldterület ellenére számos fasor került telepítésre, mely évszakonként másként kápráztatja el az áthaladókat. Nehézséget okoz a két településrész okozta duplikált szolgáltatás fenntartása, úgy mint temető, játszótér.

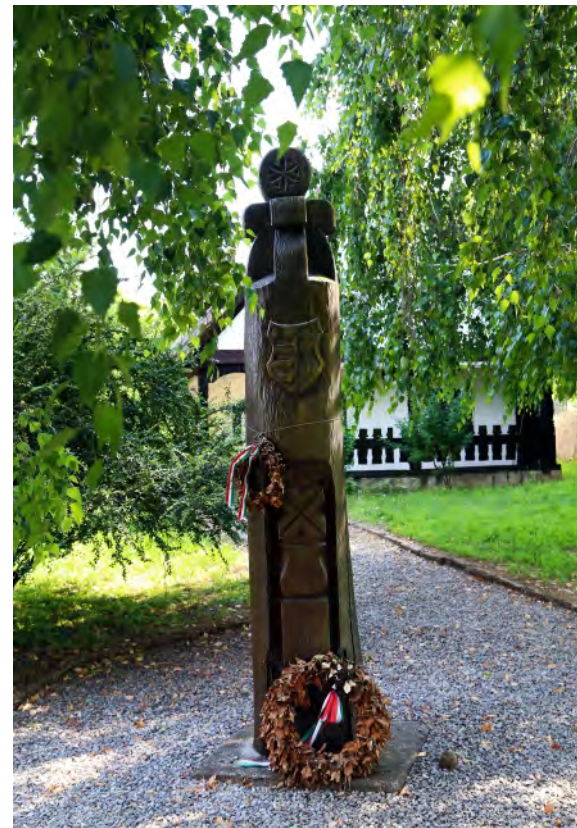
A település közösségi élete a generációváltásokhoz igazodva változó, de mégis folyamatos fejlődést mutat. Hagyományosan július 3. hetének szombatján kerül megszervezésre a bográcsos vetélkedő falunap keretében. A helyi lakosok számára számtalan program áll rendelkezésre, úgy mint fürdőjárat, kirándulások, tematikus estek.

A település polgármestere: Pirosné Tamás Krisztina

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Arany János Általános Iskola; Kápolna (németladi temető); Holyos Miksa-kastély; Hoyos-címer; 1848-as emlékmű (készítette: Jakab Zsolt); Emlékműavatás –Lad Főtér; Katolikus templom; Református templom; Talpas ház; Orvosi rendelő; Ravatalozó; Temető (Magyarlad)

LAD

The village of Lad lies on the south-eastern border of Somogy county, halfway between Kaposvár and Szigetvár, on the edge of Barcs district. This roadside village was divided into two parts when German settlers were brought in in the middle of the 18th century. The inhabitants have always earned their living by farming and livestock breeding, which is still evident today from the size of plots and the number of farm buildings.

The character of the village is defined by its history: the two nationalities were separated in Magyarlad and Németlad, and the landlord's estate was wedged between these two village sections. The topography of the settlement is remarkable and its overall appearance is aesthetically pleasing. The way the streets are adapted to the varied topography, and the abundance of green spaces in the inner zones make this traditional rural village particularly attractive.

It has a number of architectural assets protected as historical monuments. The mansion of Count Miksa Hoyos and the surrounding park is located in the centre of the village, on the border of the former Magyarlad and Németlad. Under the two-storey, 500-square-metre building there is a large, 200-square-metre basement system. The Hoyos Mansion was built between 1905 and 1912 in the English hunting lodge style to the design of István Möller, and was a notable landmark of its time. Unfortunately, the building has deteriorated by the turn of the millennium and is in need of protection. It once had a library of 4,000 volumes and was furnished with Biedermeier furniture. The ruins of an old monastery and fragments of sculptures are scattered in the mansion's English garden.

The late sea captain planted exotic plants in his 28-hectare garden, which was declared a protected site in 1943. Highly valuable plant rarities make the area around the building unique. Miksa Hoyos was a keen collector, planting yew and *Eucommia ulmoides* from eastern China alongside common oaks and maples, as well as pine trees and numerous evergreens. This region has an extremely rich and varied flora, because it lies on the border between the forests of Zselic and the sandy plains of Belső-Somogy. A range of exotic species, from taxodium to sequoia, are found here. The

garden also boasts oaks, plane trees, linden trees and maples that are over 300 years old. The mansion and its surroundings were listed as a historical monument by Decree 53/2011 of the Ministry of National Resources.

The listed stables near the mansion were built in the neoclassical style in the first half of the 19th century. Most of the building is no longer in use. Its ballroom-sized halls have not seen horses for a long time. The former mansion and the stables are connected, so adding function to them and renovating them would enhance the value of this built environment, in addition to being beneficial for the local community. These properties are currently privately owned.

The third protected heritage site of Lad is in the cemetery. A 19th century Calvary leads to the neatly maintained cemetery chapel. The grove of sequoias in the cemetery is also protected.

In exchange for the mansion, the council decided to build a school in 1993, which still functions today as an eight-grade primary school providing German language education. The village is well provided with public services, including a joint municipal office, a doctor's and nurse's office, a nursery, a post office, a hairdresser, a pharmacy, social services (village caretaker, home care services, including a signalling option), child welfare and family support services, a gym and a community centre. The municipality places great emphasis on infrastructure maintenance, modernisation and comfort. Despite the abundance of green spaces, many additional trees have also been planted, which provide a different spectacle in each season. Duplicated services due to the two separate village sections, such as cemeteries and playgrounds, are difficult to maintain.

Social life in the village is changing with generational changes, but it is constantly evolving. A cauldron cooking contest is traditionally organised as part of a village festival on Saturday of the 3rd week of July. A wide range of activities are available for local residents, such as bathing trips, hikes and themed nights.

The mayor of the settlement: Krisztina Pirosné Tamás

MERNYE

Mernye Magyarország dunántúli régiójában, Somogy megyében, a Kaposvári Járásban, az R-67-es gyorsforgalmi út mellett található. Kaposvártól 17, a Balatontól 33 kilométerre. A 2017-es népszámlálási adatok szerint 1265 lakosa van. Két egymástól elkülönülő településrészből, Mernyéből és Mernyeszentmiklósból áll.

A település már az Árpád-korban is létezett. Az első írásos említése az 1229-es évben készült, a székesfehérvári káptalan birtokait lajstromba vevő oklevélben található. Nevének akkori alakja Merena és Alsó-Merena volt. Az egyházi iratokból kiderül az is, hogy 1332-ben már saját plébániával is rendelkezett. Az irattárakban fellelhető dokumentumok szerint az idők folyamán neve többször változott. 1487-ben Wasarusmernye (Vásárosmernye), 1536-ban Bódogasszony-Mernye, 1560-ban Almernye és Wasarusmernye néven említik. A települést körülvevő területek a történelem során több nemesi család – például a Fanchy, az Ellyewelgyi, az Alya, a Bocskai, a Vásonyi, a Nádasdy és a Festetics család – birtokában, valamint egyházi tulajdonban voltak. 1807-ben I. Ferenc király a mernyei uradalmat a Piarista Rendnek ajándékozta, amely az 1905. évben kormányzósági kastélyt épített a településen. 1818-ban Merenye magkapta az országos vásártartási jogot.

Mernye a II. világháborút követően földrajzi elhelyezkedése és lélekszáma miatt a múltban járásközponti szerepet töltött be, és manapság is központként szolgál a környező települések között.

A településen és környezetében számos turisztikai szempontból fontos és nagy népszerűségnek örvendő helyszín található. A helyi nevezetességek között meg kell említeni az 1760-ban barokk stílusban épült római katolikus templomot, melyhez 1790-ben építették hozzá a Szent Vendelkápolnát, és az 1824-ben emelt a Kálvária-keresztet, a Nepomuki Szent János-szobrot, a Világháborús Emlékművet, a Romkastélyt az azt körülvevő ősfás parkkal. A település természeti értékeit a települést körülvevő somogyi erdők és azokat behálózó túraútvonalak, valamint az Orci-patak felduzzasztásával létrehozott tó szolgáltatják.

Mernyén található az ország egyetlen zenélő útja. A közelmúltban átadott R-67-es, gyorsforgalmi út mernyei szakaszán, egy bizonyos sebességgel történő haladáskor a Republic együttes *67-es úton* című dalát hallani.

A település polgármestere: Jáger Róbert

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kálvária; Mernyeszentmiklósi kápolna; Római katolikus templom; Kastély; 1956-os emlékmű; Összetartozás emlékműve; Szabadi Gábor emlékmű; Világháborús emlékmű; Vadászház; Szabadi Gábor Általános Iskola; Horgásztó

MERNYE

MERNYE

MERNYE

Mernye is located in the Transdanubian region of Hungary, in the Kaposvár District of Somogy county, next to the R-67 motorway. It is 17 km from Kaposvár and 33 km from Lake Balaton. According to the 2017 census, it has 1265 inhabitants. It has two separate parts: Mernye and Mernyeszentmiklós.

The settlement already existed in the Árpáadian era. It was first mentioned in 1229 in a charter registering the estates of the Székesfehérvár cathedral chapter. At that time its name was Merena and Alsó-Merena. The church records also show that it already had its own parish in 1332. According to archived documents, its name changed several times over different periods. In 1487 it was mentioned as Wasarusmernye (Vásárosmernye), in 1536 as Bódogasszony-Mernye and in 1560 as Almernye and Wasarusmernye. Throughout history, the areas surrounding the settlement were owned by several noble families, such as the Fanchy, Ellyewelgy, Alya, Bocskai, Vásonyi, Nádasdy and Festetics families, and they were also in church ownership. In 1807, King Francis I donated the manor of Mernye to the Piarist Order, which built a government palace in the settlement in 1905.

In 1818 Merenye was also granted the right to hold national fairs.

Mernye was as a district centre after World War II and still serves as a centre among the surrounding settlements due to its geographical location and the number of residents.

Many places in the village and its surroundings are very popular and important for tourism. Local attractions include the Roman Catholic church built in Baroque style in 1760, to which the Chapel of St. Vendel was added in 1790, the crosses of Calvary erected in 1824, the statue of St. John of Nepomuk, the World War Monument and the Ruin Castle with the surrounding wooded park. The natural values of the settlement are provided by the forests of Somogy with a network of hiking trails as well as the lake created by swelling the Orci stream.

Mernye has the only road in the country that makes music. At a certain speed you can hear the song “*On road 67*” by the Republic band on the Mernye section of the recently handed over R-67 motorway.

The mayor of the settlement: Róbert Jáger

MIKE

Kaposvártól mintegy 23 kilométerre délnyugatra fekszik, a megye középső részén; a legközelebbi város a tőle keletre elterülő Kadarkút. Központján a Kaposfő és Lábod közti 6616-os út vezet keresztül, ezen érhető el Kaposvár és Nagyatád, a 61-es és a 68-as főutak felől is.

A falu története egészen a korai időkre nyúlik vissza, amire a környéken talált avar, kelta, római és a honfoglalás korából származó leletek utalnak. Az első írásos feljegyzések 1213-ból valók, és Mica néven említik a települést, amely kétszáz évvel később már a vránai perjelség birtoka volt. Az 1554-es török adójegyzékben Miske alakban szerepelt, igaz, akkor mindössze öt házat írtak össze. Idővel a hódoltsági harcok következtében teljesen elnéptelenedett a falu, mely 1745-ben a Somssich család birtokába került. A 19. században két alkalommal telepítettek be német, később pedig magyar családokat a községbe. 1821-ben épült fel a ma is álló Somssich-kastély, melynek grófi birtokosa 1838-ban alapította az iskolát, amit fél évszázad múlva még két tanteremmel bővítettek. Abban az időben mezővárosi rangja volt a településnek, amely már a 18. század közepén évi hat vásár tartására kapott engedélyt. A 19. századi Mike 1290 lakójából 997 volt német ajkú. Már 1907-ben óvodát létesítettek, s az 1920-as évek földreformja kapcsán többször osztottak földet a parasztnak.

A 20. század első évtizedeiben a népesség megközelítette a kétezret, megélénkült a közélet: működött a kaszinó, a tűzoltóegylet, a lövészegyesület, a gazdaszövetség, az önszegélyző- és hitelszövetség. Az első világhábo-

ru 35 áldozatot követelt, a második 88-at. Az elhunytak nevét márványtáblán örökítették meg a katolikus templom falán. A háború után három német ajkú családot telepítettek ki Németországba. Az itthon maradtak házákat és földjüket egy részét elvették, a német nemzetiségű rokonságot összeköltöztették. Az elvett házakat és földeket a Felvidékről áttelepített magyaroknak adták. A földosztás során 137 mikei jutott földhöz. Önálló közigazgatást kapott a falu, 1950-ben megalakult a községi tanács, két évvel később pedig a termelészövetkezet is, amely az idők folyamán sokat változott. Ma Mike Szövetkezet néven működik, legfontosabb tevékenysége a burgonyatermesztés. A hatvanas években saját orvosi körzetet kaptak, egészen a körzetesítésig. 1977-ben megszűnt a település önállósága, s ekkortól még a régi hagyományokkal rendelkező iskola felső tagozata is Kadarkúthoz került. A rendszerváltáskor újból önállósodhatott a falu, s 1990-ben megalakult a mikei önkormányzat, létrejött a polgármesteri hivatal.

A falu közigazgatási területén négy műemléki védettségű épület található: a romos Somssich-kastély, egy szintén romos, 19. századi magtár, egy Szent Vendelt ábrázoló szobor 1898-ból és a lakott területen kívül, egy tó partján álló elhagyatott Somssich-mauzóleum. Mike nevezetes még arról is, hogy 1944. május 3-án itt hullott le a mikei meteorit.

Itt született 1949-ben Maráz Anna mikrobiológus, élelmiszervegyész, egyetemi tanár.

A település polgármestere: Tóth Árpád

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mike címere; Szentháromság-szobor; Templom; Szt. Vendel-szobor; Mauzóleum; Testvértelepülési emlékpark; Tűzoltószertár; Általános iskola; Óvoda; Pihenőpark; Sefag vadászház; Mike tavak

MIKE

The village is located about 23 kilometres southwest of Kaposvár, in the central part of the county; the nearest town is Kadarkút to the east. It is cut through by road no. 6616 running between Kaposfő and Lábod, through which you can also reach Kaposvár and Nagyatád on main roads no. 61 and 68.

The history of the village dates back to early times, as evidenced by finds found in the area from the Avar, Celtic, Roman and conquest times. The first written records date from 1213 and mention the settlement as Mica, which was owned by the Vrana priorship two hundred years later. It was listed as Miske in the Turkish tax register of 1554, although only five houses were listed at that time. Over time, the village became completely depopulated as a result of the fights during the Turkish occupation, and in 1745 it became the property of the Somssich family. In the 19th century, German and later Hungarian families were settled in the village on two occasions. The Somssich palace, which still stands today, was built in 1821. Its owner, a count, founded the school in 1838, which was expanded with two more classrooms half a century later. At that time, the settlement had the rank of a market town, and in the middle of the 18th century it already had a permit to hold six fairs a year. In the 19th century, 997 out of the 1290 inhabitants of Mike were German-speaking. A kindergarten was established as early as in 1907, and land was distributed to the peasants several times as a result of the land reform of the 1920s.

In the first decades of the 20th century, the population approached 2000, and public life revived: there was a casino, a fire brigade, a shooting association, a farmers' association as well as a self-care and credit union.

World War I claimed 35 lives and 88 villagers died in WWII. The names of the deceased were immortalised on a marble plaque on the wall of the Catholic church. After the war, three German-speaking families were deported to Germany. The houses and a part of the land of those who stayed at home were taken away and relatives of German nationality were forced to move and live together. The houses and lands that were taken away were given to Hungarians relocated from the Highlands (today Slovakia). As a result of the land distribution, 137 residents of Mike received land. The village was given independent administration, the village council was formed in 1950, and two years later also the producer cooperative, which changed a lot over times. Today it operates under the name Mike Cooperative, and it mainly grows potatoes. In the 1960s, the village was given its own medical district until the zone merger. In 1977, the independence of the settlement ceased to exist, and from then on, even the upper classes of the school, which had old traditions, were transferred to Kadarkút. The village could become independent again upon the change of regime: the municipality of Mike was formed and the mayor's office was established in 1990.

In the administrative area of the village there are four listed buildings: the ruined Somssich palace, the ruined 19th-century granary, the statue of Saint Vendel from 1898 and the abandoned Somssich Mausoleum outside the inhabited area, by a lake. Mike is also notable for the meteorite that fell here on 3 May 1944.

Anna Maráz, microbiologist, food chemist and university professor was born here in 1949.

The mayor of the settlement: Árpád Tóth

MOSDÓS

„MOSDÓS! te Nagy-Nagy Inspirátor!
Ihletsz festményt és életet.
Falaid-fáid közt virágba
borul a Gyógyító Szeretet” (Simai Mihály)

Mosdós a Kapos folyó völgyében és a Külső-Somogyi-dombság enyhe lejtőjén fekvő település. Szerencsés fekvésének köszönhetően minden irányból könnyen megközelíthető, hiszen a 61-es főút mellett Kaposvártól 18 km-re, Dombóvártól 15 km-re helyezkedik el.

A falu története már a 16. század elejétől ismert, nevével 1535-ben találkozhattunk először, mint tizedfizető falu. Mosdóst természeti értékekben gazdag táj övezi, mely gyógyító erővel is bír. Ezt bizonyítja Pallavicini Ede örgróf letelepedése is, akinek neve összekapcsolódik Mosdóssal, és akinek felfedezése a történelem során rangos hírnevet hozott a településnek. Az örgróf asztmás betegségben szenvedett, ezért a környék klímájának gyógyító hatására 1892-ben erősen eklektizáló, skót lovagvárakat utánzó kastélyt épített, ahol egészen haláláig élt. A kastély később megnyitotta kapuit az évszázados magyar népbetegség, a tuberkulózis felszámolása érdekében, és az ország első gyermek-tbc-szanatóriumaként működött. A kastélyt 17 hektáros park veszi körül, melyben növényritkaságok és művészeti alkotások találhatók. Mosdós mai címerén is e meghatározó épület látható.

A falu számos múlt századi épülettel büszkélkedik, melyek a mai napig helyet adnak a közösséget kiszolgáló feladatoknak. Pallavicini Ede örgróf és

felesége, Majláth Etelka grófnő adományából épült zárda épülete korábban a Paulai Szent Vincéről elnevezett női szerzetesrend óvodájának és leányiskolájának helyszíne volt, ma ugyancsak az óvodának ad helyet. A község legrégebbi épülete az 1843-ban emelt klasszicista stílusú katolikus templom, mely napjainkban is eredeti funkcióját tölti be. Az egyhajós templom berendezési tárgyai közül az 1800 körül faragott copf szószék az egyik legjelentősebb. A templombelső falait díszíti számos festmény, melyek közül egy 16. századi spanyol festmény, Sebastiano del Piombo ún. Ubedai pietájának másolata 1994-ben a Szépművészeti Múzeumba került. A Vigadó-hegyen található Szent Miklós-kápolna 1779-ben épült. A monda szerint abban az időben a Kapos hajózható volt, és ezek a hajósok egy nagyobb áradásból megmenekülve, hálájuk jeléül építették a fakápolnát, melyet megsemmisítését követően az 1800-as évek elején építettek fel kőkápolnává.

Az épített örökségek mellett Mosdós természeti vonzerő leltárára is büszkék lehetünk. A templom utcájában évszázados hársfasor áll, mely Erzsébet királyné emlékét őrzi. A település apró, rendezett utcái, a településközpontban kialakított parkja egyedi hangulatot ad. A frekvenciát helyen levő modern játékokkal felszerelt játszóterével, rendezett sportpályákkal (strandröplabdapálya, futballpálya, streetballpálya), megújult közösségi színterével gazdagítja a közösségi és szabadidős lehetőségeket az itt élők számára.

A településen az év minden időszakában különböző jellegű programok kerülnek megrendezésre, melyek által a fiataloktól az idősekig egyaránt mindenki megtalálhatja a számára kedvező programlehetőséget. A településközpontban új épületben valósul meg a háziorvosi és védőnői ellátás. Az itt élőknek és az ide látogatóknak egyaránt szép kilátást nyújt a zamatos borokat termő Vigadó-hegy, melyen a piros és a zöld jelzésű turistaút is átvezet. Kiváló borok érlelődnek a rendezett pincékben, melyek a túrázni, kirándulni vágyók részére rendelkezésre állnak. A Vigadó-hegy tetején 2000 óta áll az a szoborpark, amely a millennium évének állít emléket. A vigadó-hegyi kilátóból letekintve egymást érintő települések apró kis házaik látványával is meggyőződhetünk arról, mily gyönyörű is ez a somogyi táj. A pályázati forrásoknak köszönhetően Mosdós folyamatosan fejlődik. A város közelsége, ugyanakkor a természet adta nyugalom miatt vonzó lehet a fiatalok, családok számára. Új kialakítású, panorámás telkek várják a letelepülni vágyókat.

Mosdós Község Önkormányzata
7257 Mosdós Kossuth u. 1/a
Tel/Fax: +36 82/579-022
E-mail: info@mosdos.hu
www.mosdos.hu

A település polgármestere: Keresztes József

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Mosdós madártávlatból; Urunk mennybemenetele templom; Nepomuki Szent János-szobor; Szent Miklós-kápolna; Községháza; Anya gyermekkel-szobor a kastélyparkban; Virág utca új lakótelkek; Vigadó-hegyi székelkapu; Kastély; Községi ház és orvosi rendelő; Mosdósi Mackóvár Óvoda; Rendezvénypark; Játzóter

MOSDÓS

MOSDÓS

MOSDÓS

*“Mosdós, you great, great inspirer!
You inspire paintings and way of life.
Healing love flourishes
among your walls and your trees” (Mihály Simai)*

Mosdós is a village in the valley of the Kapos River and on the gentle slopes of Külső-Somogy Hills. Due to its favourable location, it is easily accessible from every direction, as it is situated 18 km from Kaposvár and 15 km from Dombóvár, next to main road no. 61.

The history of the village dates back to the beginning of the 16th century, and its name was first mentioned as a tithing village in 1535. Mosdós is surrounded by a landscape that is rich in natural values and even has healing powers. Marquis Ede Pallavicini, whose name is linked with Mosdós and whose discovery helped the village gain a prestigious reputation in the past, settled here and proved this fact. The marquis suffered from asthma, and, believing in the medicinal benefits of the area's climate, built a highly eclectic mansion in the style of Scottish castles in 1892, where he lived until his death. The mansion later opened its doors to help eradicate tuberculosis, a centuries-old Hungarian epidemic, and served as the country's first children's TB sanatorium. It is surrounded by 17 hectares of parkland, which contains plant rarities and works of art. The present coat of arms of Mosdós features this landmark.

The village boasts a number of buildings from the 19th century that still house community functions. The convent building, built from donation by Marquis Ede Pallavicini and his wife, Countess Etelka Majláth, was formerly the home of the kindergarten and girls' school of the order of nuns named after St Vincent of Paola, and houses a kindergarten today as well. The neoclassical Catholic church, built in 1843, is the oldest building in the village still serving its original function. The Louis XVI style pulpit carved around 1800 is one of the most significant furnishings of this single-nave church. The interior walls of the church are decorated with a number of paintings, including the Pietà of Ubeda, a 16th century Spanish painting by Sebastiano del Piombo, a copy of which has been displayed in the Museum

of Fine Arts since 1994. The Chapel of St Nicholas on Vigadó Hill was built in 1779. Legend has it that River Kapos was navigable at the time and that sailors, who had escaped a major flood, built a wooden chapel as a sign of their gratitude. After the wooden building was destroyed, it was rebuilt from stone in the early 1800s.

In addition to its built heritage, Mosdós also boasts a range of natural attractions. There is a row of century-old lime trees, preserving the memory of Queen Elizabeth, in the same street as the church. The tidy little streets and the park in the centre of the village provide a unique atmosphere. A playground with modern equipment in a prominent location, well-maintained sports fields (beach volleyball, football and streetball) and a renewed community centre enhance the social and leisure opportunities for residents.

The village offers a variety of activities throughout the year to suit all tastes from young to old. A new building in the centre houses the general practitioner and health services. Known for producing delicious wines, Vigadó Hill is a scenic viewpoint for residents and visitors alike, and is crossed by the hiking routes marked red and green. Excellent wines, which are available for hikers, are matured in its neat cellars. A group of statues commemorating the 1000th anniversary of the foundation of Hungary stands on top of Vigadó Hill since 2000. You can discover the beauty of the Somogy landscape by viewing the tiny houses of the neighbouring villages from the lookout tower on Vigadó Hill. Mosdós is constantly evolving thanks to grant funding. Proximity of a town combined with the tranquillity of nature makes it attractive for young people and families. Newly developed plots with panoramic views await those wishing to settle down.

Municipality of Mosdós
7257 Mosdós, Kossuth u. 1/a
Tel/Fax: +36 82/579-022
E-mail: info@mosdos.hu
www.mosdos.hu

The mayor of the settlement: József Keresztes

NAGYATÁD

A megújulás városa

Mint tavasszal a természet, úgy újul meg évről évre a hangulatos, gondozott parkjairól ismert, virágos dél-somogyi kisváros. A fürdők, szobrok és parkok városa minden évszakban más arcát mutatva várja vendégeit. A pihenést, kikapcsolódást keresők kiváló szolgáltatásokat és a természeti, építészeti értékek mellett művészi gondolatokat, alkotásokat és emlékeket fedezhetnek fel itt.

A T25 Művészeti Galéria és Közösségi Házban két nagyatádi kötődésű Kossuth-díjas művész – Bencsik István szobrász és Bertók László költő – mellett több kiemelkedő helyi képzőművész, fotós alkotásainak tartalmas, gondolatokkal teli kiállításai láthatók. A József Attila sétányon a költő máig érvényes üzeneteit idézhetik fel. A szoborparkban sétálva az elmúlt fél évszázad hazai és külföldi szobrászainak alkotásaival találkozhatnak.

A hangulatos kisvárosban a Rinya-patak és a Malomárok a Csónakázótavat átölelve szeli ketté a települést. A turisták így a belvárosból néhány perces sétával a természetben lehetnek, ahol kedvükre fedezhetik fel, fotózhatják a romantikus Rinyamenti tájat. A város főteréről, a katolikus templom mellől indul a Keresztút, melynek stációin végighaladva ebben a csodálatos természeti környezetben sétálhat, gyalogolhat a látogató.

A Nagyatádi Turisztikai Központban állandó és ideiglenes kiállítások fogadják a látogatókat, a kertjében működő Hadipark gazdag gyűjteménye

az egykori katonaváros hangulatát idézi. A fegyvereket, katonai eszközöket, relikviákat és mintegy százféle egyenruhát bemutató tárlatot a szabadtéri haditechnikai park teszi teljessé ágyúkkal, harckocsikkal, repülőkkal és más harcjárművekkel. A turisztikai központ az itt működő kiállítóhelyek mellett több túraútvonal kiinduló állomása is, melynek során a város történelmi, kulturális és építészeti emlékeit is könnyedén felfedezhetik.

A hadipark mellett az egyre népszerűbb 63-as Bázis ugyancsak a város katonamúltját idézi, de egyben az extrém sportok kedvelőinek is több szolgáltatást kínál. A kültéri akadálypályák mellett a bázison működik az ország egyik legnagyobb beltéri paintball pályája. Az egykori laktanya légénységi épületéből kialakított lőtérrel a paintball mellett airsoft és lézer fegyvereket is használhatnak. Népszerű csapatjátékok, szabadulószooba és más kihívások mellett a vendégek harcjárművet is vezethetnek itt.

A város szélén, a patakparti lankákon megbúvó, magyar és külföldi művészek fából készült, monumentális alkotásait bemutató Szoborpark 1975 óta kínál maradandó élményt látogatóinak. A kültéri alkotások mellett a hangulatos kiállítóteremben az elmúlt fél évszázad legszebb kisplasztikáinak gyűjteménye is itt található. A Szoborparkban közel hatvan, a város területén is több tucat köztéri szobor található.

Nagyatád egyik legnagyobb természeti kincse, a gyógyvíz hasznosítására 1907-ben épült a gyógyfürdő. A város központjában, évszázados vadgesztenyefákkal és platánokkal körülölelve működik a Nagyatádi Gyógyfürdő. A minősített gyógyvíz reumatikus és ízületi betegségek gyógyítását, az ilyen panaszok kezelését biztosítja. Alkalmas a műtétek, törések utáni rehabilitációra. Mintegy harmincféle gyógykezelés áll a vendégek rendelkezésére. A csodatevő víz nemcsak a mozgásszervi betegségekre ad gyógyulást, hanem ivókúraként a gyomorpanaszokat is enyhíti.

A Nagyatádi Termál Strandfürdő 6 hektáron elterülő parkosított, ligetes környezetben négy medencéjével, sportpályáival és családbarát szolgáltatásaival ideális körülményeket biztosít minden nyáron a kikapcsolódást kereső vendégeknek.

Nagyatád a megújulás városa. Parkjaival, árnyas tereivel, szép és érdekes közterületeivel; a patakpart sétaútjaival kellemes időtöltést kínál. A gyógyfürdő jótékony vize, a termál strand kellemes környezete kiváló szolgáltatásokat ad a látogatóknak. A szabadtéri és múzeumi kiállítások, a művészeti galéria érdekes, értékes és szép programokra adnak lehetőséget. A szállodák, az éttermek, a kávézók kellemes helyet nyújtanak a társasági élethez, a pihenéshez. Az emberléptékű, hangulatos kisvárosban barátságos emberek fogadják az idelátogatókat.

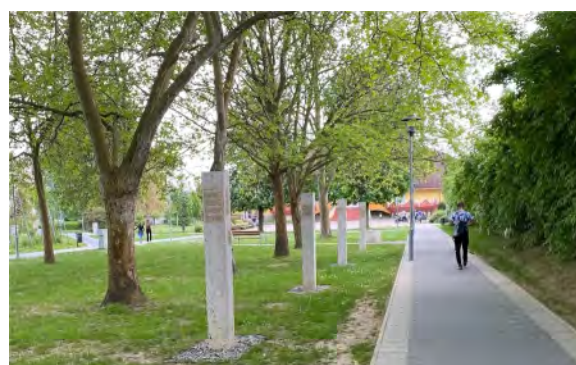
A település polgármestere: Ormai István

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

T25 Művészeti Galéria, Kossuth Lajos szobra; Kulturális Központ; Műemlék katolikus templom; József Attila sétány; A Meditáció alkotás a Szoborparkban; Szent István-szobor; Csónakázó-tó; Termál Strandfürdő; Gyógyfürdő; Hadipark; Széchenyi park; Városi Sportcsarnok

NAGYATÁD

NAGYATÁD

NAGYATÁD

The city of renewal

Like nature in spring, this small, flowery town of southern Somogy, known for its charming, well-kept parks, is renewed year after year. The city of spas, sculptures and parks welcomes its guests with a different face in every season. Those looking for rest and relaxation can discover here artistic thoughts, creations and memories in addition to excellent services as well as natural and architectural values.

In addition to two Kossuth Prize-winning artists from Nagyatád – the sculptor István Bencsik and the poet László Bertók – the T25 Art Gallery and Community House also showcases rich and thought-provoking exhibitions of works by several outstanding local artists and photographers. On the József Attila promenade you can recall the poet's messages that are still valid today. Walking in the sculpture park, you can meet the works of domestic and foreign sculptors of the past half century.

In the charming little town, the Rinya creek and the Mill Ditch split the village in two parts by embracing the Boating Lake. Thus, tourists can walk in nature in a few minutes from the city centre, where they can explore and photograph the romantic landscape along the Rinya creek. The Way of the Cross starts from the main square of the town, next to the Catholic church, and visitors can walk in this wonderful natural environment by passing its stations.

Permanent and temporary exhibitions welcome visitors to the Nagyatád Tourist Centre, and the rich collection of the Military Park in its garden evokes the atmosphere of the former military town. The exhibition showcasing weapons, military equipment, relics, and about a hundred types of uniforms is completed by an open-air military technology park with cannons, tanks, planes, and other combat vehicles. In addition to the exhibition venues operating here, the tourist centre is also the starting point for several hiking trails, where you can easily explore the historical, cultural and architectural monuments of the town.

In addition to the military park, the increasingly popular Base 63 also evokes the military past of the town and also offers several services to fans of extreme sports. In addition to the outdoor obstacle courses, the base has

one of the largest indoor paintball courts in the country. In addition to paintball, airsoft and laser guns can also be used in the shooting range set up from the former barracks. Besides popular team games, an escape room and other challenges, guests can also drive a combat vehicle here.

The Sculpture Park, located on the edge of the town, on the slopes along the creek, has presented the monumental wooden works of Hungarian and foreign artists and has offered a lasting experience to its visitors since 1975. In addition to the outdoor works, the cosy exhibition hall also houses a collection of the most beautiful statuettes of the past half century. There are nearly sixty sculptures in the Sculpture Park and dozens of public sculptures all over the town.

The Spa using medicinal water – one of the largest natural treasures of Nagyatád – was built in 1907. The Nagyatád Spa is located in the town centre, surrounded by centuries-old horse chestnut trees and sycamore trees. The certified medicinal water heals rheumatic and joint diseases and provides treatment for such complaints. It is suitable for rehabilitation after surgeries and fractures. About thirty types of treatments are available to guests. The miraculous water not only heals musculoskeletal disorders but also relieves stomach complaints as a drinking cure.

On 6 hectares of landscaped, wooded area, the Nagyatád Thermal Bath offers ideal conditions every summer with four pools, sports fields and family-friendly services for guests looking for relaxation.

Nagyatád is the city of renewal. It offers a pleasant time with its parks, shady squares, beautiful and interesting public spaces and with the walking paths along the creek. The beneficial water of the Spa and the pleasant surroundings of the Thermal Beach provide excellent services to the visitors. The open-air and museum exhibitions and the art gallery provide an opportunity for interesting, valuable and beautiful programmes. Hotels, restaurants and cafes provide a pleasant place for social life and relaxation. Visitors are welcomed by friendly people in this small, charming, human-scale town.

The mayor of the settlement: István Ormai

NAGYKORPÁD

Az 1332-37. évi pápai tizedjegyzékekben szerepel először írásos említése *Corpad* alakban, mely szerint ekkor egyházas település. Első ismert birtokosai a Korpádiak. A község határában fekszik a Várdomb nevű terület, mely hatalmas körülsáncolt dombból áll. Rendeltetése ismeretlen. Valószínűleg a magyarok letelepedési idejéből való.

1660-ban a pannonhalmi apátság dézsmaváltság jegyzékében Korpád egyik részének Zankó Miklós, másik felének a székesfehérvári örkanonosság a birtokosa. 1789-ben a Csallóközből érkeztek telepesek, az általuk lakott településrészt Lóger néven emlegették. 1900-ban volt a községnek a legnagyobb a lélekszáma, akkor 1505 fő lakott itt. 1910 körül Mándy Sámuel a birtokos, aki a báró Sina család itteni udvarházát is birtokolta.

Mezőgazdasági szeszgyár, gőzmalom és vasút is működött a községben. A községhez ekkor külterületi lakott helyként hozzátartozott: Cserhát-puszta, Prépost-puszta, Bel-major és Ganajos-puszta, Tungli-malom, Zsoldos cigánytelep, Móricz-puszta. A puszták 1970-es években elnéptelenedtek, lakóik a környező településekre költöztek. Volt itt ekkor már református és községi népiskola, olvasóköri, lövészegylet, hitelszövetkezet.

Az első világháborúban Nagykorpadról 173 főt vitt el katonának, akik közül 26-an hősi halált haltak, 8 hadiözvegyet és 9 hadiárvat hagyva hátra. Emlékükre a református templom falán márvány emléktáblát állítottak 1923-ban.

1944 novemberétől 1945 márciusáig a község frontvonalba került. Lakóinak nagy része ezidőre elhagyta a települést, Hedrehelyre menekült. A veszteségek jelentősek voltak. A lakosok közül tizenheten hősi halált haltak, eltűntek kilencen, nyolc fővel lövés végzett, heten akna miatt haltak meg, tizenöt főről nem tudni, mi történt. Tíz ház dőlt össze, tizenkilenc sérült meg. A túlélők a harcok után visszatértek, és nekiálltak az újjáépítésnek. A hősöknek 1990-ben emlékművet emeltek.

1950-ben alakult a TSZ az államosítások után alakult, ezzel együtt az uradalmi birokon pedig megalakult a Állami Gazdaság. Leginkább növénytermesztés és a hozzá kapcsolódó állattartás volt jellemző. Országos viszonylatban jelentős volt a vetőburgonya termesztés, több száz hektáron.

Kezdetben disznókat is, majd kizárólag szarvasmarhát tartottak. Az Állami Gazdaságnak volt egy 1200 férőhelyes szarvasmarhatelepe, a TSZ-ben pedig 300 marha tartására alkalmas telep működött.

A faluban a 60-as évek második felében olajkutatásokat végeztek. A fúrások által fellelt olajmező az akkori viszonyok szerint nem volt gazdaságosan kitermelhető. A község keleti oldalán azonban 931-2 méterre a termálvizet találtak. Létesítettek is itt egy kis fürdőt, 2 medencével, mely egy évtizedig működött. Megszűnésének oka a szigorodó előírásoknak és pénztelenségnek köszönhető, valamint a társközségi szerepnek.

A község történetében fontos esemény, hogy a hitújítás idején itt alakult meg Somogyban először református egyházközség.

A mai református temploma 1830-ban épült. Elődje a XVII. században még fennálló régi, középkori eredetű 'kőtemplom' (valójában téglából építhetett az is) templom lehetett, melyet a reformáció után a protestánsok vált lakosság tovább használt. 1634-ben prédikátoruk, iskolájuk volt itt. A templom azonban romos lévén, annak helyén fatemplomot építettek. 1663-tól mint anyaegyházat jegyzik.

1745-ben a vármegye bezáratta a templomot, mivel azt engedély nélkül javították és azt 1765. december 6-ig, a királyi kegyelemig zárva is tartották. A református iskolában a prédikátor tanítóskodott ekkor.

A református templom tornyát találat érte a II. világháború itteni harcai alatt. A templom utolsó felújítása 2010-ben történt. A templomdombon téglafalakat és sírokat szoktak találni kertészeti és egyéb munkálatok során.

Ezek régiek lehetnek, eredetükről nincs tudomásuk. Legvalószínűbb, hogy középkori templom és a körülötte lévő temetőhely maradványai. A második világháború itteni harcaiban elesett orosz katonákat is ide temették el ideiglenesen, majd a szabási katonatemetőbe szállították őket. Napjainkban a református tiszteletesi feladatokat Oláh Lajos nagytiszteletű úr látja el.

A Krisztus Király-kápolnát 1932-ben építették neoromán stílusban. A közeli Kutas plébániájának filiája. A korábbi kisebb épületet 1965-ben átépítették, bővítették a megnövekedett lélekszám miatt. Ezelőtt, mivel többségben református volt a falu, egy katolikus harangláb állt itt (téglaépület volt, a Petőfi u. 39. kertjében), de azt lebontották a kövesút építésekor. Nagykorpadot a Lábodi Katolikus Plébániához csatolták, jelenleg a papi feladatokat Bognár Tamás Plébános Úr látja el. Utolsó, homlokzati felújításra 2000-ben került sor.

A település polgármestere: Tóth Tibor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Megújult hivatalunk az orvosi és védőnői rendelővel; Krisztus Király-kápolna; Református templom; A megújult faluház; A Községi házzá alakított református parókia; Felújított ravatalozó az urnafalak köré épített boltívekkel; 1990-ben épült II. világháborús emlékmű Kocsis Előd szobrászművész terve szerint (kettétört kard); Nagykorpad madártávlatból; Felújított óvodánk a kápolna mellett (légi felvétel); Megújult parókiánk támfala az új kerítéssel; Játsszóterünk, amely 2022-ben felújításra kerül; Látkép az úgynevezett „Erzsébet térről”, ahol a buszmegálló mellett még mindig élni akar Erzsébet királyné emlékére ültetett hárs; A rendszerváltás után kialakított parkunk

NAGYKORPÁD

NAGYKORPÁD

NAGYKORPÁD

It was first mentioned in the papal tithe register of 1332-37 in the form of Corpad, accordingly, it was then an ecclesiastical settlement. Its first known owner was the Korpádi family. On the outskirts of the village lies an area called Várdomb (Castle Hill), which consists of a huge enclosed hill. Its purpose is unknown. It is probably from the time when the Hungarians settled down here.

In 1660, according to the tithe list of the Pannonhalma Abbey, one half of Korpád was owned by Miklós Zankó and the other half by the guardian canonry of Székesfehérvár.

In 1789, settlers came from Csallóköz, and the part of the settlement inhabited by them was called Lóger.

The village had the largest population in 1900 as 1505 people lived here.

Around 1910, Sámuel Mándy was the owner, who also owned the local manor house of the baron Sina family.

There was also an agricultural distillery, a steam mill and a railway in the village. At that time the following parts belonged to the village as populated outskirts: Cserhát-puszta, Prépost-puszta, Bel-major and Ganajos-puszta, Tungli mill, the Zsoldos gypsy settlement, Móricz-puszta. The steppes were depopulated in the 1970s and their inhabitants moved to the surrounding settlements.

At that time there was already a Reformed and village folk school, a reading circle, a shooting association and a credit union.

In the First World War, 173 people were taken to the army from Nagy-korpád, 26 of whom died a heroic death, leaving behind 8 war widows and 9 war orphans. A marble plaque was placed on the wall of the Reformed church in 1923 in their memory.

The village was on the front line from November 1944 to March 1945. Most of its inhabitants left the settlement for this time and fled to Hedrehely. The losses were big. Seventeen of the inhabitants died a heroic death, nine disappeared, eight people were shot, seven died due to mines and it is not known what happened to fifteen of them. Ten houses collapsed and nineteen were damaged. The survivors returned after the fights and started rebuilding. A monument was erected to the heroes in 1990.

The Agricultural Cooperative was founded in 1950 after the nationalisation, and together with this the State Farm was established at the manorial estate. Mainly plant cultivation and related animal husbandry was typical. Seed potato growing on hundreds of hectares gained nationwide significance.

Initially pigs, then only cattle were kept. The State Farm had a plant with a capacity for 1200 cattle and the Agricultural Cooperative had a plant with a capacity for 300 cattle.

Oil explorations were made in the village in the second half of the 1960s. The oil field found by the drills could not be extracted economically under the conditions at the time. However, thermal water was found at 931-2 meters on the east side of the village. A small bath was opened here with 2 pools and it was operated for a decade. It was terminated due to stricter regulations, lack of money as well as due to the co-municipality role.

An important event in the history of the village is that a Reformed

parish was formed here for the first time in Somogy during the Reformation.

Today's Reformed church was built in 1830. Its predecessor was probably the medieval "stone church" (in fact, it was presumably built from brick) that still existed in the 17th century and was further used by the population that became Protestant after the Reformation. In 1634 they had a preacher and a school here. However, the church was in ruins, so a wooden church was built in its place. From 1663 it was listed as a mother church.

In 1745 the county closed the church as it was repaired without permission and it was kept closed until the royal grace on 6 December 1765. At that time the preacher was teaching in the Reformed school.

The tower of the Reformed church was hit during the local battles of World War II. The church was last renovated in 2010. Brick walls and tombs are often found on the church hill during gardening and other work.

They may be old, their origin is not known. Most likely these are the remains of a medieval church and the surrounding cemetery. The Russian soldiers killed in the local battles of World War II were also buried here temporarily, then they were taken to the military cemetery in Szabás. Today, the reformed pastoral duties are performed by reverend Lajos Oláh.

The Chapel of Christ the King was built in 1932 in Neo-Romanesque style. It is a branch of the parish of the nearby Kutas. The former smaller building was rebuilt in 1965 and expanded due to the increased population. Previously, as the village was predominantly Reformed, there was a Catholic belfry here (a brick building in the garden of Petőfi u. 39), but it was demolished when the stoned road was built. Nagy-korpád was attached to the Catholic Parish of Lábod, currently the priestly duties are performed by the parish priest Tamás Bognár. The facade was last renovated in 2000.

The mayor of the settlement: Tibor Tóth

NEMESKISFALUD

Nemeskisfalud a dimbes-dombos Marcali-hát peremén megbúvó kicsiny völgyben helyezkedik el, részben a településhez tartozik a 68-as főút mentén fekvő Kisperjés is. A település a Balaton és a Dráva vízválasztója mellett helyezkedik el, a falu határában, a „Bodonban” ered a Rinya fő ága, amely már a Dráva irányába folyik. Az apró zsákfalú rendkívül jó természeti és mezőgazdasági adottságokkal rendelkezik, szép időben a falu melletti legmagasabb dombra felmenve szép panoráma tárul a kiránduló elé Nagybajom, illetve a Zselic irányába, északi irányba tekintve pedig tiszta időben még a Badacsonyi tetejét is ki lehet venni.

A Borovszky-féle vármegye-monográfia szerint a település neve először 1331-ben bukkant fel, azonban a 16. századig nem ismert a falu további története. A 16. század végén Dersfi Ferenc, 1660-ban Könczöl Mihály és Somogyi István voltak a helyi földesurak, a török hódoltság idején azonban az eredeti birtokviszonyok érvényesítése sokszor igen nehézkes volt, hiszen a néhány száz méterre, a szomszédos Szenyérben található vár az időszak első felében hol magyar, hol török kézen volt, Kanizsa eleste után pedig már tartósan (1600-1686) a török hódoltsághoz tartozott a terület. Ekkoriban a környékbeli falvakban birtokkal rendelkező kismemesek zömmel a kiskomáromi vár alá, Komárvárosba (ma Zalakomár része) húzódtak, és onnan igazgatták a birtokaikat.

A török kiűzését követően a 18. század elején keletkezett összeírások szerint Kisfaludot már kizárólag nemesek lakták. Az úgynevezett kuriális nemesek szám szerint jelentős, de vagyoniilag csekély súlyú rétegét képezték a korabeli magyar társadalomnak: jobbágyaik nem voltak, telküket saját maguk művelték, legfeljebb néhány birtok nélküli zsellér segítségével. Somogyban a 18. század elején a dédi (Nemesdéd), vidi (Nemesvid), szakácsi (Nemesszakácsi, ma Nagyszakácsi része) és pátrói (Nemespátró) kuriális nemeseket vették számba. Kisfalud törzsökös kuriális nemesei – név szerint Jány Márton, Madarász János, Szabó Márton Tizedes Márton, illetve Tóth Lőrinc és András – III. Károly királytól 1718-19-ben a régi birtokjogot megerősítő adományt kaptak. Több nemesi család tagjai hosszú évszázadokig a

faluban laktak, erről a temetőben néhány régi sírkőn még ma is kivehető címerek tanúskodnak, a Madarász és a Jani családoknak pedig ma is élnek itt leszármazottai. A falu országos ismertségű szülőtte Kisfaludi Madarász József (1814-1915), aki bátyjával, Lászlóval együtt az 1848-49-es szabadságharc emblematikus alakja volt, továbbá a mai napig tartja a leghosszabb ideig (megszakításokkal) működő országgyűlési képviselő rekordját: távollévők követeként már 18 évesen részt vett az 1832-36-os országgyűlésen, de még 100 éves korában, 1915-ben is aktív országgyűlési képviselő volt. Emléktáblája a „Dombon” álló, a település egyik fő látványosságának számító Madarász-kúria falán, illetve a kultúrház falán kapott helyet. A helyi közelet legendás alakja volt Madarász Zsigmond (1910-2003), aki még az ezredfordulón, 90 éves kora után is szívesen segített intézni és képviselni a helyi lakosok ügyes-bajos dolgait, legyen az egy anyakönyvi kivonat másolatának kiváltása vagy éppen annak személyes kieszközlése, hogy a „szigetvári busz” álljon meg Kisfaludon is. A második világháború végén a település közelében húzódtott a Margit-vonal, több hónapos, máig emlegetett szenvedést hozva a falu lakóira. A kommunista hatalomátvételt követően – nemesi származásuk miatt – a falu több lakóját internálták, a Madarász-kúriában pedig egy időre termelőszövetkezetet rendeztek be. A település másik fő látványossága a mára műemléki védelem alatt álló, 1863-ban épült református templom. Csorba József 1857-es vármegye-monográfiája szerint az akkor 389 lakosú falu többnyire református vallású volt. A falu még az 1910-es népszámlálás idején is 320 lakossal bírt, azonban lakosság száma az ezredfordulóra drámaian lecsökkent (2006-ban mindössze 53 fő élt a településen), a helyi szolgáltatások (iskola, bolt, kocsmá) pedig fokozatosan megszűntek. A népességszökkenést a kétezres években a faluba költöző *Elesett Öregéért Alapítvány Szeretetotthona* statisztikailag ugyan megfordította, sőt 2021-re már 164 fő élt itt, azonban a csendes, jó levegőjű falu saját lakossága valójában továbbra is fogy. A klímaváltozás szomorú helyi epizódja volt a 2020. júliusi villámárvíz, melynek nyomait a gondos kezeknek hála mára nagyrészt sikerült eltakarítani. A település infrastruktúrájának helyi fejlesztése az elmúlt években a Madarász utca vízelvezető árkainak betonozása, illetve a belterületi utak portalánítása kapcsán jelentős előrelépést mutathat fel, illetve regionális összehasonlításban is kiemelkedően jól működő falugondnoki szolgálat segíti a helyieket a környező településeken történő ügyintézésben, illetve bevásárlásban, az önkormányzat 2020-ban szerzett be egy új falugondnoki kisbuszt, néhány éve pedig néhány helyközi buszjárat is újra bejön a zsákfalú központjába. A település az elmúlt években intenzíven bekapcsolódott a Kárpát-medence-szerte 34 „nemesi nevű” települést összefogó *Nemes Előnevű Települések Találkozóinak* szervezésébe is, sőt 2011-ben, a helyiek nagy büszkeségére Nemeskisfalud adott helyt a rendezvénynek.

A település polgármestere 2018-tól Zenger Zsolt, aki több évtizede a falugondnoki teendőket is ellátja.

Szöveg: Segyevy Dániel Zoltán

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

A falu központja; 48-as emléktábla; Madarász-emlékház; Református templom; Régi iskola; Imaház; Ravatalozó; Régi ház oromzata; Tél Nemeskisfaludon; Kultúrház és önkormányzat épülete; Elesett Öregéért Szeretetotthon; Kilátás a templomra

NEMESKISFALUD

NEMESKISFALUD

NEMESKISFALUD

Nemeskisfalud is situated in a small valley on the edge of the hilly Marcali-hát. Parts of the settlement of Kisperjés, along main road no. 68, also belong to it. The village is located at the watershed of Lake Balaton and the Dráva. The main branch of the Rinya, which flows towards the Dráva, originates in the 'Bodon' neighbourhood on the outskirts. This tiny dead-end village has very good natural and agricultural qualities. The highest hill next to the village offers a scenic panorama in the direction of Nagybajom and the Zselic, and you can even see the top of Badacsony to the north in clear weather.

According to Borovszky's monograph on Hungarian counties, the name of the village is first mentioned in 1331, but its further history is not known until the 16th century. It belonged to Ferenc Dersfi at the end of the 16th century, and Mihály Könczöl and István Somogyi were the local landowners in 1660. During the Turkish occupation, however, it was often very difficult to enforce ownership, since the castle, located a few hundred metres away in the neighbouring village of Szenyér, was either in the hands of Hungarians or Turks in the first half of the period, and after the fall of Kanizsa, the region was under long term Turkish occupation (1600-1686). The nobles who owned estates in the surrounding villages mostly retreated to Komárom (now part of Zalakomár), under the castle of Kiskomárom at that time, and managed their estates from there.

According to census records from the early 18th century, Kisfalud was inhabited exclusively by nobles after the expulsion of the Turks. The so-called "manorial nobles" were a numerically significant but wealth-wise marginal stratum of Hungarian society; they had no serfs and cultivated their land themselves, with the help of a few landless serfs at most. In Somogy, the manorial nobles of Déd (Nemesdéd), Vid (Nemesvid), Szakácsi (Nemesszakácsi, now part of Nagyszakácsi) and Pátró (Nemespátró) were registered at the beginning of the 18th century. The manorial nobles of

Kisfalud, namely Márton Jány, János Madarász, Márton Szabó, Márton Tizedes, Lőrinc Tóth and András Tóth, received a grant from King Charles III in 1718-1719 confirming their original right of ownership. Members of several noble families lived in the village for many centuries, as can be seen from the coats of arms still visible on some of the old gravestones in the cemetery, and descendants of the Madarász and Jani families still live here. A nationally renowned native of the village, József Kisfaludi Madarász (1814-1915) was an emblematic figure of the 1848-1849 War of Independence together with his brother László. He also holds the record of the longest serving Member of Parliament (with interruptions), as he participated in the 1832-1836 Parliament as an absentium ablegatus at the age of 18, and was still an active Member of Parliament in 1915, when he was 100 years old. There is a memorial plaque dedicated to him on the wall of the Madarász Mansion, which stands on the 'Hill' and is one of the main attractions of the town, and another one is on the wall of the community centre. Zsigmond Madarász (1910-2003) was a legendary local public figure, who, even at the turn of the millennium, after the age of 90, was still happy to assist and represent the local residents in their affairs, whether it was to get a copy of a birth certificate or to personally arrange for the "Szigetvár bus" to stop in Kisfalud. At the end of the Second World War, the Margit Line was located near the village, bringing months of suffering to the villagers, which is still remembered today. After the communist takeover, many of the villagers were interned because of their noble origins, and a cooperative was temporarily set up in the Madarász Mansion. The Reformed church, built in 1863, now a listed monument, is another major attraction in the village. According to József Csorba's monograph of the county dated 1857, the 389 inhabitants of the settlement were mostly Reformed. The village still had 320 inhabitants at the time of the 1910 census, but the population decreased dramatically by the turn of the millennium (only 53 people lived in the village in 2006) and local services (school, grocery store, pub) gradually ceased. Although establishing the *Nursing Home for the Frail Elderly* in the 2000s statistically reversed the process, increasing the population to 164 by 2021, the actual population of this quiet village continues to decline. The flash flood of July 2020 was a sad local episode of climate change, the effects of which have now been mostly cleared away thanks to diligent efforts. Local improvements to the municipal infrastructure in recent years include the paving of drainage ditches in Madarász Street and the de-dusting of internal roads. The village caretaker service, outstanding by regional standards, helps local people buy groceries and manage their affairs in the surrounding villages. The municipality acquired a new village minibus in 2020, and some inter-city bus services stop again in the village centre since a few years ago. In recent years, the village has also been intensively involved in organising the *Meetings of Settlements with the Forename "Nemes" (Noble)* event, which brings together 34 settlements from all over the Carpathian Basin, and Nemeskisfalud even hosted the event in 2011, much to the pride of the locals.

Zsolt Zenger, who has also been the village caretaker for several decades, is the mayor since 2018.

Text by: Dániel Zoltán Segyevy

NIKLA

Nikla község a Balatontól 25 km-es távolságra kerül el, melynek határait az 1700-1800 években a „magyar tenger” mocsaras nádasai fedték be. Szelíd környék ez, lankás dombokkal, patakokkal, tavakkal. Eme festői környezetben élt és alkotott sok éven keresztül a „niklai remete” néven is emlegetett Berzsenyi Dániel. A település utcáin sétálva lépten-nyomon a költő emlékével találkozhatunk. Hamisítatlan kis falu, barátságos emberekkel. A faluhoz tartozik több nagyobb különálló településrész.

A szép fekvésű Takácshegy nyugalmát már sok külföldi is felfedezte. A szőlőhegyek öreg pincéi és a méhesek tanúskodnak róla, hogy az itteni emberek már régen is tudták, hogy mi a jó,

„Borban az igazság mézben az egészség.”

Napjainkban is a falu lakosságának egy része mezőgazdasággal foglalkozik, melynek kedveznek a területi adottságok. A falu központjában az 1956-os emlékmű lyukas zászlót tartó angyalszobra figyelmeztet:

„Angyal vidd meg a hírt az égből, mindig új élet lesz a vérből.

Mert csillag ég, hasad a hajnal, mond meg nekik, – mennyből az angyal”

2018 szeptemberében egy újabb látványossággal bővült a falu látnivalóinak a száma. Az éves szinten látogatható Interaktív Méhészeti Kiállítás nyitotta meg kapuit a látogatók számára. 2021-ben Berzsenyi Pihenőparkot avattak az Interaktív Kiállítás kertjében.

A volt iskola udvarának utca felőli részén, szép környezetben áll a II. világháború hősi áldozatainak emlékműve. Az emlékoszlop melletti keskeny betonúton haladva vezet az út a temetőbe, mely egyben Berzsenyi Dániel síremlékének ad helyet. A niklai emlékmű Kugler Ferdinánd keszt-helyi kőszobrász alkotása, melyet 1859-ben épített.

Déli oldalán a lant-dombormű alatt a következő idézet olvasható:

„A derék nem fél az idők mohától,

A koporsóból kitör és eget kér.”

A lant, mint motívum a falu címerének egyik alkotóelemeként köszön vissza.

A település nagy tiszteletben tartott lakója Berzsenyi Dániel, a „niklai remete” 1812-ben épült kúriája napjainkig sokak számára kedvelt úti cél. Az épülethez egy közel 3 hektáros földbirtok tartozik, melyet természetvédelmi területté nyilvánítottak, továbbá a kertben „Dani uraság” saját kezűleg ültetett somosa, szelídgesztenyefája napjainkig elkápráztatja az ide látogatókat.

Az 1811-ben épült, egykori lakóházában 1954-ben alakították ki a Berzsenyi Emlékmúzeumot. Tágas termeiben a költő személyes tárgyait és levelezésének dokumentumait vehetjük szemügyre. Nikla Községi Önkormányzat képviselő-testületi döntése alapján 2015 szeptemberében emlékoszlopot avatott Trianon és az I. világháború hősi halottjai emlékére a Berzsenyi Dániel Emlékház kertjében, melyet Berta Tibor ezredes, a Honvédelmi Minisztérium Katolikus Tábort Püspökség általános helynöke szentelt fel, mely az ünnepségen részt vevőket és a falu lakosságát is nagy örömmel töltötte el.

A település polgármestere: Dr. Fülöpné Kesztüös Ágota

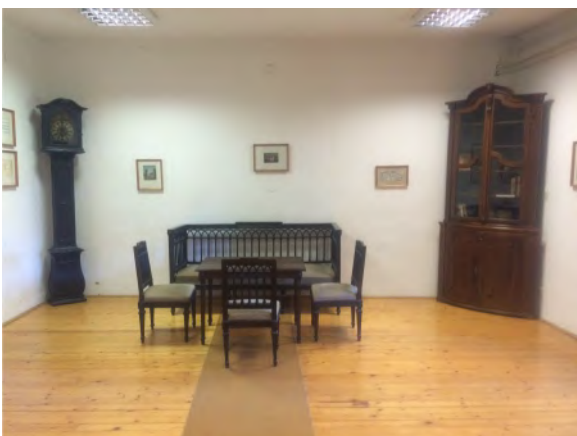
A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Üdvözlőtábla; Római katolikus templom; Berzsenyi Dániel sírhelye; Berzsenyi Dániel által ültetett szelídgesztenyefa; Berzsenyi Dániel Emlékház; Interaktív Méhészeti Kiállítás; Kiállítás - Berzsenyi Dániel Emlékház; Mézlovagrendi találkozó; Enteriőr – Interaktív Méhészeti Kiállítás; Berzsenyi Dániel Pihenőpark; Buszmegálló különleges kialakítással

NIKLA

NIKLA

NIKLA

The village of Nikla lies 25 km from Lake Balaton. Its outskirts were reed-covered wetlands of the "Hungarian sea" in the 1700-1800s. It is a peaceful landscape with rolling hills, streams and lakes. The famous poet Dániel Berzsenyi, also known as the "hermit of Nikla", lived and worked in this picturesque environment for many years. Everything throughout the village is permeated with memories of the poet. This is a genuine small village with friendly people. There are a number of separate settlement sections around the outskirts belonging to Nikla.

The tranquillity of the beautifully situated Takácshegy has been discovered by many foreigners. The old cellars of the vineyards and the beehive sites testify to the fact that locals always knew what was good for them.

"In wine, there is truth, in honey, there is health."

Part of the village's population is still engaged in agriculture today, which is favoured by the local conditions. The memorial of the Revolution of 1956 in the centre of the village depicts an angel holding a flag with a hole in it. It refers to the words of a poem about the revolution:

"Angel, bring the news from heaven, new life will emerge from blood.

For the star is burning, the dawn is breaking, tell them, the angel is coming"

A new attraction was added to the range of sights in the village in September 2018. A year-round Interactive Beekeeping Exhibition opened its doors to visitors. Berzsenyi Recreation Park was opened in the garden of the Interactive Exhibition in 2021.

The memorial to the heroes of World War II is located in a neat setting on the street side of the former schoolyard. Next to the memorial, a narrow concrete path leads to the cemetery, which contains the tomb of Dániel Berzsenyi. The monument, built in 1859, is the work of Keszthely-based stone sculptor Ferdinánd Kugler.

The following quotation is inscribed under the relief depicting a lute on the south side:

*"The brave is not afraid of the moss of time,
He breaks forth from the coffin and asks for heaven."*

The lute motif is one of the elements of the village's coat of arms.

Dániel Berzsenyi, the "hermit of Nikla", was a highly respected inhabitant of the village. His mansion, built in 1812, is still a popular destination for many. An almost 3-hectare estate, which has been declared a nature reserve, belongs to the building, and the garden still enchants visitors with its cornel grove and chestnut tree planted by "Lord Dani" himself.

The former residence, built in 1811, houses the Berzsenyi Memorial Museum, established in 1954. The poet's personal belongings and correspondence are on display in its spacious rooms. The Municipality of Nikla unveiled a memorial column in the garden of the Dániel Berzsenyi Memorial Museum in September 2015, in memory of the Treaty of Trianon and the heroes of World War I. The memorial was consecrated by Colonel Tibor Berta, bishop of the Military Bishopric of the Ministry of Defence, to the great joy of the participants and the village population.

The mayor of the settlement: Ágota Dr. Fülöpné Kesztyüs

ORDACSEHI

Ordacsehi a Keleti-bozót hajdan síkvizekkel körbevett, védett területén kialakult középkori eredetű település. Fonyód és Balatonboglár között, a Balatontól 3 km-re fekszik. Balatonboglártól délnyugatra, Fonyódtól keletre található, a két város közötti útszakasznál leágazva közelíthető meg a 67 101-es mellékúton. Szőlő- és borgazdasági szempontból a település a Balatonboglári borvidék részét képezi.

A mai település 1939-ben jött létre Orda és Csehi (Balatoncsehi) egyesítésével. A település lakói történelmi településként tartják számon Ordacsehit. Beszédes a település neve: az Orda ősi, török név, jelentése horda. Koppány állatsordáit nevezhették így, és utal az Árpád-kori királyi erdőispánságokra is. A Csehi a cseh népnév birtoklást kifejező -i képzős származéka. Az írásos dokumentumokat vizsgálva 1230-ból már konkrét adat áll rendelkezésünkre Orda létesítését illetően. Csehi első okleveles említése 1333-ból való, -i képző nélküli Csehy alakban. Ekkor már a tizedszedők megkezdték működésüket, és mindkét falut plébániás helyként említik.

A település mellett a török hódoltság korában két vár is állt, Kisvár és Zardavár, mely várak a török kiűzése után másfél évtizeddel népesültek be ismét. A mai ordacsehi templomot a Bosnyák család emeltette 1763-ban, majd 1832-ben késő barokk stílusban átépítették. A környék a szőlősgyőröki Jankovics család birtoka lett. Az 1939-es közigazgatási rendezés alkalmával egyesítették a két községet, melynek eredményeként – sok vita után – először Balatoncsehi, Balatonújvár, majd Csehiorda lett, végül a II. világháború után kapta meg a ma is használatos Ordacsehi elnevezést.

A település Balaton-parti 500 méteres területét 1970-ben Fonyód és Balatonboglár osztotta fel egymás között.

A község korábban kizárólag mezőgazdasági jellegű volt, ahol a lakosság nagy része állattenyésztéssel és szántóföldi termeléssel foglalkozott. A 2000-es évre az állattenyésztés gyakorlatilag megszűnt, a korszerű mezőgazdasági termelés és a szőlőtermesztés csak néhány család megélhetését biztosítja. A lakosság jórészenek megélhetése a környező településeken lévő turisztikai szolgáltatásokból és a település területén lévő nagy létszámú nyaralónak használt ingatlan működésének szolgáltatásából adódik. A település jellege az elmúlt 20 évben teljesen megváltozott, ma elsősorban alvó-üdülőfalujellege dominál. Környezetkímélő üzemi területek a lakott részekről távol a külterületen találhatóak.

A település teljes városi komforttal, közművel, úthálózattal és autópálya lehajtóval rendelkezik. Jelenleg 455 ingatlanban 840 fő él, az utóbbi évek tendenciája a lakosság számának növekedése, ami köszönhető a település és környéke rendkívül kedvező környezeti adottságainak, a Balaton közelségének, a turisztikai szolgáltatások egyre bővülő körének és nem utolsósorban a helyi emberek vendégszeretetének is.

Ordacsehi nevezetességei:

- A település központjában található, műemléki védelem alatt álló

későbarokk stílusban épült római katolikus templom, melyet a Bosnyák család építtetett 1763-ban, majd 1832-ben nyerte el mai formáját.

- A templomkertben 1836-ban emelt Szent Vendel-szobor, mely műemléki védelem alatt áll, illetve az egy tömbből kifaragott keresztelőkút.

- Ordacsehi kisvár maradványai. Ordacsehi mellett, a kisvári dűlőben, a legelőn még ma is jól láthatók egy kisebb erődítmény néhol egy méter magas maradványai. Az eredetileg palánkkal övezett várban egy négy saroktornyos téglapítmény állt. Lehetséges, hogy e területen már az ősi-, illetve az ókorban is volt település. A várból - az 1984-ben folytatott kutatások, beásások révén – nagy számban kerültek elő jellegzetes XVI. századi fazék-, bögre-, kályhaszemtöredékek. (Kanyar József)

- Csehivölgyi Pincevendéglő, melynek mai formája a minőségi vendéglátás elvárásainak megfelelően került kialakításra, és amely a borút állomása.

- Az ordacsehi lankákon termesztett Csabagyöngye szőlőből készül hagyományosan Európa első újbora.

A település polgármestere: Horváth Gyula

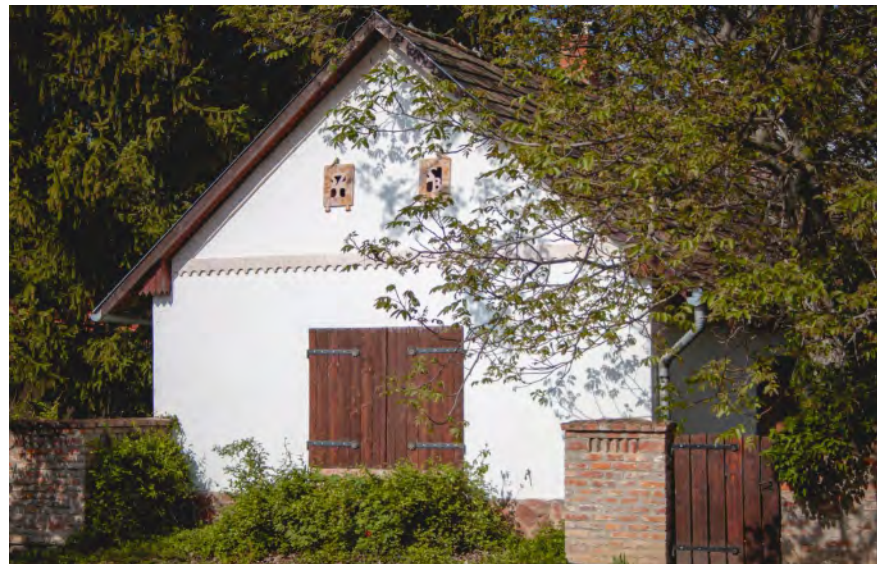
A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Szabadság tér, háttérben a Haranglábbal; Római katolikus templom a Szent Vendel-szoborral; Lány szőlőfürttel; Posta – orvosi rendelő; „Vadászat” – a Balaton Agrár Zrt. udvara; Ordacsehi egyik új háza; Helyi védelem alatt álló ház; Játsszótér a Haranglábnál; Önkormányzat udvara; Kegyeleti park – régi temető; Ordacsehi közösségi tér; Utcarészlet

ORDACSEHI

ORDACSEHI

ORDACSEHI

Ordacsehi is a settlement of medieval origin in the protected region of the Keleti-bozót canal, once surrounded by water surfaces. It is located 3 km from Lake Balaton, southwest of Balatonboglár and east of Fonyód, and can be reached by taking road no. 67101, off of the section of road linking those two towns. The village is part of the Balatonboglár wine region in terms of viticulture and wine production.

The present settlement was created by the merger of Orda and Csehi (Balatoncsehi) in 1939. Ordacsehi is considered a historical settlement by its inhabitants. "Orda" is an ancient Turkish name, meaning horde. It may have been the name given to Koppány's herds, and it also refers to the royal dominions of the Árpád Era. "Csehi" is a possessive form of the name of Czech people. Written documents confirm the establishing of Orda in 1230. The first mention of Csehi in a document, spelt as Csehy, dates from 1333. Tithe was already being collected by that time and both villages were mentioned as having a parish.

The two castles, Kisvár and Zardavár, that stood near the settlement during the Turkish occupation, were repopulated a decade and a half after the expulsion of the Turks. The present church in Ordacsehi was built by the Bosnyák family in 1763 and rebuilt in late Baroque style in 1832. The territory became the property of the Jankovics family of Szőlősgyőrök. The two villages were merged during the administrative reorganisation in 1939, and as a result, they were first called Balatoncsehi, then Balatonújvár, and Csehiorða, after much dispute, and finally Ordacsehi after World War II.

Its 500 m long shoreline area on Lake Balaton was divided between Fonyód and Balatonboglár in 1970.

The village used to be purely agricultural, with most of the population engaged in livestock breeding and farming. Livestock breeding had virtually ceased by the year 2000, and only a few families receive their livelihood from modern agriculture and viticulture today. The livelihood of the majority of the population is derived from tourist services in the

surrounding settlements and from operating the large number of holiday homes in the village. Ordacsehi's character has changed completely over the last 20 years and it is now predominantly a holiday village.

Environmentally friendly industrial areas are located on the outskirts, away from the residential areas.

The village has full urban amenities, utilities, road network and highway access. Currently, 840 people live in 455 houses, and the population has been increasing in recent years, thanks to the favourable environmental conditions of the settlement and its surroundings, the proximity of Lake Balaton, the ever-expanding range of tourist services and of course the hospitality of the local people.

Sights in Ordacsehi:

- The Roman Catholic church, a listed monument in the centre of the village, built by the Bosnyák family in 1763 and rebuilt into its present form in late Baroque style in 1832.

- The statue of St. Wendelin, a listed monument erected in 1836 and a baptismal font carved from a single block, both located in the churchyard.

- The remains of Kisvár: The remains of a small fortress, at some places a metre high, are still visible today in the pasture of Kisvári-dűlő near Ordacsehi. The fortress was surrounded by a palisade, and had a brick structure with towers in its four corners. It is possible that there was a settlement in this area in prehistoric or ancient times. A large number of typical 16th-century fragments of pots, mugs and stove tiles were found in the fortress, as a result of excavations carried out in 1984. (József Kanyar)

- The "Csehivölgyi Pincevendéglő" (cellar restaurant), refurbished to its present form to meet today's quality requirements, is a stop on the wine route.

- "Csabagyöngye" grape, grown on the slopes of the Ordacsehi hills, is traditionally used to make Europe's first young wine.

The mayor of the settlement: Gyula Horváth

OSZTOPÁN

Kaposvár és Fonyód között félúton, Somogy szívében, a 6701-es úton mentén fekszik, Kaposvártól északnyugatra, Edde, Somogyvamos és Somogyfajsz között. Utóbbival a 6712-es út köti össze, Hetes felől (Csombárd és Bodrog érintésével) a 6706-os út vezet ideig.

Osztopán Árpád-kori település, amely már a tatárjárás előtt is fennállt. Nevét 1229-ben említette először oklevél mint a székesfehérvári káptalan birtokát. 1317-ben a Gutkeled nemzetségbeli Amadé fia, I. Miklós, a Felső-Lendvai család őse nyerte adományként Károly Róbert királytól. 1332-1337 között a pápai tizedjegyzék is említi egyházas helyként. 1417-ben az osztopáni Perneszi család szerzett egyes részeire új adományt Zsigmond királytól. 1478-ban osztopáni Perneszy Pál fiai, Zsigmond és Imre, 1512-ben Perneszi Imre fiai: Miklós, Pál és István volt Osztopán birtokosai. Az 1536-os adórajstrom szerint Zewld Péter, Perneszi Imre, Perneszi István özvegye, Egyed és a Zalay család volt a földesura, és még 1660-ban is a Perneszi családé volt. 1715-ben itt tizenegy háztartást írtak össze, és ekkor részben Babócsay Ferenc özvegye, részben pedig a kincstár birtoka volt. A Váraljai-dűlőben a földmunkák során régi építmények nyomaira bukkantak a helybeliek, akik szerint ott állhatott egykor a földbirtokosok várkastélya. Ezt a hagyományt jelzi a földrajzi név is, mint ahogy néhány dűlőnév: Sándorica, Málica, Jakusavica, Umsica és Tarasica ugyancsak arról árulkodik, hogy valaha tótok is lakták e vidéket. A 19. században újabb birtokosok írták be nevüket Osztopán krónikáskönyvébe: ez idő tájt a Siklósy és a Tallián családnak volt földterülete. Ez utóbbiak építették fel 1910-ben azt a kastélyt, amely napjainkban az általános iskolának ad helyet. Parkjában védett

tölgy-, vadgesztenye- és tiszafák élnek, a terület idegenforgalmi hasznosítása számos lehetőséget rejt.

A 20. századi történelemből a két világháború hagyott komoly nyomot az itt élők emlékezetében, a világhégek áldozatairól minden évben a templomkertben álló emlékműveknél emlékeznek meg a község lakói.

A település 1977-ben veszítette el korábbi közigazgatási önállóságát, amikor Somogyjádhoz központosították. Érthető, ha a rendszerváltás idején legfontosabb törekvése épp ennek az önállóságnak a visszaszerzése volt. Ezután az 1990-es években már látható fejlődést tudhattak maguknak: szinte a teljes infrastruktúra kiépült a faluban.

Osztopán község önkormányzata 2002 szeptemberében írt alá az erdélyi Galócás község önkormányzatával együttműködési és barátsági megállapodást. Azóta a két testvértelepülés folyamatosan ápolja a kapcsolatát, s kölcsönösen segíti egymást.

Nevezetességei:

- Honfoglalás kori sírleletek,
- Nepomuki Szent János-szobor (1803),
- Tallián-kastély,
- Római katolikus templomát Szent Mihály tiszteletére 1770-ben építették. Orgonáját 1880 körül Lesnyik József és Kész Ernő építette. Harangja közül a 72 cm átmérőjűt 1845-ben Hornung József, a 48 cm átmérőjűt Seltenhofer Frigyes fiai, 1939-ben, a 105 cm átmérőjűt Szlezák László öntötte. Kegyura 1880-ban a Vallásalap volt.

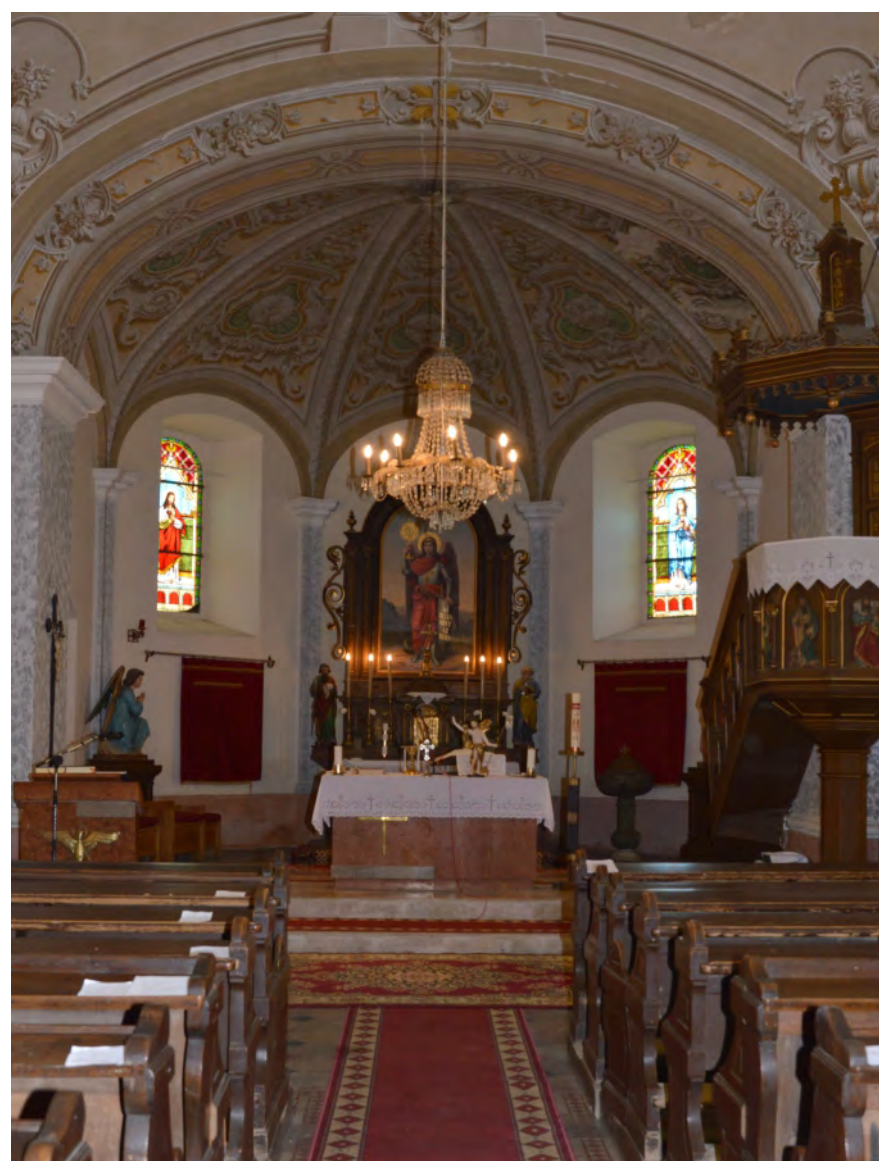
A település polgármestere: Kovács Gyula

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

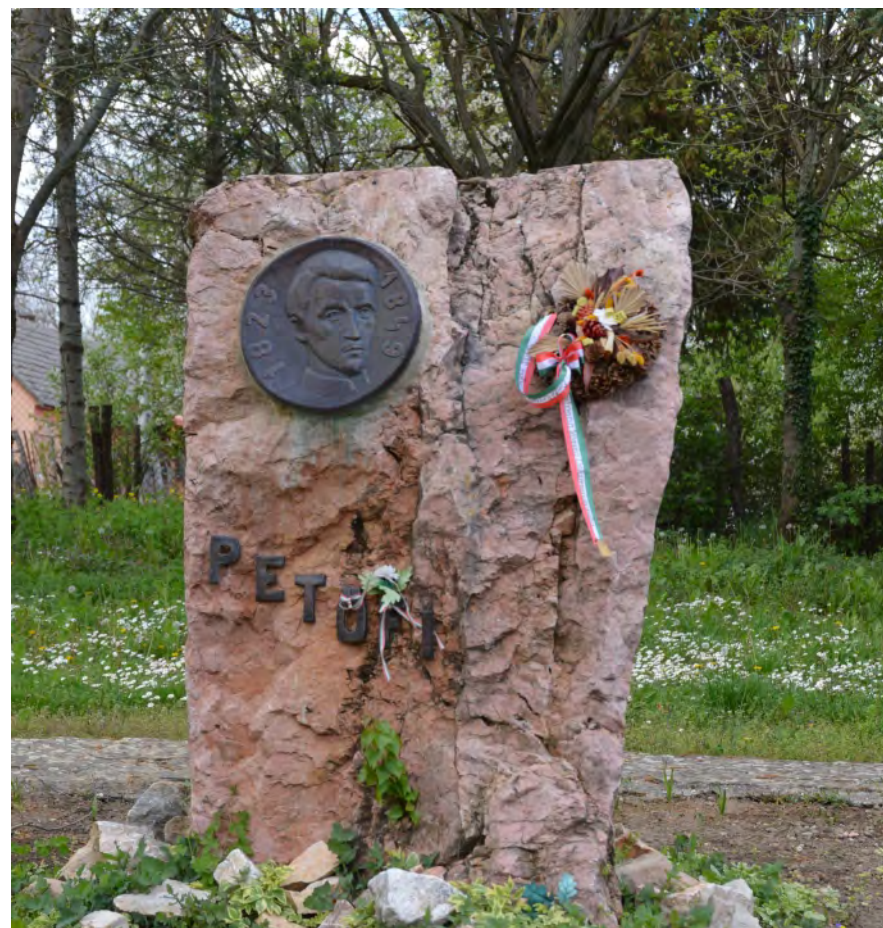
Polgármesteri hivatal; Vizeki Tallián-kripta; Vizeki Tallián-kastély; Templomkert, I. világháborús emlékmű; Szent Mihály római katolikus templom; Szentháromság- szobor; Vizeki Tallián-kripta; Nepomuki Szent János-szobor; 1956-os emlékmű; Petőfi park; Idősek nappali ellátása; Könyvtár

OSZTOPÁN

OSZTOPÁN

OSZTOPÁN

A village in the heart of Somogy, Osztopán is situated along road no. 6701, halfway between Kaposvár and Fonyód. It lies northwest of Kaposvár, surrounded by Edde, Somogyvámos and Somogyfajsz. The village is accessed from the latter by road no. 6712, and from Hetes by road no. 6706, via Csombárd and Bodrog.

Osztopán is an Árpád Era settlement, which existed before the Mongolian invasion. Its name was first mentioned in a document as the property of the Székesfehérvár Chapter in 1229. It was granted by King Charles I to Miklós I, son of Amadé of the Gutkeled clan, ancestor of the Felső-Lendvai family in 1317. It was mentioned in the papal tithe register as a village with a parish between 1332 and 1337. The Perneszi family of Osztopán obtained parts of it from King Sigismund in 1417. Zsigmond and Imre, sons of Pál Perneszy of Osztopán were the landlords in 1478, and Miklós, Pál and István, sons of Imre Perneszy were the owners in 1512. It belonged to Peter Zewld, Imre Perneszi, István Perneszi's widow, the Egyed and the Zalay families according to the tax register of 1536, and the Perneszi family still owned it in 1660. It was registered with eleven households in 1715, when it was partly the property of Ferenc Babócsay's widow, and partly of the treasury. During excavations at Váraljai-dűlő, local people have found remnants of old buildings, which they believe may have once been the landowners' castle. This tradition is reflected in the geographic name, and similarly, some of the vineyards' names, Sándorica, Málica, Jakusavica, Umsica és Tarasica indicate that this region was once inhabited by Slavic people. New landowners entered their names in the Osztopán history book in the 19th century: it belonged to the Siklósy and Tallián families at that time. The latter built the mansion in 1910, which houses the primary school

today. The park is home to protected oak, horse chestnut and yew trees, and has a potential to be utilised for the purposes of tourism.

The two world wars of the 20th century left a strong imprint on the memory of the locals, who commemorate the victims of the world wars every year at the memorials located in the churchyard.

The village lost its former administrative independence in 1977, when it was incorporated into Somogyjád. It is understandable that during the regime change, its most important aim was to regain this independence. Progress was undeniable in the 1990s: almost the entire infrastructure in the village was built at that time.

The municipality of Osztopán signed a cooperation and friendship agreement with the municipality of Galócás in Transylvania in September 2002. The two sister villages have been fostering good relations and helping each other out since then.

Sights in the village:

- Burial artifacts from the age of the Conquest,
- Statue of John of Nepomuk (1803),
- Tallián Castle

- The Roman Catholic church was built in honour of Archangel Michael in 1770. Its organ was built by József Lesnyik and Ernő Kész around 1880. The 72 cm diameter bell was cast by József Hornung in 1845, the 48 cm diameter one was cast by the sons of Frigyes Seltenhofer in 1939, and the 105 cm diameter one was cast by László Szlezák. The church was sponsored by the 'Cassa Parochorum' in 1880.

The mayor of the settlement: Gyula Kovács

ÖREGLAK

Somogy megye északi részén található Öreglak. A Kaposvár-Fonyód vasútvonal mentén helyezkedik el. A község 1890-ben fontos hadiútnak számított Szerbia felé. A települést először Lak néven említették meg az 1332-1337-es pápai tizedes jegyzékben.

Öreglak nevének eredetéről kétféle feltételezés él a vidéken. Mivel a környék régen egy mocsárral körbevett terület volt, így származtatják a latin lacus szóból. A másik feltételezés a magyar lakás régies „lak” alakját tartja megfelelőnek, melyhez a nagyot jelölő „öreg” kifejezés társul.

A település lakossága magyar volt, ám a török hódoltság idején teljesen eltűnt, később Lakvár betelepítéséhez délszláv, szerb népeket hívtak, erre ma már csak a családnevek emlékeztetnek.

Öreglak nevezetessége a kétlyukú híd, napjainkban műemlékként védik. A híd alatt a Malom-árok vize folyik.

A település egyik legimpozánsabb épülete a Jankovics-kastély. 1687-től a Jankovics család lett a földbirtokos, ők építették a ma is álló kastély épületét. Hosszú éveken át diákotthonként, majd az általános iskola konyhájaként funkcionált. Mára elhagyatott, és nem látogatható.

Lak várának emlékét mára már csak a régi formák és emlékfal őrzi. Először 1464-ben említik, mint Thúz János birtokát. A várat az 1440-es évek elején építették, köveit a 18. századi újjáépítéskor széthordták. Az emlékfal mellett közvetlenül Öreglak római katolikus temploma található, melyet a 18. században építettek.

1989-ben vált el Öreglak a Lengyeltóti Nagyközségi Közös tanácstól, ezt követően a település önállóvá vált. 1989-től a tanácselnöki posztot

Horváth Endre, a helyi általános iskola igazgatója töltötte be, majd a 90-es évektől elnyerte a polgármesteri címet is. Polgármestersége egészen 2006-ig tartott, ez idő alatt a településen elkészült a sportcsarnok, a tanuszoda és a házasságkötő-terem is.

2006-tól 2009-ig Maczucz Miklós volt a település polgármestere.

2019-óta Kovács Károly polgármester irányításával a falu folyamatosan épül és szépül. A települést csendes, nyugodt, festői szép zöld övezet veszi körül. Parkok, játszóterek, focipálya, valamint műfüves focipálya is szolgálja a pihenni vagy az éppen sportolni vágyókat. A településen bolt, orvosi rendelő, óvoda és nyolcosztályos általános iskola is található. A közeljövőben sorra kerül az óvoda felújítása, valamint elkészül a település bölcsődéje is. Az önkormányzat épülete a központban található, melynek felújítása és környezetének parkosítása napjainkban is folyamatban van. Átadásra került a kerékpárút is, mely összeköti Öreglakot a szomszédos településekkel: Somogyvárral, valamint Buzsákkal. Lehetőséget kínál a túrázni vágyók számára. Öreglakon pezseg a sportélet, az Öreglaki Medosz SE minden hétfőgőn megméretteti magát környező csapatokkal. A Balaton-part közelsége és a településre jellemző nyugalom miatt egyre többen telepednek le Öreglakon. A településen található a vadfeldolgozó üzem, ahol a hazai és külföldi vadászok által elejtett nagyvad 20%-át dolgozzák fel kiváló minőségben. A Stehle - Bau Bt. szintén egy másik neves cég, amely hosszú évek óta ad munkát a településen és a környéken élőknek.

A település polgármestere: Kovács Károly

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Öreglak madártávlatból; Szent Donát-kápolna; Jankovich-kastély; Általános iskola épülete; Park; Községháza; Öreglak madártávlatból; Játszótér – park; Tanuszoda; Játszótér; Nagyhid

ÖREGLAK

ÖREGLAK

Öreglak is located in the northern part of Somogy county, along the Kaposvár-Fonyód railway line. The village was an important military road to Serbia in 1890. It was first mentioned as Lak in the papal tithe register of 1332-1337.

There are two local hypotheses about the origin of the name Öreglak. It is thought to be derived from the Latin word 'lacus', since the area was once surrounded by a marsh. The other theory is that 'lak' is the old Hungarian form of 'lakás' (dwelling), and is combined with the word 'öreg' (old), which originally meant large.

The population of the settlement used to be Hungarian, however, during the Turkish occupation, it was completely wiped out. Later, Lakvár was settled by South Slavs and Serbs, but today this fact is only indicated by still existing surnames.

The two-arched bridge, now protected as a monument, is a key landmark in Öreglak. The water of Malom-árok flows under this bridge.

The Jankovics Mansion is one of the most impressive buildings in the village. The Jankovics family, who became landowners in 1687, built the mansion that still stands today. For many years it was used as a boarding school and later as the primary school's kitchen. It is now abandoned and closed to the public.

The only remnants of the Castle of Lak are the shape and a memorial wall. The settlement was first mentioned as the estate of János Thúz in 1464. The castle was built in the early 1440s. Its stones were removed and used during the rebuilding of the village in the 18th century. The Roman Catholic church of Öreglak, built in the 18th century, is located right next to the memorial wall.

Öreglak became an independent village after it separated from the Lengyeltóti Municipal Council in 1989. Endre Horváth, the headmaster of the local primary school, was elected as council president in 1989, and was appointed mayor in the 1990s. His term lasted until 2006, during which a sports hall, a swimming pool and a marriage hall were built in the village.

Miklós Maczuczsa was mayor from 2006 to 2009.

Under Károly Kovács's administration since 2019, the settlement has been developed and improved continuously. The village is surrounded by a quiet, peaceful and picturesque green environment. Parks, playgrounds, football pitches with natural turf and artificial turf are available for those who want to relax or play sports. There is a grocery store, a doctor's office, a kindergarten and an eight-grade primary school. The kindergarten will be renovated and a nursery will be completed in the near future. The municipal building is located in the centre and is currently being renovated and landscaped. A cycle path linking Öreglak with neighbouring settlements Somogyvár and Buzsák, has also been completed, offering great hiking opportunities. Öreglak has a vibrant sports scene, with the 'Medosz' Sports Club competing against neighbouring teams every weekend. The proximity to Lake Balaton and the tranquillity of the village are attracting more and more people to Öreglak. There is a game processing plant in the village, where 20% of the big game bagged by domestic and foreign hunters is processed to high quality. Stehle-Bau Bt. is another renowned company that has been providing work for the inhabitants of the village and surrounding areas for many years.

The mayor of the settlement: Károly Kovács

PORROG

Amikor egy települést szeretnénk megismerni, sokféle lehetőségünk van. Megnézhetünk kiadványokat, fellapozhatunk könyveket, vagy kutakodhatunk az interneten, de a legjobb az ott élőket felkeresni, és személyesen megtapasztalni mindazt, amit a helyi, vendégszerető lakosok nyújtani tudnak. Hozunk ehhez egy kis kedvcsinálót, és kérjük a kedves olvasót, hogy ha teheti, látogasson el hozzánk, ígérjük, nem fog csalódnia!

Porrog a horvát határ közelében, a Somogy-Zalai-dombság találkozásánál fekvő, festői panorámával rendelkező 200 fős kis település. Nagykanizsától 20 percnyi autóúttal érhető el. Surd-Somogybükkösd irányából az utazó a híres „Hétszergörbénken” jut el hozzánk. Aki szeptemberben jön, részt vehet akár a 7xgörbe Rallyn is.

Iharosberény-Csurgó felől kiváló minőségű úton vagyunk megközelíthetők. Az innen érkezőknek érdemes – mielőtt kis falunkba érnek – felkeresni az Ágneslaki Arborétumot és Ökocentrumot, mely halastavakkal körülvett félszigeten, festői dombok közt található. Területe közel 8 hektár, és mintegy százféle fenyő, ujjas juharok, tulipán- és liliomfa él e szép parkban. Itt található az Ágneslaki vadászház, ami vadász, horgász, természetjáró és fotós vendégek közkedvelt szálláshelye.

Miután egy kellemes séta után kellően felfrissült az utazó, elfoglalhatja szállását akár Porrogon is, hiszen 2020 óta egy hangulatos felújított ven-

dégház várja a hozzánk látogatókat. A házigazdák mindent megtesznek vendégeik kényelméért: inycsiklandozó helyi ételekkel, idegenvezetéssel és számtalan érdekes programlehetőséggel állnak mindenki szolgálatára. Reggeli közben megkóstolhatják a Somogyország Ízei – Porrogi Manufaktúra mennyei kézműves lekvárjait, gyümölcsajtajait, szörpjeit, és akár meg is látogathatják a helyi kis üzemet. A feketeberkenye lekvárt és szörpöt mindenképpen kóstolják meg!

Ajánlott felkeresni a 2019-ben megnyitott Porrogi Tájházat is. A fiatal házaspár által összeszedett és berendezett helytörténetet gyönyörűen és érdekesen bemutató tárlatot a rendszeresen megrendezett hagyományörző programok még színesebbé teszik. Részt vehetünk itt maszkázáson, májusfaállításra és kitáncolásra, tojásfestésre, de akár kukoricafosztásra is.

„Nyissuk ki a falut!” – hangzott el Madarász Zoltán 2014-es kampánya során, aki azóta is a falu polgármestere, és mindent megtesz e küldetés érdekében. Szerencsére a lelkes, dolgozó, vendégszerető lakosság körében megfelelő partnereket is talált ehhez a szép feladathoz, és megkezdődött egy közös építkezés, melynek ma már szemmel látható eredményei vannak.

A helyieknek szóló programokon kívül mára már országos, sőt nemzetközi rendezvényeknek is házigazdája kicsiny falunk. Minden év februárjában zajlik a Porrogi Bor- és Pálinkaverseny, mely 2022-ben az ország második legnagyobb pálinkamustrájává nőtte ki magát. Több mint 150 településről, 4 országból érkezett 1205 pálinka és 131 borminta a minősítésre. Tavasszal ennek a versenynek az ünnepélyes eredményhirdetésére több százán érkeznek hozzánk évek óta.

Augusztus 20-a utáni első vasárnap is évek óta a környék legnagyobb turisztikai attrakciója, ekkor kerül sor a híres porrogi Traktor-Találkozóra. Több ezer látogató ezen a napon megnézheti a félszáz traktor, több ezer lóerő felvonulását Porrog Fő utcáján, majd kezdetét veszi a Traktor-Öttusa és Traktorszépségszerzés verseny. A gasztronómia szerelmesei részt vehetnek a bográcsételfőző-versenyen, míg a gyerekeknek külön kölyökprogramokkal, a felnőtteknek a színpadon pedig kulturális programokkal kedveskedünk.

Jöjjen el hozzánk, legyen része Somogyország kincsének!

Porrog Község Önkormányzata
8858 Porrog, Fő u. 32.
Telefonszám: 0620/393 8046
Email: porrog@somogy.hu,
Honlap: www.porroghu
Facebook: facebook.com/porroghu
Instagram: @porroghu

A település polgármestere: Madarász Zoltán

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Evangelikus templom; Porrogi Bor- és Pálinkaverseny ünnepélyes eredményhirdetése; Porrogi népviselet; Tájház; Fenyő Vendégház; Hétszergörbe; Porrogi Fő utca; Gyöngyvirág Nyugdíjas Klub; Porrogi helytörténeti gyűjtemény; Ágneslak; Traktoros felvonulás; Traktor Öttusa

PORROG

PORROG

There are many different options to get to know a village. You can browse brochures, flip through books or research online, but the best way is to visit the residents who live there and experience what local, welcoming people have to offer. Here's a little teaser, and we invite you to visit us if you can – we promise you won't be disappointed!

Porrog is a small village of 200 inhabitants with a picturesque panorama, situated near the Croatian border, at the junction of Somogy Hills and Zala Hills. It is a 20-minute drive from Nagykanizsa. Access from the direction of Surd and Somogybükkösd is via the famous 'Hétszergörbe' (seven bends) road. If you visit in September, you can even take part in the '7xgörbe Rally'.

The village is accessible by a high-quality road from the direction of Iharosberény and Csurgó. Before reaching the village this way, it is worth visiting the Ágneslak Arboretum and Ecocentre, which is located on a peninsula surrounded by fish ponds and scenic hills. It covers almost 8 hectares and is home to around 100 species of pines, Japanese maples, tulip trees and magnolias. Ágneslak hunting lodge, a popular accommodation for hunters, anglers, hikers and photographers, is also located here.

Refreshed after a pleasant walk, you can also stay in Porrog, since a charmingly renovated guest house has been welcoming visitors here since 2020. The hosts do their utmost to make their guests feel at home, offering delicious local cuisine, guided tours and a wide range of interesting activities. You can taste the fabulous handcrafted jams, fruit jellies, syrups of 'Somogyország Ízei – Porrogi Manufaktúra' for breakfast and you can even visit the small local workshop. Be sure to try the black chokeberry jam and syrup!

It is also recommended to visit the Porrog folk museum, which was opened in 2019. A splendid and interesting display of local history, collected and put together by a young couple, is made even more colourful by regular traditional events. You can take part in masquerades, maypole parades and dances, egg decorating and even corn husking.

"Let's open up the village to the world!" – This was the message of Zoltán Madarász's 2014 campaign, who has been the village mayor ever since and is doing his utmost to achieve this goal. Fortunately, he has found the right partners for this noble task among the enthusiastic, hard-working, hospitable population. A cooperative development project has begun, already showing visible results.

In addition to programmes for local people, our village now hosts national and even international events. The Porrog Wine and Pálinka Competition takes place every February, and has grown to become the second largest pálinka tasting event in the country in 2022. 1205 pálinka and 131 wine samples from more than 150 towns in 4 countries were submitted for qualification. For years, hundreds of people have been visiting the village each spring to attend the ceremony where the results of this competition are announced.

The famous Porrog Tractor Meeting, the largest tourist attraction in the region for many years, takes place on the first Sunday after 20 August. On this day, thousands of visitors watch the parade of around 50 tractors boasting thousands of horsepower on Porrog's Main Street, followed by a Tractor Pentathlon and a Tractor Beauty Contest. Gastronomy enthusiasts can take part in a cauldron cooking competition, while children will be entertained with special kids' activities and adults can enjoy a cultural programme on the stage.

Come and be part of the treasure of Somogy-land!

Municipality of Porrog

8858 Porrog, Fő u. 32.

Phone: 0620/393 8046

Email: porrog@somogy.hu

Website: www.porrog.hu

Facebook: facebook.com/porrogefalu

Instagram: [@porrog_falu](https://instagram.com/porrog_falu)

The mayor of the settlement: Zoltán Madarász

SIMONFA

A Kaposvártól 8 kilométerre fekvő, a Kaposvár-Szigetvár közötti 67. számú főútvonalról megközelíthető falu a Zselic-patak völgyében, a zselici domboldalra települt Árpád-kori település. Egy nagy völgykatlanban fekszik a település, házainak elhelyezkedése festői, szinte megbújnak a szűk völgyben.

A keleti dombok csúcsán a szőlők, gyümölcsösök között présházak, a szemközi oldalon az Utolsó Vacsora katolikus templom a helyi fafaragó által készített keresztútval. A templom felé menet található a „Csóragó”-forrás, iható vízzel. Simonfa mai szerkezetét meghatározza a település történeti fejlődése, a mező- és erdőgazdálkodás, illetve a területi adottságokhoz való igazodás.

A táj sugaras szerkezetű, több egymásra néző dombra települt falumagot kertészek, szántók és legelők gyűrűje övezi. A helység neve a Simon személynévből származik, viselője a falu egykori tulajdonosa volt.

A térség közigazgatási központja, a Simonfai Közös Önkormányzati Hivatal székhelye.

A falu gyönyörű elhelyezkedése vonzza a természet szerető turistákat, a megyei természetjárás egyik központjává nőtte ki magát. A táj csodálatos szépségeit felfedezhetjük csoportosan vagy egyénileg, nappal vagy éjszaka. Rengeteg lehetőség áll a túrázni vágyók rendelkezésére.

Nevezetes túrák:

- Rockenbauer Pál Dél-Dunántúli Kéktúra út
- Zselici „Négy fa” Zöldtúra útvonal
- Vukov Péter emléktúra
- Zselic 40 éjszakai túra

Simonfa a Zselici Tájvédelmi Körzethez tartozik. A tájvédelmi körzet Kaposvártól délre a Zselicség központi részeit öleli fel. A belső somogyi táj legmagasabb dombvonulatai alkotják a Zselicség varázslatos vidékét.

Jelenleg az EZÜSHÁRS kulcsosház és helyi vállalkozók szálláshelyei várják az ide kiránduló vendégeket.

A bakancsos turizmus mellett a kerékpáros turizmusban is nagy lehetőség van. Simonfa egy kerékpárszervizzel és bővített szálláshelyekkel veszi ki a részét abból a 70 kilométeres kerékpárútból, amely 8 települést köt majd össze. A temető környékén tavasszal védett orchideafajokban gyönyörködhetünk (tarka és vitéz kosbor).

A falu közepén emlékhely és tó került kialakításra. A tó környékén a megpihenni és sportolni vágyókat padok, esőbeálló, szalonnasütő, kosárpálya, röplabdapálya, rovarház és homokozó várja.

A település polgármestere: Bodrog Gábor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Üdvözlőtábla; Közös Önkormányzati Hivatal; Simonfa madártávlatból; Orvosi rendelő; Tópart; Emlékhely; Stációk (Bakai István, helyi fafaragó munkája); Tópart; Művelődési ház; Utolsó Vacsora római katolikus templom; Békesség Emlékhely; Tópart kerekese kúttal; Ezüsthárs kulcsosház, Zselici Vadvirág Óvoda; Advent Simonfán 2021.; Búcsúztató tábla

SIMONFA

SIMONFA

SIMONFA

The village is located 8 km from Kaposvár, accessible from main road no. 67 between Kaposvár and Szigetvár, in the valley of the Zselic stream. It was an Arpadian settlement built on the Zselic hillside. It is located in a large valley, the location of its houses is picturesque, they are almost hidden in the narrow valley.

At the top of the eastern hills there are press houses among the vineyards and orchards, and on the opposite side is the Last Supper Catholic Church with a cross made by a local woodcarver. On the way to the church you can find the "Csóragó" spring, with drinkable water. The current structure of Simonfa is determined by the historical development of the settlement, the agricultural and forestry management and the adjustment to the territorial conditions.

The landscape has a radial structure, the village core, located on several hills facing each other, is surrounded by a ring of gardens, fields and pastures. The name of the place comes from the personal name Simon, its wearer was the former owner of the village.

The administrative centre of the region is the seat of the Simonfa Joint Municipality Office.

The beautiful location of the village attracts nature-loving tourists, it has grown into one of the hiking centres in the county. You can discover the wonderful beauties of the landscape in groups or individually, day or night. There are plenty of opportunities for those wishing to hike.

Main trails:

- Pál Rockenbauer South Transdanubia Blue Trail
- Zselic "Four Trees" Green Trail
- Péter Vukov memorial trail
- Zselic 40 night trail

Simonfa belongs to the Zselic Landscape Protection Area. The landscape protection area covers the central parts of the Zselic region, south of Kaposvár. The highest hills of the inner Somogy landscape form the magical Zselic region.

Currently, the EZÜSHÁRS guest house and the accommodation of local entrepreneurs welcome guests visiting here.

In addition to boot tourism, there is also great potential in cycling tourism. Simonfa offers bicycle service and expanded accommodation along the 70-kilometre cycle path that will connect 8 municipalities. Around the cemetery you can admire protected orchid species in the spring (three-toothed orchid and military orchid).

A memorial site and a lake were established in the middle of the village. Around the lake there are benches, a rain shelter, a barbecue place, a basketball court, a volleyball court, an insect house and a sandpit for those who want to relax and play sports.

The mayor of the settlement: Gábor Bodrog

SOM

Som község a Kelet-Külső-Somogyi-dombságon helyezkedik el, Siófoktól 8 kilométerre. Rendelkezik két külterületi lakott településrészsel: Daránypusztá (Somtól délre 4 km-re), illetve Simonmajor (Daránypusztától délkeletre újabb 4 km-re). A települést „Somogy megye keleti kapuja” elnevezéssel illetik. A község egyben „Somogy megye névadó települése” is. Som község belterületén halad át az 1906-ban épített Siófok-Kaposvár közötti vasútvonal, illetve itt folyik a Kis-Koppány-patak. Som községnek két vasúti megállóhelye van: Som-Nagyberény és Daránypusztá.

Siófok-Som kerékpárút: 2016-ban sikeresen pályáztunk a Ságvár-Som közötti kerékpárútszakaszra a 65-ös főút mentén, ami 2020 szeptemberében elkészült, s kinyitotta a balatoni bringakörút községünkig kiépült csatlakozó szakaszát. Ezzel a Balatonra érkező üdülők előtt is megnyílt a lehetőség megismerkedni községünk nevezetességeivel: templomok, emlékművek, szobrok, illetve szőlőhegyi kirándulásra, túrára is van lehetőség a nevezetes somi Patkó-fához.

Som község első írásos említése Villa Sum, Árpád-kori említése után községünk Som néven szerepel már Fark-Berénnyel együtt (mai Nagyberény), 1193 és 1229 között is, mint a székesfehérvári János lovagok (1193!), majd a Káptalan birtokai. (1229) A mai Som és Nagyberény települések együttes említése Somberény néven 1341-ben is előfordul. Mai területén négy Árpád-kori település volt: Som, Darány, Kapurév és Ocsman (más néven: Ocsmánd, Ocsmány).

Szólnunk kell a környezetünkben szép számmal termő som növényről is, községünk és a megye névadójáról. Mi is a som? A som (Cornus) a somfélék (Cornaceae) családjába tartozó, Európában, Kelet-Ázsiában és Észak-Amerikában őshonos növényfaj. Tagjai fák, cserjék vagy évelő

lágyszárúak. Az Európában őshonos húsos somot (Cornus mas) szintén ültetik díszcserjeként, skarlátvörös bogyóterméseit nyersen vagy feldolgozva fogyasztják, de bort és pálinkát is készítenek belőle.

Som községben született 1867. május 16-án Iványi-Grünwald Béla festőművész. Iskoláit helyben és 1882-ig a székesfehérvári piaristáknál, a gimnáziumot Budapesten végezte. 1882-ben a Mintarajziskolába került. Székely Bertalan és Lotz Károly növendéke volt. Münchenbe, majd Párizsba ment, utána itthon alkotott. Ezután Nagybánya, később Kecskemét következett. 1920-ban Pestre költözött, a nyarakat Balatonlellén alkotással töltötte 1940. szeptember 24-i haláláig. 1930-ban Corvin-koszorú kitüntetést kapott. Budapesten, a Fiumei úti sírkert művészpárcellájában nyugszik.

Tiszteletére 2004 őszén három művész, két helyi vállalkozó és a község önkormányzata Nemzetközi Képzőművész Alkotótábort hozott létre, mely 15 alkalommal megrendezésre került. Az itt alkotók műveket adományoztak, így 2006 nyarán Képtár és Iványi-emlékszoba létesült. 2017-ben Iványi-szobrot avattunk, és a kárpátaljai Som községgel testvértelepülési kapcsolat létesült.

2020 nyarán Leitert András helyi iparművész trianoni faragott emléke került felállításra a Községi házban, a százéves szomorú évfordulóra emlékezve. 2022. május 16-án ünnepeltük festőnk születésének 155. évfordulóját, és ekkor avattuk fel a felújított Somi Képtárat.

Hívjuk, várjuk az érdeklődőket.

A település polgármestere: Kovács Szilveszter

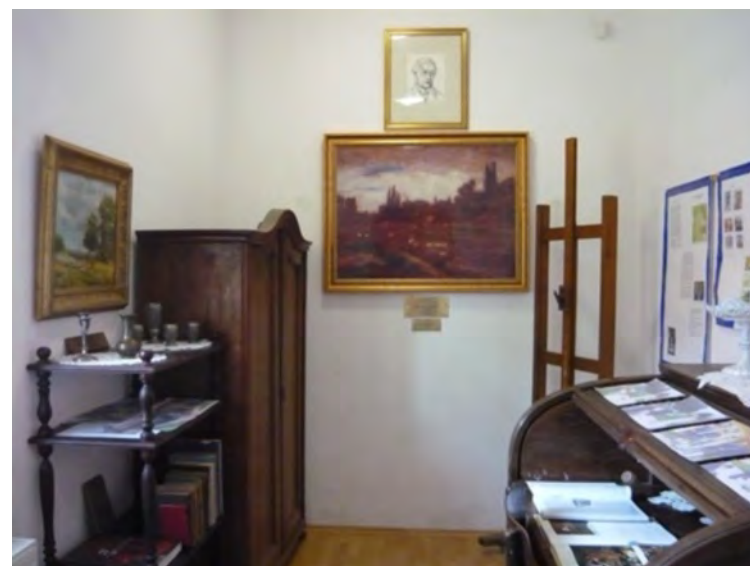
Forrás: LENKEY Tibor, *Iványi-Grünwald Béla, Som., Lenkey T., 2019. Kk. 111. 25 cm. ISBN 978-615-00-5510-7. könyve* Fotó: Lenkey Tibor

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Som (Cornus mas); Szeretlek, Som; Leitert András Trianon dombormű avatása 2020.; Iványi szoboravatás 2017.10.24-én a kárpátaljai Som község delegációjával; Felújított Képtár avatása: 2022.05.16.; Som lát képe a magasból; Barokk műemlék római katolikus templom 1757.; Helytörténeti kiállítás a Községi ház emeletén; Református templom 1826., előtte I. és II. világháborús hősök emlékműve; Iványi-emlékszoba a Községi házban; Som térképe; Som község Somogy megyében

SOM

The village of Som is located in the Eastern-Outer-Somogy hills, 8 km from Siófok. The settlement has two external parts: Daránypusztá (4 km south of Som) and Simonmajor (another 4 km southeast of Daránypusztá). The settlement is called the "Eastern Gate to Somogy county". The village also gives the name of Somogy county. The railway line between Siófok and Kaposvár, built in 1906, passes through the interior area of the village, and the Kis-Koppány stream also flows here. Som has two railway stops: Som-Nagyberény and Daránypusztá.

Siófok-Som cycle path: in 2016 we won the tender invited for the cycle path section between Ságvár and Som along main road no. 65, which was completed in September 2020 and opened the connecting section of the Lake Balaton bike path to our village. With this, the holidaymakers arriving in Lake Balaton also have the opportunity to get acquainted with the sights of our village: churches, monuments, sculptures as well as excursions and hikes to the special Patkó tree of Som.

The first written record mentioned the village of Som as Villa Sum in the Árpáadian period, afterwards it was already named as Som together with Fark-Berény (today Nagyberény) also between 1193 and 1229 as the estate owned by the Saint John knights from Székesfehérvár (1193!) and then by the Cathedral Chapter (1229). Today's Som and Nagyberény settlements were mentioned jointly as Somberény in 1341. There were four Árpáadian settlements in its current territory: Som, Darány, Kapurév and Ocsman (alias Ocsmánd, Ocsmány).

We also have to mention the number of dogwood plants growing in our environment, which gave the name of our village and the county. What is dogwood?

Dogwood (Cornus) is a plant of the Cornaceae family, native to Europe, East Asia and North America. Its members are trees, shrubs or perennial herbaceous plants. Cornelian cherry (Cornus mas), which is native to Eu-

rope, is also planted as an ornamental shrub, its scarlet berries are consumed raw or processed, but wine and pálinka can also be made from it.

Painter Béla Iványi-Grünwald was born in Som, on 16 May 1867. He went to school in the village, until 1882 he studied at the Piarists in Székesfehérvár and went to grammar school in Budapest. He went to study at the School of Applied Arts in 1882. He was a student of Bertalan Székely and Károly Lotz. He went to Munich and then to Paris, then worked at home. This was followed by Baia Mare (Nagybánya) and later Kecskemét. He moved to Pest in 1920, and spent the summers with work in Balatonlelle until his death on 24 September 1940. In 1930 he received the Corvin Wreath Award. He is buried in Budapest, in the artists' plot of the Fiumei út cemetery.

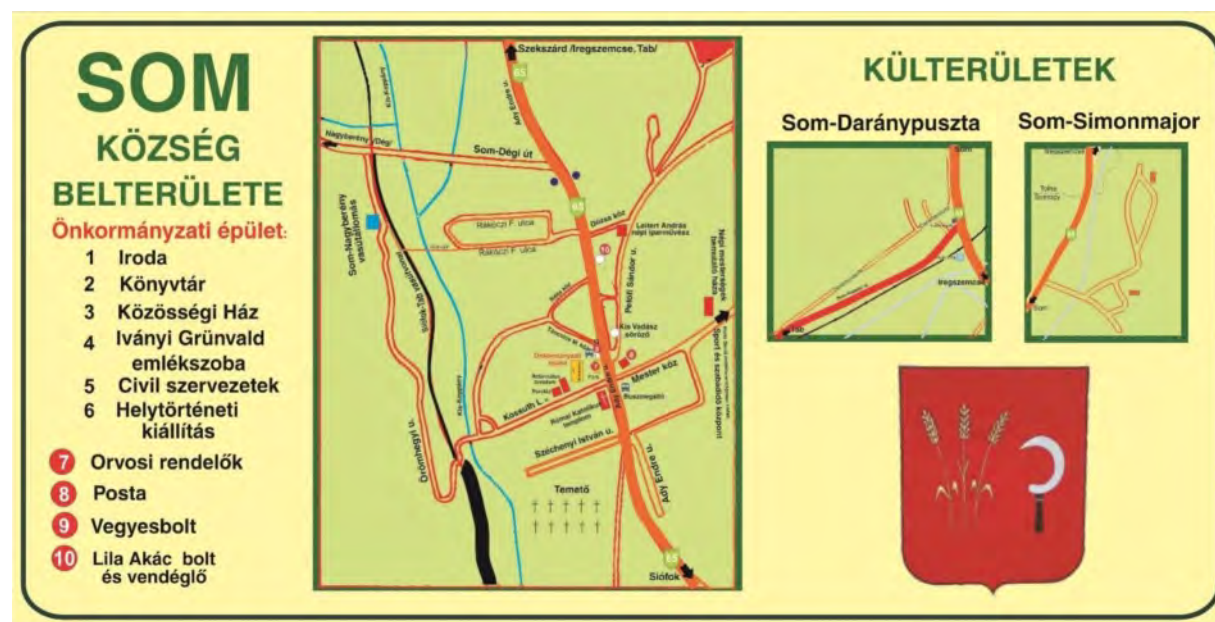
In the autumn of 2004, three artists, two local entrepreneurs and the municipality of the village set up an International Art Camp in his honour, which has been held 15 times. The participants donated artworks, so a Gallery and an Iványi Memorial Room were established in the summer of 2006. In 2017 we inaugurated the Iványi statue and established a twin settlement relationship with the Transcarpathian village of Som.

In the summer of 2020, the carved memory of Trianon made by a local craftsman, András Leitert, was erected in the Community House to commemorate the sad anniversary of the centenary. On 16 May 2022, we celebrated the 155th anniversary of our painter's birth, and this is when we inaugurated the renovated Som Gallery.

All visitors are warmly welcome.

The mayor of the settlement: Szilveszter Kovács

Source: Book by Tibor LENKEY, *Béla Iványi-Grünwald, Som.*, T. Lenkey, 2019. Kk. 111. 25 cm. ISBN 978-615-00-5510-7. Photos by: Tibor Lenkey

SOMOGYASZALÓ

Somogyaszaló Kaposvártól 15-km-re északra fekszik, a 67-es főútvonal mentén, melyen a település könnyen megközelíthető. Vasútállomása a Kaposvár - Siófok vonalon helyezkedik el az Antalmajor elnevezésű falurészen.

Aszaló nevét az 1332-1337. évi pápai tizedjegyzék említette először. 1403-ba Azzalow, 1437-ben Azalo alakban említették az oklevelek. 1536-ban Sulyok István és Balázs, valamint Dersffy Miklós özvegye, 1550-ben Dersffy Farkas és Lengyel Boldizsár, 1598-1599-ben pedig Dersffy Ferencz voltak birtokosai. Az 1573-1574. évi török kincstári adólajstrom szerint ekkor 20, 1580-ban pedig 29 házból állt. 1626-1627-ben pedig a magyar királyi adórovók csak két portát írtak benne össze. 1660-ban a dézsmaváltság-jegyzékben két ilyen nevű helység fordult elő. Az egyik a szigligeti vár tartozékai között szerepelt, míg a másiknak Sárkány Miklósné volt a birtokosa. 1715-ben már gróf Esterházy-féle hitbizományban említik.

A községhez tartozott Déshida-major is, mely a középkorban falu volt. Az egykori település nevét ma már csak a Deseda-tó őrzi a falu határában. A felújított csónakkikötő, a gazdag halállomány és a szép környezet kellemes időtöltést biztosít.

A település látnivalói, híres szülőttei:

- Műemlék református templom: a barokk jegyeket viselő templom 1784 és 1788 között épült. 1790-ben épült hozzá a parókia. Vincze Mihály

prédikátor személye kiemelkedett a prédikátorok közül. 2016-ban részben felújították. Kovács Sámuel kurátor és Sütő János bíró segítettek a munkálatokban.

- A hősi emlékmű az önkormányzat hivatala előtt áll.
- A katolikus harangláb az antalmajori falurészen tekinthető meg.
- Felújított kúria, udvarán katolikus kőkereszt található szintén Antalmajorban.
- Deseda-tó és arborétum.
- Rippl-Rónai József festőművész sok időt töltött testvérénél, Ödönnél, aki állomásfőnök volt a vasútállomáson. A festő több képét is az aszalói táj ihlette meg, köztük a vasútállomás épületét is megörökítette így.
- Horthy Miklós kormányzó különvonatával ide járt vadászni, az egykori állomásépületben volt elszállásolva.
- Élménylőtér.
- Dr. Papp Árpád költő, műfordító, irodalomtörténész, Kaposvár díszpolgára is itt született 1937-ben.
- Gerő Kázmér festő itt élt nyugdíjas éveiben, haláláig.
- Somogyaszalóban született, és fiatal éveit itt töltötte Tarr Lajos festőművész.

A település polgármestere: Makai Gabriella

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Kossuth Lajos utca; Református templom; Felújított kőkereszt Novellában; Hősi emlékmű; Községháza; Faluház Antalmajorban; Házasságkötő- és tanácsterem, Idősek Nappali Ellátása; Panoráma Üdülöház; Deseda-tó

SOMOGYASZALÓ

SOMOGYASZALÓ

SOMOGYASZALÓ

Somogyaszaló is located 15 km north of Kaposvár, along main road no. 67, which provides easy access to the village. Its railway station is on the Kaposvár-Siófok line, in a part of the village called Antalmajor.

The name Aszaló was first mentioned in the Papal Tithe Register of 1332-1337. In 1403, it was mentioned in records as Azzalow, and in 1437 as Azalo. In 1536 it was held by István and Balázs Sulyok and the widow of Miklós Dersffy, in 1550 by Farkas Dersffy and Boldizsár Lengyel, and in 1598-1599 by Ferencz Dersffy. According to the Turkish Treasury Tax Register of 1573-1574, it consisted of 20 houses at that time and 29 in 1580. In 1626-1627, the Hungarian royal tax inspectors listed only two households. In 1660, two villages of this name appeared in the tithe indemnity register. One of them was included among the possessions of the Szigliget castle, while the other was owned by Mrs Miklós Sárkány. In 1715 it was mentioned in the entail of count Esterházy.

The village also included the Déshida farm, which was a village in the Middle Ages. Today, the name of the former settlement is only preserved by Lake Deseda on the outskirts of the village. The renovated boat harbour, the rich fish stock and the beautiful environment ensure a pleasant stay.

The sights of the village and its famous natives:

- Monumental Reformed Church: the church, with Baroque features, was built between 1784 and 1788. The parish was added in 1790. Among the preachers, the figure of preacher Mihály Vincze stands out. In 2016 it was

partially renovated. Curator Sámuel Kovács and Judge János Sütő assisted in the work.

- The heroes' monument stands in front of the municipality's office.
- The Catholic belfry can be seen in the Antalmajor part of the village.
- A restored mansion with a Catholic stone cross in the courtyard is also in Antalmajor.
- Lake Deseda and arboretum.
- Painter József Rippl-Rónai spent a lot of time with his brother Ödön, who was stationmaster at the railway station. Several of the painter's paintings were inspired by the landscape of Aszaló, including the railway station building.
- Governor Miklós Horthy used to come here on his special train to hunt, and he stayed in the former station building.
- Shooting range.
- Dr. Árpád Papp, poet, literary translator, literary historian, honorary citizen of Kaposvár was also born here in 1937.
- Painter Kázmér Gerő lived here during his retirement years, until his death.
- Painter Lajos Tarr was born and spent his early years in Somogyaszaló.

The mayor of the settlement: Gabriella Makai

SOMOGYBÜKKÖSD

A település Somogy megye nyugati részén, Porrogszentpál és Zala megye határán fekszik, Zalaapáti-hát területén lévő dombos vidéken.

Első ismert írásos említése 1462-ben történt, amikor az egykori Filke községgel együtt az Apájfai és a Szelcei család elzálogosította a települést Darabos Lászlónak. Ebben az időben nevét Bykes alakban írták. Néhány évtized múlva a berzencei uradalomhoz tartozott, majd 1550-ben Both György, 1538–1539-ben Keczer János, 1626-ban az Istvánffy család, az 1660-as dézsmajegyzék szerint a Zrínyi család, 1701–1703-ban a Spongor család, az 1800-as években pedig a Domaniczky, Hochreiter, illetve a Kálordy és a Perczel családok birtokolták. A 20. század első negyedében már csak gróf Somssich János rendelkezett valamennyi birtokkal a faluban, rajta kívül már többségben voltak az 1–4 holdnyi földet tulajdonló birtokosok.

1769-ben a római katolikusok népiskolát alapítottak, 1772. január 22-én pedig vásárszabadalmat nyert a település. Az 1890-es években hitelszövetkezet alakult, ez 1928-ban szűnt meg. A települést egészen 1907-ig Bükkösdnek hívták, ekkor kapta mai nevét, a Somogybükkösödöt.

A település római katolikus temploma még az Árpád-korban, a 13. században épült, viszont ma már nem eredeti formájában látható, hanem egy 18. századi barokk átépítés után. Szintén ebből a századból származnak fő- és mellékoltárai, valamint a szószék is. A templom ma már műemlék.

Somogybükkösön található egy kisebb kastély is, a Perczel-kastély, amelynek 1985 óta védett parkjában atlanti cédrus, kolorádófenyő, kaukázusi jegenyefenyő, tiszafa és madárberkenye is található. A település legnevezetesebb épülete ez az egykori földesúri kúria, melyben ma az önkor-

mányzat, az orvosi rendelő kapott helyet, illetve ez ad otthont a könyvtárnak, ifjúsági klubnak és a közösségi rendezvényeknek is.

A falu közterein első és második világháborús emlékmű, esőbeálló turistabázispont, egy kiállított szekér és egy régi tűzoltókocsi is található. A hegyháti pincesoron még áll egy régi, vályogból készült, boronás, zsúpfedeles pince.

A hagyományos magyar élet, az összetartó család és a biztos otthon jövőjét egyre inkább a kistelepülések és falvak jelenthetik mindazoknak, akik elszántak és kitartóak egy vidéki egzisztencia felépítésében; de egyúttal azoknak is figyelemreméltó lehetőség, akik szabadidejüket szeretnék értékesen, aktívan és harmonikusan eltölteni.

Egy olyan ideális és anyagi szempontból is kedvező teret találhatnak itt mindazok, akik a városi élet keretein kívül akarják megvalósítható céljait, kielégíteni érdeklődésüket;

legyen az növénytermesztés, állattartás, egy konyhakert, egy szabadterti sport, barkácsolás, egy mesterség kitanulása, egy erdei barangolás vagy akár egy családi gazdaság megalapozása.

Somogybükkösöd környezetének egyedülálló adottságait figyelembe véve, vidéki hangulatát megtapasztalva, természetközeli élményeket és egy talán régóta keresett lelki nyugalmat visszaszerezve Ön is szívesen fog ide visszatérni, Kedves Olvasó.

Somogybükkösöd Önkormányzata várja a faluban lakást vásárolni szándékozókat, érdeklődőket, a fiatalokat kiváltképpen.

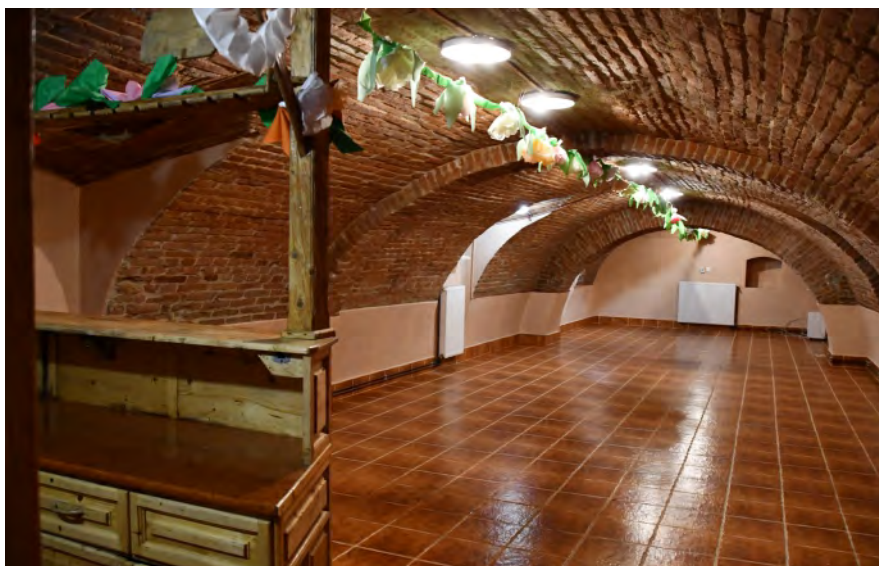
A település polgármestere: Jeszek József

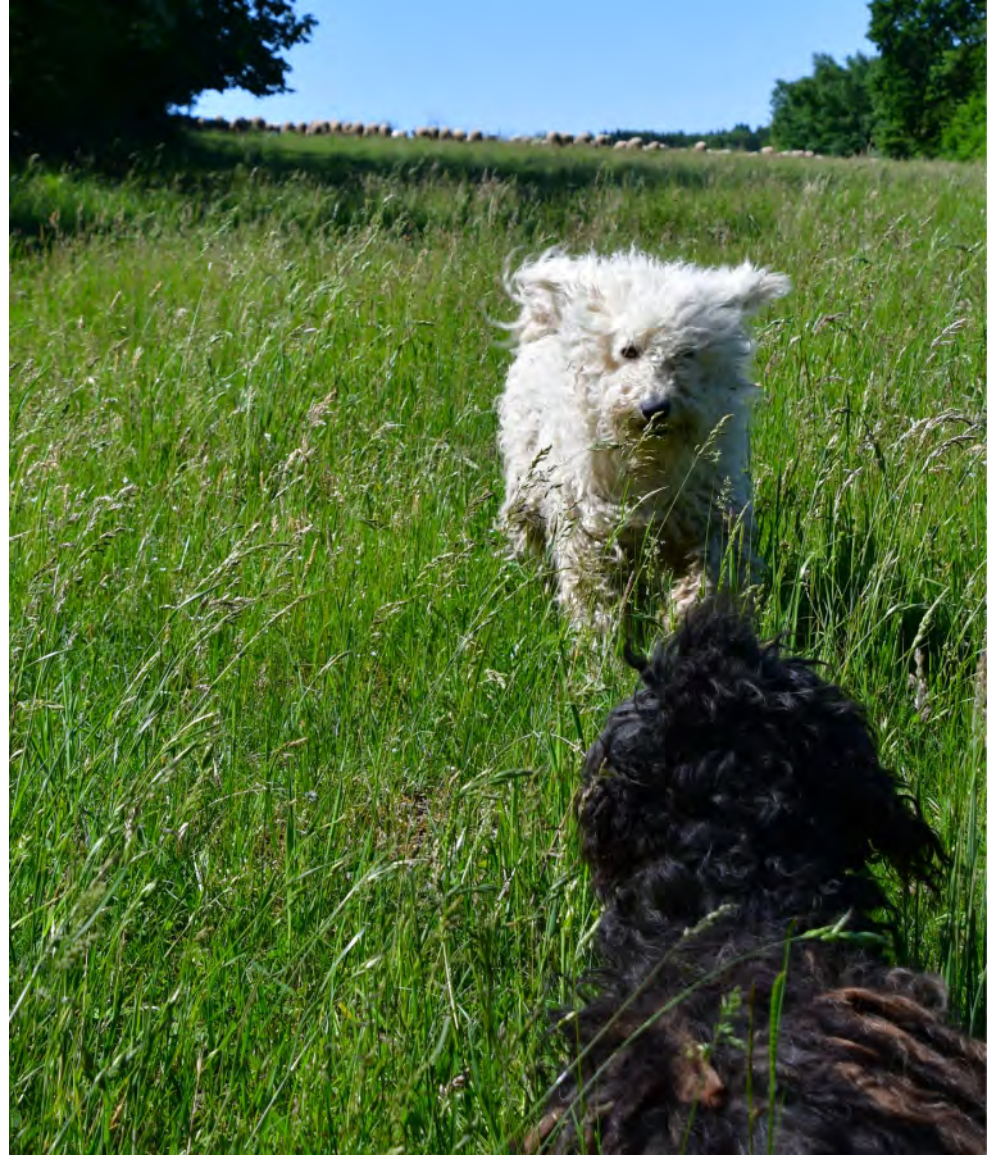
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Üdvözlőtábla; Rózsa; Havas Boldogasszony római katolikus templom; Perczel-kastély; Perczel-pince; Játszótér; Erdőszeleme-szobor; Tűzoltószekér; Nyáj; Parasztszekér; Perczel-kastély parkja

SOMOGYBÜKKÖSD

SOMOGYBÜKKÖSD

The settlement is located in the western part of Somogy county, on the border of Porrogszentpál and Zala county, in a hilly area of the Zalaapáti ridge.

Its first known written mention dates back to 1462, when the Apájfí and Szelcei families pledged the settlement to László Darabos together with the former village of Filke. At that time its name was written as Bykes. A few decades later it belonged to the Berzence estate, then it was owned in 1550 by György Both, in 1538–1539 by János Keczer, in 1626 by the Istvánffy family, in 1660 (according to the tithe register) by the Zrínyi family, in 1701–1703 by the Spongor family and in the 1800s by the Domaniczky, Hochreiter, Kálordy and Perczel families. In the first quarter of the 20th century, only count János Somssich had some estate in the village; apart from him, landowners with 1-4 acres of land were already in majority.

In 1769 the Roman Catholics founded a folk school, and on 22 January 1772 the settlement won the right to hold markets. A credit union was formed in the 1890s and it was abolished in 1928. The settlement was called Bükkösd until 1907, when it got its current name, Somogybükkösd.

The Roman Catholic church of the settlement was built in the 13th century, in the Árpáadian period. Today its original form is no longer visible but the Baroque reconstruction from the 18th century. Its main and side altars as well as the pulpit also date from this century. The church is now a historic monument.

There is also a smaller castle in Somogybükkösd, the Perczel Castle, with Atlas cedar, Colorado pine, Caucasian fir, yew and rowan trees in its park, which has been protected since 1985. The most prominent building of the settlement is this former landlord's mansion, which houses today the

municipality, the doctor's surgery, the library and the youth club, and it also gives home to community events.

In the public squares of the village there is a World War I and World War II memorial, a tourist base with a rain shelter, an exhibited carriage and an old fire truck. An old cellar built from timber and adobe with a thatched roof still stands in the row of cellars on the hill top.

Traditional Hungarian life and the future of a cohesive family and a secure home can be more and more provided by small settlements and villages for all those who are determined and persistent in building a rural existence; at the same time, it is also a remarkable opportunity for those who would like to spend their free time in a valuable, active and harmonious way.

All those who want to achieve their goals and satisfy their interests outside the framework of urban life can also find here a place that is ideal and also favourable in financial terms;

whether it is plant growing, animal husbandry, a kitchen garden, outdoor sports, DIY, learning a craft, roaming the forest or even setting up a family farm.

Dear Reader, you will also be happy to return here if you discover the unique features of the surroundings of Somogybükkösd, experience its rural atmosphere and regain close-to-nature experiences and the perhaps long-sought peace of mind.

The Municipality of Somogybükkösd welcomes those who want to buy an apartment in the village, and especially young people.

The mayor of the settlement: József Jeszek

SOMOGYEGRES

Somogyegres egy külső-somogyi zsáktelepülés, közúton csak Kánya felől érhető el: az Iregszemcse-Tab közti 6509-es útról Bedegkér felé kell letérni a 65 142-es számú mellékútra, majd Kér településrészről nyugat felé fordulni a 65 125-ös útra.

Környezete és levegője tiszta; erdők, tavak veszik körül. A bükkös, tölgyes, gyertyános erdők vadállománya gazdag, kedvelt vadászterület. A szép természeti környezet kellemes pihenő- és kirándulóhely az idelátogatók számára. Az igali és tamási gyógyfürdők, valamint a Balaton déli partjának látnivalói is könnyen elérhetők innen.

A település a környező falvakhoz viszonyítva későn keletkezett, először az 1536-os adólajstromban szerepelt Egrech alakban, de 1563-ban már Egrösként említették, s 12 házat jegyeztek fel.

A XVII. században elnéptelenedett, s csak 1713-ban települt újra hat adózó házzal. 1733-tól a Batthyány család birtokai között szerepelt.

1724-ig magyarok lakták, ezt követően települtek németek a községbe, a beköltözők az évszázadok során szinte teljesen elmagyarosodtak. A jobbágyok földhöz juttatása 1835-ben kezdődött Németegresen, és 11 évvel később per útján fejeződött be. A 23 jobbágytelek mellett 6 zsellérteleket tartottak számon, s a parasztság még 192 hold közös legelőterülettel is rendelkezett. Földrajzi fekvése miatt csendes, elzárt település volt, az akkor még Tolna megyéhez tartozó községek estek közel hozzá. Az 1871-es községtörvény szerint a nágocsi körjegyzőséghez sorolták, ahová egészen 1949-ig, az

új megyehatár kialakításáig tartozott. Ebben az időben a település lélekszáma nem változott, 500-600 fő között maradt.

Az első világháború hadszínterein 83 németegresi férfi harcolt, közülük 11-en estek el.

A Nagyatádi-féle földreform nyomán 172 kh földet osztottak ki, csak herceg Montenuovo Alfrédnak volt nagyobb birtoka a faluban. 1931-ben alispáni határozat döntött arról, hogy a lakosság kérésének megfelelően Somogyegresre változtatják a település nevét. 1940-ben jött létre a tejszövetkezet, amely ezután megkönnyítette a tej felvásárlását és értékesítését.

A második világháború után 71 földigénylő jelentkezett, a község lélekszáma fokozatosan gyarapodott: 1960-ra már elérte a 639 főt. A tanácsok megalakulásakor itt is önálló testület jött létre, amely egyre inkább törődött a község ellátottságával, külső megjelenésével, míg közigazgatásilag a kányai közös tanácshoz nem csatolták.

1950-ben Petőfi, majd Kossuth néven alakultak téeszkek, de 1956-ban mindegyik megszűnt. Három évvel később szerveződött az új termelőszövetkezet Március 15. néven, s egészen 1973. december 31-ig működött. Ezután egyesült a tengődivel, majd beolvadt a kányai Március 15. téeszbe.

Nevezetessége, a Szent Fülöpről és Jakabról nevezett római katolikus templom, későbarokk stílusú. 1781-ben Batthyány József hercegprímás építtette a szálkai templommal együtt, orgonája Rieger-gyártmány.

A település polgármestere: Lakatos Zsoltné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

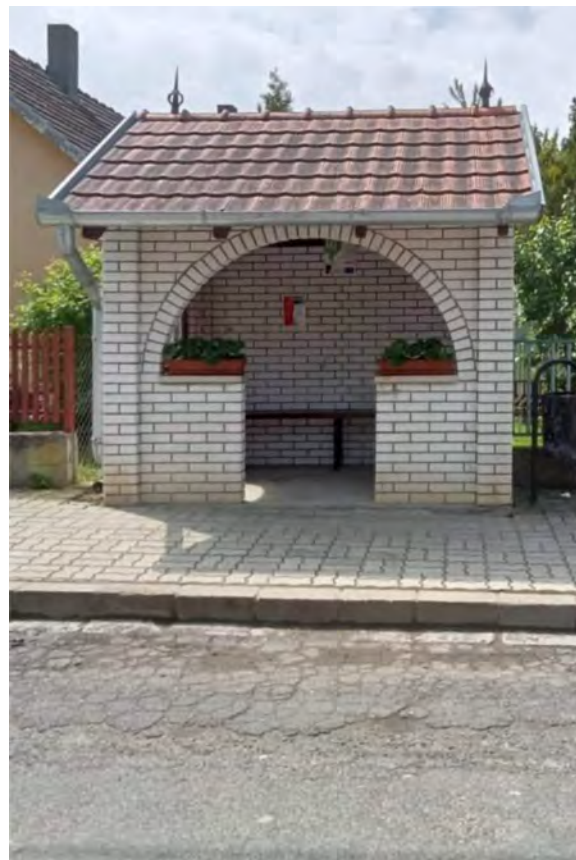
A fotókon Somogyegres látnivalói, értékei, épített és természeti értékei láthatók, mindaz, ami egyedivé és szerethetővé teszi a somogyi települést

SOMOGYEGRES

SOMOGYEGRES

SOMOGYEGRES

Somogyegres is a dead end village in Outer-Somogy, accessible by public road only from Kánya: turn off from road no. 6509 between Iregszemcse and Tab towards Bedegkér on byroad no. 65 142, then from the Kér section of the settlement turn west to road no. 65 125.

The settlement has a clean air and environment, it is surrounded by forests and lakes. The beech, oak and hornbeam forests are rich in wildlife and are popular hunting grounds. The beautiful natural surrounding is a pleasant resting place and tourist spot for visitors. The thermal spas of Igal and Tamási and the attractions of the southern shore of Lake Balaton are within easy reach as well.

The settlement was founded later than the surrounding villages, it was first mentioned in the 1536 tax register as Egrech, but in 1563 it was already mentioned as Egrös and 12 houses were registered. It was depopulated in the 17th century and was only re-settled in 1713 with six tax-paying houses. From 1733 it was part of the estates of the Batthyány family.

It was inhabited by Hungarians until 1724, after that Germans settled in the village and they became almost completely Hungarians over the centuries. Land distribution to the serfs began in 1835 in Németségres and ended 11 years later through a lawsuit. In addition to the 23 serf plots, 6 cottar land plots were registered, and the peasantry also owned 192 acres of common pasture. Due to its geographical location, it was a quiet, isolated settlement, close to the villages that still belonged to Tolna county at that time. According to the Village Act of 1871, it belonged to the notary district of Nágocs until 1949, when the new county boundary was formed. During this time, the population of the settlement did not change, it remained between 500 and 600 people.

83 men from Németségres fought on the battlefields of the First World War, and 11 of them were killed.

As a result of the Nagyatádi land reform, about 90 hectares of land was distributed, only prince Alfred Montenuovo had a larger estate in the village. In accordance with the request of the population, in 1931 a decision was made by the deputy count to change the name of the village to Somogyegres. In 1940, the dairy co-operative was established to make the purchase and sale of milk easier.

After the Second World War, 71 people made a claim for lands, and the population of the village gradually increased, reaching 639 residents by 1960. When the councils were established, an independent body was also set up here: it paid more and more attention to the village's supplies and appearance until it was administratively attached to the joint council of Kánya.

In 1950 collective farms were founded under the name of Petőfi and then Kossuth, but in 1956 all of them ceased to exist. Three years later, a new farmers' co-operative was organised under the name of 15 March, and it operated until 31 December 1973. After that it was united with the Tengőd farmers' co-operative, then merged the 15 March agricultural cooperative in Kánya.

The village's landmark is the late Baroque style Roman Catholic church, named after St. Philip and St. James. It was built in 1781 by prince-primate József Batthyány together with the church in Szálka, and it has a Rieger organ.

The mayor of the settlement: Lakatos Zsoltné

SOMOGYJÁD

A község Somogy megye szívében, Külső-Somogy árkokkal és vízfolyásokkal szabdalts dombjai között fekszik, környékén mintegy 180 hektár erdő borítja a tájat, a falu külterületének nagy részén viszont a kedvező talaj miatt jelentős mezőgazdasági művelés is folyik.

A szomszédban – tíz kilométernél nem messzebb – fekszik a halastavairól és műemlékeiről nevezetes Alsóbogát, a régészeti emlékeiről ismert Bodrog, a gyönyörű természeti környezetben fekvő Edde, a krumplifesztiváljával sikert arató Mernye, a világhírű képzőművész, Szász Endre egykori lakóhelye, Várda és a százéves Tallián-kastélyt őrző Osztopán.

A község nevét az oklevelek először 1329-ben említik. Akkor még Jaad alakban szerepel a Bő nemzetségbeli Laki Thuz család birtokaként. 1484-ben Lak (a mai Öreglak) várához tartozott. Az 1536. évi adólajstromban már két ilyen nevű helység is található: Alsó-Jaad és Jaad Alberthi. Az 1700-as évek elejéig a Perneszi család tulajdonában volt, 1715-ben viszont már az Esterházyak igazgatták a térség ügyeit. A krónikákból az is kiderül, hogy Somogyjád ebben az időben települt a harmadik – jelenlegi – helyére.

Először, még az 1500-as évek előtt, a Galambos-puszta környékén álló vár védelmét élvezte. A falu lakói a török hódoltság alatt költöztek át a Másjádi-dűlőbe. Ez volt a község történetének második állomása, majd a 18. században jött a harmadik.

A 18. század végén épült a késő barokk stílusú református templom, amely ma Somogyjád egyetlen műemléke. A katolikus templom 1977-ben épült Szigetvári György kaposvári építész tervei alapján. A település az 1990-es években csaknem teljesen beépült, arculata sokat változott.

2003-ban felújították és akadálymentesítették a művelődési házat. Szükség is volt erre, hiszen a somogyjádi művészeti iskola növendékei itt készülnek fellépéseikre, majd 2019-ben elkészült az energetikai szigetelése, napelemek kerültek az épületre.

2007-re elkészült a sportcsarnok, ami a régió egyik legjobban kihasznált építménye lett, elsődlegesen iskolai célt szolgál, civil szervezeteknek nyújt sportolásra lehetőséget, de számtalan alkalommal országos sporteseményeknek is biztosít helyszínt.

2010-ben a körzeti általános iskola felújítására került sor, megtörtént a hőszigetelés is.

A volt jegyzői lakás vendégházként üzemel az átalakítást és felújítást követően, nyolc fő kényelmes elszállásolására alkalmas.

2008-ban kialakították a szociális otthont a volt katolikus iskola épületéből, ami 31 férőhellyel rendelkezik, a megyében az egyik legkedveltebb – ma már szakellátást is biztosító – intézmény.

A településen egyre több park került kialakításra, amelyek szabadidős tevékenységeknek biztosítanak helyet. A parkokban játszótérek találhatóak, melyek bővítése és felújítása folyamatos, közkedvelt a kisgyermekes szülők körében.

A közel 15 éve működő bölcsőde jelenleg minibölcsődeként funkció-

nál. Napjainkban egy új hasonló intézmény kerül kialakításra. A felújított orvosi rendelő korszerű eszközökkel van felszerelve, biztosított heti két alkalommal a gyermekszakorvosi ellátás is. Fogorvosi ellátást szintén igénybe vehetnek az itt élők, a gyógyszertár a falu központjában található.

Környezetvédelmi beruházások sora valósult meg az elmúlt két évtizedben, teljes csatornázottság biztosított közel két évtizede, jelenleg csapadékvíz-elvezetési beruházás folyik azon utcákban, ahol a nagyobb esőzések gondot okoznak.

A belterületi utak aszfaltozott burkolattal vannak ellátva, egy rövid utca kivételével.

A közbiztonság kiemelt szerepet kapott Somogyjádon, önkormányzati bérleményben helyben rendőrőrs működik, a rendőrök munkáját aktív polgárőr egyesület segíti.

Somogyjád közkedvelt lakóhely, körzetközpont, önkormányzati hivatal székhelye, ahol minden alapellátás biztosított. Rendszeresek a településen a szabadidős programok, kulturális rendezvények. Közúton és vasúton is jól megközelíthető, a megyeszékhelyről, Kaposvárról és a Balatonról is.

A lakosok helyben elsődlegesen közintézményekben és a mezőgazdaságban dolgoznak.

A település lélekszáma nem csökkent, szinte minden értékesítésre váró ingatlan elkelt, új utca kialakítása van folyamatban. Sokan költöztek be a környező kisebb településekről, illetve költöztek ki Kaposvárról.

A település polgármestere: Lőrinczné Kiss Ilona

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Felújított református templom; Alapszolgáltatási központ; Általános iskola aula; A legújabb park és játszótér; Vendégház; Somogyjádi utca; Lurkó-nap a szabadidőparkban; Birkózótorna a sportcsarnokban; Karácsonyi műsor a felújított művelődési házban; A felújított óvoda udvarán; Jádi alkony

SOMOGYJÁD

SOMOGYJÁD

SOMOGYJÁD

Somogyjád is situated in the heart of Somogy county, among the hills of Outer-Somogy, divided by valleys and watercourses. There are about 180 hectares of woodland around it, and a large part of the outskirts is under significant agricultural cultivation due to the favourable soil conditions.

Alsóbogát, famous for its fish ponds and monuments, lies not more than ten kilometres away. Bodrog, known for its archaeological artifacts, Edde, situated in a beautiful natural environment, Mernye, noted for its successful potato festival, Várda, the former residence of the world-famous artist Endre Szász, and Osztópán, home of the century-old Tallián palace are all in the neighbourhood as well.

The name of the village was first mentioned in documents in 1329, spelt as Jaad, being the estate of the Laki Thuz family of the Bő clan. It belonged to the castle of Lak (today's Öreglak) in 1484. There were two villages with this name mentioned in the 1536 tax register: Alsó-Jaad and Jaad Alberthi. It belonged to the Perneszi family until the early 1700s, but by 1715 the affairs of the region were administered by the Esterházy family. According to records, this is when Somogyjád was moved to its third – present – site.

It was under the protection of a castle located in the vicinity of Galambos-puszta before the 1500s. The inhabitants of the village moved to Másjádi-dűlő during the Turkish occupation. This event marked the second stage in the history of the village, and the third one followed in the 18th century.

The only monument in Somogyjád today, the late baroque Reformed church was built at the end of the 18th century. The Catholic church, designed by the Kaposvár-based architect György Szigetvári, was built in 1977. The village was almost completely rebuilt in the 1990s and its appearance changed a lot.

The community centre was renovated and made accessible in 2003, a certainly needed improvement as students from the Somogyjád School of Art rehearse their performances here. The energetics insulation work was completed and solar panels were installed on the building in 2019.

The sports hall was completed in 2007 and it has become one of the most used buildings in the region, primarily serving school purposes, offering sporting facilities for civil organisations and also providing a venue for nationwide sports events on numerous occasions.

The district primary school was renovated and heat-insulated in 2010.

The former notary's apartment has functioned as a guest house since its transformation and renovation, and it can comfortably accommodate eight people.

In 2008, a social home was built in the former Catholic school building, it has 31 beds and is one of the most popular institutions in the county, now also providing specialised care.

More and more parks have been created at the settlement to provide space for recreational activities. The parks have playgrounds, which are constantly being expanded and renovated, and are popular with parents with young children.

The crèche, which has been in operation for almost 15 years, now functions as a mini crèche. Today, a similar new facility is being built. The refurbished medical surgery is equipped with modern facilities and also provides paediatric specialist care twice a week.

Dental service is also provided for the residents and there is also a pharmacy in the village centre.

A series of environmental investments have been made over the past two decades, full sewerage has been provided for almost two decades, and rainwater drainage is currently being invested in streets where major rainfalls cause a problem. The internal roads are paved with asphalt, with the exception of a short road.

Public safety has been given a high priority in Somogyjád, with a police station in a municipally rented building, and the work of the police is helped by an active civil guard association.

Somogyjád is a popular residential area, a district centre and the seat of the municipal office, where all basic services are provided. There are regular recreational programmes and cultural events. It is easily accessible by road and rail from the county seat Kaposvár and Lake Balaton.

The inhabitants work locally, primarily in public institutions and in agriculture. The population of the settlement has not decreased, almost all the properties advertised for sale have been sold, and a new street is being built. Many people have moved in from the surrounding smaller settlements, or have moved out from Kaposvár.

The mayor of the settlement: Ilona Lőrinczné Kiss

SOMOGYMEGGYES

Somogymeggyes Külső-Somogyban, a Kis-Koppány-patak völgyében, Tabtól 15 kilométerre nyugatra található. Lankás dombokkal, vadregényes erdőkkel, üde szántóföldekkel határolt érintetlen kis falucska. Lakói szorgos, becsületes, vendégszerető emberek. Közúton a Kaposvár-Szántód közti 6505-ös útról közelíthető meg. Vasúton a Kaposvár-Siófok vasútvonal nagy kanyarokkal, dombokkal, hidakkal tűzdelt festői táján bújik meg a falu kicsi állomása.

Csicsalpuszta helyén már a középkorban is falu volt, melyet 1251-ben említik először, mint a tihanyi apátság birtokát. 1310-ben a pannonhalmi apátság nyert itt birtokokat, később Alsó- és Felső-Köttse néven rövid időre a székesfehérvári káptalan birtokába került. Hosszas pereskedés folyt e vidékért a XIV. században, majd Rozgonyi Istvánné Szentgyörgyi Cecília lett a birtokosa. A török megszállás idején Batthyány Farkas volt a tulajdonos, miközben a hajdani hadiút elágazásánál fekvő puszták lakóinak nagy része elmenekült. Az elvadult pusztákat a későbbi birtokosok igyekeztek benépesíteni. A számos részbirtokos közül a legtöbb területe gróf Goetzen Gusztávnak volt. Ő felvirágoztatta a területet. Birtokait a földosztás során felosztották.

1906-ban épült a Felsőmocsolád-Siófok közötti vasútvonal, amelynek töltései, oldalbevágásai itt a községnél a legnagyobbak. A század elején épített közúti hidak még napjainkban is használhatók.

A település 1946-ig Kötcsé településhez tartozott közigazgatásilag. Közös vasútállomásukat Kötcsé-Csicsal néven jelölték. A mai község hét pusztaból 1947-ben alakult; Csicsalpuszta, Felső- és Középső-Csesztapuszta, Magyalpuszta, Meggyespuszta, Póczapuszta és Sárkánypuszta közigazgatási egyesítéséből Somogymeggyes néven. A viszonylagos tagoltság ma is látható - Csicsal és Meggyes a meghatározó lélekszámú.

Az 50-es évek végén, a 60-as évek elején épültek a falu járdái, az iskola és a tűzoltószertár. Ebben az időszakban az iskola alsó és felső tagozattal működött, a gyerekek létszáma elérte a kétszázat. 1979-ben a körzetesítés miatt a felső tagozat megszűnt, az iskola a Tabi Általános Iskolához került. 1990-től önállóan működött az összevont alsó tagozat, majd 2008-tól újra tabi központtal működik az iskola.

1985-től közigazgatásilag is Tabhoz tartozott a falu. Ekkor épült meg a kultúrház. Az 1990-es választásokat követően Kapoly és Somogymeggyes körjegyzőséget alakított. A 90-es évek elején épült meg a vízmű, az iskola új vizesblokkot kapott, út- és járdaépítések történtek, felújították a tűzoltószertárt és a sporttöltözőt. Megkezdte működését az óvoda. A 2000-es évektől csak kisebb beruházások történtek a településen. Csak egy-két út- és járdafelújítás történt.

Napjainkban a vidékfejlesztésnek köszönhetően újra számos beruházás zajlik. Utak, járdák készültek, megújult az önkormányzati hivatal és a kultúrház. Kialakításra került egy szabadidőpark és egy modern játszótér.

Értékes és egyedülálló épület a kéttornyú evangélikus templom, 1950-ben helyezték el az alapkövet. 1951 októberében szentelték fel a templomot. Két húszméteres torony karcúsodik a hajó nyugati végén. A bal oldali toronyban helyezkedik el az öntött harang. A két torony közti homlokzaton nyílik a főbejárat.

Somogymeggyes másik különleges épülete a modern katolikus templom, amelyet 1981-ben kezdtek építeni. Az építkezésben nagy szerepe volt Hegedűs István c. esperes plébánosnak és a falu lakosságának. 1984 októberében szentelték fel.

A falu híres volt kertészetéről, ami a környékbeli falvakat is ellátta mezőgazdasági termékekkel. Napjainkban újra nagy igény van a megbízható helyről származó és kézműves technikával készülő élelmiszerekre, virágokra és kiskerti növényekre.

Somogymeggyes Külső-Somogy zajos városaitól távol eső érintetlen természeti szépségeivel, kézműves mezőgazdasági termékeivel, az emberek vendégszeretetével, túrázási lehetőségekkel várja az ide látogatókat.

A település polgármestere: Herczeg Károly

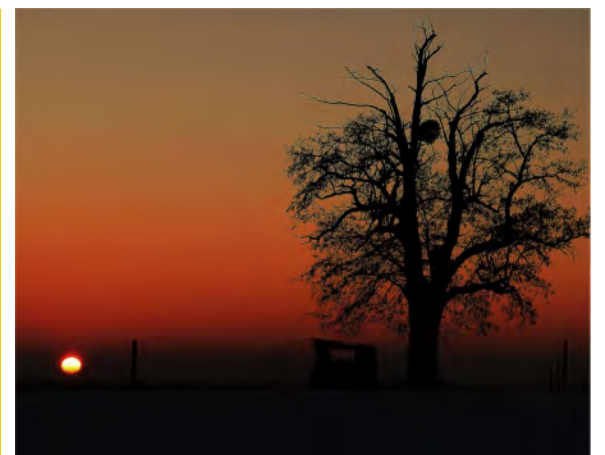
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Vasútállomás; Katolikus templom; II. világháborús emlékmű; Kéttornyú evangélikus templom; Katolikus templom belseje; Kéttornyú evangélikus templom belseje; Látkép; Aratás után; Magtár; Naplemente az 1-es fánál; Könyvtár; Polgármesteri hivatal

SOMOGYMEGGYES

SOMOGYMEGGYES

SOMOGYMEGGYES

Somogymeggyes is located in the valley of the Kis-Koppány stream, 15 km west of Tab in Külső-Somogy. It is a small unspoiled village surrounded by rolling hills, wild forests and lush farmland. The inhabitants are hard-working, honest and hospitable. Road access is by road 6505, which connects Kaposvár and Szántód. The village's small railway station is hidden in the picturesque landscape of the Kaposvár-Siófok railway line, dotted with bends, hills and bridges.

A settlement, first mentioned as an estate of the Abbey of Tihany in 1251, already existed at Csicsalpuszta's location in the Middle Ages. The Abbey of Pannonhalma gained possession of the area in 1310, and later it was briefly taken over by the Székesfehérvár Chapter as Alsó-Köttse and Felső-Köttse. There was a long struggle for this land in the 14th century, until Mrs. István Rozgonyi, née Cecília Szentgyörgyi became its landowner. Farkas Batthyány owned the territory during the Turkish occupation, while most inhabitants fled from the dispersed settlements that were located near the junction of the military road. Subsequent owners tried to repopulate the dispersed settlements. Count Gusztáv Goetzen owned the most territories among several landowners at the time. He managed to make the area thrive. His estates were divided up during the land distribution.

The largest embankments and cuttings of the railway line between Felsőmocsolád and Siófok, built in 1906, are in the vicinity of the village. The bridges built at the beginning of the century are still in use today.

The settlement belonged to the municipality of Kötcse until 1946. Their common railway station was named Kötcse-Csicsal. The present village, Somogymeggyes, was formed by the administrative merger of seven dispersed settlements, Csicsalpuszta, Felső-Csesztapuszta, Középső-Csesztapuszta, Magyarpuszta, Meggyespuszta, Póczapuszta and Sárkánypuszta in 1947. This fragmentation can still be seen today, Csicsal and Meggyes are the dominant populations.

The pavements, school and firehouse of the village were built in the late 50s and early 60s. The school had 8 grades and the number of children reached 200 during this period. Due to zone mergers, the upper four school grades were transferred when the school became part of the Primary School

of Tab in 1979. The merged lower four school grades became independent in 1990, but the school has been operating with its centre in Tab again since 2008.

The village has been part of the municipality of Tab since 1985. The community centre was built at that time. After the 1990 elections, Kaposy and Somogymeggyes established area administration offices. During the early 1990s, the waterworks were built, the school was fitted with new restrooms, roads and pavements were built, and the firehouse and the sports locker rooms were renovated. The kindergarten was opened as well. Since the 2000s, only minor projects have been carried out in the village. Only a few roads and pavements were renovated.

A number of new projects are taking place recently, thanks to rural development. Roads and pavements have been built, and the municipal office and the community centre have been renovated. A recreation park and a modern playground have been constructed.

The two-tower Evangelical church, whose foundation stone was laid in 1950, is a valuable and unique building. It was consecrated in October 1951. Two slender twenty-metre towers rise at the west end of the nave. The cast bell is housed in the left tower. The main entrance is located on the façade between the two towers.

Construction on the modern Catholic church, another special building of Somogymeggyes, was started in 1981. The parish priest and titular dean István Hegedűs and the people of the village played a major role in the construction. It was consecrated in October 1984.

The village was famous for its gardens, which supplied the surrounding settlements with agricultural produce. There is a renewed demand nowadays for produce, flowers and garden plants from reliable sources that are produced by artisan means.

Somogymeggyes offers visitors unspoiled natural beauty and hiking opportunities far from the noisy towns of Külső-Somogy, as well as handcrafted agricultural products and the hospitality of its people.

The mayor of the settlement: Károly Herczeg

SOMOGYSÁMSON

Somogyásmon Somogy megye északnyugati sarkában, a Marcali-hát nyugati oldalán, Balatonszentgyörgytől 10 kilométerre délre található. A település szőlő- és borgazdasági szempontból a Balatonboglári borvidék részét képezi.

Eredetileg középkori település, neve írott forrásban első ízben a Bertalan veszprémi püspök és a szentmártoni apát között 1533. szeptember 11-én kötött egyezséglevélben fordul elő, amikor már kápolnája is volt. Az 1536. évi adólajstrom szerint a kői prépostság volt a földesura, de 1550-ben már elpusztult helységként rögzítették. Az 1563. évi török kincstári adólajstrom szerint csak 3, 1580-ban 5 házból állt, majd 1715-ben 9 háztartást írtak benne össze. Az 1726-1776. években az óbudai prépostság birtokaként a nagyszombati kollégium fenntartására fordították. 1782-től a pesti papnevelő intézet birtoka volt.

A közigazgatásban is fontos szerepet töltött be, 1950-ig körjegyzőség működött itt. 1950-től a rendszerváltásig Községi Közös Tanács székhelye, társközségei Somogyzsitfa és Csákány községek voltak. 1994-től önálló település, 2011. január 1-jétől körjegyzőségben áll Somogyzsitfa és Csákány községekkel, mely körjegyzőség központja Somogyzsitfa.

A kedvező természeti adottságok – jó termőföld, lankás domboldalak, mély fekvésű legelők – jó lehetőséget nyújtanak mind a növénytermesztéshez, mind az állattenyésztéshez. A község lakói mindig földművelésből és állattenyésztésből éltek. A kedvező földrajzi fekvés, a Balaton, Zalakaros, Hévíz közelsége, a községhez tartozó szőlőhegy idillje, a szép falusi környezet mind hozzájárul ahhoz, hogy az idelátogatók jól érezzék magukat, és kellemes emlékekkel legyenek gazdagabbak. A település hosszan húzódik a Fő utca két oldalán. Ebben az utcában található a nevezetesebb épületek, közintézmények.

A római katolikus templomot, amelynek alapja a török előtti idők emléket őrzi, 1741-ben felújították, 1773-ban szentelték fel. Az 1781-ben eldőlt tornyot csak évtizedekkel később tudták újjáépíteni. 1844-ben készült el a főoltárkép. 1987-ben a templomot szigetelték, majd 1996-ban felújították szobraikat. A templom kertjében található a két világháború 88 hősi halottjának emlékműve.

A jelenlegi plébánia területén két nevezetes parókia működött. Beke vagy Büki község egykori plébánosa országosan ismert pap volt, aki 1414-ben elkísérte Zsigmond királyt a konstanzi zsinatra. A település 1536-ban még megvolt, de kevéssel utána elpusztult. 1760-ban még álltak a templom falai. Ennek a régi településnek az északkeleti részén működött a jeruzsálemi Szent Sír Kanonokrend prépostsága. Kismarót Somogyásmonnal egybeépült, középkori plébániája 1542-ben még működött.

A templom és a plébánia épületegyüttesének déli szomszédja az 1964-ben épült általános iskola, mely felújított állapotában méltó helyen áll a község egyik büszkesége, az 1989-1992-ben épült, Nagy Ervin tervezte Makovecz-stílusú faluház mellett. A többi építmény is említésre méltó. Szé-

pek a parasztházak, az út menti emlékkeresztek, a Grátz Antal tervezte orvosi rendelő, az önkormányzat hivatala és a Böki-hegy borospincéi.

A községben több fontos, a környezeti kultúrát javító fejlesztésnek örülhetett a lakosság az elmúlt években. Jelentős összeget fordítottak a víz vastartalmának csökkentésére, a higiénikus szemétszállítás megoldására, a telefonhálózat korszerűsítésére, bővítésére, de a legnagyobb horderejű változást a vezetékes gáz megjelenése hozta. Hosszas szervezőmunka és a lakosság áldozatvállalása eredményeként 1998. november 25-én örülhettek a sámsoniak a fellobbanó gázlángnak. A 2000-es évtől kezdődően kábel-tévé-szolgáltatás is van a településen. 2003-ban készült el és került átadásra a rendőrség helyi körzeti megbízotti irodája. 2004-ben teljes felújításra került az 1958-ban épült óvodaépület. A több kisebb-nagyobb fejlesztési elképzelés mellett nem mondanak le a sámsoniak a falu alatt húzódó természeti kincs, a termál-, illetve gyógyvíz hasznosításáról sem, amely 1850 méter mélységben vár arra, hogy felszínre kerülve új lehetőséget nyújtson a község és környéke lakóinak.

1998 októbere óta címere is van Somogyásmonnak. A Deák-Varga József által tervezett jelkép két fő motívuma, a bástya és a tölgyfa arra utal, hogy valaha két vára is volt a községnek, illetve tölgyerdők vették körül a falut.

A település polgármestere: Farkas János

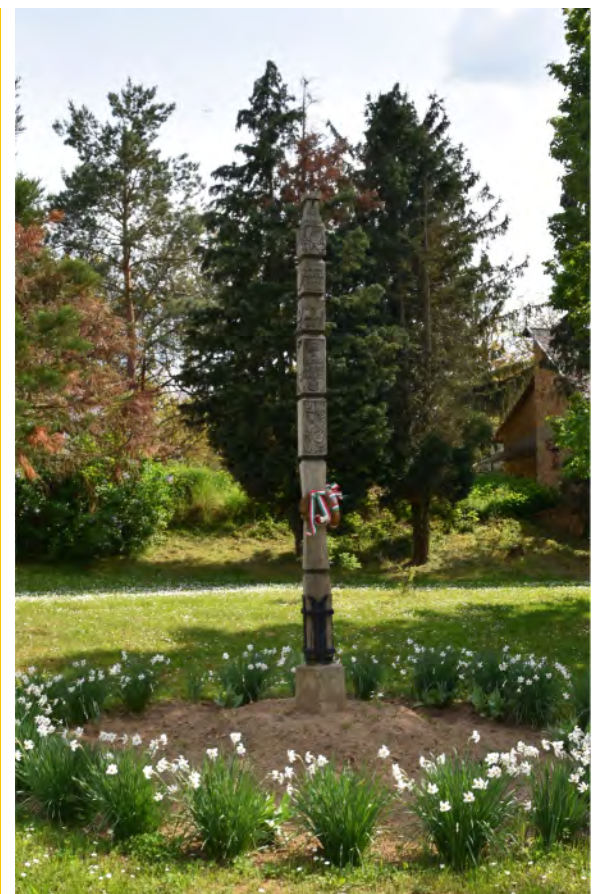
A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Faluház; A „temetőkápolna”; I. és II. világháborús emlékmű; Templom; Önkormányzat épülete; Csillagközpont; Egészségügyi központ; Szent László-szobor; Magyar forradalmak emlékműve; Konyha épülete

SOMOGYSÁMSON

SOMOGYSÁMSON

SOMOGYSÁMSON

Somogyásamson is located in the north-western corner of Somogy county, on the western side of Marcali-hát, 10 kilometres south of Balatonszentgyörgy. It is part of the Balatonboglár wine region in terms of viticulture and wine production. Originally a medieval settlement, its first written mention is in a letter of agreement between Bishop Bertalan of Veszprém and the Abbot of Szentmárton on 11 September 1533. The village already had a chapel at that time. It was the property of the parish of Kő according to the 1536 tax register, but it was recorded as a ruined village in 1550. It was recorded as having only 3 houses in the 1563 Turkish treasury tax register, 5 houses were recorded in 1580, and 9 households in 1715. It was used for maintaining the university of Nagyszombat while being the property of the Chapter of Óbuda between 1726 and 1776. From 1782 it was the property of the Seminarium Centrale of Pest.

It also played an important role in public administration until 1950 with a district administration office. From 1950 until the change of regime, it was the seat of a Municipal Joint Council, with Somogyzsitfa and Csákány as partner municipalities. Somogyásamson has been an independent municipality since 1994, and has been in a joint district administration with the villages of Somogyzsitfa and Csákány since 1 January 2011, with Somogyzsitfa as its centre.

Favourable natural characteristics – good quality soil, gentle slopes, low pastures – provide suitable conditions for both crop and livestock production. The inhabitants have always earned their living by farming and livestock breeding. The great geographical location, the proximity of Lake Balaton, Zalakaros and Hévíz, the village's idyllic vineyard and the charming rural environment all contribute to visitors' enjoyment and enrich them with pleasant memories. The village stretches along the two sides of Fő Street. The most notable buildings and public institutions are located along this street.

The Roman Catholic church, built on a foundation from pre-Turkish times, was restored in 1741 and consecrated in 1773. The tower, which fell down in 1781, could only be rebuilt decades later. The main altarpiece was completed in 1844. The church was insulated in 1987 and its sculptures were restored in 1996. There is a monument in the church garden dedicated to the 88 heroes who died in the two world wars.

The present parish was the site of two notable parishes. The former parish priest of Beke or Büki was a nationally known priest who accompanied King Sigismund to the Council of Constance in 1414. The village still existed in 1536, but was destroyed shortly afterwards. The church walls were still standing in 1760. There was a parish of the Order of the Holy Sepulchre of Jerusalem in the north-eastern part of this former settlement. The medieval parish of Kismarót, incorporated into Somogyásamson, was still in operation in 1542.

The renovated primary school, built in 1964, is the southern neighbour of the church and parish. The Makovecz-style culture hall, built in 1989-1992 and designed by Ervin Nagy, is the pride of the village. The other buildings are also noteworthy, such as the farmhouses, roadside memorial crosses, the doctor's surgery designed by Antal Grátz, the municipal office and the wine cellars of Böki Hill.

In recent years, the village has benefited from several important developments that have improved its environmental culture. Considerable sums have been spent on reducing the iron content of water, providing hygienic waste disposal, upgrading and expanding the telephone network, but the most significant change has been the installation of a gas pipeline. As a result of extensive organisational work and some sacrifices on the part of the population, the locals were able to celebrate lighting the gas flame on 25 November 1998. Cable TV has been available in the village since the year 2000. The local police district commissioner's office was completed and opened in 2003. The building of the kindergarten, built in 1958, was completely renovated in 2004. In addition to a number of development plans of all types, the locals are not giving up on utilising the thermal and medicinal water either, a natural treasure at a depth of 1,850 metres beneath the village, which, when brought to the surface, will provide new opportunities to the inhabitants of the village and its vicinity.

Somogyásamson has had a coat of arms since October 1998, designed by József Deák-Varga. The two main motifs, the bastion and the oak tree, refer to the fact that the village once had two castles and was surrounded by oak forests.

The mayor of the settlement: János Farkas

SOMOGYSZENTPÁL

A település a Belső-Somogyban, a dél-balatoni Berek (Nagyberek) délnyugati szélén található. Időszámításunk előtt 270-ben kelták éltek a vidéken, a népvándorlás során germán, hun, szláv népek telepedtek le, akik vadásztak, halásztak, gyűjtögető életmódot folytattak. A honfoglalás után megkezdődött az erdőirtás, és kezdetét vette a föld megművelése és az erdei állattartás, méhészkedés, halászat, vadászat. A vidéket mocsarak, lápok és hatalmas erdőség, a Balaton ősi medre határozta meg. A honfoglalás után a mostani Somogyszentpál területén két település alakult ki. Délkeletre Ker, amely nevét lakóiról kapta. István király a Balaton déli hadiút (Somogyvári út) védelmére a Ker törzsből telepített úttörőket. Ennek első írásos emléke 1226-ból maradt fenn. 1292-ben már Keér alakban írva fordult elő, ami az 1332-37-es pápai tizedjegyzékében olvasható.

A település déli végén, a lápból kiemelkedő 3 méter magas dombon 31x28 méteres útfigyelő vár épült, ami a török időkben lerombolásra került, és mára már a láp a területet csaknem elnyelte.

Az első írásos emléken szerepel Keér temploma (papja Gergely volt), amely 1736-ra elhagyatott romos, de javítható állapotú volt, mai nap 6 méter magas bejárati oromfalának bejárata látható. Keér birtokosa a XIV. században Rupolyi János, majd később földesura Török Bálint és családja.

1660-tól Sankó Miklós, majd 1733-tól a Hunyady család birtokolta. Ezen időben a településhez tartoztak: Nyír falu, Thekeskér, Sobafalva. Az említett kistelepülések a török dúlás alatt elpusztultak, és Varjaskér néven a régi településtől északnyugatabbra újjáépültek.

Másik település Pálfalva, majd Szentpálfalu néven alakult ki, az 1332-es pápai tizedjegyzékben „Ecclesia a Sancto Paulo” néven szerepelt. Temploma korabeli építési technikával épült, papja Sebastian volt. Birtokosa a Dombói Török Imre, majd 1660-tól a Zankó család. 1690-től a herceg Esterházy család birtokába került. A településhez tartozott Gyulvez, Szent-György falu és Muszt. A török dúlás során felégették, és mellette, délkeletre

Varjaskérhez közelebb újjáépült, ekkor a mai Szlovénia területéről szláv (illír, horvát) lakosokat telepítettek be, és neve Tótszentpálként élt tovább.

A településen a kétszer leégett templom helyett 1774 és 1778 között egy barokk stílusú katolikus templomot emeltek Páduai Szent Antal tiszteletére. 1815-ben iskolát építettek, ahol horvát nyelven zajlott a tanítás. Egy tűzvészben az iskola megsemmisült, amelynek újjáépítése után, 1920-tól kezdődött a magyar nyelvű tanítás. Az alapfokú oktatás 2000-ben megszűnt, jelenleg Kéthellyel közös intézményben folytatódik a tanítás.

Az 1900-as évekre Varjaskér lakosa 765 fő, Tótszentpál 999 lakost számlál. 1929-ben e két község Somogyszentpál néven egyesült. A településen 386 ház volt. A településhez tartozott Susány, Nyírpuszta, Berki-felső Major, Prévaz, Pálmajor, Hunyady-Akol, Kisperjés. A két világháború között pezsgett az élet, két általános iskola, három egyesület, Községi Hitel-szövetkezet és Hangyaszövetkezet működött. 1970-ben az önálló tanács megszűnt, a települést közigazgatásilag Kéthelyhez csatolták. A takarmánynövények termesztése mellett szarvasmarha- és sertésenyésztéssel, továbbá mezőgazdasági magtermeléssel foglalkoztak.

A II. világháború után, az újjáépítés idején a központi előírások szerint folyt a gazdálkodás.

Napjainkban Somogyszentpál község helyi nevezetességei többek között a tájház mellett a varjaskéri templomrom. Varjaskér település nevét hiába keressük ma a térképen, önálló településként már nem található meg. 1929 óta Tótszentpállal együtt alkotják Somogyszentpált. A török kor után az egykor önálló Kér kicsit odébb is vándorolt, de a régi telephelyét ma is őrzi az egykori templomának nyugati falmaradványa. A rom közeléből pazar látványt nyújtanak a túlpárt tanúhegyei. Műemlékként bejegyzett még az 1700-as években épített Páduai Szent Antal római katolikus templom.

A település polgármestere: Poszáné Szabó Edit

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Somogyszentpál madártávlattól; Hősök tere; Somogyszentpál; 1956-os emlékmű; Polgármesteri hivatal; Somogyszentpál; Varjaskéri rom; Tájház; Polgármesteri hivatal; Tájház

SOMOGYSZENTPÁL

SOMOGYSZENTPÁL

SOMOGYSZENTPÁL

The settlement is located in Inner Somogy, on the southwestern edge of Berek (Nagyberek) at southern Lake Balaton. Celts lived in this area in 270 B.C. During the migration, Germanic, Hun and Slavic peoples settled down and they led a hunting, fishing and collecting lifestyle. After the conquest they started deforestation, cultivated lands, kept forest animals and bees as well as dealt with fishing and hunting. The area was defined by swamps, bogs, vast forests and the ancient bed of Lake Balaton. After the conquest, two settlements developed in the area of present-day Somogyszentspál. Ker in the south-east, which got its name from its inhabitants. King Stephen deployed road guards from the Ker tribe to protect the southern war route of Lake Balaton (Somogyvári út). Its first written record dates from 1226. It was written as Keér in 1292, which can be read in the papal tithe register of 1332-37.

At the southern end of the settlement, a 31x28-metre road observation castle was built on a 3-metre-high hill protruding from the bog – it was demolished in Turkish times, and the bog has almost swallowed the area by today.

The first written record includes the church of Keér (its priest was Gergely), in 1736 it was in an abandoned, ruinous but repairable condition. The entrance of the 6-metre-high gable can be seen today. Keér was owned by János Rupolyi in the 14th century, and later by landlord Bálint Török and his family. It was owned by Miklós Sankó from 1660 and then by the Hunyady family from 1733. At that time Nyír village, Thekeskér and Sobafalva belonged to the settlement. These small settlements were destroyed during the Turkish raids and rebuilt to the north-west of the old settlement under the name of Varjaskér.

Another settlement was formed under the name Pálfalva, and later named Szentpálfalu, and in the papal tithe register of 1332 it was named "Ecclesia a Sancto Paulo". Its church was built by using contemporary construction techniques, and his priest was Sebastian. It was owned by Imre Török Dombói, and from 1660 by the Zankó family. From 1690 it became the property of the prince Esterházy family. Gyulvez, Szent-György village and

Must belonged to the settlement. During the Turkish ravage it was burned down and was rebuilt next to it, southeast, closer to Varjaskér. At that time Slavic (Illyrian, Croatian) inhabitants were settled from the territory of present-day Slovenia, and its name continued as Tótszentpál.

Between 1774 and 1778, a baroque-style Catholic church was erected in honour of St. Anthony of Padua in place of the church that had burned down twice. In 1815 a school was built, where children were taught in Croatian. The school was destroyed by fire and after its reconstruction teaching in Hungarian began in 1920. Primary education was abolished in 2000, and teaching is currently organised in a joint institution with Kéthely.

By the 1900s, Varjaskér had 765 inhabitants and Tótszentpál had 999 inhabitants. In 1929, these two villages were united as Somogyszentspál. There were 386 houses in the settlement. Susány, Nyírpuszta, Berki-felső Major, Prévaz, Pálmajor, Hunyady-Akol and Kisperjés belonged to the settlement. Between the two world wars, life was bustling, with two primary schools, three associations, a Village Credit Cooperative and an Ant Cooperative. In 1970, the independent council was abolished, and the settlement was administratively attached to Kéthely. In addition to fodder crop production, they were engaged in cattle and pig breeding as well as agricultural seed production.

Upon the reconstruction after World War II, farming was carried out according to central regulations.

Nowadays, the local sights of Somogyszentspál are the country house and the church ruins in Varjaskér. If we search for the name of Varjaskér on the map today, we can no longer find it as an independent settlement. It has formed Somogyszentspál together with Tótszentpál since 1929. After the Turkish era, the once independent Kér migrated a little further away, but its old site is still preserved by the remnants of the western wall of its former church. The buttes on the other side offer a magnificent view from the ruins. The Roman Catholic Church of St. Anthony of Padua, built in the 1700s, is also registered as a historic monument.

The mayor of the settlement: Edit Poszáné Szabó

SOMOGYSZOB

Somogyszob Somogy megye középső tájegységében, a Nyugat-Belső-Somogy kistéjegységben helyezkedik el. A Nagyatádi járáshoz tartozó közepes nagyságú település erdőkkel övezett, természeti adottságokban bővelkedő területen fekszik.

Első írásos említése 1230-ból, egy pöriratból való, majd 1295-ben egy adománylevélben is említik. Ekkor már volt plébániája. Történelme során sokszor cserélt gazdát, nevet (előfordult Scub, Szob, Szub, Szubb, Szobb, Zoob, Zób, Zob alakban is), de változott még a helye is.

A településen három történelmi egyháznak van temploma. A reformátusok új temploma a leégett paticsfalú templom helyett 1841-ben készült el. A mostani katolikus templomot az esztergomi főkapitány 1779-81. években építtette barokk stílusban, egy mesterséges dombra, melyről a népelemez azt tartja, hogy török kori tömegsír volt. Az evangélikus templom 1941-ben épült. A katolikus iskola 1825-ben kezdte el működését. 1855-ben kolerajárvány pusztította a falut.

A főleg földművelésből élő lakosság számára az első jelentős változást az 1870. évi XIII. tv. cikk hozta. Ekkor engedélyezték a Bátaszék-Dombóvár-Zákány vasútvonal megépítését. 1872. augusztus 14-én haladt át az első szerelvény a Nagy-Atád-Szobb vasútállomáson. 1890-1893 között megépült a barcsi és a balatonszentgyörgyi szárnyvonal is. Ezzel fontos vasúti csomóponttá vált Szobb. Megnövekedett a lakosság lélekszáma, a falu erős gazdasági fejlődésnek indult, hatására 1901-ben Szob-Bolhás Körjegyzőségi székhely lett. 1907-ben vette fel Szobb a Somogyszob nevet, megkülönböztetésül a Hont-megyei Szobtól, mely ma a település testvérvárosa. A vasutat

követő fejlődésnek köszönhetően megnőtt az iparosok, kereskedők száma, ezzel együtt emelkedett a lakosság életszínvonala, megélné a kulturális élet. Sorra alakultak az egyesületek és körök (Szobi Casinó, Polgári Olvasókör, Iparoskör, Somogyszobi Turul SE, Önkéntes Tűzoltó Egylet, Levente Egyesület, Vasutasok Köre). Az egyesületek erejét, összefogását bizonyította a Vasutas Kör (jelenlegi kultúrház), mely a MÁV tisztviselők és dolgozók közadakozásából és munkájából valósult meg.

1912-ben a somogyszobi uradalom gazdája Hohenlohe Oeiringen Kraft herceg. A község lakói nem felejtkeztek meg a háború áldozatairól sem, 1927-ben szép emlékművet emeltettek az I. világháborúban elesett hősök tiszteletére.

1932-ben Somogyszob kisközség 1925 lakossal. Körjegyzőség, vasútállomás, posta, táviráda, telefonközpont, csendőrlaktanya, református és katolikus iskola, hitelszövetkezet helyben volt. Két szálloda, vendéglő és számos jó nevű iparos, jól működő civil szervezetek jellemezték.

A lakosságnak munkahelyet és biztos megélhetést a MÁV, valamint a mezőgazdaság vonatkozásában az eltartó képességet Hohenlohe Ágoston herceg birtoka biztosította.

A II. világháborút követően a megváltozott gazdasági és társadalmi viszonyok átalakították az addigi gazdasági és társadalmi szerkezetet. A fő foglalkoztató a MÁV, a közeli városok gyárai, a nagyüzemek, a szövetkezetek és a környező állami erdészetek voltak. Jelentős lépés 1952-ben a község villamosítása és a napköziotthonos óvoda megnyitása. A község nyolctantermes általános iskolája 1959-ben épült.

Somogyszob jelenleg egy többmagvas, 27 utcás település, tiszta, rendezett parkokkal, zöldterületekkel, játszóterekkel. A település számos civil szervezettel büszkélkedhet ma is, melyek az óvoda és általános iskola mellett jelentős szerepet töltenek be a helyi kulturális, sport- és közösségi életben.

A település teljes körűen kiépített infrastruktúra-hálózattal rendelkezik, melyben hatalmas része van az itt élő emberek áldozatvállalásának, akik a jó cél érdekében mindig képesek voltak összefogni. Az eddigi érték-megőrző és értékteremtő munkának köszönhetően pedig szinte valamennyi középület felújított, korszerűsített.

Az egykori népiskola felújított épületében magánerdészet által működtetett erdei iskola egész évben várja a tiszta levegőre, a természet szépségeire és különleges élményekre vágyó látogatóit.

Ajánljuk a Somogyszob múltját őrző és bemutató műemlékház, a Vilma-háza megtekintését, melynek működtetését végző civil szervezet, a Vilma Háza Alapítvány 2001-ben alakult. A műemlékház és portája egy tájházlánc tagjaként rajta van a Világörökség várólistáján. 2019. évben elnyerte az „Örökségünk – Somogyország Kincse” címet.

A település polgármestere: Hodorics Katalin

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Erdészeti Erdei Iskola és Oktatási Központ; Katolikus templom; Evangélikus templom; Református templom; Régi képeslap a faluról; Hősök szobra; Somogyszob madártávlatból; Játszótér a szabadidőparkban; Községháza; Vilma-ház; Vilma-ház, tisztaszoba; Gőzmozdony a vasútállomáson

SOMOGYSZOB

SOMOGYSZOB

SOMOGYSZOB

A village in the West-Upper Somogy sub-region, Somogyszob is located in the central part of Somogy county. A medium-sized settlement belonging to the Nagyatád district, it's situated in an area surrounded by forests and rich in natural resources.

The first written record of the village dates back to 1230, when it was mentioned in a litigation document, and also in a donation letter in 1295. The village already had a parish at that time. Throughout its history, Somogyszob has changed hands and names many times (it has been known as Scub, Szob, Szub, Szubb, Szobb, Zoob, Zób, and Zob), but it has also changed its location.

Three Christian denominations have churches in the village. The new Reformed church was completed in 1841, replacing the burnt down church with a wattle-and-daub wall. The present Catholic church was built in the Baroque style by the Esztergom Chapter in 1779-81, on top of an artificial hill, which is said to have been a Turkish mass grave. The Evangelical church was built in 1941. The Catholic school was founded in 1825. In 1855, the village was devastated by a cholera epidemic.

The first significant change for the population, whose economy was based on producing and maintaining crops and farmland, came with the Act XIII of 1870. It was then that the construction of the Bátaszék-Dombóvár-Zákány railway line was authorised. The first train passed through the Nagy-Atád-Szobb railway station on 14 August 1872. Between 1890 and 1893, the Barcs and Balatonszentgyörgy branch lines were built. Szobb became an important railway junction. The population increased and the village experienced strong economic development, which made it the seat of the Szob-Bolhás District Administration in 1901. In 1907, Szobb took the name Somogyszob to distinguish it from Szob in Hont County, which is now its twin town. The development that came with the construction of the railway increased the number of craftsmen and traders, raising the standard of living of the population and stimulating cultural life. Numerous associations and societies were formed (Szobi Casino, Citizens' Reading Circle, Association of Craftsmen, Somogyszob Turul Sports Club, Voluntary Firemen's Association, Knights' Association, Railwaymen's Circle). The strength and unity of the associations was demonstrated by the Railwaymen's Circle (the present community centre), which was created thanks to the public donations and hard work of the officials and employees of the Hungarian railway company (MÁV).

In 1912, Duke Hohenlohe Öhringen Kraft was the owner of the Somogyszob estate. The inhabitants of the village also commemorated their war victims: in 1927, a beautiful monument was erected in honour of the heroes who died in the First World War.

In 1932, Somogyszob, with its 1925 inhabitants, was upgraded to the status of a small settlement. It had a district registry office, railway station, post office, telegraph office, telephone exchange, gendarmerie barracks, Reformed and Catholic schools, and a credit union. It also had two hotels, a restaurant, and a number of reputable tradesmen and well-established civic organisations.

The Hungarian State Railways (MÁV) and, through agriculture, the

estate of Duke August Hohenlohe provided employment and a secure livelihood for the population.

After the Second World War, the changed economic and social conditions transformed the economic and social structure that had existed until then. The main employers were MÁV, factories in nearby towns, large manufacturing plants, cooperatives and the surrounding state-owned forestry. A significant development in 1952 was the electrification of the village and the opening of a kindergarten with day-care facilities. In 1959, a primary school with eight classrooms was built in the village.

Somogyszob is now a polycentric settlement with 27 streets and clean, tidy parks, green spaces and playgrounds. The village still boasts a number of NGOs which, in addition to their key role in the life of the kindergarten and primary school, are also important for local cultural, sporting and community life.

The people of the village have always been able to work together for a good cause: thanks to their efforts, Somogyszob has a fully developed infrastructure network. As a result of their work to preserve and create value, almost all public buildings have been renovated and modernised.

In the renovated building of the former public school, an open-air school run by a private forestry company welcomes visitors all year round for clean air, natural beauty and special experiences.

We recommend a visit to the Vilma House, a historic building preserving the past of Somogyszob and putting it on display. Vilma House is run by the Vilma House Foundation, a non-governmental organisation established in 2001. The listed building and its site are on the World Heritage waiting list as part of a chain of folklore museums. It was awarded the title "Our Heritage – Treasure of Somogy" in 2019.

The mayor of the settlement: Katalin Hodorics

SOMOGYTÚR

A település a Szigetvár-Kaposvár-Balatonszemes közt húzódó 67-es főút közelében fekszik. Közigazgatási területét egy-egy rövid szakaszon érinti az Andocs-Látrány közti 6514-es út, a nyúlfarknyi 6515-ös út, valamint a 6714-es út is.

Jellegzetes somogyi falu, a hegyes-völgyes ligetekkel tarkított környékével mindössze 12 kilométerre van Balatonlellétől. Onnan és a megyeszékhelyről is könnyen megközelíthető, ugyanis átvezet rajta a 67-es főút vonala. A legközelebbi vasútállomás Balatonlellén van.

A település szőlőtermő területei a Balatonboglári borvidék részét képezik.

Somogytúr kétszer élte fénykorát. Először a török megszállás előtt, majd a 18. századi betelepítések után. A Túri puszta 1082-ben szerepel először az oklevelekben Tuuri puszta írásmóddal. Az 1200-as években templomos helyként említik. Egy 1280-ban keletkezett adományleveléről szerint szőlőben és halastavakban bővelkedett. A 15. század végén pedig már mint több köznemesi család birtoka, vásárszabadalmat nyert mezőváros. A török időkben jogot formált rá a fonyódi várkapitány, az endrédi, a koppányi és a szemesi török őrség is. 1575-ben, a fonyódi vár eleste után teljesen a töröké lett.

A település 1580-ban kihalt, már csak hét portát számoltak össze. A régi falu a dombon állt, az új 1710 után az úthoz közelebb épült fel. 1721-ben itt emelték fel a sövényfonásos, sárral betapasztott falú református imaházat. Ezt a tóti birtokos, Lengyel Gáspár leromboltatta, és a helyébe haranglábos katolikus templomot építtetett. Hajdan Somogytúrhoz tartozott Nagy- és Kisbabod, Tard. Berencsepuszta ma is Somogytúrhoz tartozik.

A somogytúri klasszicista stílusú, egykori Bosnyák-kúriában élt és alkotott dr. Kunffy Lajos festőművész. A ház és a művészparkban álló egykori műterme ma múzeum. Festményeiből és személyes tárgyából összeállított

állandó emlékkiállítás várja az érdeklődőket. Dr. Kunffy jogot végzett, államtudományi doktorátust is szerzett, ezzel párhuzamosan járt a budapesti képzőművészeti főiskolára. Tanult és kiállított Münchenben, Párizsban, ahol a Becsületrend lovagkeresztjét is megkapta. 1913-ban telepedett végleg haza. Festményein megelevenedik a magyar táj, a falusi emberek élete. Híresek a környékbeli cigányokat ábrázoló képei, de lefestette a somogytúri tiszteletes urat is. Kunffy Lajos nemcsak híres művész, földbirtokos és malomtulajdonos is volt. A 30-as években Somogytúr jelentős településnek számított, a környező puszták és kis falvak központjaként.

A Kunffy Emlékmúzeum mellett a Móricz Zsigmond Művelődési Házban könyvtár kínál művelődési lehetőséget.

Somogytúrnak két temploma is van:

- Az Árpád utcában a falut átszelő főút mellett áll a szépen rendbe hozott református templom.
- A Kossuth utca végén emelkedő kis halomra épült a múlt század végén a római katolikus templom.

Az építés fő kezdeményezője és támogatója gróf Jankovich János szőlősgyőröki földbirtokos volt, akinek e környéken is voltak jelentős birtokai. Az Inkey család is segítette a templomépítést. A katolikus templom melletti épület egykor iskola volt.

A Balatontól mindössze néhány kilométerre fekvő településekre már nemcsak kirándulni járnak a turisták, hanem szívesen laknak is a zajos parttól távolabb eső csendes kis falvakban. A somogytúri háztulajdonosok közül mind többen kapcsolódnak be a falusi turizmusba, a lakáskiadásból befolyó összeggel egészítik ki a jövedelmüket.

A település polgármestere: Takács János

Fotó: Besenyei Lajosné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Művelődési ház; Kunffy Lajos Emlékház; Somogytúr napkeltekor; Római katolikus templom; Polgármesteri hivatal; Falunap; Off-Road fesztivál Sárfe-park; Gazdag vadállomány; Üzemanyagtöltő állomás

SOMOGYTŰR

SOMOGYTŰR

SOMOGYTÚR

This settlement is located near main road no. 67 connecting Szigetvár, Kaposvár and Balatonszemes. Its administrative area is crossed by road no. 6514 between Andocs and Látrány, the short road no. 6515 and road no. 6714 as well.

Only 12 km from Balatonlelle, this is a typical Somogy village surrounded by groves, hills and valleys. It is easily accessible both from Balatonlelle and from the county seat, as the former route of main road no. 67 passes through it. The nearest railway station is in Balatonlelle. The wine-growing areas of the settlement are part of the Balatonboglár wine region.

Somogytúr had two periods of prosperity, the first one was before the Turkish occupation and the other was after settling new residents in the 18th century. Túri puszta, with the spelling “Tuuri puszta”, was first mentioned in documents in 1082. It was recorded as having a parish in the 1200s. It abounded in vineyards and fish ponds, according to a grant deed dated 1280. As the property of several noble families, it was granted the right to hold markets as a market town at the end of the 15th century. During the Turkish occupation, the captain of Fonyód Castle, as well as the Turkish guards of Endréd, Koppány and Szemes claimed it as their property. After the fall of Fonyód Castle in 1575, it came fully under Turkish control.

The settlement was then abandoned, and only seven households were recorded in 1580. While the old village was located on the hill, the new one, built after 1710, is closer to the road. A Reformed house of worship was erected there with wattle and daub walls in 1721. It was later demolished by Gáspár Lengyel, the landowner of Tót, and replaced by a Catholic church with a bell tower. Somogytúr used to include Nagybabod, Kisbabod, Tard and in the past. Berencsepuszta is still part of Somogytúr.

The renowned painter Dr. Lajos Kunffy lived and worked in the neo-classical – formerly Bosnyák – mansion. The house and the studio in the artists' park now function as a museum. A memorial exhibition of Kunffy's

paintings and personal objects is open to the public. Dr Kunffy graduated from law school, obtained a doctorate in political science and attended the College of Fine Arts in Budapest at the same time. He studied and had exhibitions in Munich and Paris, where he was awarded the Knight's Cross of the Legion of Honour. He moved back to his homeland in 1913. His work mostly depicts Hungarian landscapes and the everyday life of rural people. His paintings of local gypsies are well-known, and he even painted the Reverend of Somogytúr. Lajos Kunffy was not only a famous artist, he was also a landowner and a mill owner. Somogytúr was an important settlement in the 1930s, a centre for the surrounding hamlets and small villages.

Regarding cultural services, a library is available in the Móricz Zsigmond Cultural Centre, in addition to the Kunffy Memorial Museum.

Somogytúr has two churches:

- There is a renovated Reformed church on Árpád Street, next to the main road crossing the village.
- The Roman Catholic church was built on a small hill at the end of Kossuth Street in the late 19th century.

Count János Jankovich, a landowner from Szőlősgyőrök, who also had significant properties in the village, was the project's main initiator and supporter. The Inkey family helped with the construction as well. The building next to the Catholic church was once a school.

The villages that are located a few kilometres from Lake Balaton are not only tourist destinations any more. These quiet little villages, further away from the noisy shore, are now preferred by many as their permanent residence. More and more homeowners in Somogytúr are getting involved in rural tourism, supplementing their income with the proceeds from renting.

The mayor of the settlement: János Takács

Photos by: Mrs. Besenyei Lajosné

SOMOGYUDVARHELY

A község a Dunántúli-dombság területén, a Dráva völgyében, Somogy megyében, Belső-Somogyban, a Csurgói Járásban, a Dombó-csatorna mellett fekszik. Szomszédos települések a magyar oldalon az 5 kilométerre északnyugatra lévő Berzence és Bélavár 6 kilométerre dél-keletre. Mindkettőnél közelebbi az országhatár horvát oldalán fekvő Zsdála község. A trianoni határ 1920-as kijelölésekor Udvarhely és a szomszédos községek kérték, hogy a Dráva és ne a Zsdála-patak medre legyen az országhatár, és ne csatolják a községet Szerbiához. A település magyar maradhatott, de a történelem során a mai napig megtartotta a horvátországi Zsdálával a testvértelepülési viszonyt.

Somogyudvarhely község csaknem ezer esztendő. Szép Sándor, egykori somogyudvarhelyi református lelkész kutatásai azt bizonyítják, hogy legrégebben 1193-ból való írásbeli emlékekben szerepel a neve, mint Udvarhely. Kétszer is elnéptelenedett a falu. 1740-ben a Dráva árja mosta el a házakat, a lakosság ezután magasabb helyre települt. 1908-ban Udvarhely és Kétnyár egyesült, a neve ekkor változott Somogyudvarhelyre. Napjainkban a település lakosainak száma 1018 fő.

Somogyudvarhely erdélyi testvérfaluja immár 27 éve Bögöz, mesteremberei készítették el azt a székelykaput, ami a falu közepén áll. Az önkormányzat kívül és belül megújult az idei évben, parkjában háborús emlékművet, Árpád- és Kossuth-szobrot, Trianon-emléktáblát találhatunk. A falu első református temploma már az 1600-as évek elején is állt, a mai késői

klasszicista stílusú templom 1856-ban épült, műemléki védelem alatt áll, mely az elmúlt években felújításra került a parókiával együtt. A római katolikus templomot 1886-ban Szűz Mária neve titulusra szentelték fel, 2020-ban felújításra került a plébánia épülete, melyet Varga László kaposvári megyéspüspök megáldott, a plébániaudvaron celebrált szentmisét a helyi közösségért ajánlotta fel.

A jelenlegi iskola és tornaszoba 1965-ben épült fel. A '80-as évekig megközelítően 250 gyermek tanult benne. Jelenleg a 2008-ban felújított iskola hat osztállyal működik, 50 gyerekkel, az intézmény működtetője a KLIK intézményfenntartó. Az 1965-ben épült orvoslakás is felújításra került, funkciója szerint orvosi rendelő és védőnői szolgálat folytatja benne továbbra is a munkáját. Az idei évben a Bélavár felé tartó rozoga állami út került megújításra, és a falu katolikus temető felé tartó földes átkötő útja kap aszfaltos borítást, és három utcájának útteste javítást. 1959-ben adták át az óvodát, mely akkor kétszobortos óvodaként működött, néhány éve egyszobortos óvodaként működteti az önkormányzat. Az óvodaépület üresen maradt csoportszobájában 2015-től családi bölcsőde működik, az ehhez tartozó épületrészben működik a település főzőkonyhája. Az 1965-ben létrehozott 20 férőhelyes bölcsőde megszűnésére 2007-ben került sor. 2008-tól a bölcsődés korúak ellátását az akkor alakult Somogyudvarhelyi Kuckó Alapítvány közhasznú szervezet vállalta fel családi bölcsőde működtetésével, majd vele egy épületben egyszobortos Montessori óvoda működtetésével is, melyek befogadják a környező települések gyermekeit is. Így a településen két óvoda és két családi bölcsőde működik jelenleg. Szociális Szövetkezet működtetésében kisebb térkögyár működik önkormányzati épületben, ahol a falu tereinek kőburkolatai is készülnek. A lakosság kulturális igényeit, a hagyományörző és egyéb csoportokat hivatott kiszolgálni a művelődési ház és a könyvtár, annak épített belső galériája, a régi tűzoltószertár felújításával a mai Pajtaszínház szabadtéri színpada, tere és épületének közösségi terei, valamint a faluház, a sportöltöző, sportpályák és parkok, horgásztavak. A helyi sportegyesület, focicsapat aktivitása megszűnt, viszont ez évben új szervezet, a Mozdulj Somogyudvarhely Egyesület szerveződtött sport, egészségmegőrzés fő tevékenységgel. A faluban kereskedelmi és vendéglátó egységek működnek, kisebb-nagyobb vállalkozások, cégek. Nem jellemző a munkanélküliség. A helyi mezőgazdaság, burgonyatermesztés, állattartás (marha) híressé vált, valamint az önkormányzat is tart őshonos juhokat, műveli az üresen álló házak kertjeit. A falusi turizmusra építve a Kuckó Alapítvány apartmanjaiban szállhatnak meg azok a vendégek, akik a helyi rendezett horgásztavakat látogatják, a nemzeti parkokban, erdőkben kirándulnak, vadásznak, vagy az aktív kulturális események, szabadidős programok látogatói. A falu fejlődik, lakosainak száma gyarapszik, a fiatalok számára vonzóbbá vált az utóbbi években.

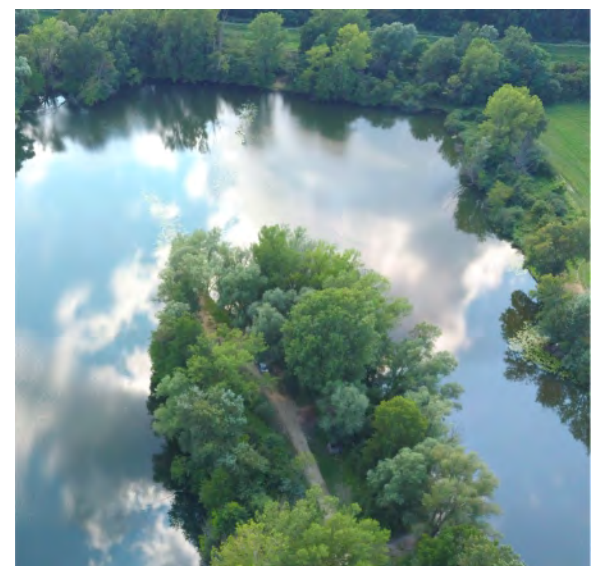
A település polgármestere: Kiss Kornél

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Somogyudvarhelyi Önkormányzati Hivatal; Székelykapu; Római katolikus templom; Játszóter; Református templom; Somogyudvarhelyi madártávlatból; Somogyudvarhelyi bányatavak

SOMOGYUDVARHELY

SOMOGYUDVARHELY

SOMOGYUDVARHELY

The village lies in the Transdanubian hills, in the valley of the Drava in Somogy County, in Inner-Somogy, in the district of Csurgó, next to the Dombó canal. Neighbouring settlements on the Hungarian side are Berzence, 5 km to the north-west, and Bélavár, 6 km to the south-east. Nearer than either of them is the village of Zsdála, on the Croatian side of the border. When the Trianon border was drawn in 1920, Udvarhely and the neighbouring municipalities requested that the border be drawn along the Drava and not the bed of the Zsdála stream, and that the village not be annexed to Serbia. The municipality could remain Hungarian, but to this day, it has maintained a twinning relationship with Zsdála in Croatia throughout history.

The village of Somogyudvarhely is almost a thousand years old. Research carried out by former Somogyudvarhely Reformed pastor Sándor Szép proves that the earliest mention of the name Udvarhely is found in written records from 1193. The village was depopulated twice. In 1740, the flood of the Drava washed away the houses and the population moved to higher ground. In 1908, Udvarhely and Kétnyár merged, and it was then that the name was changed to Somogyudvarhely. Currently, the village has a population of 1018 inhabitants.

Somogyudvarhely has been the twin village of Bögöz in Transylvania for 27 years, whose craftsmen made the Székely gate that stands in the centre of the village. The municipal building has been renewed both inside and out this year, and its park features a war memorial, statues of Árpád and Kossuth, and a Trianon memorial plaque. The first Reformed church in the village dates back to the early 1600s, whereas the current late classicist church was built in 1856, and is a listed building, renovated in recent years, together with the parish. The Roman Catholic church was consecrated in 1886 under the title of the Virgin Mary, and in 2020, the parish building was renovated and blessed by László Varga, Bishop of Kaposvár, who offered the Holy Mass celebrated in the parish yard for the benefit of the local community.

The current school and gym were built in 1965. Until the 1980s, around 250 children had studied there. Currently, the school, which was renovated in 2008, has six classes of 50 children and is operated by the KLIK. The physician's apartment, built in 1965, has also been renovated and continues

to serve as a doctor's surgery and a health visitor centre. This year, the dilapidated state road to Bélavár has been resurfaced, and the village's earthen bypass road to the Catholic cemetery has been resurfaced with asphalt and the pavement of three streets repaired. The kindergarten was opened in 1959 and was then a two-group kindergarten; for some years now it has been run by the municipality as a single-group kindergarten. Since 2015, a family day nursery has been operating in the vacant classroom of the kindergarten building, and the municipality's kitchen is operating in the adjacent part of the building. The 20-place nursery, established in 1965, was closed in 2007. As from 2008, childcare for children of crèche age was taken over by a public benefit organisation, Kuckó Foundation of Somogyudvarhely, established at that time, by running a family crèche, and later a single-group Montessori kindergarten, too, in the same building, which also accommodate children from the neighbouring villages. Thus, the municipality currently has two kindergartens and two family nurseries. The Social Cooperative runs a small paving stone factory in a municipal building, which also produces paving stones for the village squares. The cultural needs of the population, as well as the needs of various folklore and other groups, are served by the community centre and library, its built interior gallery, after the renovation of the old fire station, the open-air stage, spaces and community areas of the present Barn Theatre, the village hall, the sports changing rooms, sports fields and parks and the fishing lakes. The activity of the local sports club and the football team was discontinued, but this year, a new organisation, the Move Somogyudvarhely Association, was established, with sports and health promotion being its main activities. The village has a number of commercial and catering establishments, small and large businesses and companies. Unemployment is uncommon. Local agriculture, potato growing, animal husbandry (cattle) have become famous, the municipality also keeps indigenous sheep and cultivates the gardens of vacant houses. Relying on village tourism, the apartments of Kuckó Foundation are used by guests visiting the local managed fishing lakes, hiking in the national parks and forests, hunting or visiting active cultural events and leisure activities. The village is developing, its population is growing and it has become more attractive to young people in recent years.

The mayor of the settlement: Kornél Kiss

SOMOGYVÁR

Somogyvár település 26 kilométerre a Balatontól délre, a Fonyód – Kaposvár közötti út mellett található. Közkezdvelt úti cél, nemcsak családosok számára. A község lakói szívesen foglalkoznak falusi turizmussal, vendéglátással, egyre többen nyitnak vendégházat az impozáns környéken. Megközelítően 2000 fő az itt élők száma. A házak és kertek rendezettek, a parkok kiválóan alkalmasak arra, hogy a fáradt turista megpihenjen az árnyas fák alatt egy hosszabb kerékpártúra alkalmával. Somogyvámostól Csisztapusztáig lehet már kerékpáron is közlekedni – a kerékpárút 19 kilométeres szakasza 500 millió forintból készült el, már csak a Csisztafürdő - Fonyód összeköttetésére várnak.

Somogyvár Község központi parkja a biogazdálkodás meghonosítójáról, Professor Dr. Sárközy Péterről kapta a nevét, aki a közeli Remetepusztán gazdálkodott. Tiszteletből Somogyvár Község Önkormányzata a Sárközy Péter Alapítvány a Biokultúráért Piliscsabával közösen bronz mellszobrot állíttatott Prof. Dr. Sárközy Péter emlékére 2019-ben. Majd 2022 márciusában Turul-szobrot avattak a Nemzeti Összetartozás emlékére. A faszobor Réti Zoltán erdélyi fafaragó művész keze munkáját dicséri. Somogyvár Önkormányzata a falubeliekkel közösen méltán ápolja ősei, elszármazott hírességei hagyatékát, és ezt a közeljövőben magas szinten elkötelezve őrzi, és tisztelettel emlékezik meg róla.

A parkból továbbhaladva Somogyvámos irányába már megpillanthatjuk a somogyvári bűnbánó Szent Mária Magdolna katolikus templomot. Orgonája országosan is egyedülálló, két manuális, tizenhat regiszteres, amely a szentmiséken szinte a múlt emlékeit őrizve szólal meg (Örökségünk Somogyország Kincse cím 2015). Az orgonát Philipp König 1841-ben tervezte és kivitelezte.

Széchenyi Ferenc Somogyvárhoz kötődő építetői tevékenysége a templom újjáépítésével kezdődött. 1792-ben villámcsapás pusztította el a két és fél évtizeddel korábban újjáépített templomot. A plébános a grófnéhoz, Festecsics Júliához folyamodott segítségért, a helyreállítás mellett egyúttal a torony építését is kérve.

Bár az uradalom már ekkor felajánlotta segítségét, a templom megnagyobbítására és a torony építésére a helybéli lakosság érdektelensége miatt csak 1801-1804 között került sor. A szükséges anyagokat és minden bizonnyal a terveket is az uradalom biztosította, részben a helyben égetett téglákból, részben a kupavári Szent Egyed monostor anyagaiból.

Somogyváron Hanzel Csanád László műhelyében édesapja örökségét viszi tovább, mint tojáspatkoló. Korábban még nem foglalkozott a tojáspatkolás mesterségével, de édesapja munkásságát figyelemmel kísérte. Édesapja halálát követően, 2006 óta autodidakta módon kezdett el tojáspatkolással foglalkozni. Hanzel Csanád László néhány évig a fafaragást művelte, innen meríti a motívumokat, kézzel rajzolja, kifaragja, lefesti, majd a kifűjt tojásokra helyezi fel. A tojáspatkoló művész patkolt már tyúk-, kacsa-, fűrj-, liba-, hattyú- és emutojást is, de nála a kacsatojás megpatkolása vált

be a legjobban, mert kevésbé törékeny és jól megmunkálható. Szeret különféle virág motívumokat használni (tulipán, búzavirág, margaréta). Tervez különböző patkómintákat, absztrakt mintákat, állatfigurákat, monogramokat, szívesen használja a változó színeket, és ezek kombinációit helyezi a tojásokra, ettől egyediek a munkái, szinte nincs két egyforma tojás, mert színét, formáját, mintáját változtatja. Munkáit már több külföldi országban is megismerték: Ausztrália, Japán, Amerika és Németország. Folyamatosan próbálkozik rekordok megdöntésével is, mint ahogyan édesapja is tette. Eddig egy libatojásra 946 darab patkót sikerült felhelyeznie.

A mester szívesen mutatja meg az érdeklődők számára a gyűjteményét, édesapja, testvére és saját munkáit is, a helyszínen igény szerint bemutatót is tart. A műhelyében lehetőség van patkolt tojás vásárlására is.

A település polgármestere: Gyurákovics László

Fotók: Tóth Mariann és Szaller Olivér

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Szent László Nemzeti Emlékhely bencés apátság romjai; Turul-szoboravatás; Szoborátadó; Széchenyi-kastély; Templom; Hanzel Csanád László műhelyében; Patkolt tojások; Szent László Nemzeti Emlékhely Somogyvár

SOMOGYVÁR

SOMOGYVÁR

Somogyvár is located 26 kilometres south of Lake Balaton, near the road between Fonyód and Kaposvár. It is a popular tourist destination, and not only for families. The inhabitants of the village like to engage in rural tourism and hospitality, and more and more guesthouses are opened in this attractive area. The population is approximately 2000 people. Houses and gardens are neat and tidy, and tired tourists on a long bike ride will find the parks perfect for resting under the shade of trees. Bicycle rides are now possible from Somogyvámos to Csisztapuszta; the 19-kilometre section of the Balaton bicycle path was completed with an investment of HUF 500 million. It is only the section between Csisztafűrdő and Fonyód that is yet to be completed.

The park in the centre of Somogyvár is named after the pioneer of organic farming, Professor Dr. Péter Sárközy, who farmed in nearby Remetepuszta. To honour him, the Municipality of Somogyvár, together with the Péter Sárközy Foundation for Organic Farming of Piliscsaba, erected a bronze bust in memory of Prof. Dr. Péter Sárközy in 2019. A Turul statue was unveiled to commemorate the unity of the nation in March 2022. The wooden statue is the work of Transylvanian woodcarver Zoltán Réti. The Municipality of Somogyvár, together with the villagers, cherishes the legacy of ancestors and famous people who originated here, preserving it with a high level of commitment and respect.

Continuing from the park in the direction of Somogyvámos, you can find the Mary Magdalene Catholic church of Somogyvár. The church organ, unique in the country, has two manuals and sixteen stops, and evokes the atmosphere of masses of old (“Our Heritage – Treasure of Somogy” Award 2015). The organ was designed and built by Philipp Könnig in 1841.

“Ferenc Széchenyi's involvement with construction work in Somogyvár began with the rebuilding of the church. Renovated two and a half decades earlier, the building was destroyed by a lightning strike in 1792. The

parish priest appealed to Countess Júlia Festecsics for help, asking for the restoration of the church as well as the construction of a tower.

Although the estate offered to help at that time, the church was not restored and the tower was only built in the period between 1801 to 1804 due to the disinterest of the local population. The necessary materials and, most certainly, the plans were provided by the estate. Locally fired bricks, and materials salvaged from the St. Giles monastery of Kupavár, were used for the construction.”

In his workshop, Csanád László Hanzel carries on his father's legacy of shoeing eggs. While he had not yet mastered the craft of egg shoeing, he followed his father's work closely. After his father's death in 2006, he became self-taught in egg shoeing. For a few years, Csanád László Hanzel worked in woodcarving. That's where he derives his motifs from, which he hand-draws, carves, paints and then places on blown out eggs. The artist has shod chicken, duck, quail, goose, swan and emu eggs, but he found duck eggs to be the most suitable because they are less fragile and easy to work with. He likes to use different floral motifs (such as tulips, cornflowers and daisies). He designs different abstract patterns, animal figures, monograms, and also likes to use varying colour combinations on the eggs, which makes his work unique. Almost no two eggs are the same because of the variations in colour, shape and pattern. His work is already known in a number of countries, such as Australia, Japan, the United States and Germany. He is constantly trying to break records as well, just like his father did. So far he has managed to put 946 shoes on a goose egg.

The master is happy to show his collection to the public, consisting of his father's, his brother's and his own work, and will also give demonstrations on request. Visitors can also buy shod eggs in his workshop.

The mayor of the settlement: László Gyurákovics

Photos by: Mariann Tóth and Olivér Szaller

SZENYÉR

A somogyi dombvidék nyugati gerincén, a 68-as országút mentén bújik meg a nagy múltú Szenyér község Nagykanizsától keletre, Marcali és Böhönye között terül el. A település lakosság száma 370 fő, melynek 90 %-át roma lakosság képezi. A lakosság megélhetését elsősorban az önkormányzat a közmunka program keretében biztosítja.

Szenyért 1309-ben említették az írások egy határvíta miatt. A Hunyadiak korában városi kiváltságokat élvezett, és várral is büszkélkedhetett, kis időre a környék vezető szerepét is átvette. Az erődítmény 1566-ban került a törökök kezére.

A faluba vezető műút nyugati oldalán egy kövezett út vezet a temetőhöz és a szélén álló, a megye egyik legjelentősebb középkori műemlékeként számon tartott római katolikus templomhoz.

A település egyedülálló értéke a 13–14. századból származó templom, amely román és gótikus stíuselemeket ötvöz (először az 1333-as pápai tizedjegyzék említi). A torony nélküli, támpilléres épületet 1754-ben átalakították, barokk jegyekkel ruházták fel. Árpád-kori freskó részleteit az 1960-as években tárták fel.

A vállalkozó kedvűek felkereshetik a vársáncokat is. A főút túloldalán elhelyezkedő domb tetején ma már csak a sáncok látszanak (a sűrű növényzet miatt nehezen kivehetően), melyek egy 50x50 méteres négyszöget alkotnak. A vár a végvárrendszer tagjaként 1464-ben már állt, 1566-ban Szigetvár elfoglalásának hírére őrsége felgyújtotta és elhagyta, de még ebben az esztendőben újjáépítették. A 17. század végén pusztult el véglegesen, és a Várdombot már benőtte az akác.

Az 1919-es Simon pap és az 1956-os Bojtor Ferenc kiskatona – akit egy eltévedt orosz gránát ölt meg egy sebesültszállító kocsin – egyaránt a falu szülöttei, ezért együtt emlékeznek rájuk.

A 2018–2021 közötti időszakban felújításra került Simon József katolikus pap szülőháza, aki meggyőződéses híve volt a Tanácsköztársaságnak, a szószepről is támogatta a proletárdiktatúrát. A tanácsköztársaság bukását követően 1919. augusztus 28-án kivégezték. A lakóházat műemléknek nyilvánították. A század eleji iskolaudvar ad helyet az 1922-ben felállított I. és az 1990-ben felavatott II. világháborús emlékműnek.

A faluhoz tartozik a külterületen található Aradpuszta és Kisperjés keleti oldala. A Szenyérhez tartozó Aradpuszta mellett horgászto várja a vendégeket, és ott áll a Petőfi Vadásztársaság vadászháza, melynek tizenkét szobája a hazai és a külföldi lesre vágyóknak biztosítja a nyugodt pihenést. Kisperjésen található a Máté család gyümölcsöse és gyümölcs-zöldség árudája, mely friss termékekkel várja kedves vásárlóit. Némi önálló lét után a szervezet, majd a tanács is beolvadt a nagyobb település szervezetébe. Jelenleg Böhönye a közös hivatal központja.

Kirándulása alkalmával látogassa meg községünket, szeretettel várjuk!

Szenyér Község Önkormányzata
H-8717 Szenyér, Simon u. 1.
Telefon: +36 85/322-730
E-mail: polgarmesterszenyer19@gmail.com

A település polgármestere: Nagy Zoltán

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Községháza; I. világháborús emlékmű; Harangláb; Műemlék templom; Elesett Öregekért Alapítvány missziós háza; II. világháborús emlékmű; Simon József katolikus pap szülőháza; Közfoglalkoztatás – mezőgazdaság; Tapsony és Vidéke Petőfi Vadásztársaság vadászháza Aradpusztán; Közfoglalkoztatás - állattartás (mangalicaállomány); Ravatalozó és temető; Arad-pusztai horgászto

SZENYÉR

SZENYÉR

East of Nagykanizsa, between Marcali and Böhönye, the historic village of Szenyér lies on the western ridge of the Somogy hills, along main road no. 68. It has 370 inhabitants, 90% of whom are Roma. The livelihood of the village's population is mainly provided by the local government through the public employment programme.

Written records mentioned Szenyér in 1309, on account of a border dispute. It enjoyed town privileges and boasted a castle during the Hunyadi period, and for a short time it was the leading town in the area. The fortress was occupied by the Turks in 1566.

A paved road on the west side of the thoroughfare that crosses the village leads to the cemetery and the Roman Catholic church on the edge of the cemetery, considered one of the most important medieval monuments in the county.

A unique landmark of the village is the church, dating from the 13th and 14th centuries, which combines Romanesque and Gothic elements (first mentioned in the papal tithe register of 1333). A building without a tower but with buttresses, the church was rebuilt in 1754 and given Baroque features. Its Árpád-era frescoes were discovered in the 1960s.

Those who feel more adventurous can also visit the ramparts. Only the ramparts, which form a 50×50 m rectangle, are still visible of the former castle on top of the hill on the other side of the main road. They are difficult to see because of the dense vegetation. The castle, which was part of the fortified system in 1464, was burnt down and abandoned by its guards in 1566 when Szigetvár was captured, but it was rebuilt in the same year. It was finally destroyed at the end of the 17th century, and the Castle Hill has since been overgrown with robinia trees.

Both the priest József Simon in 1919 and soldier Ferenc Bojtor in 1956, the latter having been killed by a stray Russian grenade while in an ambulance, were natives of the village and are remembered together.

The birthplace of József Simon, a Catholic priest who was a staunch proponent of the soviet republic and supported the proletarian dictatorship from the pulpit, was renovated between 2018 and 2021. After the fall of the soviet republic in Hungary, he was executed on 28 August 1919. The house is listed as a monument. Built at the beginning of the 20th century, the schoolyard is the site of the World War I memorial, erected in 1922, and the World War II memorial, unveiled in 1990.

The eastern side of Kisperjés and Aradpuszta, which is located on the outskirts, also belongs to the village. A fishing pond welcomes visitors, in addition to the hunting lodge of the Petőfi Hunting Association next to Aradpuszta, with twelve rooms for domestic and foreign hunters, offering a relaxing stay. The orchard and fruit market of the Máté family, offering fresh produce to its customers, is located in Kisperjés. After existing independently for some time, the cooperative and then the council were merged into the larger municipality. Böhönye is currently the seat of the joint office.

Visit our village during your trip – we would be delighted to welcome you!

Municipal Office of Szenyér

H-8717 Szenyér, Simon u. 1.

Phone: +36 85/322-730

E-mail: polgarmesterszenyer19@gmail.com

The mayor of the settlement: Zoltán Nagy

SZOROSAD

A település a Somogy-Tolnai-dombsághoz tartozik, a Koppány-völgy északi oldalán fekvő dombra épült. Vasútvonal nem halad át a községen, autóbusszal azonban könnyen megközelíthető. Az 1332-37-es pápai tizedjegyzék említette először Szorosad nevét, később a dömösi prépostság birtokolta a területet. A török hódoltság idején a koppányi agáé volt, később elnéptelenedett a falu. A török kiűzése után a veszprémi püspökség szerzett birtokjogot.

A XVIII. század végén 17 jobbágyháztartást jegyeztek fel, emellett 15 német fiatal kezdett bele a szőlőművelésbe. A községet 1804-ben már jelentős településként tartották számon, 1850-ben 395 német ajkú lakosa volt. 1750-ben hozták létre a katolikus népiskolát, a katolikus templomot 1835-ben építették. Szorosad 1866-ban teljesen leégett, a károkat a lakosság gyorsan helyreállította. A XX. század elején 400-nál többen lakták a községet, a svábok megőrizték azonosságukat. A Magyarországi Németek Szövetségének helyi csoportját 1940-ben alakították meg. 1945 januárjában az oroszok 19 nőt és 7 férfit hurcoltak el malenkij robotra. A lakosságcsere során 17 családot telepítettek ki, helyükre felvidéki magyarok kerültek. A termelő-

szövetkezet 1950-ben szerveződött, később az újjáalakult téesz a törökkoppányival egyesült. Abban az évben közös tanácsot hoztak létre Kárával, húsz év múlva a Törökkoppányi Közös Tanácshoz csatlakozott. Akkoriban akadt meg a falu fejlődése, s a lélekszám is visszaesett. Önállóságát a rendszerváltással szerezte meg. 1990-től öt éven át saját jegyzősége volt, majd a Törökkoppányi Körjegyzőséghez csatlakozott.

A település hét utcából áll. A lakosság öregszik, a fiatalokat vissza nem térítendő támogatással igyekeznek helyben tartani. Az utóbbi évek fejleszteségeinek és a családtámogatásoknak köszönhetően a lakosság létszáma növekedésnek indult, több fiatal is letelepedett a faluban.

A gyermekek Törökkoppányba járnak óvodába és iskolába.

A településen fontos szerepet tölt be a hagyományápolás, a népi ételek megőrzése, kemencében sütés, és élhető környezet kialakítása az itt élő és letelepedni vágyóknak.

A környék nagy kincse a tiszta levegő, a csend és a gyönyörű táj.

A település polgármestere: Simonics Ervin Gyula

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szorosad madártávlatból; Szent József-templom; Templomhomlokzat, előtérben a II. világháborús emlékművel; Templom belső tér az oltárral; Park; Bősze Gábor Honismereti Gyűjtemény; Kultúrház park, kemencével; Kultúrház; Virágos park, háttérben a vegyesbolttal; Szőlőhegyi gyümölcsös filagória; Szőlőhegyi gyümölcsös pince; Szőlőhegyi kereszt

SZOROSAD

SZOROSAD

SZOROSAD

The settlement belongs to the Somogy-Tolna Hills, built on a hill on the northern side of the Koppány Valley. No railway line passes through the village, but it is easily accessible by bus. The name of Szorosad was first mentioned in the papal tithe register of 1332-37, and later the Dömös provostry owned the area. During the Turkish occupation the settlement belonged to the Koppány agha, but later it became deserted. After the expulsion of the Turks, the episcopate of Veszprém acquired the right of possession.

At the end of the 18th century, 17 serf households were recorded, and 15 young Germans started to cultivate vineyards. In 1804 the village was already considered a significant settlement, and in 1850 there were 395 German-speaking inhabitants. The Catholic elementary school was established in 1750 and the Catholic church was built in 1835. In 1866 Szorosad was completely burnt down but the population quickly repaired the damage. At the beginning of the 20th century the village was inhabited by more than 400 people, and the Swabians preserved their identity. The local group of the Association of Hungarian Germans was founded in 1940. In January 1945, the Russians deported 19 women and 7 men to “malenky robot”. During the population exchange 17 families were resettled, and they

were replaced by Hungarians from the Highlands. The production cooperative was organised in 1950, and later the newly formed cooperative was merged with the one in Törökkoppány. In that year, a joint council was established with Kára, and twenty years later it merged with the Joint Council of Törökkoppány. At that time the village's development came to a halt and the number of inhabitants declined. It gained its independence with the change of regime. From 1990 it had its own notary for five years, then it joined the Törökkoppány District Registry.

The settlement has seven streets. The population is ageing, so efforts are made to keep young people here with non-repayable grants. In recent years, the population has increased and several young people have settled in the village thanks to improvements and family support.

Children go to kindergarten and school in Törökkoppány.

It is important for the village to preserve traditions, to make traditional foods, to bake in ovens and to create a liveable environment for those who live here and those who wish to settle down here.

Clean air, tranquillity and the beautiful scenery are great assets in the region.

The mayor of the village: Ervin Gyula Simonics

SZŐKEDENC

A település első írásos emléke az 1332-37. évi pápai tizedjegyzékben található, Dencs néven. Amint azt az utóbbi évek ásatásai bizonyítják, a különböző korok embere is alkalmasnak találta e területet az életre.

A település lakói vendégszerető, dolgozó, egyszerű emberek, akik tisztelik múltjukat, történelmüket, hagyományaikat, és mindent elkövetnek jövőjük fejlődése érdekében. A falu nevezetessége a temetőben található közel 700 éves kis-levelű hársfa, amely kategóriájában Közép-Európa legnagyobbja.

A község a Kis-Balaton szomszédságában, attól a Drávaig húzódó erdőségbe ékelődő, átmenő forgalommal nem rendelkező nyugodt, csendes település. A község 25 km-es körzetében található Nagykanizsa, Zalakaros, Marcali, Keszthely, Sármelléki repülőtér, és nem utolsósorban a Balaton. A földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően könnyen megközelíthető, akár az M7 autópályán, de a 7-es főúton vagy épp vasúton, Zalakomár vagy Balatonszentgyörgy vasútállomásról.

A településen egy civil szervezet működik, amelyre méltán büszke a falu minden lakója. 1891-ben alakult a Községi Köteles Tűzoltóság utódaként, az egyesület 2004-ben alakult újjá, Szőkedencsi Polgárőr és Tűzoltó Egyesület néven. Mint azt neve is mutatja, a közrend és közbiztonság fenntartásán kívül katasztrófaelhárítási és tűzoltási feladatok ellátása a fő feladata.

Több megyei és országos elismerést kaptak tűzoltói és polgárőri munkájuk elismeréseként. 2022-ben a Szőkedencsi Polgárőr és Tűzoltó Egyesületnek *Örökségünk-Somogyország Kincse* kitüntető címet adományozta Somogy megye Közgyűlése. Ha az anyagi körülmények megengedik, falunappal és más rendezvényekkel teszik mindennapjaikat gazdagabbá, élhetőbbé.

A település polgármestere: Komári József

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

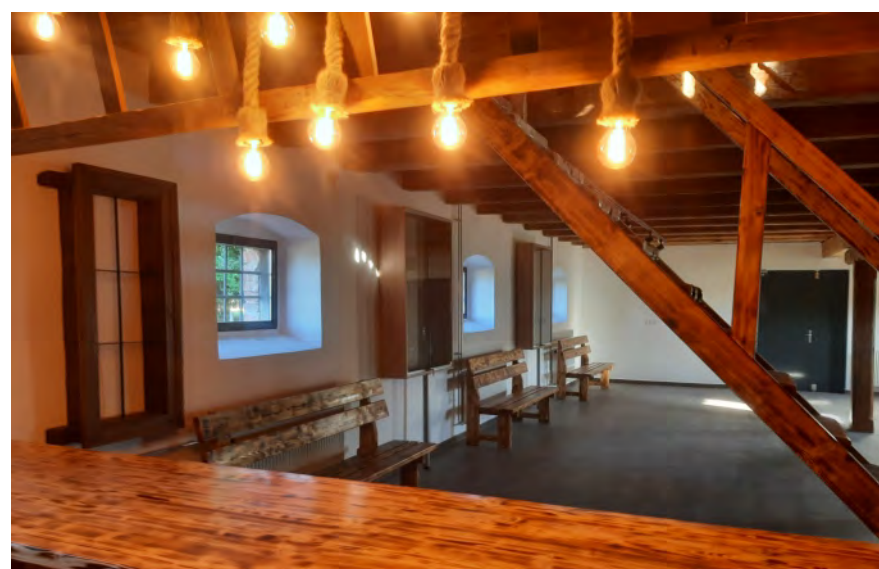
Szőkedencs Fő utca; Település télen felülnézetben; Fő utca télen; Volt magtár, most közösségi tér és helytörténeti múzeum; Levendulamező; 700 éves hárs; Tűzoltószertár; Önkéntes Tűzoltó Egyesület bevetési csoportja; Őszi díszlet; Múzeumbelső; Falusi állatok; Levendulás; Szőkedencs az I. Katonai Felmérésen (1782–1785)

SZŐKEDENC

SZŐKEDENC

SZŐKEDENCs

The first written record of the settlement, under the name Dencs, appears in the papal tithe register of 1332-1337. As excavations in recent years have shown, people of various time periods found this land suitable to live on.

The inhabitants of the village are hospitable, hard-working, simple folks who respect their past, their history and their traditions and do their utmost to shape their future. The landmark of the village is an almost 700-year-old small-leaved lime tree, located in the cemetery. It is the largest of its category in Central Europe.

Nestling in the woods between Kis-Balaton and the Dráva, this settlement is quiet and peaceful with no through traffic. Nagykanizsa, Zalakaros, Marcali, Keszthely, the Sármellék airport and, last but not least, Lake Balaton are all within a 25 km radius of the village. It is easily accessible thanks to its geographical location, either via motorway M7, or via main road no. 7, or even by train from the Zalakomár or Balatonszentgyörgy railway

stations. All the inhabitants are rightfully proud of the NGO that operates in the village. Founded in 1891 as the successor of the Municipal Fire Brigade, the association was re-established in 2004 as the Szőkedencs Civil Guard and Firefighters Association. As its name suggests, its main tasks are disaster relief and fire fighting, in addition to maintaining public order and safety.

The members of the association have received several county and national awards in recognition of their work as firefighters and civil guards. The Szőkedencs Civil Guard and Firefighters Association was awarded the honorary title of "Our Heritage – Treasure of Somogy" by the General Assembly of Somogy County in 2022. When financial means allow, the village strives to make everyday life more varied and lively with village festivals and other events.

The mayor of the settlement: József Komári

TAPSONY

A község történetét 1331-től jegyzik, amikor Szécsényi Tamásé lett Károly király adományaként. 1355-től 1480-ig az Anthimi család birtoka, ezután Szent Erzsébeti Terjék András és az Enyingi Török család osztoztak rajta, s a Vasperi és Kálozfalvi Taba család is szerepelt a birtokosok sorában. 1626-ig sűrűn váltották egymást a földesurak. 1500-ban Szobi Jánostól Bakócz Tamás, 1536-ban az esztergomi káptalan és Pekry Lajos, 1550-ben Alya Máté és Wárdaj Zsigmond, 1598-ban az esztergomi káptalan és Lengyel István adta el, illetve vásárolta meg a községet és határának földjeit.

Ezután, a 20. század elejéig az esztergomi káptalan kizárólagos birtokaként tartották nyilván. 1715-35 között Tapsonyban volt Somogy vármegye székhelye. A főispán, Nádasdy Tamás gróf ugyanis bérbe vette az esztergomi főkáptalan birtokában lévő Tapsonyt, és korabeli szokás szerint a megye gyűléseit a főispán birtokán tartották. A történelmi időszak során a községet a 18. században Nádasdy főispán ítélkező megyegyűlése tette nevezetessé. A boszorkányperek és azok ítéleteinek végrehajtása sok riadalmat keltett a környéken. A megyeháza épületének rommaradványai is eltűntek már. A boszorkányperek vádlottjai mellett idekerültek a szenyéri jobbágyzendülés résztvevői, valamint az ellenreformációt ellenző prédikátorok is. A börtönnek követnie kellett volna a vándorló megyei közigazgatást, a tapsonyi létesítmény azonban kiszolgált a később megyeszékhely Marcalit, sőt sokáig Kaposvárt is. A 20. század 30-as éveiben Tapsonynak még közel 1900 lakosa volt, hozzá tartozott Terebezd, Merke, Móricfa és Tölös. Iskola, posta, telefon helyben volt, valamint jól működő közösségek adtak egységet a falunak. (Tűzoltó-egyesület és leventeegyesület, polgári lövészegylet, katolikus polgári olvasókör, hitelszövetkezet, Hangyaszövet-kezet.) Az esztergomi főkáptalannak voltak itt a legnagyobb földbirtokai, 3913 kh. földterület tulajdonosaként.

A II. világháború után néhány évig még Nagyszakácsi volt a közigazgatás központja, 1950-től már Tapsonyba került át az irányítás. 1970-ig a Tapsonyi Községi Tanács, 1990-ig pedig Tapsonyi Községi Közös Tanács (idetartozott Nagyszakácsi, Szenyér és Nemeskisfalud) intézte a falu, illetve a lakosság ügyes-bajos dolgait. 1991-től önálló polgármesteri hivatal működik. Az 1960-as évektől jellemző a településre a nagyfokú elvándorlás. 30 év alatt az 1500-as lélekszám 1000 fő alá csökkent. Napjainkban 730 fő körül mozog a lakosság száma. Az erőszakolt tsz-szervezéssel elvesztette a falu hagyományos gazdasági struktúráját, az új pedig kevésnek bizonyult arra, hogy ellensúlyozza a várost előtérbe helyező településpolitika hatásait. Még így is a mezőgazdaság maradt a legfőbb megélhetési forrás. A tsz a szervezéstől 1970-ig először önállóan gazdálkodott, majd csatlakozott a Nagyszakácsi, Szenyér és Nemeskisfalud szövetkezeteihez. A rendszerváltás után a tsz helyett magánvállalkozások (Traub Kft., Barantó Kft., Tanaszek Kft.), ezen felül több kisebb vállalkozás is alakult. A röntgengépgyártóüzem (Hans Pausch Kft.) a legnagyobb vállalkozás a településen.

Tapsony jellegzetesen sugaras szerkezetben épült. A falu központja a

Széchenyi tér, innen ágazik szét hat utcája. A leghosszabb több mint két kilométer. A főtéren található a polgármesteri hivatal, két vegyesbolt, trafik, művelődési ház, világháborús emlékművek, védőnői szolgálat, fogászati rendelő, posta, gyógyszertár, valamint kissé távolabb a háziorvosi rendelő és a templom. Minden utcában láthatók régi és új házak egyaránt. A falutól kb. egy kilométerre fekszik a halastó, és emelkedik a szőlőhegy. Itt a falubelieknek vannak kis préházai. A megtermelt bor általában a pince-szereken és a baráti társaságokban fogy el. A falutól kb. három kilométerre található a Tapsony és Vidéke Petőfi Vadásztársaság vadászháza (Aradpuszta). /Forrás: wikipedia.hu/

A község címerének alakja vörös, csücskös talpú pajzs, a pajzsfő elején és hátsó részén egy-egy arany színű hatágú csillag, kifelé forduló ezüst félhold ölelésében. A pajzs cölöphelyén három arany búzakalász, a kalászok bal oldalán ezüst ekevas, a jobb oldalán ezüst csoroszllya.

A pajzs alsó részét zöld lombdíszt övezi, mely csak a pajzstalp felső részéig terjed. A címeren lévő jelképek az itt élő emberek foglalkozására utalnak. (forrás: nemzetijelkepek.hu)

A település polgármestere: Fábos István

A TELEPÜLÉS KÉPEKBE:

Műemlék a központban; Templom; Tapsony madártávlatból; Védőnői épület; Falunap; Központ; Idősek estje; Tapsonyi Asszonykórus; Disznóvágás; Szürkemarha; Szőlőhegy

TAPSONY

TAPSONY

The history of the village dates back to 1331, when King Charles donated it to Tamás Szécsényi. From 1355 to 1480 it was owned by the Anthimi family, then it was shared by András Terjék of St. Elizabeth and the Török family from Enying, and it was also owned by the Vasperi and Kálozfalvi Taba families. The landlords alternated frequently until 1626. The village and the bordering lands were sold and purchased in 1500 by János Szobi and Tamás Bakócz, in 1536 by the cathedral chapter of Esztergom and Lajos Pekry, in 1550 by Máté Alya and Zsigmond Wárday and in 1598 by the cathedral chapter of Esztergom and István Lengyel.

Then, until the beginning of the 20th century, it was registered as the exclusive property of the Esztergom cathedral chapter. The seat of Somogy county was set up in Tapsony between 1715-35 because chief count Tamás Nádasdy rented Tapsony, located in the estate of the chief cathedral chapter of Esztergom, and according to the contemporary custom, the county meetings were held on the estate of the chief count. Over the historical period the village was made famous by the judging county assembly of chief count Nádasdy in the 18th century. The witch trials and the execution of the judgments caused a lot of alarm in the area. The ruins of the county hall building have also disappeared. In addition to the defendants of witch trials, the participants in the serf uprising of Szenyér as well as the preachers opposing the Counter-Reformation were also taken here. The prison should have followed the migrating county administration, but the Tapsony facility served Marcali, the later county seat, and even Kaposvár for a long time. In the 1930s, Tapsony still had nearly 1900 inhabitants, as well as Terebezd, Merke, Mórifca and Tölös were attached to it. A school, a post office and telephone were in place and well-functioning communities gave unity to the village. (Firefighters Association and Levente Association, Civil Shooting Association, Catholic Civil Reading Circle, Credit Cooperative and Ant Cooperative.) The chief cathedral chapter of Esztergom had the largest lands here: they owned 2000 hectares.

After World War II, Nagyszakácsi was the centre of public administration for a few years, and from 1950 control was transferred to Tapsony. Until 1970, the affairs of the village and the population were managed by the Tapsony Village Council and until 1990 by the Tapsony Village Joint Council (which included Nagyszakácsi, Szenyér and Nemeskisfalud). An independent mayor's office has been functioning since 1991. The settlement has

been characterised by a high degree of migration since the 1960s. In 30 years, the population of 1500 has dropped below 1000, and today the village has about 730 residents. With the forced organisation of the agricultural cooperative the village lost its traditional economic structure, and the new one proved insufficient for offsetting the effects of the settlement policy that put the city at the forefront. Still, agriculture remained the main source of livelihood. The production cooperative was first managed independently from its foundation until 1970, then joined the cooperatives of Nagyszakácsi, Szenyér and Nemeskisfalud. After the change of regime, the production cooperative was replaced by private enterprises (Traub Kft., Barantó Kft., Tanaszek Kft.) as well as by several smaller ventures. The X-ray machine production plant (Hans Pausch Kft.) is the largest enterprise in the settlement.

Tapsony was built in a typically radial structure. The centre of the village is Széchenyi tér, from where six streets branch off. The longest is more than two kilometres. In the main square you can find the mayor's office, two general stores, a tobacco shop, a culture centre, world war monuments, a health visitor office, a dental surgery, a post office, a pharmacy and a little further away the general practitioner's surgery and the church. Both old and new houses can be seen on every street. There is a fish pond and a vineyard hill approx. a kilometre away from the village. Here the villagers have small wine press houses. The produced wine is usually consumed in the row of cellars and in friendly companies. The hunting lodge (Aradpuszta) of the Petőfi Hunting Association of Tapsony and Neighbourhood is three kilometres away. /Source: wikipedia.hu/

The shape of the village's coat of arms is a red shield with a pointed base, with a golden, six-pointed star on the left and on the right of the shield, embraced by an outward curving silver crescent moon. In the middle of the shield there are golden ears of wheat, with a silver plow iron on the left and a silver coulter on the right.

The lower part of the shield is surrounded by green foliage, which extends only to the upper part of the shield bottom. The symbols on the coat of arms refer to the occupation of the people who live here. (source: nemzetjelkepek.hu)

The mayor of the settlement: István Fábos

TARANY

TARANY

„A játékos érezze magát megtisztelve, hogy egy nemzet színeit képviselheti a nagyvilágban. Ez egy íratlan törvénye a közösség képviselőnek, és ez nemcsak a sportra, hanem a világon minden másra igaz.”/Grosics Gyula/

Talán kevesen tudják, de rövid ideig még Grosics Gyula is taranyi lakos volt. Igazolván azt a helyi bölcsességet, hogy minden „valamirevaló” embernek volt, van vagy lesz köze ehhez a somogy megyei 1000 fős zsákfaluhoz. Az Aranycsapat „fekete párducának” szavai hűen tükrözik mindazt, amit a közösségről gondolunk.

A közel 1180 lakossal rendelkező Tarany a térség egyik fontos településének számít. A rendezett utcák, a hangulatos parkok, a felújított középületek, a helyi és műemléki védettséget élvező egyéb épületek és látványosságok s a térségben is közkedvelt rendezvények hozzájárulnak a falu vonzóvá tételéhez, fellendítéséhez. Tarany a települési fejlesztések mellett számos rendezvénnyel csalogatja a látogatókat, melyek közül a leghíresebb a Buncek Fesztivál és Káposztaétkek Főzőversenye.

Tarany messze földön híres a szőlőhegyéről, valamint a buncekként emlegetett egyedülálló szőlőfajtájáról. A taranyi szőlősgazdák szívesen járnak ki dolgozni és pihenni a településtől mintegy 2-3 km-re lévő birtokra. A szőlőhegyen régi építésű és korabeli épületekkel is találkozhatunk, a falu pincésora mintegy 300 préházat foglal magába és a pár évvel ezelőtt készült tájjellegű falupincét, mely népművészeti kiállítótérként funkcionál.

A Magyarországon élő szlovén kisebbséget vendeknek nevezzük. 1895-ben Iharosban s Taranyban éltek rendkívül jelentős számban. Hosszú időn át a taranyi szlovénokat horvátoknak sorolták be, csak jóval a második világháború után tisztázódott, hogy a Taranyban beszélt nyelv szlovén nyelvjárás.

Mint a környező községek általában, úgy e falu is a vránai perjelség birtokaként szerepel a XV. századból származó első írásos oklevelekben. Később oly földesurak birtokolták, mint Török Bálint vagy Zrínyi György,

majd a Festetics család. A középkori előd, Péterfalva a török hódoltság idején teljesen elpusztult. Csak valamivel később, a XVIII. század elején telepedtek meg itt a római katolikus vallású vendek.

Az 1848-as szabadságharcból kaszával, kapával vette ki részét a taranyi férfinép, amikor Barcsig mentek, hogy szembeszegüljenek a Dráván átkelő Jellasics seregével.

A régi templom 1690 után elpusztult. A mai műemlék jellegű, barokk stílusú templom 1763-ban épült gróf Festetics Kristóf kezdeményezésére. Mintegy 130 évig torony nélkül maradt, a XIX. század végén Ruzsics István saját pénzét adományozta annak befejezésére. A templom tornya azonban a II. világháború áldozatává vált.

Községünk iskolájáról az első írott emlékek 1783-ból vannak. A kastélyépületet, ahol az intézmény ma is működik, 1868-ban építtette Festetics gróf vadászkastélynak. 1950-ben a Művelődési Minisztérium a községnek adta iskola céljára. Az átalakítások után az 1954-55-ös tanévet már teljesen osztottan, 8 évfolyamon kezdték meg. A tanulólétszám fokozatos csökkenése miatt, a 2016-2017-es tanévtől már csak alsó tagozattal működik az iskola. Az alacsony gyermeklétszámnak köszönhetően az intézmény családi hangulatú közösséggé vált. Az óvodát egykor azért hozták létre, hogy a vendek nyelvét beszélő, magyarul nem tudó gyerekek játszva sajátíthassák el a nyelvet. A művelődési ház 1968-ban épült fel, 2019-ben a Magyar Falu Program keretében újult meg.

A somogyi erdőségbe ékelődő, átmenőforgalomtól mentes zsáktelepülés ideális a falusi turizmushoz, illetve a természetközeli kikapcsolódáshoz. Tarany a Rinya-patak mentén fekszik, mely kedvelt horgászhelynek számít. Az eredményes halfogást a parton álló folyók, hidak és halászok védőszentjét ábrázoló Nepomuki Szent János-szobor is támogatja.

Ha teheti, látogasson el hozzánk! Szeretettel várjuk!

A település polgármestere: Szekretár Pál

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Taranyi pincesor; Nepomuki Szent János-szobor; Festetics gróf vadászkastélya (1868) – a mai iskola; Művelődési ház; Falupince Múzeum; Római katolikus templom; Dorfmeister freskó – a templom főoltárképe; Tarany madártávlatból; Falupince Múzeum belülről; Kulturális szoborpark a falu központjában; Rinya-patak taranyi szakasza; Taranyi halastavak

TARANY

TARANY

"A player should feel honoured to represent the colours of a nation in the world. It's an unwritten law of representing a community, and it's true not only in sports but in everything else in life."/Gyula Grosics/

Perhaps few people know, but for a short time even Gyula Grosics was a resident of Tarany. This confirms the local wisdom that everyone "of any standing" had, has or will have something to do with this Somogy County village of 1000 inhabitants. The words of the "Black Panther" of the Golden Team are a true reflection of what we think of the community.

Tarany, with nearly 1180 inhabitants, is considered an important settlement in the region. Its well-kept streets, charming parks, renovated public buildings, other buildings and sights under local and monumental protection as well as events that are popular in the region all contribute to the attractiveness and revitalisation of the village. In addition to the municipal improvements, Tarany attracts visitors with a number of events, the most famous of which are the Buncek Festival and the Cooking Competition of Cabbage Dishes.

Tarany is famous far and wide for its vineyards and its unique grape variety known as buncek. The vine growers of Tarany like to go out to work and relax on the vineyards, located about 2-3 km from the village. The vineyards are also home to old and period buildings; the cellars of the village include some 300 press houses and a rustic village cellar built a few years ago, which serves as a folk art exhibition space.

The Slovenian minority living in Hungary is called the Wends. In 1895, a very large number of them lived in Iharos and Tarany. For a long time, the Slovenes of Tarany were classified as Croats, but it was not until well after the Second World War that it became clear that the language spoken in Tarany was a Slovene dialect.

Like the neighbouring villages in general, this village was also listed as a property of the Vrana priory in the first written records from the 15th century. Later it was owned by such landlords as Bálint Török and György Zrínyi, and then by the Festetics family. Its medieval predecessor, Péterfalu, was completely destroyed during the Turkish occupation. It was only a

little later, at the beginning of the 18th century, that the Roman Catholic Wends settled here.

The men of Tarany took part in the 1848 War of Independence with scythes and hoes, when they marched to Barcs to face the army of Jellacic, who had crossed the Dráva.

The old church was destroyed after 1690. The present monumental Baroque church was built in 1763 on the initiative of Count Kristóf Festetics. It was left without a steeple for about 130 years, and at the end of the 19th century, István Ruzsics donated his own money to finish it. However, the church's steeple fell victim to World War II.

The first written records of the school in our village date back to 1783. The mansion, where the school is still run, was built in 1868 by Count Festetics as a hunting lodge. In 1950, the Ministry of Education gave it to the village for use as a school. After the reconstruction, the school year 1954-55 started with a completely divided school system with 8 grades. Due to a gradual reduction in the number of pupils, the school has been operating with only lower grades since the 2016-2017 school year. Thanks to the low number of children, the school has become a family-like community. The kindergarten was once established to provide a playful way for children who spoke the language of the Wends but not Hungarian to learn the language.

The community centre was built in 1968 and renovated in 2019 under the Hungarian Village programme.

The village, nestled in the woodlands of Somogy and free of any through-traffic, is ideal for rural tourism and outdoor recreation. Tarany stretches along the Rinya stream, a popular fishing spot. Successful fishing is also helped by the statue of St. John Nepomuk, patron saint of rivers, bridges and fishermen, which stands on the bank.

Visit us when you have a chance! We look forward to having you with us.

The mayor of the settlement: Pál Szekretár

TENGŐD

„Tengőd ma Somogy megye északkeleti sarkában fekszik az Iregszemcse - Értény - Kánya -Tab által bezárt fennsíkon, a tengerszint felett mintegy 250 méter magasan. Eredetileg Tolna megyéhez tartozott, de több alkalommal hol Somogyhoz, hol Tornához csatolták attól függően, hogy melyik megyében élt a tulajdonos birtokos. Utoljára az 1949-es területrendezéssel került Somogy megyéhez Hékkút és Okrád pusztával együtt. E két puszta Tengőd külterülete volt. Az első évszámi adat korábban a Tamási Plébánia Hivatalban volt, ma csak a Pécsi Püspökségen található. Ui. István király 1009-ben a Pécsi Püspökség tulajdonába adja a területet, melyhez Tengődön kívül ma már elpusztult faluk is tartoznak: Bekefalva, Nyári, Ősi, Bat. Később Álmos hercegé, aztán Vak Béla királyé, aki a Dömösi Prépostságnak adományozza 1138-ban. Ez az évszám sok feljegyzésben megtalálható – ezt tudjuk történetileg hitelesen dokumentálni. Külön meg kell emlékezni Tengőd nagy szülöttéről, tengődi Bornemissza Jánosról, a végvári kapitányok egyik legkiválóbbikáról. 1520 körül született Tengődön. A református temetőben van eltemetve Zsebeházi István százados, Kossuth Lajos kapitánya. Zsebeházi István 1810-ben született Tengődön.”

Györgypál János, volt iskolaigazgató: Tengőd neve besenyő eredetű, a Tenguld szó „gazdagság”-ot jelent.

Tengőd lélekszáma jelenleg közel 400 fő. 1949-ben 1.388 volt a falu létszáma. Évről évre folyamatosan csökken a lakosság, mivel sajnos az elhalálozások száma sokkal több, mint a születéseké.

A településen jelenleg egycsoportos óvoda, konyha – amely a környező települések közétkeztetését biztosítja –, orvosi rendelő és két élelmiszerbolt található.

2005-ig nyolcosztályos, majd 2017-ig négyosztályos általános iskola is

működött alsó tagozattal. Megszűnése után a gyerekek a kányai és a tabi iskolákba járnak.

Két templommal is büszkélkedhet a kis falu. A „fölszegben” a Szent Péter és Pál apostolok-templom, amelyet a katolikus hívők töltenek meg étellel. Az épületet műemlékké nyilvánították. Az „alszegben” pedig a református templom található, amely az istentiszteleteknek és a református hívőknek ad helyet. 2020-ban felújításra került a Református Ifjúsági Ház, ahol különböző szabadidős tevékenységeket folytathatnak a faluban élők.

A községháza egyedi a környéken, mivel emeletes épület; a földszinten az óvoda és a konyha, az emeleten pedig az önkormányzat hivatala és a könyvtár található.

Tengődön faluház, közösségi színtér várja azokat, akik egy rendezvény keretein belül szeretnének együtt lenni, közös programokban részt venni. Az ünnepek és közösségi összejövetelek színhelye. 2005-ben megrendezésre került az első Hazulról-Hazáig Találkozó, amelyet egy falunap keretén belül tartottak meg. Ezen eseményre meghívtak minden elszármazottat. Tervben van, hogy újra megszervezik az összejövetelt.

Az elmúlt években több sikeres pályázata volt az önkormányzatnak, amelyek keretében többek között járda, belterületi út, orvosi rendelő, gyümölcsfeldolgozó helyiség, biomassza-tároló épület, szolgálati lakások külső szigetelése is elkészült.

A településvezetők tervei szerint szerepel többek között a faluház belső terének felújítása, illetve a régi tűzoltószertár épületének korszerűsítése és a régi Gesztenyés parkosítása.

A település polgármestere: Lakos János

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Önkormányzat, óvoda, konyha, könyvtár épülete; Orvosi rendelő, gyümölcsfeldolgozó épület; Falu fentről; Katolikus templom; Református templom; Faluház, ifjúsági ház; Katolikus és református temető; Általános iskola, nyugdíjasklub; Telefonfülke; A tengődi életfa; Levendula park; Játszóter

TENGŐD

TENGŐD

TENGŐD

"Today, Tengőd lies in the north-eastern corner of Somogy County, on a plateau enclosed by Iregszemcse - Értény - Kánya -Tab, at an altitude of about 250 metres above sea level. Originally, it belonged to Tolna County, but it was annexed either to Somogy or to Torna several times, depending on which county the owner was living in. The last time it became part of Somogy County, together with Hékút and Okrád puszta, was during the territorial administrative reform in 1949. These two "puszta"s were the outskirts of Tengőd. The first year data was formerly kept in the Tamási Parish Office, but today it is only available at the Episcopate of Pécs. This is because in 1009 King Stephen gave the area to the Episcopate of Pécs, and it also included villages besides Tengőd which have been destroyed by now: Bekefalva, Nyári, Ósi and Bat. Later, it belonged to Prince Álmos, then to King Béla the Blind, who donated it to the Dömös Monastery in 1138. This date is found in many records – something we can document with historical authenticity. A special mention should be made of the great native of Tengőd, János Bornemissza of Tengőd, one of the most outstanding captains of the Hungarian frontiers. He was born in Tengőd around 1520. Captain István Zsebeházi, captain of Lajos Kossuth, is buried in the Reformed cemetery. István Zsebeházi was born in Tengőd in 1810." János Györgypál, former schoolmaster: The name Tengőd is of Pecheneg origin, the word Tenguld means "wealth".

The population of Tengőd is currently nearly 400 people. In 1949, the village had 1388 inhabitants. The population is steadily decreasing year by year as, unfortunately, the number of deaths is much higher than that of births.

The village currently has a single-group kindergarten, a kitchen – providing meals for the neighbouring villages – a doctor's surgery and two grocery shops.

Until 2005, there was an eight-form primary school, and until 2017 a four-form primary school with lower grades. After its closure, children attended schools in Kánya and Tab.

The small village also boasts two churches. In the "upper part" is the church of St Peter and St Paul the Apostles, which is filled with life by the Catholic faithful. The building has been listed as a monument. In the "lower part" is the Reformed church, which is the place of worship and the Reformed congregation. In 2020, the Reformed Youth House was renovated, where people from the village can enjoy various leisure activities.

The village hall is unique in the area, as it is a multi-storey building, with the kindergarten and kitchen on the ground floor and the municipal offices and library on the first floor.

In Tengőd, there is a village hall and a community centre for those who wish to get together for an event and take part in joint activities. It is a place for celebrations and community gatherings. In 2005, the first Home from Home Meeting was held as part of a village festival. All former residents were invited to this event. There are plans to organise the gathering again.

In recent years, the municipality has had several successful project applications, which included the construction of a pavement, an internal road, a doctor's surgery, a fruit processing room, a biomass storage building and the external insulation of job-related apartments.

The plans of the village's leaders include the renovation of the interior of the village hall, the modernisation of the old fire station building and the landscaping of the old Chestnut Grove.

The mayor of the settlement: János Lakos

TIKOS

Marcalitól északnyugatra, Főnyed és Hollád közt fekvő település. Közigazgatási területén áthalad az M7-es autópálya és a 7-es főút is, de a belterülete csak egy öt számjegyű mellékúton érhető el a 7-es felől (75 104-es út), illetve a sztráda túloldalán fekvő Szegerdő irányából egy önkormányzati úton, amely felüljáróval keresztezi az autópálya nyomvonalát. Területének keleti határszélén húzódik a 7501-es út kezdeti szakasza is.

A település és környéke ősidők óta lakott hely lehetett, ezt bizonyítják a település közelében futó M7-es autópálya nyomvonalában 2003-ban feltárt késő bronzkorból és a római korból való leletek is.

A mai Tikos Árpád-kori település. Nevét 1299-ben említette először oklevél Tykus alakban írva. A 14. század közepén Fejéregyházi György birtoka volt, akinek leányát I. Lajos király 1368-ban fiúsította. 1405-ben Anthimus fia, János, nyerte Fejéregyházi Katics asszonytól, majd 1406-ban Berzenczei Lóránt fia, György kapta meg. A 14. században három ilyen nevű helység volt egymás mellett: 1417-ben a Középtikos nevű helységben lévő Sávolyi Gyöke család birtokait Anthimus fia, János nyerte adományul. 1474-ben pedig Véssey Miklós zálogosított el egyes részeket Alsó-Tikos helységben.

Az 1464 és 1482 közötti években Szenyér várának tartozékai között szerepelt. 1480-ban Berzenczei Sandrin pert indított Közép-Tikos miatt Páti Török Kocsárd ellen. 1484-ben Szobi Péter fia, Mihály, itteni birtokrészeit Batthyány Boldizsár kőszegi kapitánynak és Gerebeni Herman fia Lászlónak zálogosította el. 1486-ban Mátyás király Páti Török László itteni birtokait Tolnai Bornemisza Jánosnak adományozta, aki azonban, kegyelmet eszközölve ki számára, birtokai felét neki visszaadta. 1496-ban Hollád-Tikos is említve volt, amely ekkor a Tóti Lengyel család birtoka. Az 1536. évi adólajstromban is két Tikos nevű helységet találunk: Tikos, Holáddal együtt, az esztergomi káptalan birtoka, Kápolnás-Tikos pedig Véssey László

és Gáspár birtoka volt. Az 1550. évi adólajstromban pedig már három ilyen nevű helység is előfordult: Közép-Tikos, mely elpusztultnak volt írva; földesura Lengyel Boldizsár volt, Alsó-Tikos, ennek lakosai az adólajstrom szerint szétfutottak. Ennek Véssey László volt a földesura. Hollád-Tikos, melynek Wárday Zsigmond volt a földesura.

Száztiz évvel később, az 1660. évi dézsmaváltásjegyzékben már csupán egy Tikos fordult elő: és ez a szigligeti várhoz tartozott. 1703 körül egy összeírás szerint Felső-Tikos Festetics Pál, Kis-Tikos Bakó Farkas birtoka volt. 1726-ban pedig Felső-Tikos Festetics Kristófé, Kis-Tikos pedig 1726-1733 között is Bakó Farkas birtoka volt. Az 1733. évi összeírásban pedig már Felső-Tikos Nagy-Tikos alakban volt írva. 1767-ben mindkét Tikos Festetics Kristóf birtoka volt. 1776-ban Nagy- és Kis-Tikos Festetics Pálé, 1835-ben pedig gróf Festetics Lászlóé volt.

A 20. század elején Somogy vármegye Marcali Járásához tartozott.

1910-ben 303 magyar lakosa volt, ebből 301 római katolikus.

A település környezetére a Marcali-hát kistáj részeként a mérsékelt tagolt dombosság jellemző. A mezőgazdasági tájhasználat az uralkodó, amely közé erdők, vízfolyások menti erdősávok, valamint rétek ékelődnek. Ez változatos tájszerkezetet és mozaikos tájképet eredményez, ami ökológiailag és esztétikailag egyaránt kedvező. Őshonos növénytársulások a gyertyános tölgyesek, patakok mentén az éger-, fűzlápok. Természetvédelmi szempontból a nemzeti ökológiai hálózat területe érinti a külterületet. A természetközeli élőhelyek mind ökológiai, mind tájképi szempontból értékesek, ezáltal megóvásuk fontos feladat. A belterület zöldfelülete, az utcamenti zöldsávok és a magánkertek kapcsolatban állnak a környező szántókkal, erdőfoltokkal, gyepekkel, ezáltal biztosítva ökológiai összeköttetést a külterületi és belterületi zöldfelületek között.

A település polgármestere: Kónya László

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

A fotókon Tikos látnivalói, értékei, épített és természeti értékei láthatók, mindaz, ami egyedivé és szerethetővé teszi a somogyi települést

TIKOS

TIKOS

TIKOS

Tikos is a settlement northwest of Marcali, between Főnyed and Hollád. Its administrative territory is crossed by motorway M7 and main road no. 7, but the actual village is only accessible either by secondary road 75104 off main road no. 7 or by a municipal road from Szegerdő, crossing the motorway via an overpass. The initial section of road no. 7501 also runs along the village's eastern border.

The settlement and its surroundings have probably been inhabited since ancient times, as evidenced by archeological finds from the Late Bronze Age and Roman Age discovered along the M7 motorway in 2003.

Today's Tikos was established in the Árpád Era. Its name, written as Tykus, was first mentioned in a document in 1299. In the middle of the 14th century, it was the property of György Fejéregyházi, whose daughter was granted praefecta status by King Louis I in 1368. It was acquired by János, son of Anthimus, from Katics Fejéregyházi in 1405, and it was given to György, son of Lóránt Berzenczei in 1406. There were three villages of this name next to each other in the 14th century: the property of the Sávolyi Gyöke family in the village of Középtikos was donated to János Anthimus' son in 1417. Miklós Véssey pledged parts of the village of Alsó-Tikos in 1474.

It was listed among the estates of the castle of Szenyér in the years between 1464 and 1482. Sandrin Berzenczei brought a lawsuit against Kocsárd Páti Török for Közép-Tikos in 1480. Péter Szobi's son Mihály pledged his parts of the estate to Boldizsár Batthyány, captain of Kőszeg, and Herman Gerebeni's son László in 1484. King Matthias donated László Páti Török's estates here to János Tolnai Bornemisza in 1486, who, however, having secured a pardon for him, returned half of his estates. Hollád-Tikos, which was then the property of the Tóti Lengyel family, was also mentioned in 1496. There are also two places called Tikos in the 1536 tax register: Tikos, together with Hollád, was the property of the Esztergom Cathedral chapter, while Kápolnás-Tikos was the property of László Véssey and Gáspár Véssey. There are three places called Tikos in the 1550 tax register: Közép-

Tikos, described as destroyed, was the property of Boldizsár Lengyel, while Alsó-Tikos, whose inhabitants have scattered according to the tax register, was the property of László Véssey. Hollád-Tikos was the property of Zsigmond Wárday.

110 years later, there was only one village named Tikos in the 1660 register of deeds, and it belonged to the castle of Szigliget. Felső-Tikos was owned by Pál Festetics and Kis-Tikos by Farkas Bakó according to a census around 1703. Felső-Tikos was owned by Kristóf Festetics in 1726, and Kis-Tikos was owned by Farkas Bakó between 1726 and 1733 as well. Felső-Tikos was mentioned as Nagy-Tikos in the 1733 census. Both settlements were the property of Kristóf Festetics in 1767. Nagy-Tikos and Kis-Tikos belonged to Pál Festetics in 1776, and to Count László Festetics in 1835.

The village belonged to the Marcali district of Somogy county at the beginning of the 20th century.

It had 303 Hungarian inhabitants in 1910, 301 of whom were Roman Catholic.

The settlement's surroundings, being part of Marcali-hát, are characterised by moderately varied hilly landscape. Agricultural land is predominant, interspersed with forests, woodland strips along watercourses and meadows. This results in a varied landscape structure and a mosaic landscape pattern, which is beneficial both ecologically and aesthetically. Native plant associations include woods of hornbeams and oaks and wetlands with alders or willows along the streams. The outskirts of the village are part of the National Ecological Network in terms of nature conservation. Native habitats are of both ecological and landscape value, therefore preserving them is an important task. Green spaces in the village and along the streets as well as private gardens are linked to the surrounding fields, woodland and grassland, thus providing ecological connection between the green spaces in the outskirts and in the inner areas.

The mayor of the settlement: László Kónya

TÖRÖKKOPPÁNY

Törökkoppány a főút jellegzetes „S” vonalát követő egyutcás, külső területein halmaz jellegű település a Koppány-patak mindkét partján. Telepítésében az útnak nagyobb szerepe volt, mint a pataknak: a vízfolyások menti települések jellegzetes „ártéri” szakasza itt nem (vagy alig) érzékelhető, ugyanis itt, a Koppány-patak két domb közé szorulva nem hozhatott létre „ártéri” szakaszt, s így a településnek a patak két oldalán lévő része között nincs különbség. A község legfontosabb látnivalói: a középkori eredetű r.k. templom (mellette a helytörténeti gyűjteménnyel); a Török-kút; az egykori vár helye; valamint a népi építészet néhány megmaradt emléke a községben.

Törökkoppány elődje Koppány Árpád-kori település. Feltehetően Koppány fejedelem idején a somogyi hercegség egyik igazgatási központja volt, Somogyvár mellett. Nevét már 1138-ban említette oklevél „Villa Cuppan” írásmóddal. Az 1332–1337. évi pápai tizedjegyzékben Koban alakban írva fordult elő; ekkor már plébániája is volt. Ebből az időből való a római katolikus templom szentélye is, amely csúcsíves ízlésben épült.

Törökkoppány neve – történeti hangzása ellenére – csak az utóbbi évtizedben vált közismertté, elsősorban Fekete István ifjúsági regénye, *A koppányi aga testamentuma*, majd az ebből készült nagysikerű magyar film nyomán.

Koppány a XV-XVI. századra tett szert nagyobb jelentőségre, vára is ebben az időben épült. A közeli pálos kolostorok levelezésének tanúsága szerint az első török támadás 1542-ben érte a területet. Koppányt csak 1551-1553-ban foglalta el a budai pasa, s tette szandzsákká (kerületi székhellyé), 5 nahie-vel (járással). Ebből a koppányi nahie volt a legjelentősebb, kb. 60 településsel. A török periódusban elsősorban a vár épült tovább. Kultikus és

igazgatási célokra részben a meglévő épületeket használták (templom, kúria), részben saját igényeik szerint építettek (fürdő, kút, vízvezeték).

Hosszú időnek kellett eltelnie, míg a község fejlődése lendületet vehetett. Ebben nagy szerepe volt annak, hogy Törökkoppány lett a Koppány-völgyi községek igazgatási központja, a Közös Tanács székhelye. Ez kihatott a kulturális élet, az oktatás területére is: az elmúlt évtizedben az iskolahálózat jelentősen bővült. A legutóbbi nagyobb beruházás éppen e célt szolgálta: 1979-ben adták át a törökkoppányi iskola korszerűen felszerelt tornatermét. Tere a község egyéb közösségi és kulturális eseményeinek is ott-hont biztosít.

A Bonnyapuszta-Törökkoppány közötti – szilárd burkolatú – autóút elkészülte a község fejlődésének új irányt szabott: rendszeres autóbusz-közlekedése lehetővé tette az idegenforgalom fejlesztését. Ennek érdekében a község központjában új ABC áruház és bisztró épült, a templom mellett helytörténeti múzeumot rendeztek be, s a Török-kút környékén turistaház és kirándulóközpont létesítése folyamatban van.

A község lakossága szinte 100%-ban római katolikus vallású volt. Az iskola a kezdetektől egyházi jellegűként működött. Az első adatok szerint egyetlen tanító dolgozott a községben, 1857-től már ketten tanítottak az iskolában, 1905-ben háromra növekedett a tanerő száma. 1957-től a szervezeti változásokkal párhuzamosan gyorsan bővült a tantestület. A terület rohamos elnéptelenedése az országos méretűnél is nagyobb volt az 50-es 60-as években, mivel a körzet nemzetiségi községeibe betelepített lakosság nem vert gyökeret, nagy számban költöztek el városok és a Balaton környékére.

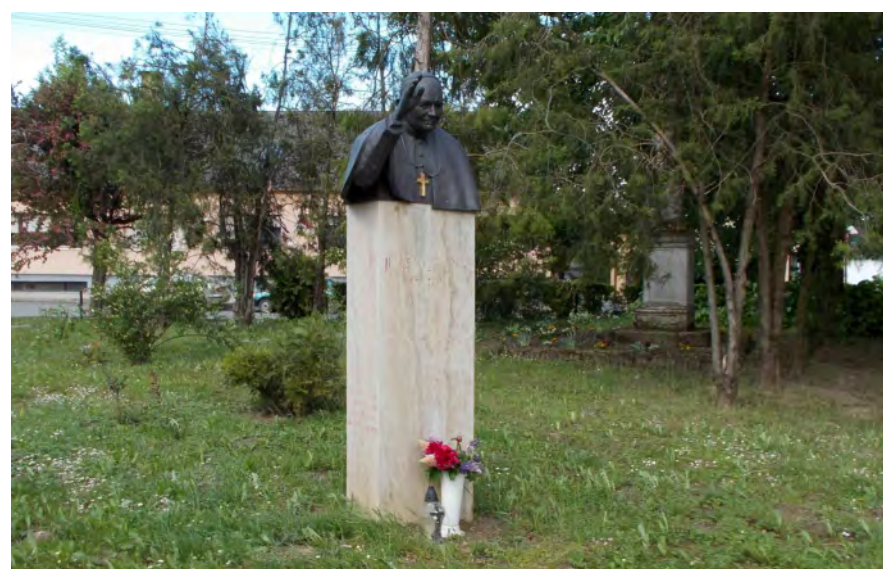
A település polgármestere: Varga György

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

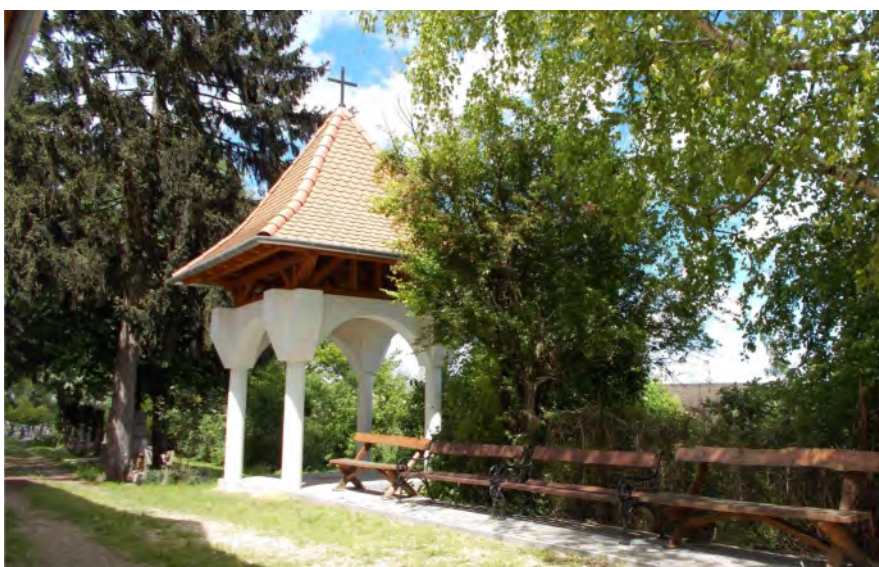
Általános iskola; Főtér a templommal; A falu északkeletéről; Gül Baba szobra; II. János Pál pápa szobra; Fészekház; Koppány Vendégház; Babadag; Harangláb; Kökereszt – Dózsa és Kossuth utca sarok; Paprikázás; Szentháromság-szobor; Integrált Községi Szolgáltató Tér

TÖRÖKKOPPÁNY

TÖRÖKKOPPÁNY

TÖRÖKKOPPÁNY

Törökkoppány is a single-street village on both banks of the Koppány stream, following the characteristic "S" line of the main road, with clustered houses in its outer areas. The road played a bigger role in its establishment than the stream: the characteristic "floodplain" section of settlements along watercourses is not (or hardly) perceptible here because the Koppány stream could create no "floodplain" section here, squeezed between two hills, so there is no difference between the two parts of the settlement on both sides of the stream. The most important sights of the village: the medieval Roman Catholic church (with a local history collection next to it); the Turkish Fountain; the place of the former castle; as well as some surviving monuments of folk architecture in the village.

The predecessor of Törökkoppány is Koppány settlement from the Árpáadian period. At the time of Prince Koppány it was presumably one of the administrative centres of the Principality of Somogy, near Somogyvár. Its name was mentioned as "Villa Cuppan" already in 1138. In the papal tithe register of 1332-1337 it was recorded in the form of Koban; it already had a parish at that time. The shrine of the Roman Catholic church, built with a pointed arch, also dates from this period.

The name of Törökkoppány – despite its historical connotations – became known only in the last century, mainly as a result of István Fekete's youth novel "The Testament of the Koppányi agha", and the popular Hungarian film based on it.

Koppány gained more importance in the 15th-16th century, and its castle was also built at that time. According to correspondence from nearby Pauline monasteries, the first Turkish attack hit the area in 1542. Koppány was occupied by the pasha of Buda only in 1551-1553, and he made it a sanjak (district seat) with 5 nahiyahs (districts). Of this, the Koppány nahiyah was the most significant, with approx. 60 settlements. During the

Turkish period, mainly the castle was further built. For cultural and administrative purposes, they used partly the existing buildings (church, mansion) and partly erected buildings according to their own needs (bath, well, water pipe).

It took a long time for the development of the village to gain momentum. A major role was played in this by the fact that Törökkoppány became the administrative centre of the villages in the Koppány Valley and the seat of the Joint Council. This has also had an impact on cultural life and education: the school network expanded significantly over the last decade. The latest major investment served exactly that purpose: The modernly equipped gym of the school in Törökkoppány was handed over in 1979. It also offers a venue for other community and cultural events in the village.

When the paved motorway between Bonnyapuszta and Törökkoppány was completed, it set a new direction for the development of the village: its regular bus service made it possible to develop tourism. To this end, a new ABC store and a bistro were built in the village centre, a local history museum was set up next to the church and a tourist house and excursion centre are being established near the Turkish Well.

The population of the village was almost 100% Roman Catholic. From the beginning, the school was run as a church school. According to the first data, only one teacher worked in the village, from 1857 there were two teachers, and their number increased to three in 1905. From 1957, the school staff expanded rapidly parallel with the organisational changes. In the 1950s and 1960s the area depopulated more rapidly than the national average since the population settled into the ethnic minority villages of the district did not take root and a large number of them moved to the towns and around Lake Balaton.

The mayor of the settlement: György Varga

ÚJVÁRFALVA

Újvárfalva a megyeszékhelytől, Kaposvártól északnyugatra, huszonöt kilométerre helyezkedik el. Az erdők ölelésében pihenő zsádfalu északon Somogyfajsszal, keleten és délen Somogysárrdal, nyugaton Nagybajommal határos. A közlekedési feltételek kielégítőek, autóbusz óránként érinti a falut.

Újvárfalva – Somogy megye közepe – része a Boronka melléki Tájvédelmi Körzetnek, és az egyik bélyegzési állomása az Országos Rockenbauer Kéktúrának. Szép természeti környezetben honos a ritkaságnak számító zergeboglar, számos nemes vad él erdeiben, tölgyesei kiváló gombázó helyeket rejtenek. Jelenleg a településen két vadásztársaság működik.

A község Újvárfalva néven 1909-től szerepel a jegyzékekben, Korotna, Nadalos és Vrácsik településrészek alkotják. Korotna először a XIX. században szerepelt a dokumentumokban több változatban. A szláv korito, azaz a teknő szó utal a nevére, amely a föld felszínét jelképezi. Korotnai János ítélmester és főispán a XV. század második felében építette a várat, amelynek helyét ma is jelzik a Vári-dűlő sáncai. A település később a Somssich, majd a Sárközy és a Hunyadi családok birtokához tartozott.

Vrácsik híres szülötte Noszlopy Gáspár megyei szolgabíró, aki 1848-ban szabadcsapatot alakított Jellasics ellen, majd az 1849-es szabadságharc alatt kormánybiztosként vezette a dél-dunántúli népfelkelést.

Újvárfalván 1981-ben nyílt Noszlopy Gáspár szülőházában emlékkiállítás. Nemzeti ünnepünkön, minden év március 15-én megemlékezést tartanak, az önkormányzat koszorút helyez el a Noszlopy Gáspár Honvéd Nyugállományúak Egyesületével, a Somogyi Huszárokkal és a Noszlopy Gáspár nevét felvevő iskolákkal a szülőházánál lévő Noszlopy emléktáblánál. A Noszlopy kúria környékét a helybeliek áldozatos munkával tették rendbe,

udvarán millenniumi park van, itt található a Somogy közepét jelző márványtomb is.

A II. világháború előtt vízimalom és olajütő üzemelt a nadalosi falurészben. A két világháborúban összesen negyvenkilenc lakos hunyt el, akiknek emlékét egy-egy tábla őrzi az önkormányzat és a nadalosi művelődési ház előtt.

A település a Kéktúra útvonalán fekszik, így korábban is sok túrázó látogatta a községet, azonban szálláslehetőség hiányában nem volt lehetőségük hosszabb-rövidebb ideig itt maradni, megszállni. Mára azonban egy használaton kívüli épület felújításával és minden igényt kielégítő felszerelésével sikerült egy magas színvonalú, kulturált szálláshelyt kialakítani a nadalosi falurészben. A 11 fő befogadására alkalmas szálláshely környezete is megújult, bográcsozó és szalonnasütő hellyel bővült. Több vendég esetén sátrak felállítására is lehetőséget biztosítanak. Számukra két blokkban külön zuhanyzó, mosdó és mellékhelyiség áll rendelkezésre. Ugyanitt kerékpárjaikat is el tudják helyezni. A kirándulók további kényelmét és ellátását szolgálja a közelében található kulturált kisbolt.

Az igényesen felújított kultúrházban színházi előadások, kultéri színpadán pedig rendezvények, koncertek tartására van lehetőség.

2018 óta minden évben, immár hagyományként kenyérszenteléssel egybekötött szabadtéri szentmisével ünnepli a lakosság augusztus 20-át, az állami ünnepet. Ezzel is szeretnék egymáshoz közelebb hozni az itt élő fiatalabb és idősebb generációt, hogy erős közösséggé kovácsolódhassanak a település lakosai.

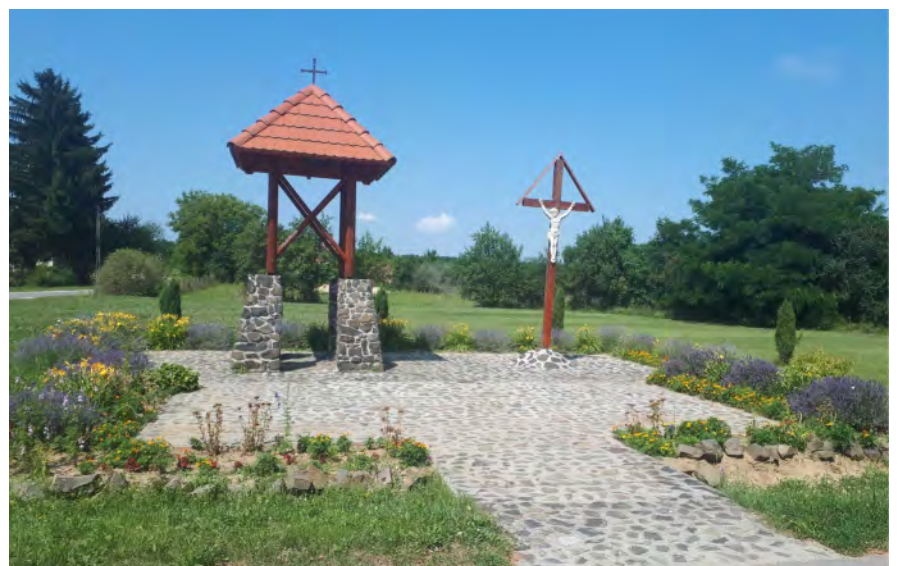
A település polgármestere: Kiss Péter Pálné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Utcarészlet - Dózsa Gy. u.; Akácvirágos Újvárfalva; Március 15-ei ünnepség Noszlopy Gáspár szülőházánál, hagyományörző egyesületekkel; Dr. Áder János köztársasági elnök úr október 6-ai központi megemlékezése Újvárfalván; Nadalosi kultúrház; Kulcsosház szalonnasütő hellyel; Vrácsiki harangláb pléhkrisztussal; Levendula termékek bemutatója; Noszlopy Gáspár Emlékmúzeum; Vrácsiki parkrészlet; Nadalosi parkrészlet; Séta az erdőben – Kéktúra útvonal

ÚJVÁRFALVA

ÚJVÁRFALVA

ÚJVÁRFALVA

Újvárfalva is located twenty-five kilometres northwest of the county seat, Kaposvár. The village rests in the embrace of forests, bordering Somogyfajsz in the north, Somogysárd in the east and south, and Nagybjajom in the west. Transport conditions are satisfactory, with buses serving the village every hour.

Újvárfalva, the centre of Somogy County, is part of the Boronka Landscape Protection Area and one of the stamping posts of the National Rockenbauer Blue Trail. In a beautiful natural environment, the rare globe-flower is endemic, many big game live in its forests, and its oak woods hide excellent mushrooming sites. Currently, there are two hunting companies in the village.

The municipality has been listed in registers as Újvárfalva since 1909, and is made up of the Korotna, Nadalos and Vrácsik parts of the village. Korotna was first mentioned in documents in the 19th century in several versions. Its name comes from the Slavic word “korito”, meaning tub, which represents the surface of the earth. The castle was built by the magistrate and lord-lieutenant Bishop János Korotnai in the second half of the 15th century, and its location is still marked by the mounds of Vári-dűlő. The village later belonged to the Somssich, then the Sárközy and Hunyadi families.

A famous native of Vrácsik is Gáspár Noszlopy, a county judge, who organised a volunteer military unit against Jelacic in 1848 and led the popular uprising in South Transdanubia as a government commissioner during the War of Independence in 1849.

In 1981, a memorial exhibition was opened in Újvárfalva in the house where Gáspár Noszlopy was born. On our national holiday, 15 March, a commemoration ceremony is held every year, and the local government, along with the Gáspár Noszlopy Association of Retired Soldiers, the So-

mogy Hussars and the schools named after Gáspár Noszlopy, lays a wreath at the Noszlopy memorial plaque at his birthplace. The surroundings of the Noszlopy mansion have been tidied up through hard work by the locals, and there is a millennium park in the courtyard, with a marble block marking the centre of Somogy.

Before the Second World War, a water mill and an oil mill worked in the Nadalos part of the village. A total of forty-nine residents died in the two world wars, and their memory is commemorated by a plaque in front of the municipality building and the Nadalos community centre.

The village lies on the route of the Blue Trail, so it has always been visited by many hikers, but due to a lack of accommodation, they have not been able to stay here for shorter or longer periods. By now, however, a formerly disused building has been renovated and equipped to meet all needs, offering high-quality, comfortable accommodation in the Nadalos part of the village. The area around the building, capable of accommodating 11 people, has also been improved, with the addition of a campfire and a barbecue area. In case of more guests, tents can be pitched. For them, separate showers, bathrooms and toilets are available in two blocks. They can also store their bicycles in the same area. For further comfort and supply for hikers, there is also a small, well-kept shop nearby.

The tastefully renovated cultural centre offers theatrical performances and an outdoor stage for events and concerts.

Every year since 2018, the community has celebrated the public holiday of 20 August with an open-air mass and the consecration of bread. This is another way of bringing together the younger and older generations of the village to create a strong community.

The mayor of the settlement: Pálné Kiss Péter

VÁRDA

Gyertyánosok, tölgyesek alkotta erdők, szelíd patak völgyek közelében, szemet gyönyörködtető virágos utcák, gondozott szép porták sokasága és egy nagy festő frissen élő emléke – ez Várda.

Nem véletlen, hogy a neves képzőművész Szász Endre itt telepedett le, s életének utolsó otthonává varázsolta a régi kúriát. E kicsiny falut a pezsgő élet, a gyarapodás vágya, a szellemi nyitottság és a híres vendégszeretet jellemzi. Somogy megyében, Kaposvártól északra fekszik ez az alig félezres lélekszámú zsáktelepülés. Várda a Kaposvár megyeszékhelyt Fonyód várossal összekötő úton érhető el. Közvetlenül az országút mentén fekszik az újtelep, onnan egy kilométerre pedig a régi településrész, s a kettőt egy szilárd burkolatú út köti össze.

Várdára érve rögtön szembetűnnek a virágokkal teleültetett ároksarkok, parkok, porták s a gondozott gyepszőnyeg. A régi faluba érve a szoborparkkal találkozunk először, itt áll a Nepomuki szobor, a tűzoltószekér, valamint több, a Szász Endre vezette alkotótáborban készült emlék. A régi faluban számos XX. század elején épült ház is látható, közülük hetet helyi-eg védetté nyilvánítottak.

A fő utcán szinte egymás szomszédságában áll az 1725-ben épült római katolikus templom, a régi postaépület, a református kápolna, illetve egy mintagazdaság, amely a maga nemében egyedülálló középparaszti birtok házzal, istállóval, magtárral és melléképületekkel. Ennek zöld bokrokkal és színpompás virágokkal teli udvara szintén figyelemre méltó.

A település öt kilométerre fekszik a desedai Gombás parkerdőtől, három kilométerre a víztározótól s mindössze nyolc kilométerre a festői szépségű alsóbogáti halastavaktól.

Vasútállomása a Kaposvár-Fonyód vonalhoz tartozik, ám ez egyre kihasználatlanabb, s inkább az autóbustól részesítik előnyben a helybeliek.

A falu neve a település egyik részét birtokló Várdai családra vezethető

vissza. Létezéséről 1284-ből maradtak fenn elsőként iratok. Akkor pusztai birtokként említik az oklevelek. Fél évszázaddal később, a pápai tizedjegyzékben már plébániáját is jegyezték. Szent Mihály tiszteletére emelt plébániáját 1481-ben szentelték föl. A török időkben készített adólajstrom szerint akkor csak négy háza volt. A megszállók kiűzése után, a 15-20 család a mai Fő utca helyén fekvő nádas területen telepedett le. A XVIII. század második felétől a Záborszky család birtokolta a községet, egészen az 1848-as forradalomig. Ekkor kezdődött a falu fejlődése, ám a szabadságharcban részt vevő nemesi család tagjai elestek. Sírjaik ma is a várdai temetőben vannak.

Az 1900-as évek első felében a településhez tartozó Kisalbertpuszta és Büdöskútpuszta lassan elnéptelenedett, s az enyészete lett. Várda fejlődése a két világháború között indult meg jelentősen, majd felépült az újtelepi rész a főút mellé, s kialakult a község jelenlegi arculata.

Várda temetőjében helyezték örök nyugalomra a község 1956-os mártírját, Köbl Józsefet. Az akkor negyedikes gimnazista fiút Kaposváron lőtték agyon a szovjetek.

A település címerének leírása: Álló kerek talpú pajzs, melynek kék mezéjében zöld hármashalmon álló arany rácsozatú nyitott kapuval, két oromzatos toronnyal és mellvéddel ellátott ezüst várfal mellvédjén jobbra fordult, vörössel fegyverzett, nyelvét kiöltő, kettősfarkú, koronás arany oroszlán áll, amely a felemelt jobbában arany koronát, baljában zöld szárú vörös rózsát tart. A címer első sorban a település múltjára, nevére és környezetére utal. Az arany oroszlán a középkorban a faluban birtokos Várdai család címeréből származik, átvétele a múlt hagyományai iránti tiszteletet fejezi ki. A pajzsban látható zöld dombok a település szép természeti környezetére utalnak, ahol gyertyánosok, tölgyesek, a patak völgyben kőrisek élnek.

A település polgármestere: Varga András

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Szent László király templom; Faluház; Tóth György: Installációk c. alkotása; Ácsné Dóczy Éva origami alkotása (állandó kiállítás része); Hunyadi-szobor; Temető előtti parkos terület; Polgármesteri hivatal; Tűzoltókocsi; Temető előtti kereszt; Bálint gazdának emelt szobor és emléktábla a falu bejáratánál; Madárbarát mintakert

VÁRDA

Near hornbeam and oak forests, gentle stream valleys, eye-catching flowery streets, a line of well-kept beautiful houses and a fresh living memory of a great painter – this is Várda.

No wonder that the famous artist Endre Szász settled here and turned the old mansion into the last home of his life. This small village is full of vibrant life, desire for prosperity, spiritual openness and it is famous for its hospitality. This sack settlement, with barely half a thousand residents, is located in Somogy county, north of Kaposvár. Várda can be reached on the road connecting county seat Kaposvár with Fonyód. The new section is located directly along the highway, the old part of the settlement is one kilometre away, and the two are connected by a paved road.

Arriving in Várda you can immediately catch sight of the ditches, parks and houses covered with flowers and with well cared lawn.

Arriving in the old village, you can first see the sculpture park, here stands the statue of Nepomuk, a firefighter chariot and several memories made in the creative camp led by Endre Szász.

In the old village there are many houses built at the beginning of the 20th century, and seven of them have been declared locally protected.

The Roman Catholic church built in 1725, the old post office building, the Reformed chapel and a model farm – a peasant estate unique in its kind, with a house, a barn, a granary and outbuildings – stand almost next to each other on the main street. Its courtyard, full of green bushes and colourful flowers, is also remarkable.

The settlement is located five kilometres from the Gombás park forest in Deseda, three kilometres from the water reservoir and only eight kilometres from the picturesque fishponds of Alsóbogát.

Its railway station belongs to the Kaposvár-Fonyód line, but it is becoming more and more unused, and the locals prefer the bus.

The name of the village can be traced back to the Várdai family, which owned a part of the settlement. Records of its existence date back to 1284. It

was then mentioned in the documents as a steppe estate. Half a century later, its parish was already listed in the papal tithing register. Its parish, erected in honour of St. Michael, was consecrated in 1481. According to a tax register made in Turkish times, it only had four houses at that time. After the expulsion of the occupiers, the 15-20 families settled in the reed bed area, on the site of today's Fő utca. From the second half of the 18th century, the Záborszky family owned the village until the 1848 revolution. This is when the development of the village began, but the members of the noble family involved in the war of independence fell. Their graves are still in the cemetery of Várda today.

In the first half of the 1900s, Kisalbertpuszta and Büdöskútpuszta, which belonged to the settlement, slowly became depopulated and extinct. A significant development of Várda started between the two world wars, then the new section was built next to the main road and this is how the current image of the village was formed.

József Köbl, the martyr of the village in 1956, was laid to rest in the cemetery of Várda. The then fourth-year high school boy was shot dead by the Soviets in Kaposvár.

Description of the coat of arms of the settlement:

Round-footed standing shield, in the blue field there is a double-tailed golden lion with a crown, holding a golden crown in his right hand and red roses with a green stem in his left hand, sticking out his tongue, turning left on the parapet of a silver castle wall with two gabled towers and an open gate on a green triple mound. The coat of arms refers primarily to the past, name and environment of the settlement. The golden lion comes from the coat of arms of the Várdai family, who owned the village in the Middle Ages, and its acceptance pays homage to the traditions of the past. The green hills in the shield refer to the beautiful natural environment of the settlement, where hornbeam, oak and ash trees grow in the stream valley.

The mayor of the settlement: András Varga

VÉSE

Vése Somogy megyében, annak is Belső-Somogy részén a Kaposvár - Nagykanizsa közötti 61-es számú főközlekedési út két oldalán helyezkedik el. Északon Tapsony, keleten Tapsony és Böhönye (Terebezd), délen Segesd és Somogyszob, nyugaton pedig Inke és Nemesdéd községek területével határos.

A település neve szláv személynévből keletkezett magyar névadással. Eszerint a falu Árpád-kori birtokosát Vehsének hívták. A személynév először 1211-ben fordul elő magyar oklevélben, ebben az alakban. A falu nevét az első oklevelekben Veyteh, Weyteh (1284), Veyceh (1283?), illetve Veyse (1331), Wese (1477), később Vise, Visse, Visze, Vésse formában írták. A 18. század közepétől a mai alak használatos.

A falut és környékét hosszú időn keresztül a Véssey (Vései) család birtokolta. Az uraság a 19. és a 20. században is megtartja gazdasági hatalmát a községben. Századunk elején már az a helyzet alakul ki, hogy a község lakossága az év nagyobb részében kénytelen eljárni idénymunkára. A teljesen nincstelenek pedig az uraság szolgálatába álltak. A tanácsköztársaság idején a nagybirtok szövetkezetté alakítása Vésén is megtörtént. A faluban élő emberek emlékezése szerint a Tanácsköztársaság alatt semmilyen rendbontás nem történt, az élet zavartalanul folyt tovább.

Vése neves szülőtte Bertók László (1935. dec. 6.) költő. Magyar-történelem szakos tanár, egyetemet végzett könyvtáros. Érettségi után Marcaliban dolgozott. 1955-ben verseiért államellenes izgatás vádjával 8 hónapi börtönbüntetésre ítélték. Ezt követően Vésén paraszt, napszámos, 1958-ban könyvelő; 1959-65-ben a Nagyatádi Járási Könyvtár, 1965-77-ben a Pécsi Tanítóképző Főiskola könyvtárosa, 1977-82 között a Pécsi Városi Könyvtár

igazgatója, majd tudományos munkatársa, a Jelenkor belső munkatársa. Munkásságát több díjjal ismerték el: Radnóti-díj (1973), József Attila-díj (1982), Graves-díj (1989).

A Dél-Dunántúl régió első és egyetlen, csak a kovácsművesség bemutatására koncentráló rendezvénye a településen minden évben július utolsó hétvégén megrendezésre kerülő Országos Kovácstalálkozó és Verseny.

Az önkormányzat a helyi Faluszépítő Egyesülettel közösen az elmúlt évek során a településen sikeresen hozott létre egy helytörténeti gyűjteményt, melynek részét képezi egy – működőképes – kovácsműhely is. A településen nagy hagyománya van a kovácsmesterségnek, volt időszak, amikor a pár száz fős faluban öt-hat kovács is dolgozott, ide jártak a környező településekről is lovat patkoltatni, szerszámot készíttetni.

Önálló beruházás eredményeképpen a település rendelkezik a környék egyetlen, az elmúlt száz évben használatos szerszámokkal felszerelt kovácsműhellyel, mely a tájegységre jellemző környezetben tudja megmutatni a néprajz, a kisipar szempontjából is fontos tevékenység környezetét. A műhely kialakításánál elsődleges szempont volt, hogy eredeti anyagokat, szerszámokat állítsanak ki, illetve tegyenek használhatóvá, hogy lehetőség szerint a leghitelesebb képet nyújtsanak a mesterségről.

A kovácstalálkozót mind a kézműves szakma, mind a közönség felé olyan szervezeteken keresztül hirdetik meg, melyek elsődleges feladata éppen ez a kapcsolattartás, informálás. A versenyzőket, a kovácsokat elsősorban hazánk egyik legjelentősebb ilyen jellegű szakmai szervezetén, az Országos Kovácsműves Céhen keresztül hívják meg.

A település polgármestere: Bertók László

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Vése madárnézetből; Evangélikus templom; Művelődési ház és templom; Erzsébet Vendégház és Kovácsmúzeum; Hősi emlékmű és székelykapu a faluközpontban; Tündérkert; Képek a kovácstalálkozóról; Erzsébet utcai park és tó; Vései táj

VÉSE

Vése is located in Somogy County, in its Inner-Somogy part, to be precise, on both sides of main road no. 61 between Kaposvár and Nagykanizsa. It borders on the north with Tapsony, on the east with Tapsony and Böhönye (Terebezd), on the south with Segesd and Somogyszob, and on the west with the municipalities of Inke and Nemesdéd.

The name of the village comes from a Slavic personal name as used by Hungarians. According to this, the Árpád-period owner of the village was called Vehsén. This form of the name first appears in a Hungarian document dating back to 1211. In the first records, the name of the village was written as Veyteh, Weyteh (1284), Veyceh (1283?), Veyse (1331), Wese (1477), and later as Vise, Visse, Visze, Véssé. Since the mid-18th century, the current form has been used.

The village and its area were the property of the Véssey (Vései) family for a long time. The lordship continued to maintain its economic power in the village in the 19th and 20th centuries. At the beginning of our century, the population of the village was forced to take seasonal work for most of the year. Those who were completely destitute were in the service of the lordship. During the era of the Hungarian Soviet Republic, the large estates in Vése were also transformed into cooperatives. According to the memories of the people living in the village, there was no disorder during the Soviet Republic and life went on without a hitch.

A famous native of Vése is the poet László Bertók (6 December 1935). He was a teacher of Hungarian literature and history, as well as a university-educated librarian. After graduating from secondary school, he worked in Marcali. In 1955, he was sentenced to 8 months in prison for his poems on charges of incitement against the state. After that, he worked as a peasant and day labourer in Vése, then as a bookkeeper in 1958; from 1959 to 1965, he was the librarian of the Nagyatád District Library, from 1965 to 1977 the

librarian of the Teachers' Training College of Pécs, and from 1977 to 1982 he worked as the director of the Pécs Municipal Library, then as a research associate and editorial staff member of Jelenkor. His work has been recognised with several awards: Radnóti Prize (1973), Attila József Prize (1982), Graves Prize (1989).

The first and the only event in the South Transdanubian region that focuses solely on blacksmithing is the National Blacksmiths' Meeting and Competition, held in the village every year on the last weekend of July.

The municipality, in cooperation with the local Village Beautification Association, has successfully established a local history collection in the village in recent years, including a working smithy. The village has a long tradition of blacksmithing; there was a time when five or six blacksmiths worked in the village of a few hundred people, and people from the neighbouring villages came here to have their horses shod and tools made.

As a result of self-investment, the village has the only smithy in the region equipped with tools used in the last hundred years which can show the environment of the activity so important in terms of folklore and small industry in a setting typical of the region. When designing the smithy, the main aim was to display and make original materials and tools usable in order to give the most authentic picture of the craft.

The meeting of blacksmiths is promoted to both the craft and the public through organisations whose primary role is to maintain contact and provide information.

The competitors, the blacksmiths, are invited primarily through one of the most important professional organisations of this kind in our country, the National Blacksmiths' Guild.

Mayor of the settlement: László Bertók

VISNYE

A szelíd, erdőkkel és gyümölcsösökkel borított dombok által körbevett, több részből (*Visnye, Kápolnásvisnye, Hárserdőtelep, Visnyeszéplak, Öreg-hegy, Pacsérvisnye*) álló zsákfalú az országúton Kadarkút felől érhető el. Neve Wysnye formában 1443-ban szerepelt először írásban a közeli Hedrehelyhez kötődően. 1534-ben Literáti Fülöp királyi adórovó felmérése szerint Visnyén 23 porta található, tőle észak felé Szilvásszentmárton és Szena mutat hasonló életjeleket, ezen túl 20 kilométeres körzetben semmi... ekkor már közvetlen célpontja a terület a török portyázásainak. Visnye kezdettől fogva több – változó számú – részből állt. E részek birtokosai közül a *Lengyel*, a *Márffy* és a *Festetics család* neve az ismertebb. A napóleoni háborúk idején, majd újabb hullámban az 1848/49-es szabadságharc levereése után itt is megjelentek a bujdosó szegénylegények, a betyárok, akiknek a Zselic erdőrengetege jó védelmet nyújtott. Sírjaikat a falvak lakói sokáig gondozták, Visnyeszéplakon ma is ápolják Pali betyár sírját (Palitemető).

A Visnye településrészen álló református templom 1856-ban épült, tornyát 1881-ben emelték. Közeliében a két világháború helyi hősi halottjainak emlékműve látható, rajta gyászfelirat hirdeti a trianoni diktátum keserűségét. A falu szőlőhegye messze a legjobb adottságú a környéken, itt kezd a Zselic kiemelkedni, a lap gyűrötté, mérsékelten meredek oldalakká válik, ideális teret engedve a szőlőnek.

Visnyeszéplak lakói az ország egyik leghíresebb „öko-jellegű” élő közösségét működtetik a természetbe simulva, önellátásra törekedve. „Az eső számunkra nem csapás, ami miatt esernyőt kell magunkkal cipelni, ami eldugítja a csatornákat és elönti az utcákat megbénítva a forgalmat, hanem Isten áldása, ami életet ad, enyhét, növekedést, terményt.” Apropó eső: Jókai Mór felhorkanása akár a mi útjaink láttán is megeshetett volna. 1880-ban Zalán járt Zichy Mihálynál a nagy romantikus mesélő, s a következő mondatban summázott: „Ilyen utak még Boszniában sem lehetnek.” Azóta sok víz lefolyt már a Kaposon, s az időkkel a körülményeink is változtak, javultak, s reméljük, a folyamat kitart még.

A Zselici Tájvédelmi Körzet határán elterülő Visnyeszéplak adottságai tökéletesek a gyümölcsök, szőlő termesztésére. Értő gyümölcsészek segítik

szomszédait a fák kiválasztásában, gondozásában. Sok régi öreg fáról otttak már újakat, megtartva, tovább éltetve az ellenálló fajtákat. Az infrastruktúra hiányosságai egyben nagy segítséget is jelentenek abban, hogy teljes életet élhessenek az itt lakók: megtanulják tisztelni, becsülni egymást, bízni a szomszédban, hiszen ő fog segíteni, ha baj van. És segít. Ez a viszonylagos elszigeteltség másra is jó: olyan nyugalom és tágasság veszi körül az embert, hogy ha hagyja magát, maga is kiegyensúlyozottabbá válik.

Visnyeszéplak egy igazi élőfalú, lakosai élék hagyományait, tartják szokásaikat, életüket a keresztény magyar értékrend köré szervezik. Nagycsaládjaik életében nemcsak spontán, hanem tudatosan is jelen van a szervezethez, az egyesületi élet: legyen az kultúra, sport, tanulás/tanítás, munka, közösségi beszerzések, közlekedés, minden téren jelen van a falu életében.

Az önkormányzat alapító tagja a Zselici Ezüsthárs Natúrparknak, mely szervezet egy tágabb körbe is bekapcsolja a falut, lehetőséget nyújtva szemléletük, életstílusuk megismertetésére, terjesztésére. A visnyeiek ugyancsak tagjai az Élőfalú Hálózatnak, mely civil szervezet tevékenysége az egész ország területét lefedi, évi találkozóival, belső híráramával segíti a hasonló gondolkodású, adottságú élőhelyek életét, akár konkrét fizikai segítséget nyújtva abban.

Kápolnásvisnye egyetlen utcáján, az útszélen látható a hajdanvolt harangláb helye mellett az a kőfeszület, mely a mai napig hirdeti az akkor itt lakók hitét: Isten dicsőségére állították VISNYE újtelep község lakói 1955. Érezhető a most is vibráló levegő a kőbe vésett szavak körül: abban az időben közadakozásból harangláb, kőfeszületet állítottak, s nem csendben megbújtak, míg elmúlik a történelem vihara. Együtt, közösségben ország világ előtt hitvallást tettek. Hozzájuk szeretnének méltók lenni a község lakói.

Polgármesteri hivatal: 7534 Visnye / Fő u. 20. / Tel.: +36 82/721-229 / visnye.hu

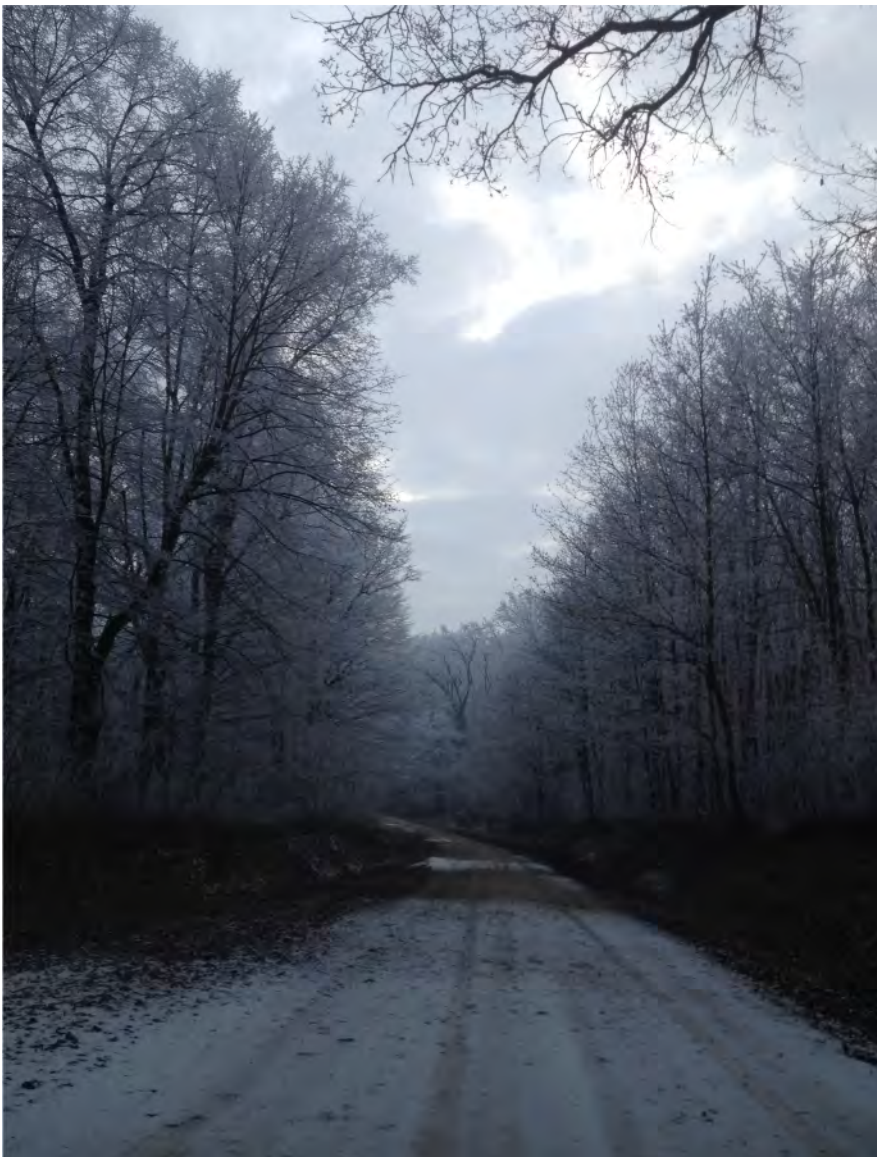
A település polgármestere: Fűszfás Balázs

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Harangláb Visnyeszéplakon és Visnyén; Emlékmű és templom; Polgármesteri hivatal; Havas út a Zselicben; Palitemető; Széplaki faluház; Széplak odafentről (településszerkezet); "Iskolás fuvar" az önkormányzat fogatával; Legelő gulya és nyáj; Nagyszombat éjjeli tűzszentelés

VISNYE

VISNYE

The 'dead-end' village, which consists of several parts (*Visnye, Kápolnásvisnye, Hárserdőtelep, Visnyeszéplak, Öreghegy, Pacsérvisnye*) and is surrounded by gentle hills with forests and orchards, can be accessed by road from Kadarkút. Its name was first documented in writing in 1443 in the form of *Wysnye*, in connection with the nearby village of Hedrehely. According to a report by royal tax inspector Fülöp Literáti, there were 23 houses in Visnye in 1534; Szilvásszentmárton and Szenna to the north showed similar signs of life, and beyond that, nothing within a 20-kilometre radius... at that time, the area was already a direct target of Turkish raids. From the beginning, Visnye consisted of several, varying numbers of parts (11 and today 6 inhabited parts). Among the owners of these parts, the *Lengyel*, the *Márffy* and the *Festetics families* are the best known. During the Napoleonic wars, and in a second wave, after the suppression of the 1848-49 war of independence, the poor peasants in hiding, the outlaws ('betyárs'), appeared here, too, for whom the dense forests of the Zselic offered good protection. Their graves were tended by the villagers for a long time, and the grave of the outlaw Pali is still tended in Visnyeszéplak (Palitemető).

The Reformed church in Visnye was built in 1856 and its steeple was erected in 1881. Nearby is a memorial to the local heroes of the two world wars, with a mourning inscription commemorating the bitterness of the Trianon dictate. The vineyard hill of the village offers by far the best conditions in the area; here, the Zselic begins to rise, the slope becomes wrinkled and moderately steep, providing ideal terrain for the vines.

The inhabitants of Visnyeszéplak run one of the country's most famous "eco-type" living communities, blending into nature and striving for self-sufficiency. "For us, rain is not a calamity that makes us carry umbrellas, clogs the drains and floods the streets, paralysing traffic, but a blessing from God that gives life, relief, growth, crops." By the way, rain: Mór Jókai's exclamation might as well have been made at the sight of our roads. In 1880, the great romantic storyteller visited Mihály Zichy in Zala, and summed it up in the following sentence: "There can be no such roads even in Bosnia." Since then, many things have happened, and as time has gone by, our conditions have changed and improved, too, and we hope that the process will continue.

Situated on the border of the Zselic Landscape Protection Area, Visnyeszéplak is perfect for growing fruit and grapes. Knowledgeable orchardists help their neighbours to select and care for the trees. We have graft

ed new trees from many old ones, preserving and reviving resistant varieties. The deficiencies in our infrastructure are also a great help in living our lives to the fullest: we learn to respect and value each other and to trust our neighbours, who can help us in times of need. And they will. This relative isolation is also good for other things: you are surrounded by such calm and spaciousness that, if you just let yourself be, you will become more balanced, too.

Visnyeszéplak is a real living village, we live our traditions, we keep our customs, we organise our lives around the Christian Hungarian values. The life of our extended families is not only spontaneously but also consciously organised, association life is present in every aspect of village life: culture, sport, learning/teaching, work, community purchases, transport.

Our local government is a founding member of the Zselic Silver Linden Nature Park, which also involves the village in a wider circle, providing an opportunity to promote and spread our approach and lifestyle. We are also a member of the Living Village Network, an NGO whose activities cover the whole country, helping the life of like-minded and endowed habitats with its annual meetings and internal news flow, even providing actual physical assistance.

In the only street of Kápolnásvisnye, on the roadside, next to the site of the former bell tower, you can see the stone crucifix that still proclaims the faith of the people who lived here: It was erected to the glory of God by the inhabitants of the village of VISNYE in 1955. We can still feel the air vibrating around the words engraved in the stone: at that time, a bell tower and a stone crucifix were erected by public donation, and they did not hide in silence until the storm of history passed. Together, as a community, they made a profession of faith before the world. We want to be worthy of them.

The Mayor's Office: 20 Fő u. / 7534 Visnye / Tel.: +36 82/721-229 / visnye.hu

The mayor of the settlement: Balázs Fűszfás

VÍZVÁR

Vízvár a déli határ mentén, Barcstól alig 25 kilométerre, északnyugatra fekszik. A településtől kétszáz méternyire kanyarog a páratlan természeti adottságokkal megáldott határfolyó, a Dráva. A part menti terület a Duna-Dráva Nemzeti Park része. A település közúton a Barcs-Iharosberény közötti 6801-es úton közelíthető meg, vasúton pedig a Pécs-Nagykanizsa vasútvonalon érkehetnek ide a látogatók. A település minden infrastruktúrával ellátott, mikrotérségi körzetközpont, ahol óvoda, nyolcosztályos általános iskola működik, amelybe nemcsak a vízvári, hanem Bélavár és Heresznye község gyermekei is járnak. A két szomszédos településsel közösen fenntartott védőnői, orvosi szolgálat működik, víz és szennyvízrendszer üzemel, valamint a két nagy foglalkoztató (BHV Kft. és SEFAG Zrt.) is összeköti a településeket. A település rendelkezik minden, a vidék megélhetéséhez szükséges intézménnyel, hiszen az önkormányzat mellett posta, könyvtár, művelődési ház, teleház szolgálja az itt élők mindennapjait. Két vegyesbolt és két vendéglátóhely biztosítja a vásárolni és szórakozni vágyók lehetőségeit. A kulturált szabadidő eltöltéséhez különböző közösségi terekkel rendelkezik, amelyek nemcsak az itt élők számára, de az ide látogatóknak is rendelkezésére állnak. A közösségi élet is az utóbbi években mozdult el a holtpontról, hiszen a hosszú évek óta félhivatalosan vagy hivatalosan működő Önkéntes Tűzoltó Egyesület mellett a Vízvári Trillák Asszonykórus és a Polgárőr Csoport felállása után megalakult az Élet az Éveknek Nyugdíjas Klub is. Az önkormányzat és intézményei, a civil szervezetek, az egyházközség, a Horvát és Roma Nemzetiségi Önkormányzat által havonta akár több alkalommal is szerveznek rendezvényeket.

A 695 km hosszú Dráva folyó az olaszországi Dobbiaco (Toblach) és San Candido (Innichen) között 1228 méter tengerszint feletti magasságban ered, és a horvátországi Aljmasnál 83 méter tengerszint feletti magasságban ömlik a Dunába. A folyó – különösen Somogy megyében – gyakran keresztezi a magyar-horvát államhatárt, nemritkán a bal parton horvát, a

jobbparton magyar területek találhatók. A Dráva melletti terület a Duna-Dráva Nemzeti park része, a turisták kedvelt helye. A folyó menti területen való barangolás során akár a hódok élőhelyére is rábukkanhatunk, amely az évekkel ezelőtti hótelepítésnek köszönhető. Vízváron található a vízitúrázók egyik csónakkikötője is. A környéken jelentős a vadállomány. A nagyvadak közül a szarvas, őz és vaddisznó is honos erre felé. Éppen ezért vigyázni kell az utakon! Ha óvatosan közlekedünk, sok állatot láthatunk, főleg a kora reggeli és az esti órákban. A szárnyasok közül a vadkacsa, az erdei szalonka és a vadliba gyakori ezen a vidéken.

Régebben szép sétákat lehetett tenni az Öregtölgyes parkerdőben, de ma a parkerdő már nem szolgál közösségi célokat. Helyette a település központjában egy turisztikai célú közösségi tér lett kialakítva, közvetlenül a Kis-Dráva mellett, a művelődési ház mögötti területen. A falu főutcáját kétoldalt tuják szegélyezik. A jelentős mértékben érintetlen természeti környezet és a gyors folyású Dráva számtalan turistát vonz, elsősorban a természeti szépségeket kedvelők köréből. Ritka növény- és állatvilág van itt: hód, kislile, kiscsér, fekete gólya, rétisas, magyar színjátszó lepke, királyharaszt, vidrafű, lápi csalán, fekete sügér, bucófajok, felpillantó küllő, leánykoncér, botoskölönte is utunkba akadhat. Ez ideális terepet biztosít a természetbarátok számára. Tavasszal hóvirágmezőben gyönyörködhetünk a település menti természetben. Azonban vigyázat! Védett virág! Régen halban nagyon gazdag volt a Dráva, tréfásan azt mondták, több a hal, mint a víz. Ebből kifolyólag egykoron biztos megélhetési forrást jelentett a Dráva folyó és gazdag halállománya a helyiek számára. Napjainkra a folyó megélhetési funkciója elveszett, azonban továbbra is csendes, kellemes horgászási lehetőséget nyújt a környékre utazók és a helyben lakók számára.

A település polgármestere: Kozma László

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Iskola; Önkormányzat; Templomoltár; Templomkarzat; Római katolikus templom; Óvoda; Központi park; Községi tér; Nemzeti park infotábla; Hóvirág; Vargánya; Dráva folyó

VÍZVÁR

VÍZVÁR

Vízvár lies along the southern border, just 25 kilometres northwest of Barcs. Dráva, the river with unmatched natural resources on the border, winds its way through the countryside 200 metres from the village. The riverside area is part of the Danube-Drava National Park. Road access to the settlement is by road no. 6801 between Barcs and Iharosberény, while rail access is via the Pécs-Nagykanizsa railway line. The settlement is a micro-regional district centre with all the necessary infrastructure, with a kindergarten and an eight-grade primary school, which is attended by children from Bélavár and Heresznye as well. A health visitor and medical service, as well as the water and sewage system are shared with the two neighbouring settlements, and the two largest employers (BHV Kft. and SEFAG Zrt.) connect them as well. The settlement has all the institutions necessary for the everyday life of the locals, with a post office, a library, a community centre and a telecommunications centre ('teleház'), in addition to the municipal office. There are two convenience stores and two restaurants for shopping and entertainment. The various community spaces in the village, available not only for residents but also for visitors, offer options for recreation. Community life has also moved on from a standstill in recent years, with the establishment of the „Vízvári Trillák” Women's Choir and the Civil Guard, alongside the Volunteer Fire Brigade, which has operated semi-officially or officially for many years, and finally the „Életet az Éveknek” (Golden Years) Retirement Club. Events are organised several times a month by the municipality and its institutions, the NGOs, the parish, and the Croatian and Roma Nationality Self-governments.

The 695 km long River Dráva rises between Dobbiaco (Toblach) and San Candido (Innichen) in Italy at an altitude of 1228 metres above sea level and flows into the Danube at Aljmas in Croatia at an altitude of 83 metres above sea level. The river often crosses the Hungarian-Croatian state border, especially in Somogy County, and the Croatian areas are usually on the

left bank while Hungarian ones are on the right. The areas next to the Dráva are part of the Danube-Drava National Park, a popular tourist destination. Those wandering along the river can even find beaver habitats, thanks to the beaver reintroduction that took place some years ago. Vízvár also includes a marina for canoes, kayaks and rowboats. The region has a significant wildlife population. Deer, roe deer and wild boar are among the big game species found in the vicinity. So be cautious on the roads! If you drive carefully, you can see many animals, especially in the early morning and evening. Fowl such as wild ducks, sandpipers and geese are common.

The Öregtölgyes (Old Oak) Forest used to offer a nice setting for taking a walk, but this forest no longer serves community purposes. Instead, a community space for tourism has been created in the centre of the village, right next to the Kis-Dráva, behind the community centre. The main street of the village is lined on both sides by thuja trees. The largely unspoilt natural environment and the fast-flowing Dráva attract many tourists, especially those who enjoy natural beauty. Rare flora and fauna you may come across here, including beavers, plovers, little terns, black storks, white-tailed eagles, emperor butterflies, royal ferns, bogbeans, kievian nettles, smallmouth bass, zingels, Danube gudgeons, cactus roaches, and European bullheads. This provides an ideal setting for nature lovers. In the spring, you can enjoy a field of snowdrops in the natural landscape around the village. But beware, snowdrops are protected plants! The Dráva was abundant in fish in the past: it was jokingly said that there was more fish in it than water. Therefore, the river and its rich fish population were once a source of livelihood for the locals. The river does not serve this function anymore today, but it still offers the opportunity of quiet, pleasant fishing for visitors and locals alike.

The mayor of the settlement: László Kozma

ZAMÁRDI

ZAMÁRDI

Zamárdi a Balaton déli partjának egyik legszebb, családi üdülőhelye. Színvonalas szálláshelyekkel, éttermekkel és kiváló programokkal várja vendégeit. A fürdővendégek biztonságát és kényelmét ingyenes vízimentő-szolgálat és orvosi ügyelet biztosítja. Kikötőnk csónakok és kishajók fogadására egyaránt alkalmas. Zamárdi a környéken egyedülálló 3,5 km hosszú ingyenesen használható, kiváló infrastruktúrával rendelkező szabadstranddal rendelkezik, vasúton, közúton egyaránt jól megközelíthető az ország több pontjáról is. A főszezon kezdetét pünkösöd hete jelenti, ilyenkor a település megtelik látogatókkal. A nemzetközi fesztiválok túl – Balaton

Sound, ZamJam, Strandfesztivál – a városi rendezvények – Rosé fesztivál, Balatoni Játszadalom – egyre színesebb palettája évről évre több érdeklődőt vonz, visszajáró vendégeket generál. A kikapcsolódási lehetőségek a szezon végén sem érnek véget, a város kiváló horgász-, kiránduló- és kerékpár barát helyszín. Zamárdi országosan, illetve a Balaton régióban elfoglalt helye az első 10 leglátogatottabb települések között van, amely köszönhető egyrészt nemzetközi ismertségének, illetve kiváló elhelyezkedésének, fejlődési ütemének, tisztaságának, rendezettségének egyaránt.

A település polgármestere: Csákovics Gyula

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Lidós strand; Kőhegyi-kilátó; Balaton szíve tér; Millecentenáriumi emlékmű; Hősök kápolnája; Plébánia templom; Tájház; Üdülőhelyi kápolna; Zamárdi madártávlatból; Strand; Balaton-part; Zamárdi, a Balaton szíve

ZAMÁRDI

Zamárdi is one of the most beautiful, family resorts on the southern shore of Lake Balaton. The city offers quality accommodation, restaurants and excellent activities. The safety and comfort of the guests is ensured by a free water rescue service and a medical service. The port is suitable for boats and small boats too. Zamárdi has a unique 3.5 km long free beach with excellent infrastructure, which is both easily accessible from several parts of the country by rail and road.

The beginning of the high season is Pentecost, when the town is full of visitors. In addition to the international festivals - Balaton Sound, ZamJam,

Strand festival - the increasingly colorful palette of city events - Rosé festival, Balaton Play - it attracts more and more interested guests every year. Leisure options do not end at the end of the season, the town is an excellent place for fishing, hiking and cycling. Zamárdi is the first place in the country and in the Balaton region, It is among the 10 most visited settlements, which is due on the one hand international recognition, as well as its excellent location, pace of development, cleanliness and orderliness.

The mayor of the settlement: Gyula Csákovics

ZICS

A település a Külső-Somogyban, Tabtól 8 kilométerre délnyugatra található. Központján a Szorosadtól Kapolyig húzódó, a 6508-as és 6511-es utakat összekötő 6516-os út halad végig, nyugati szomszédjával, Nágoccsal a 6523-as út köti össze.

A szomszédtelepülések: északra (5 kilométerre) Kapoly, keletre (3,5 kilométerre) Somogyegres, délre (3,5 kilométerre) Miklósi, nyugat-délnyugatra (3 kilométerre) pedig Nágocs.

A településről az első írásos adat 1295-ből való, akkor Zych néven említették, az 1332-37-es pápai tizedjegyzékben pedig már plébániás helyként jegyezték. 1478-ban Zichy György birtoka volt, s a következő évszázadokban is e család tulajdonában maradt. Az 1536. évi adólajstrom érdekes módon már két Zics települést tartalmaz, s három évtizeddel később a törökök hét házzal vették nyilvántartásba. A lassan elnéptelenedő és pusztává váló települést a XVIII. században Zichy Ádám igyekezett betelepíteni, elsősorban német telepeseekkel, akiket adókedvezményekkel nyert meg. 1751-ben teljesen német településként tartották számon, a falu gazdálkodásában nagy szerepet játszott a dohánytermesztés. Katolikus temploma 1786-ban épült késő barokk stílusban, szentélyét és mennyezetképét a Zichy család által meghívott nevezetes freskófestő, Dorffmeister készítette. Említésre méltó a torony és a templomtest közötti nemes arány. Az arányok pontos betartása miatt homlokzati része monumentálisnak tűnik.

A felvilágosult Zichyek élen jártak a földreform megvalósításában, s 1832-ben 22,5 jobbágytelket és 41 zsellértelket adtak át a falu lakóinak meg-

váltással. 1849-ben 735-en laktak Zicsen: 348 magyar ajkú és 487 német ajkú. A századfordulóra száznál többel nőtt a lélekszám, a huszadik század első évtizedére pedig 1046-ra emelkedett annak ellenére, hogy 78-an kérvényezték a kivándorlást.

A XIX. század végén megélénkült a társadalmi élet, önszegélyző szövetkezet létesült, Hangya- és hitelszövetkezetet, olvasókört alakítottak. Az utóbbi közművelődési egyesület hatása olyan jelentős volt, hogy eredményeként egyre több sváb lakos döntött a magyar nyelv tanulása mellett. A két nemzetiség közötti béke 1910-ben bomlott meg, amikor a vezetők az istentiszteleten és az olvasókörben a magyar nyelv primátusát helyezték előtérbe.

Az első világháborúba 381 férfit hívtak be, s alig maradt munkáskéz. Huszonheten soha nem tértek haza a harcterről. A második világháború során a kezdeti győzelmek hatására sem alakult meg a Volksbund, így a későbbiekben a lakosság elkerülte a meghurcoltatást, sőt a kitelepítést is. Az 1945-ös földosztáskor mindössze 74 kh földet kapott a 112 igénylő. 1952-ben két termelőszövetkezet alakult Jó Gazda és Szabadság néven, melyek négy esztendeig működtek.

A XX. század viharai Zicset sem kerülték el, a lakosság száma folyamatosan csökkent. A 2000-es évek elejére a falu intézményeit elvesztette. Napjainkban a népességcsökkenés megállni látszik. Az utóbbi 10 évben az infrastruktúra sokat fejlődött.

A település polgármestere: Nagy Jenő Józsefné

A TELEPÜLÉS KÉPEKBEN:

Siegler-ház; Keresztek; Római katolikus templom; Emlékmű a II. világháború zicsi áldozataiért; A volt általános iskola és óvoda épülete ami jelenleg könyvtár, közösségi és információs helyiségként funkcionál; Őrizzük hagyományainkat, így megemlékeztünk az Olvasókör 110. évfordulójáról; Minden évben építünk betlehemet; Kiállítottuk a valamikori helyi téglágetők tégláit; Az önkormányzat és kultúrház elé májusfát állítottak a helyi fiatalok; 2020-ban megnyitottuk Falumúzeumunkat

ZICS

ZICS

This village is located in Külső-Somogy, 8 km southwest of Tab. Road 6523 connects it with its western neighbour, Nágocs, and road 6516 from Szorosad to Kapoly, connecting roads 6508 and 6511, runs through the village centre.

The neighbouring villages are Kapoly to the north (5 km), Somogyegres to the east (3.5 km), Miklósi to the south (3.5 km) and Nágocs to the west-southwest (3 km).

The first written record of the village, mentioned by the name of Zych, dates back to 1295, and it was already listed as having a parish in the 1332-1337 papal tithe register. It was the property of György Zichy in 1478, and remained in the hands of his family for the following centuries. Interestingly, the tax register of 1536 includes two settlements named Zics, and three decades later the Turks registered it with seven houses. As it was slowly depopulating and becoming dispersed in the 18th century, Ádám Zichy tried to repopulate it mainly with German settlers, whom he persuaded with tax concessions. The village was considered a completely German settlement in 1751, and tobacco growing played a major role in its economy. The Catholic church was built in 1786 in late Baroque style, with a sanctuary and ceiling fresco by Dorffmeister, a famous fresco painter commissioned by the Zichy family. The aesthetic proportions of the tower to the body of the church is noteworthy. The precise proportions make the façade look monumental.

The enlightened Zichys were at the forefront of land reforms. They transferred 22.5 plots to serfs and 41 plots to landless serfs in the village in exchange for work in 1832. Out of 735 people living in Zics in 1849, 348 were

Hungarian-speaking and 487 were German-speaking. The number of inhabitants increased by more than a hundred by the turn of the century, and it rose to 1,046 by the first decade of the twentieth century, despite the fact that 78 people applied to emigrate.

Social life was revitalised at the end of the nineteenth century. A self-help cooperative was set up, a trading cooperative and a credit cooperative as well as a reading circle were formed. The influence of the latter public cultural association was so significant that more and more German residents decided to learn Hungarian as a result. Peace between the two nationalities was disrupted in 1910, when leaders enforced the primacy of the Hungarian language in worship services and in the reading circle.

381 men were drafted during the First World War, and there were hardly any workers left. Twenty-seven never returned from the battlefield. The 'Volksbund' was never formed during the Second World War, even after initial victories, therefore the population avoided persecution and deportation after the war. Only 74 jugers of land were given to 112 claimants during the 1945 land distribution. Two farmers' cooperatives were formed in 1952, under the names of 'Jó Gazda' (good farmer) and 'Szabadság' (Liberty), both of which operated for four years.

The storms of the 20th century did not spare Zics either, the population steadily decreased. The village lost its institutions by the early 2000s. These days the decline of the population seems to have stopped. The infrastructure has improved a lot in the last 10 years.

The mayor of the settlement: Józsefné Nagy Jenő

TARTALOM

AJÁNLÓ – BIRÓ NORBERT / 5
ELŐSZÓ – SÁRI ANDREA / 9
TELEPÜLÉSEK / 10
ANDOCs / 11
BALATONSZEMES / 15
BÁLVÁNYOS / 19
BÁRDUDVARNOK / 23
BEDEGKÉR / 27
BOLHÓ / 31
CSOKONYAVISONTA / 35
CSOMBÁRD / 39
CSURGÓNAGYMARTON / 43
DRÁVAGÁRDONY / 47
EDDE / 51
GYÉKÉNYES / 55
HEDREHELY / 59
IHAROSBERÉNY / 63
KAPOSVÁR / 67
KASZÓ / 73
KAZSOK / 77
KELEVÍZ / 81
KÉTHELY / 85
KISASSZOND / 89
KOMLÓSD / 93
LAD / 97
MERNYE / 101
MIKE / 105
MOSDÓS / 109
NAGYATÁD / 113
NAGYKORPÁD / 117
NEMESKISFALUD / 121
NIKLA / 125
ORDACSEHI / 129
OSZTOPÁN / 133
ÖREGLAK / 137
PORROG / 141
SIMONFA / 145
SOM / 149
SOMOGYASZALÓ / 153

TARTALOM

SOMOGYBÜKKÖSD /	157
SOMOGYEGRES /	161
SOMOGYJÁD /	165
SOMOGYMEGGYES /	169
SOMOGYSÁMSON /	173
SOMOGYSZENTPÁL /	177
SOMOGYSZOB /	181
SOMOGYTÚR /	185
SOMOGYUDVARHELY /	189
SOMOGYVÁR /	193
SZENYÉR /	197
SZOROSAD /	201
SZŐKEDENCs /	205
TAPSONY /	209
TARANY /	213
TENGŐD /	217
TIKOS /	221
TÖRÖKKOPPÁNY /	225
ÚJVÁRFALVA /	229
VÁRDA /	233
VÉSE /	237
VISNYE /	241
VÍZVÁR /	245
ZAMÁRDI /	249
ZICS /	253
TARTALOM	257
IMPRESSZUM /	260

IMPRESSZUM

Felelős szerkesztő
Sári Andrea

Szöveg, fotók
A magyar nyelvű szöveget és valamennyi fotót a kötetben szereplő települések önkormányzatai
bocsátották rendelkezésre.
A fotókat az önkormányzatok hozzájárulásával szerkesztettük a kötetbe.

Magyar nyelvi lektor, korrektor
Ötvös-Varga Krisztina

Angol fordítás
Exalon fordítóiroda

Grafika
Vincze László

A borítón szereplő fénykép Igalon készült, felhasználva az önkormányzat engedélyével.
Fényképezte: Gellért Attila

ISBN 978-615-81685-7-1

Készült a Dono Te Libro Kiadó gondozásában.
2022.

Nyomdai munka:
Center-Print Nyomda Kft., Debrecen.

"Mi, akik itt élünk, büszkék vagyunk értékeinkre, ahogy büszkék vagyunk arra is, hogy egyetlen megyére használják csak az országra utaló szókapcsolatot, Somogyországra. Arra a földre, mely egykor Koppány birtoka volt, mely gazdagon termő talajával, vadban gazdag erdeivel biztos megélhetést nyújtott már akkor is. Azóta sok idő eltelt, ám a somogyi föld ma is számos értéket tartogat. Messzeföldön híresek a vadászterületei, kiváló borai, ugyanígy a Balaton is, mely valódi kincse nemzetünknek, igazi otthona a kikapcsolódásra váró családoknak, turistáknak.

De ide sorolhatjuk a Zselic szelíd lankáit, a Dráva mente és Belső-Somogy gyönyörű tájait.

Nem feledkezhetünk meg a gyógy- és termálvizekre települt fürdőinkről, a kulturális és gasztronómiai programjainkról sem. Ezeknek az értékeknek egy szeletét mutatja be ez a könyv, mely reményeink szerint felkelti érdeklődését megyénk iránt, s ellátogat hozzánk, hogy megismerje a hamisítatlan somogyi vendégszeretetet, kiváló ételeinket, borainkat, kincseinket."

Biró Norbert

elnök

Somogy Megyei Közgyűlés

